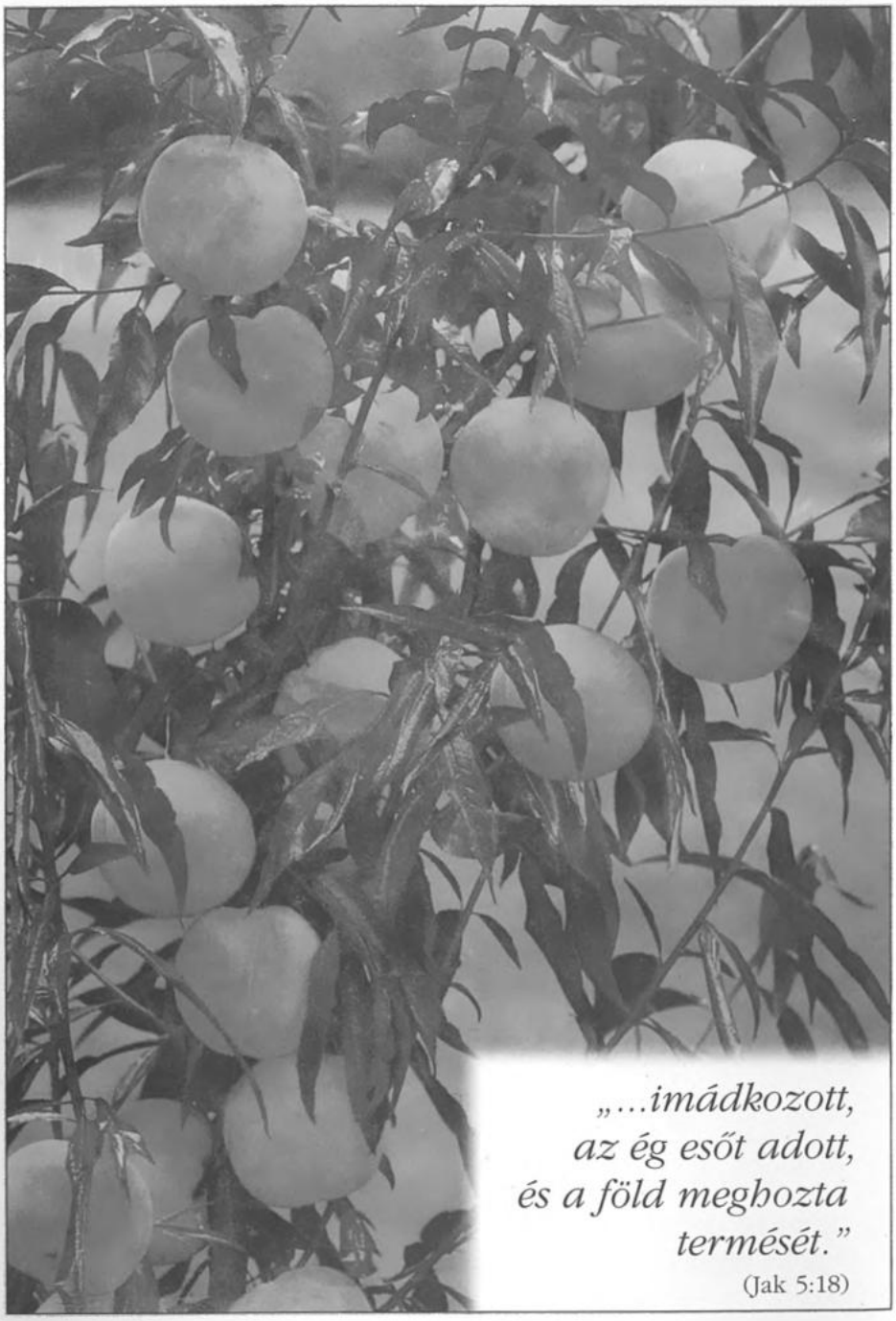
Baptista lelkészi szakfolyóirat

Szolgatárs

1997. szept.-október VI. évfolyam 5. szám

A TARTALOMBÓL

- Halál – „nem lesz többé“
- Az életstílus prófétai kiformálása
- Evangéliumi szolgálat és ellenséges környezet
- Tanuljuk a missziót!
- Honnan ered és mi a bűn?
- A karizmák sokfélesége és biblikus jelensége
- Kérdések az ökumenéről
- Nemiség és keresztyén felelősség
- Missziói körkép – Élet a Vajdaságban
- A Friedensklänge írásai
- „Kinek mondotok engem?“ – És az érthető-e?!
- Szolgálat – női látószögből
- Egyiptom – „a tenyérbe fúródó nádszál“

„...imádkozott, az ég esőt adott, és a föld meghozta termését.”
(Jak 5:18)

„Hogyan is adhatnánk eléggé hálát Istennek...?”

1Thessz 3:9

TARTALOMJEGYZÉK

A SZERKESZTŐ ROVATA
A mi gyönyörű hívatásunk 1

HIRDESD AZ IGÉT!
Joseph Tracy: A New England-i nagy ébredés – 14. 3

BIBLIATANULMÁNY
Charles R. Gresham: A halál halála 8
Marilyn Kunz és Catherine Schell: Ámósz (6-7. beszélgetés) 11

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN
Dr. Pásztor János: Evangéliumhirdetés ellenséges környezetben 13
Hegyi András: Missziológia (2. közlés) 17
Saját biliafordításunk 22

TANULMÁNYI SZEMLE
Blázy Árpád: A bűn 25

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN
Kovács Géza: Karizmák és karizmatikus mozgalmak (4. közlés) 28
Szebeni Olivér: Alapszintű ökumené 35

ISTEN NÉPE A CSALÁDBAN
Dr. Haraszti Sándor: Tizenévesek terhessége (4. közlés) 37

MISSZIÓTÖRTÉNETI SZEMELVÉNYEK
Körkép a vajdasági misszióról 42

SZEMELVÉNYEK A SZÁZADELŐ BAPTISTA SAJTÓJÁBÓL 46

INNEN-ONNAN
Isten Egyháza missziói évfordulója 49
Akadémiai szakdolgozat az Isten Egyházáról 49
Ha Péter teológus lett volna... 50

SZOLGATÁRS-NÉ
Klaus Rösler: Gábriele nővér 51
Gerő Sándorné: Szolgálattal bízattunk meg 51

TALLÓZÓ
Jimmy Albright: Egyiptom a nyolcadik században 53

ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE 56

VIDÁM ESETEK 60

Baptista lelkészi szakfolyóirat

Szolgatárs

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1062 Budapest, Aradi u. 48.
☎ 332-23-32, 332-79-85;
Fax: 131-01-91
PC-FAX: 186-41-85

A Magyarországi Baptista Egyház kiadványa

Szerkeszti: Lukács Tamás

Felelős kiadó: Dr. Almási Mihály egyházelnök

A folyóirat önköltségi áron megvásárolható
és előfizethető a Baptista Kiadónál
Egy szám ára: 300- Ft,
egy éves előfizetési díj: 1800- Ft.
Megjelenik: kéthavonta
ISSN 1218-425X

A SZERKESZTŐ ROVATA

A mi gyönyörű hivatásunk

Gyakran kesergünk eredménytelenségünk felett, hibáztatjuk egymást, magunkat; panaszkodunk. Ezek a legkiválóbb megnyilvánulásaink? Mi, a szent szolgálatra elhívott és felavatott emberek csak erre volnánk képesek?

A lelkipásztori életstílus megváltozott. Talán az utóbbi tíz évben fokozatosan erősödik, mint valami ránk vetülő árnyék: a megkeseredés. Bár nyilvánvalóan megvan az áldás-gyümölcse munkánknak, mégis sok az elégtelenség érzése miatti megfáradás. Időnként fel-felvillanyoz egy-egy kiemelkedő eredmény, de hamar visszazökkentenek a napi realitások. Mi történt, miért változtunk így? A lelkipásztorok túlhajszoltak, fáradtak. Megkockáztatom a merész kifejezést: *megerőtelenültek.* A legtöbb pásztor elégedetlen a gyülekezettől kapott megbecsüléssel.A gyülekezetek többnyire elégedetlenek a pásztori teljesítménnyel. Valami mást, igényesebbet, érdekesebbet, az adott körülmények között sokkal szórakoztatóbbat várnának pásztoruktól. Olyat, amitől legalább az istentisztelet idejére feledhetnék lelkük terheit, ellensúlyozhatnák életük sivárságát. A pásztortól várják, aki viszont túlterhelt, egyedül érzi magát, nincsenek sikerélményei, és majd összeroskad a terhek alatt. A gyülekezet pedig évről évre fogy. Igaz, vannak növekvő gyülekezetek is, de általában a megtérők lelkisége és közösségi készsége – gondolok itt a közösség iránti hűségre és a testvérek érdekében áldozatot is vállalni képes szeretetre –, nos ez – tisztelet a kivételnek – sok helyen nagyon csekély.

Nem gondolom, hogy ez a helyzetleírás csupán egyéni látásmódot tükrözne, hiszen közismert dolgokról szólok. Először is a gyülekezeti taglétszám sajátos alakulása, aztán az istentiszteletek látogatottságának megváltozása: először csak Budapesten, de napjainkban már több vidéki gyülekezetben is kialakult a nyári tartós eltávozások szokása, nem is beszélve a hétköznapi bibliaórákról.

Pál apostol a galáciai gyülekezetek lelkigondozásakor kérdezi: *„Hova lett a ti boldogságotok?"* (Gal 4:15). Valamikor megvolt. Boldogok voltak, de az ismert hatások következtében az ottani testvérelődök elveszítették lelki békességüket. Galáciában az örömtelenségnek tévelygés állt a hátterében. Köreinkben nagy bátorság kellene azt kijelenteni, hogy tévelygünk. De valami van a háttérben, amit talán nem látunk, nem is gondolunk rá, és mégis, ez a valami megeszi az örömünket. Mi lehet ez? Közös rossz lelkiismeret, valamilyen rossz közösségi döntés következménye? Talán divatossá, uralkodóvá váló helytelen, értsd: keresztyénietlen életstílus? Nem valószínű, de az biztos, hogy mint hatóerő intenzíven rossz irányba befolyásolja szolgatársi kapcsolatainkat. Örömtelen emberek bábáskodnak a születő újak körül, és folyton elégedetlenkedő, kifelé, máshova kívánkozó lelki kidedek születnek. Miért van ez így? Bennünk van a hiba forrása; vagy arról szól jelenkori történetünk, hogy az adott kor társadalmi problémái úgy megáradtak, mint ez év júliusában a Duna, melynek tajtékzó, örvénylő hullámai sodornak?

A közvetkezőkben megkísérlek valamiféle helyzetelemzést, mert úgy hiszem, hogy a kivezető út csak akkor ismerhető fel, ha jelenlegi helyünket sikerült meghatározni. Legalább egyik vetületét vegyük szemügyre!

Nem készültünk fel a legújabbkori kapitalizálódással együttjáró testi-lelki megpróbáltatásokra. A várt társadalmi változások olyan arculattal jelentkeznek, melyek inkább riadalmat keltenek, mint reménységet. Ezért népünk lelki terhei szinte a megnyomorodásig leterhelik azokat, akik annak hordozására szentelték életüket.

A legfontosabb, hogy mindenekelőtt mondjunk le testvéreink, harcostársaink hibáztatásáról. Biztos, hogy találunk hibákat, de ezek látása és láttatása csak súlyosbítja a rossz közérzetet. Influenza-járvány idején sem szokott gyógyulást hozni, amikor egymásnak odamondogatják a kioktató szavakat: „miért nem vigyáztál jobban magadra!" Miért is nem? – hát mert a fertőzés benne van a levegőben.

A lelkipásztori közérzet megromlása – látásom szerint – átmeneti. Előidéző okai javarészt a közvetlen környezeten kívül találhatók. Áttételesen és közvetítés által ható tényezők ezek, melyeket a gyülekezetek, a testvériség akaratlanul is közvetít. Ezek pedig a megváltozott társadalmi viszonyokban az önmagát, helyét, egzisztenciáját kereső ember vívódásainak a kivetítéséből, az egyénnek kudarcélményei miatti felelősök kereséséből és a társadalmi környezetben megsérült pszichikum vergődéseiből tevődnek össze. Vegyük észre a gazdasági életben sikertelen társaink megalázottságát, a munkanélküliek frusztráltságát. Közvetlenül áll előttünk a gyülekezet tagjainak intenzív vagyoni rétegeződéséből származó feszültség. A gyermekvállalás és -nevelés, a nyugdíjazás és a megbecsülés anomáliái, a fenyegető munkanélküliség veszélye, sokszor csak képzete által előidézett lelki hatások, s a mindezekkel együtt jelentkező un. túlkompenzálás, bizonyítási kényszer, látszólagos magabiztosság, az emberek által magukra erőltetett jókedv, mosoly a segítségért sikoltó szív álarcaként jelenik meg. Nem csupán a világiakat kerítik hatalmukba ezek a hatások. Gyermeteg naivitás volna azt gondolni, hogy ezek minket elkerülnek. Itt vannak a gyülekezetben is. Gyakran észrevétlenül, a háttérben meghúzódva fejtik ki depresszív hatásukat. A lelkipásztor nem egyszer fantomok ellen harcol. Találkozik egy jelenséggel, de igazából nem látja a mögöttes feszültséget generáló erőket.

Ezek együttes hatása – hol összeadódottan, hol egymást gyengítve, tompítva – határozza meg a gyülekezet légkörét, ez pedig a lelkipásztori közérzetet, ami viszont hatványozottan visszahat a gyülekezet közérzetére. Valakinek meg kellene törni ezt a körforgást! A körkörös hatás

valószínűleg nem változtatható meg, de egy spirális elmozdulás elképzelhetőnek mondható.

Az újjászületésben nyert kitűnő képességeink által sikeresen felvehetnénk a harcot ezekkel a depresszív tényezőkkel szemben, csak végre eljuthatnánk oda, hogy ***tisztán megkülönböztethetnénk a személyes hibákat a társadalom változásaival együttjáró hatásoktól***. Látnunk kell: sem a gyülekezet ostorozása, sem a lelkipásztorok kritizálgatása nem vezet el a felüdüléshez. Olyan ez a helyzet, mint amikor a kirándulókat elkapja a zivatar, és mindenki nyakig sáros lesz az agyagos terepen. Ha hibáztatják egymást, mit ér az?! Inkább egy jó térkép segítene, amelyik megmutatja a legközelebbi szilárd utat. De addig is könnyebb a közös vergődések időszakát átvészelni, ha egymáshoz kedvesek, tisztelettudóak és segítőkészek vagyunk. Itt vizsgázik az emberségünk. Ha valaki nagyon kimerült a kilátástalan küzdelemben, üljünk le mellé, beszélgessünk vele! Mutassunk rá az Úr által készített közeli szabadulásra! Egyáltalán reménységet és ne csüggedést idézzünk elő egymásban! Örömhírt és nem rosszhírt kaptunk „úti elemórzsiául" magunknak és társainknak. Fogyasszunk ebből, és adjunk belőle másoknak is! Legyünk örömhír hordozói, mert a rossz hírektől már megbetegedett a világ. Az evangélium derűs jövőképet kínál.

A legfontosabb lelkipásztori feladatot jelenleg abban ismerhetjük fel, hogy a tájékozódási pontokat szem elől tévesztő népünknek biztos fogódzkodókat adjunk: hitet, reménységet és szeretet. Ez felveti ugyan a hitelességünk kérdését is: miként lehet hiteles az, aki szintén vergődik a sárban? – de népünkben él az Isten igéje iránti fogékonyság. Ezért az Ige által meghirdetett ígéretek reménységét kell közvetítenünk. Az elért eredményeket vegyük észre. Merjük megdicsérni a jót. Bátorítsuk a szárnyaszegettségben szenvedő gyógyulni vágyókat. Hittel hirdessük a jelenre és az eljövendőre vonatkozó ígéreteket. Van belőlük bőven. Lássuk meg, hogy az Úr ezeket éppen az ilyen idők mennyei orvosságaként rendelte számunkra. Adjuk be a betegeskedő közösségnek az igazi reménység orvosságát, de előtte vegyük be mi magunk is. Pál lelkigondozói szolgálatában úgy végzi a vigasztalás munkáját a korinthusiak között, hogy előbb ő maga részesül ebben az isteni vigasztalásban (1Kor 1:3-7). Mi is erre hívattunk. Lelkipásztori szolgálatunk nem önmagunkért van. Tény: van nyomorúságunk éppen elég, de a csak önmagunk körüli forgolódásunk nem old meg semmit. Szolgáló életünk, mint munkaterápia lehet eszköze a jelenlegi helyzetünkből való kilábalásunknak.

Munkaterápia: mások gondozása közben gyógyuló élet, azaz örömhír átadása, reménykeltés, megvidámítás, görcsös feszültségek oldása, jóra törekvő társaink elismerése, dicsérete, a beteljesedő ígéretek előtérbe hozatala. *Ez a mi gyönyörű hivatásunk!* Különösen a nehéz időszakokban lehetne látványos és hasznos.

Lukács Tamás

Balog Miklós

KERÉKPÁRON

Az Úrban megmaradásra
van példázat ebben:
addig állsz, míg előremégy,
addig vagy nyeregben.
Ha nem teszel jót, se rosszat,
ne gondold: az semmi.
Nem kell karambolt csinálni,
hátrafelé menni
ahhoz, hogy le- vagy kidőljél,
megállni is elég.
Addig maradsz egyensúlyban,
amíg előre mégy!

1980

Joseph Tracy

A New England-i nagy ébredés – 14.

Lyme, keleti egyházközség

George Griswold lelkésznek a Lyme, keleti egyházközségben történt ébredésről szóló beszámolója 1744. április 3-i keltezésű. Ez az egyházközség jóval kisebb volt, mint a másik, és körülbelül hatvan-hetven család tartozott hozzá. Griswoldnak a vallás korábbi hanyatlásának leírása és Whitefield meg mások befolyásáról szóló beszámolója 1741 telén egészen Tennent megérkezéséig, lényegében összhangban van Parsons leírásával. Tennent 1741. április 1-i prédikációi után „a hatás terjedt, erősödött és látható volt a gyülekezet arculatán az Úr napján és a nyilvános istentiszteletek más alkalmain; egyesek elkeseredtek azon, hogy olyan ostobák voltak és nem törődtek semmivel."

Az esti összejöveteleket is bevezették. Április 14-én az egyik ilyen alkalmon Parsons prédikált és erről ezt írta beszámolójában: „Az ige nagy hatást gyakorolt sok emberre, akik mélyen megsebesültek a bűntudat és az isteni harag érzete miatt. Isten egyesekben elvégezte, hogy másokkal is törődjenek. Akikről úgy tűnt, hogy nem nagyon érinti őket az Ige, amikor vége lett a nyilvános összejövetelnek és meglátták mások elkeseredését, mély bánatba estek bűnösségük felőli meggyőződésükben és a rájuk szakadó isteni harag tudatában. Órákat töltöttek imádkozásban és a csüggedtekkel való beszélgetésben.

Mivel ezek először lettek nyilvánvalókká több városban és közeli egyházközségben, ezért közbeszéd tárgyává váltak. Sokan eljöttek, hogy „lássanak és halljanak", akik közül egyesek úgy hitték, hogy ez a Szentlélek munkája, míg mások nem tudták, mire gondoljanak. Griswold „meggyőződött arról, hogy a lényeget illetően ez Isten munkája volt, jóllehet bizonyos szokatlan körülményeket hozott létre", mert ugyanazt a bűn felőli meggyőződést és más értelmi megnyilvánulásokat találta, amelyek rendszerint együtt járnak Isten Lelkének munkájával.

„Hamarosan ezután nagy érdeklődéssel jöttek össze magánházaknál, körülbelül tíz helyen, ahol nem volt prédikálás, imádkozás vagy bármi ehhez hasonló." Griswold, aki arrafelé járt, hívásukra odament imádkozni és tanácsolni őket, „és egyesek, akik bementek, hogy találkozzanak velük, rádböbbentek bűneikre, és ezek legtöbbje hamarosan reményteljesen megtért. Felkiáltások, ájulások és vonaglások gyakran történtek az összejöveteleken, jóllehet azok nagy részénél, akik reményem szerint megváltó változást tapasztaltak, nem történtek felkiáltások, sem ájulások, sem vonaglások a Szentlélek isteni befolyására." Június végére, a lelkipásztor reménye szerint, körülbelül negyven személy „tapasztalta meg az üdvözítő változást". Egyes gyülekezeti tagok is voltak a megtértek között. „Gyakori volt, hogy az emberek nagyon elkeseredtek mások miatt ugyannyira, hogy ezáltal kerültek az isteni hatás alá. Sokan fölfedezték Isten és Krisztus szeretetét, és ennek befolyására elveszítették testi erejüket. Ez véleményem szerint 1741. július vége felé volt megfigyelhető, miután néha nyilvános helyen, de különösen a magános összejöveteleken gyakori lett nemcsak azoknál, akik reményteljesen megtértek e jellegzetes vallási megmozdulás óta, hanem azoknál is, akik feltehetően már korábban megtértek."

1741. augusztusától a bűn-felismerések csaknem teljesen abbamaradtak egészen télig, amikor a munka újraéledt, de kevésbé erőteljesen, és voltak alkalmi megtérések 1743. tavaszáig. Az ébredés gyümölcseként száz fehérbőrű és tizenhárom indián lett gyülekezeti taggá. Közülük ketten-hárman nem pusztán szövetségre léptek és úrvacsorához járultak, hanem megfelelő bizonyítékát adták megtérésüknek, mint néhányan mások, akik még nem egyesültek a gyülekezettel. Az indiánok a niantik törzs tagjai voltak, akik megtérésééért már régóta erőfeszítéseket tettek, de minden eredmény nélkül, míg Davenport közéjük nem érkezett, 1741. augusztusában. Huszonegy néhányan „reményteljesen megtértek". Az egész ébredés alatt Griswold „gondosan óvta az embereket attól, hogy bármilyen mértékben a felkiáltásokat, ájulásokat és vonaglásokat tekintsék a megtérés jeleinek és bizonyságainak." Nem történtek elkülönülések és megosztottságok.

Parsons utazásai

Parsonsnak a saját egyházközségében történt ébredésről szóló beszámolója tartalmazza a következő epizódot, amit érdemes külön címszó alatt közölni.

„Körülbelül ekkor a norwichi Lord lelkész, a grotoni Owen lelkész és más lelkipásztorok e megye keleti részeiről leveleket küldtek, és meghívtak egy látogatásra, hogy figyeljem meg az Úr munkáját és segítsek is nekik (mert általános volt abban a korban, hogy a testvérek elhívták egymást prédikálni.). Miután küzdöttem magamban, eldöntöttem, hogy elmegyek, és ennek megfelelően elindultam június 8-án, hogy prédikáljak néhányszor, mielőtt visszatérek. Ugyanazon a napon prédikáltam a New Salem-i Lovett helyett az ő kérésére, és ünnepélyes figyelemnek voltam a tanúja: aggódást vettem észre egyesek arcán és örömet másokén. Azóta már ismeretségre tettem szert azon a helyen az emberekkel, és úgy hiszem, hogy számosan megtértek a kegyelemnek ebben a késői időszakában.

Onnan még azon az estén továbbmentem a New London-i északi egyházközségbe, és Jewett helyett június 9-én kétszer prédikáltam. Különösen az első prédikálásom alatt figyelhettem meg nagy és általános aggódást az emberek arcán. Az idősek és a fiatalok sírtak, sóhajtoztak, miközben tíz, tizenkét és tizennégy éves gyermekek sokan hangosan sírtak, és ilyen mondatokat ejtettek ki: „Mit cselekedjem? Sohasem tiszteltem ezt a nagy Királyt! (Krisztus királyi tisztségéről prédikáltam.), Úr Jézus, segíts rajtam!" stb.

Onnan átsiettem Norwichba, mert Lord lelkész várta, hogy prédikáljak helyette azon az estén. Amikor odaérkeztem, nagy tömeg gyűlt össze, akik előtt Zsolt 119:59-60 alapján prédikáltam. Nagyon ünnepélyesen figyeltek.

Nyilvánvaló volt arcukon az aggodalom, amit kifejeztek könnyekkel, sóhajokkal a teremnek csaknem minden részében. Másnap egy másik beszédet mondtam Lord helyett, amelynek látható hatásai nem voltak olyan nagyok, mint az első beszédemé. Megfigyeltem az emberek nagy tömegeit, nemcsak hogy hallgatták az Igét, hanem figyeltek lelkipásztoruk tanácsára is.

Onnan tovább mentem Stoningtonba, és június 11-én prédikáltam kétszer, Eells lelkészt helyettesítve. Úgy tűnt, hogy jók az előjelek. Figyelmes volt a hallgatóság, és sokan sírtak a gyülekezetben. De nem emlékszem rendkívüli kitörésekre, amiket néha már hallottam. Eells tájékoztatott később levél által, hogy sok személy esetében az aznapi szolgálat nagyon áldásos volt. Azt gondoltam, amikor vele voltam, hogy a kiváló keresztyének áldásul szolgálnak egyházközségében. Korábban az a hely hírhedt volt világiasságáról és más gonoszságairól, de azt mondta (és én is így gondoltam), hogy nagy átalakulás történt közöttük.

Stoningtonból visszatértem Grotonon át, és június 12-én Owent helyettesítve egyszer prédikáltam egy nagy embertömeg előtt. Istennek úgy tetszett, hogy nagyobb gondolati és kifejezésbeli szabadságot adott, mint azelőtt egész utazásom alatt. Ézsaiás 61. alapján prédikáltam. Minden jel arra mutatott, hogy nagy figyelemmel hallgattak. Nem voltak felkiáltások, de sokak tekintetében édes felüdülést fedeztem föl, mások nagy elkeseredést árultak el. Utána bizonyos megelégedés töltött el különböző személyek közlése alapján, hogy a vigasztalás és feloldódás forrása Isten Lelkétől eredt.

Nem maradhattam tovább, hogy sokakkal beszélgessek a prédikáció után, mert Croswell arra bátorított, hogy este nála prédikáljak. De számosan elkísértek Croswell egyházközségéből, ami nyolc kilométer távolságban van Owenétől. Útközben elmondták, mi történt, és hogy Jézus miként vált ismeretessé nekik, és szívük lobogott, miközben róla beszéltek. Úgy tűnt, Jézus volt a gyönyörűségük és alázata az ő dicsőségük. Croswellnél nagy megilletődést vettem észre az emberek gondolkodásában. Ez nyilvánvaló lett a prédikáció alatt a sírásuk és tekintetük alapján. Egyesek felkiáltottak, és a beszélgetés után – megelégedésemre – sokan rájöttek bűnös, megtéretlen állapotukra, és többen igazán megtértek.

Emlékszem rá, hogy két asszony jött hozzám, akik egy ideig a megtérés arminiánus módját fogadták el, és egy bizonyos úriember ösztönözte őket erre, akit csodáltak. Megmondták, hogy most már meggyőződtek arról, hogy a tanításoknak ez a rendszere, ha elfogadják, súlyosan megkárosítja az embereket Krisztus kincseinek gazdagságában. Ha elfogadják ezeket, akkor csöndesen haladva az úton a halálnál kötnek ki. De most ráébredtek bűneik tudatára, és elveszett állapotuk végtelen kockázatára. Igen, el kell veszniük, hacsak Isten nem indul szánalomra irántuk és nem váltja meg őket.

Onnan szombaton visszatértem Norwichba és a vasárnapot Lordnál töltöttem. Június 14-én, az Úr napján, ismét prédikáltam egy hatalmas, igen figyelmes és mélyen meghatódott hallgatóság előtt. Egyesek aggódása és mások öröme lett nyilvánvaló a tekintetükön, és utána sokukkal beszélgettem és – megelégedésemre – Isten Szentlelkének befolyása alá kerültek. Időről időre az emberekkel való beszélgetés közben megtudtam, hogy Lord lelkész sok lelket nyert meg, akik az igazsághoz fordultak: számos régi és sok újonnan született keresztyén, akik az ige valódi tejével táplálkoznak és növekednek Krisztusban.

Június 15-én kiutaztam Throophoz, a norwichi új közösségbe, és egyszer prédikáltam helyette a teljes gyülekezet előtt. Úgy tűnt, nagyon figyelték az Igét, nagy aggodalom tűnt föl többek arcán, sokan könnyeztek és jó néhányan felkiáltottak, egyesek elájultak és egy-két személy magánkívül volt. A prédikációt követően igyekeztem fölfedezni ez elkeseredés forrását, ami sok esetben föltűnt, és azt hiszem, helyes az ítéletem, hogy a bűn felőli meggyőződés volt ez, kivéve azokat az eseteket, amikor valakik indulatos magatartásuk miatt keseredtek el."

„Most már befejeztem ez utazási tervet, meglátogattam és beszélgettem atyáimmal és a szolgálatban levő testvéreimmel, és láttam a gazdag és szuverén kegyelem megnyilvánulásait és azt, hogy ezek nagymértékben túlszárnyalták eredeti prédikációs tervemet. A következő gondolatom az volt, hogy hazatérek a lehető leggyorsabban. De a New London-i Adams lelkész levelet küldött, és kívánta, hogy térjek vissza hozzá, és adjak népének bizonyos bátorításokat. Mivel ott voltam az emberek aggódásainak idején, nem tudtam megtagadni kérését, mert rájöttem, hogy bizonyos nehézségek kezdtek támadni, és féltem, hogy ha elutasítom hívását, akkor ezek csak erősödnek bennük.

Sok új megtért tele volt lángoló lelkesedéssel és amiatti aggódással, hogy a munkások nem tudnak eleget tenni az aratás feladatának. Mások – hogy milyen ok miatt, nem tudom (jóllehet egyesek ezt ez új megtértek butaságához vezették vissza) –, ellenálltak a köztük folyó munkának. Úgy tűnt, hogy a királyság meghasonlott önmagában, és inkább afelé hajoltam, hogy a tiszteletreméltó Adamsnak adjak igazat e tekintetben, és csak arról tudtam, hogy segítséget nyújthatok ebben a tekintetben. Ennek megfelelően elmentem, és június 16-án kétszer prédikáltam azon a helyen, emellett magányos erőfeszítésekkel is igyekeztem könnyíteni a helyzeten, hogy ha úgy tetszik Istennek, felhasználhasson engem erre a célra. De az eredmény nem a kívánságaim szerint történt. Kölcsönösen föltámadó irigykedést találtam, és azt gondoltam, alaptalan gondolatok uralkodtak el közöttük egyes esetekben. Ezek a nehézségek ezután csak erősödtek, és a szeretet és kölcsönös elismerés és türelem érdekében nyíltan elkülönültünk. Nem kétlem, hogy vannak kiváló keresztyének mindkét oldalon, és az isteni kegyelem nagyon csodálatosan bemutatkozott közöttük, de kétségtelenül hibáztathatók az elkülönülés módjáért. Nem tudom, hogy mi volt az alapjuk, de attól tartok, hogy helytelen elvek miatt távolodtak el egymástól."

New London

Az East Lyme-ből származó Griswold is munkálkodott egyházközségének határain túl. Itt olvasható némely eredményének leírása.

„Az 1741. áprilisában köztünk történtek lejegyzése alapján David Jewett, a New London-i északi egyházközség lelkésze, május kezdetén idejött és kétszer is prédikált népem kedvező fogadtatására. Jóakaratának viszonzásaképpen május vége felé elmentem kétszer prédikálni az ő egyházközségében. Mielőtt elindultam, ott sokan súlyos aggodalomba estek, jóllehet semmi megfigyelhetően nehéz eset nem volt, mint ahogy közöttünk történt. Észrevettem, hogy csaknem minden gyülekezeti tagja eljött az összejövetelre, jóllehet hétköznap történt. Észrevettem, hogy nagyon komolyan figyelték a hirdetett Igét, és sokan könnyeztek az Ige hallgatása közben, jóllehet nem hallottam arról, hogy bárkinek a szívében megváltó hatást ért volna el, sem azt, hogy felkiáltás vagy ájulás történt volna. Jóllehet, ahogy később mondták, voltak egyesek, akik ilyen benyomásokat éltek át az igehirdetések hallga-

tásakor, ami lesújtotta őket, miközben – reményünk szerint – megváltó változáson mentek át."

„A következő nyáron és ősszel komoly aggódást vettem észre az emberek körében, és ahogy mondták, mintegy tízen-tizenketten megtértek."

„Július vége felé Davenport jött oda, és ahogy mondták, Jewett nem adott neki beszámolót arról, hogy milyen hatást gyakorolt a szívére Isten Lelkének munkája. Erre Davenport nyilvánosan közölte véleményét vagy legalább is aggodalmait, miszerint Jewett még nem tért meg. Ezért kellemetlenség támadt népe körében, amit talán Davenport eltúlozva értékelt, és a következő tél kezdete táján számosan csaknem addig a pontig jutottak, hogy elszakadnak tőle. Néhány lelkipásztortársam meghívására – hogy látogassam meg őket és prédikáljak népüknek –, körülbelül november vége felé elindultam egy kis prédikációs körútra, és csaknem mindennap kétszer prédikáltam. Ezúttal az emberek végtelenül szomjaztak az Ige hallgatására, és nagy tömegekben jöttek össze, ahol igehirdetés történt. Csaknem két hétig nem sok eredménye látszott prédikálásomnak, ami megfigyelhető lett volna mind a mai napig. Valójában egyesek felkiáltottak bűnük súlyának és az isteni haragnak a tudatában, mások meg elteltek örömmel és Isten szeretetének átérzésével, de a legtöbben már ilyen hatás alatt voltak, amikor hallották az Igét; egy-két személytől eltekintve, ahogy később meghallottam, hogy Istennek tetszett felhasználni szolgálatomat az ő megváltoztatásuk eszközéül."

„Amint szombaton hazafelé indultam, az otthonról való elutazásom utáni tizenharmadik napon hívtak, hogy látogassam meg Jewett lelkészt. A vele történt beszélgetés után rájöttem: azt kívánta, hogy maradjak és prédikáljak népének, és majd ő is eljön és prédikál gyülekezetemben. Egyetértettem vele és eldöntöttük, hogy nemcsak az Úr napján kell prédikálnia, hanem hétfő délben is; és nekem prédikálnom kell helyette nemcsak az Úr napján, hanem hétfőn este, valamint kedden, szerdán és csütörtökön más egyházközségekben is, ahol gondoltam és részben tudtam, hogy kívánatos a prédikálásom; és pénteken, amint hazafelé indulok, prédikálnom kell ismét Jewett gyülekezetében délután és este.

Tétovázva maradtam távol az otthonomtól egy újabb hétig ilyen fáradságos szolgálatra, amikor egyik helyről a másikra utaztam és prédikáltam kétszer naponta, vagyis egyszer nappal és egyszer este. Azt gondoltam azonban, hogy Isten keze van ebben, és ezt nem én választottam; ezért igyekeztem annyira megnyugodni, amennyire tudtam. De úgy tűnik, Isten olyan munkát bízott rám, a legméltatlanabb szolgái egyikére, hogy elvégezzem, amiről még nem tudtam."

„Az Úr napján, 1741. december 9-én vagy 10-én, (megjegyzendő, hogy az egyházközségben az emberek annyira szétszórtan és távol élnek, hogy télen csak egy prédikáció hangzik el), nagymértékű érdeklődés tűnt föl, és Isten Lelke működött az emberek között. A prédikáció végén egy néger megtért, fölismerte Jézus Krisztust és vigasztalást nyert. Még azon az estén ismét prédikáltam és a Lélek nagy kiáradásának voltunk tanúi. Sokan igen elkeseredtek, felkiáltottak bűnük súlya és Isten haragja alatt, és számosan reményteljesen megtértek, betejesedtek Lélekkel. Őszintén vágytak mások megtérésére, az értük való imádkozás lelkületével. Miután véget ért a prédikáció, körülbelül két-három órát töltöttünk az elkeseredettekkel, vigasztalva őket és imádkozva velük és értük. Ezen az estén három-négy ember fogadta el a vigasztalást Jézus Krisztustban."

„Hétfőn ismét prédikáltam az összejöveteli helyen. Úgy látszott, hogy Isten Lelke hatalmasan kiáradt, sok elkeseredett személy rátalált Jézus Krisztusra és elfogadta a vigasztalást. Este az emberek elkeseredése olyan nagy volt azok között, akik várakoztak az összejöveteli helyen, hogy kénytelen voltam szólni az emberekhez, hogy lecsillapítsam őket, mert különben nem lett volna lehetőségem arra, hogy velük imádkozzam vagy nekik prédikáljak. Jóllehet felkiáltások történtek a nyilvános is-tentisztelet ideje alatt, mégsem szakították félbe azt. Az áldásmondás után, mintegy két-három perc múlva csodá-latosan kiáradt a Lélek. Sok elkeseredett lélek és akik már korábban megtértek, törődni kezdtek lelkük sorsával, és két-három órát töltöttünk a csüggedők vigasztalásával és a velük való imádkozással."

„Megjegyzendő, hogy David Jewett lelkész ezen az estén hazatért, és ha nem tévedek, eljött az összejöveteli helyre a prédikáció ideje alatt, majd néhány percen belül, miután a prédikáció véget ért és az áldást vették a hallgatók, Isten Lelke szállt rá csodálatos módon. Úgy tűnt, hogy az Úr Lelkével és életével telt be, és ezen az estén néhány órát töltött a népével való imádkozásban, tanácsadásban és buzdításban. Most azok, akikről úgy látszott, hogy korábban el akartak tőle szakadni, csodálatosan egyesültek vele szívükben, és azóta nagyon elevenek és buzgók az Úr Lelkében és az ő ügyében. Ezen az estén hét-nyolc személy igazán megismerte Jézus Krisztust, megtért és elfogadta a vigasztalást."

„A megváltást hozó változást átélők száma Jewett egyházközségében ezen a héten, egyrészt a nyilvános istentiszteleteken, másrészt a köztük töltött időben, a feltételezé-sek szerint körülbelül húsz személy volt."

XII. FEJEZET

Ébredés New England-ben Plymouth, Sutto, Taunton, Middleborough, Halifax, Portsmouth, Gloucester, Reading, New Castle, Westerly, Northampton területén.

Plymouth

„A zarándokok letelepedése!" A puritánok minden fia és lánya, a keresztyénség és az áldások valamennyi felvilágosodott barátja érdeklődéssel kéri az itteni ébredés történetét. Ezt átadjuk Nathanael Leonard-nak, az első gyülekezet lelkipásztorának szavai által, aki 1744. november 23-án ezt írta.

„Fetszett Istennek, hogy több mint húsz évvel ezelőtt sorsom összekössem (aki a legkisebb vagyok a szentek között) az első gyülekezettel és az országnak ezzel a városával. A vallás akkor nagyon megromlott. Úgy tűnt, a legtöbben főként a világgal és ez élet élvezeteivel törődnek, jóllehet voltak köztünk bizonyos komoly keresztyének, akik szívükben Isten dolgaival foglalkoztak, és nagyon szomorkodtak az istentelenség, a világiasság, a vásárnaprontás, a hazárdjátékok, a kocsmalátogatás, a tivornyázás és más gonoszságok miatt, amelyek azzal fenyegettek, hogy minden jót és szentet eltaposnak közöttünk. Félelmetes romlottságot tapasztaltunk, és böjt- és imanapokat tartottunk évről évre, hogy Isten kiárassza ránk az ő Lelkét, különösen a felnövekvő generációra. Ebben az időben meghívtuk a vidéki lelkipásztorokat, hogy csatlakozzanak hozzánk, és ők készségesen támogatásukról biztosítottak. E város hatóságai igyekeztek gátat vetni a növekvő alkoholizmusnak azzal, hogy este kilenckor be kellett zárni a kocsmákat, és megbüntették a rendetlenkedőket. De bármilyen módszert alkalmaztak, kevés volt a látható eredmény. A gonoszság uralkodott, és az a ve-

szély fenyegetett, hogy elveszítjük az istenfélelem minden formáját."

„Whitefield lelkésznek ez országba való érkezése és az ő bostoni és más helyen történt prédikálásának és beszélgetéseinek a hírére egy kicsit föllelkesedtünk, és érte küldtünk, hogy jöjjön és prédikáljon nekünk. 1740. októberében vártuk őt, de nem így történt."

„A következő márciusban Tennent lelkész jött ide és elmondott nyolc prédikációt általános megelégedésre Isten áldása nyomán komolyan felébresztette a népet, és sokan attól kezdve dátumozzák effajta vallási élményeiket. Ezeknek elhivésére van alapunk, hogy az az Istennel való beszélgetésből eredt. Őutána több vidéki lelkipásztor és mások látogattak meg és prédikáltak nekünk. Gyakran egész napokat imádságban, éneklésben és prédikálásban töltöttünk, és volt olyan nap, hogy háromszor is összejöttünk. Gyakran prédikáltam magam is háromszor az Úr napján, és olykor három-négy alkalommal a hétköznapokon is, jóllehet ezelőtt testi gyengeséggel és lelki leterheltséggel küszködtem, és nem voltam képes elhordozni a szokásosan rám eső feladatokat sem; emiatt népem néhány évre adott nekem egy segítőt."

„A leggyakrabban hangoztatott témák a következők voltak: az emberiség bűne és hitehagyása Ádámban; a testies ember vaksága Isten dolgaiban; a testies értelem ellenségeskedése; a bűn gonoszsága, annak sivataga és a bukott természet teljes képtelensége önmaga megszabadítására; Isten szuverenitása, igazsága, szentsége, igazságossága, hatalma, örökkévalósága, kegyelme és irgalma Krisztus Jézusban; a megváltás útja Krisztus által; megigazulás az ő átruházott igazsága által, melyet hit által lehet elfogadni; a hit mint Isten ajándéka és az élet alapelve, amely szeretet által munkálkodik; a törvényen alapuló és az evangéliumi megtérés; az újjászületés természete és szükségessége; szentség nélkül senki sem láthatja meg Istent. Mindenkinek meg kell vizsgálnia magát, vigyáznia kell, hogy ne bízzék saját igazságában és abban, hogy az istenfélelem formájára hagyatkozik, erő nélkül stb. Ezek és a bűnösökhöz intézett szenvedélyes felszólítások, hogy jöjjenek és öleljék át az Úr Jézus Krisztust, ahogy az evangélium ajánlja, csodálatos hatást keltettek minden ember elméjében már az első alkalommal. Férfiak, nők és gyermekek ébredtek fel,és külsőleg minden kezdett lényegesen megváltozni."

„1742. februárjában Croswell lelkész jött át, és körülbelül két hétig maradt a városban, olykor prédikált itt is és más egyházközségekben is. Azt hiszem, ezúttal elmondhatom, ahogy az apostol mondja a thesszalonikaiaknak: *»Mert a mi evangéliumunk nemcsak szavakban jutott el hozzátok, hanem erővel, Szentlélekkel és teljes bizonyossággal is... Amikor hallgattátok az Istennek általunk hirdetett Igéjét, nem emberi beszédként fogadtátok be, hanem Isten beszédeként, aminthogy valóban az, és annak ereje munkálkodik is bennetek, akik hisztek.«* Lelkek százai voltak egyszerre az összejöveteli helyen. Szombaton, február 13-án a legmélyebb gyötrelemben kiáltottak fel, hogy mit kell tenniük, hogy a megváltást elnyerjék. Sokan mások örvendeztek az Úr megváltó szeretetének és a Jézus Krisztusban való kegyelem édes érzetének. E napon és máskor is a beszélgetések annyira nyíltak voltak, hogy szinte láttuk a lelkeket, amint holtak voltak bűneikben és vétkeikben, aztán megújultak. Nem azt értem ezen, hogy beleláttunk a szívükbe és tévedhetetlenül ismertük lelkük állapotát, amit egyedül Isten ismer, hanem az egyik állapotból a másikba való átmenetelt és értelmük megváltozását figyeltük meg, amint csodálatosan fölfedezhető volt szavakban és viselkedésben. Úgy tűnt nekem ezen a napon és azóta is, hogy ez a nagyszerű kegyelem napja volt, amiért lelkem hálát ad Istennek."

„Ezután néhány hónapon át aligha lehetett látni valakit is a kocsmákban, kivéve az idegeneket, utazókat vagy olyanokat, akik szükséges üzleti ügyben mentek oda. A gyermekek játékaikat az utcán hagyták, és minden felekezet tagjai, kivéve néhányat, odaszánták magukat Isten Igéje és más áhítatos könyvek olvasására, az elmélkedésre, az imádkozásra, a beszélgetésre és egyéb vallásos gyakorlatra, és tartózkodtak a megszokott gonoszságoktól. Akik messze laktak és ismerték e város korábbi állapotát, azok közül sokan idejöttek, és ámulattal láttak minket, ezt mondva: Bizonyára Isten félelme van ezen a helyen."

„Továbbá, mivel ez a mostani élet a tökéletlenség állapota, voltak bizonyos körülmények, amelyek kísérték ezt a munkát, és ha ezek nem lettek volna, akkor megakadályoztak volna bizonyos előítéleteket és támadásokat vele szemben."

„Jelenleg elkeseredett ellenállás támadt és uralkodott el olyan mértékben, hogy e gyülekezetből számosan kimentek egy meghatározott közösségbe és kilenc testvérünk kérte az elbocsátást tőlünk, hogy gyülekezetté alakuljanak önmagukban. Mi készségesen eleget tettünk kérésüknek, és később lelkész szolgált közöttük. Imádkozom érte és értük, hogy Isten árassza ki Lelkét bőségesen rájuk, és gazdagítsa meg őket a mennyei áldásokkal, és töltse be őket Isten egész teljességéig."

„Ami e munka jellegzetességét illeti, ez ugyanolyan volt itt is, mint más helyeken. Egyesek, akik egy kis ideig a felébredés hatása alá kerültek, végül eltávolodtak attól, és visszatértek, mint eb a maga okádására. Mások, akik gondolatunk szerint először megváltásban részesülve megváltoztak, azóta félő, hogy megcsalták magukat és másokat is. De jóval nagyobb részük, akik a gyülekezethez csatlakoztak, olyan szelídséget, alázatot, józanságot és más keresztyén erényeket árulnak el, hogy azt kell mondanom róluk, amit Dávid mondott korának istenfélőiről: *»ők a föld kiváltságosai, akikben gyönyörködöm.«* De nem tenném helyesen, ha jó véleményemet azokra korlátoznám csupán, akik feltűnő változáson mentek át három-négy év alatt. Nem, meg vagyok róla győződve, hogy sokan igazán istenfélők közöttünk, akik e napok előtt élték át az újjászületést, mielőtt letelepedtem volna ebben a városban, akikért hasonlóan hálás vagyok."

„Ami a vallás jelenlegi állapotát illeti, a város nagymértékben visszaesett abból az állapotából, amilyen e napok előtt volt. A keresztyének nem olyan elevenek, mint voltak; úgy látszik, a Lélek meggyőző ereje nagymértékben visszavonult, és a gonoszság kezd újból vakmerően tért hódítani. Félek attól, hogy keserű hanyatlás jön erre a helyre. Ó, bárcsak Isten ismét meglátogatná ezt a szőlőt, amelyet jobbjával plántált és eddig megőrzött! Bárcsak megöntözné ezt minden pillanatban! Csak a minden teljesség kegyelmi folyama tarthatja fenn és viheti tovább a megújítás művét a gonosz minden taktikája, a világ minden csapdája és az emberi szívek minden ellenállása ellenére."

„Legcsöndesebb és legkiegyensúlyozottabb imádságaimban is szilárdan állítom, hogy ez Isten műve, és hogy Isten vezet és irányít engem ezen az úton. Ő tesz képessé, hogy elviseljek a világon minden gonoszságot, és ne adjam föl ezt az ügyet, amiről teljes meggyőződéssel vallom, hogy mindez az övé, akinek legyen dicsőség és magasztalás örökkön örökké. Ámen."

Sutton

Nem világos, hogy mitől kezdve van ébredés Suttonban, mivel annak jelei nagyon korán föltűntek, jó néhány hónappal Whitefield New England-be érkezése előtt, jóllehet hosszú időbe került, mire magára öltötte jellegzetes vonásait. Úgy tűnik, ez a Northampton-típusú ébredésekhez tartozik. David Hall lelkész jelentése 1744. május 28-i keltezésű. Az itteni emberek közti fáradozása 1728-ban kezdődött. Körülbelül két éven belül nagyon megfigyelhető javulás történt az erkölcsökben, és az úrvacsorázók száma több mint megkétszereződött.

Ezután fokozatos hanyatlás következett be a vallásos érdeklődésben, de újjáéledt 1735-ben. Ekkor így szólt: „Az jött a gondolatomba, és bízom benne, hogy Istentől érkezett, hogy meglátogatom a hatáskörömbe tartozókat és különösen azokat, akik eljutottak a megvilágosodás éveihez, hogy megismerjem nyájam állapotát. Úgy tűnt, hogy ezt bizonyos nagyon reményteljes sikerek kísérték."

Fiatalok köre alakult vallásos célból, és családi összejöveteleket hoztak létre a város négy különböző pontján. Ezek az összejövetelek folytatódtak havonta, de a vallásos érdeklődés fokozatosan hanyatlani látszott több éven át. Végül Hall ezt írta: „Istennek úgy tetszett, hogy csodálatosan meggyőzzön erről 1740 végén, és ez nagyon megalázott engem." Ezt kísérte az a meggyőzés, hogy látnia kell a vallás újjáéledését és az epesztő vágyat azoknak a lelkeknek a megmentése után, akikért Krisztus meghalt. *„Vágyakoztunk a szenthely után"*, és jobban tudtuk, mint bármikor ezelőtt, „mi az, amikor valaki Lélek szerint prédikál és Lélek szerint is értelmezi a hallottakat." Ezen a nyáron növekvő figyelem kísérte a kegyelmet, és ünnepélyesebbek voltak az istentiszteleti összejövetelek. Októberben Whitefield prédikált egy közeli városban, amint Northampton felé tartott. Suttonból néhányan jelen voltak, és bűntudatra ébredtek, de általában a szívek kemények maradtak. 1741 tavaszán Hall elkeseredésében kezdett prédikálni némelyik városban, ahol nem volt lelkipásztor."

„De ez úgy folyt tovább, hogy a közvetlen azután következő vasárnap jelentős bizonyságait láttam Isten működésének a gyülekezetben. Összejövetelünket általában könnyek jellemezték, és ettől kezdve általánosabb komolyságot figyeltem meg az emberek tekintetén. Hamarosan azután sokan odajöttek hozzám lelkük gyötrelmében." Némelyek ezek közül rövid időn belül bizonyságát adták megtérésüknek és csatlakoztak a gyülekezethez. Az év további részében is volt néhány megtérés, és a bűntudatra jutók száma növekedett, amíg elérte legalább a százat. 1742 januárjában „az összetört lelkeknek és vérző szíveknek reményteljes jelei tűntek föl." Ez nagyon jónak látszott. Amikor a bűntudatot kísérő aggodalom helyet ad közvetlenül az örömnek, a Krisztus által nyert megváltás láttán, remélhetjük, hogy a megtérés valóságosnak bizonyul, de vannak bizonyos öncsaló esetek és az azt követő hitehagyás esetei is. Amikor azonban jelen van a bűn miatti önutálat és Isten ítélő büntetésének félelmes ismerete, ami jogos és helyes, minden tapasztalt lelkipásztor tudja, hogy a megtért valószínűleg a helyére kerül. Hamarosan ezután jelentős számban ajánlkoztak a gyülekezeti úrvacsorázásra. „Úgy jöttek, mint felhő és mint galambok az ablakaikhoz." A környező lelkészek, Parkman és Prentice, meg a northamptoni Edwards prédikált ott jó eredménnyel. „Mindezek alatt nem gyakoroltak semmilyen nyilvános felkiáltásokat a nyilvános istentiszteletek idején, jóllehet gyakran föl lehetett fedezni olyanokat, akik a legmélyebb és legünnepélyesebb érzést tanúsították a rájuk vonatkozó igazságok iránt."

„Megfigyelhető, hogy ezen a jellegzetes napon a mély aggódással tele lelkület miként ragad át az emberekre. Egyesek a házban voltak, mások a főúton haladtak, és egyesek az erdőben meg a mezőn, mások beszélgetésben és egyesek visszavonultságban, néhányan gyermekek és felnőttek, és más idősek, akik hirtelen a legerősebb hatások alá kerültek, a másik világ és az örökkévalóság nagy valóságainak érzetére. De amennyire megtudhattam, rendszerint – ha nem is mindig – ez a férfiakat érintette, miközben bizonyos módon magyarázták Isten Igéjét vagy a lelki témákat. Legnagyobbrészt az Ige nyilvános prédikálása alatt történt, hogy ezek a maradandó hatások megerősödtek rajtuk."

„Heti vallásos összejövetelek kezdődtek a város több pontján. Olvasás, imádkozás, dicséretek éneklése és a különös élményeikről való beszélgetés gyakran gazdagította a szíveket, és némelyek ezek által kerültek a bűntudat hatása alá, akik azelőtt idegenek voltak az istenfélelem hatalma szempontjából. Mégis, bizonyos buzgó személyek illetlen viselkedése alapján, abban, hogy a kötelesség és illendőség határain túlléptek egyes összejöveteleken, felismertem, hogy ez nagyon ártott az áldott munka köztünk való haladásának."

„Számosan látható módon hazaérkeztek, akik azelőtt nemcsak elszakadtak az istenfélelem bármilyen formájától, hanem sokan voltak azelőtt szegényes jelleműek az erkölcsiség terén, és van okom azt gondolni, hogy számosan hazatértek Krisztushoz azok közül, akik azelőtt névleges hitvallók voltak."

„1742 nyarán csak néhányan kerültek a bűntudat hatása alá, és attól kezdve a mai napig a megtérések nem olyan gyakran jelentek meg köztünk. Mégis 1742 őszén Dániel Rogers lelkész hozzánk jött, és jelentős módon fölélesztette a munkát. Szolgálata után a bűntudat lelke egy ideig nagyon hatása alá vonta gyermekeinket 8-12-14 éves korig, akik közül néhányan – remélem – maradandóan a hatása alá kerültek, de a legtöbbjük, attól tartok, még mindig ugyanolyan, mint ezelőtt.

Ugyancsak ettől az időtől kezdve az elkeseredés miatt bizonyos ideig nyilvános felkiáltások lettek gyakoriakká közöttünk. Ritkán fordult elő, hogy senki sem kiáltott fel gyülekezetünkben. De ezek ellen óvtuk az embereket, és ezért sohasem lettek általánosakká. Feltételezésem szerint az evangéliumot kevesebb siker kísérte ezután az előítéletek miatt, amelyeket a munka ellen irányítottak, bizonyos nyilvános sürgetés miatt, hogy jobban kellett volna óvakodni az ilyen magatartásokkal szemben. De annak ellenére, hogy ezek bekövetkeztek, teljesen meg vagyok győződve arról, hogy sokszor az örökkévalóság világa nagyszerű valóságainak túláradása láttán elkerülhetetlenek voltak. Ennek megfelelően ez nagy hiba az ilyeneknél, akik előítéleteket fogalmaztak meg Isten Lelke munkájával szemben, mert egyesek a meggyőzés erős hatása alatt elvesztették saját szenvedélyeiken az uralmat, és fölismerték, hogy amikor a legmegfelelőbben törődnek a kérdéssel, ugyanakkor annak hatása miatt képtelenek uralkodni saját érzéseiken."

Fordította: dr. Gerzsenyi László

(Befejező rész következik)

BIBLIATANULMÁNY

Charles Gresham

A HALÁL HALÁLA

2Tim 1:7-12

Miért ünnep a vasárnap? A halált mindenkinek meg kell ízlelni.

„A hét első napján a tanítványok egybegyűltek a kenyér megtörésére" (ApCsel 20:7) – így számol be Lukács arról, hogy a korai keresztyének melyik napon tartották az istentiszteleteiket. *„A hét első napján mindenki tegye félre amit jövedelméből az Úrnak szánt"* (1Kor 16:2) – ajánlja Pál a keresztyéneknek, hogy amikor ő ott lesz, már készen legyen a gyűjtés a „szentek részére" (16:1). János apostol, aki száműzetésben élt a Patmosz szigetén elhagyatva, testvéreitől távol, így kiált fel: *„Lélekben elragadtattam az Úr napján"* (Jel 1:10). Taylor, a Living Bible-ban ezt így magyarázza: – és meg vagyok győződve, hogy ez a helyes – *„Vasárnap volt, az Úr napja és én elkezdtem az istentiszteletet"*.

Vajon mi az, ami ezt a közönséges hétköznapot átalakította az első nappá, *az Úr napjává?* Úgy hiszem azonnal megvilágosodik, ha az evangéliumokból kiindulva meglátjuk, hogy ezen a napon győzött Jézus a halál felett. Ezen a napon mint feltámadott Úr, jelent meg sokaknak és egy hét múlva, egész pontosan fogalmazva nyolc nap múlva (Jn 20.) Tamásnak és másoknak is megjelent. Ezen a napon, vagyis a hét első napján történt az is, hogy a várakozó tanítványokra kitöltetett a Szentlélek és megalakult a gyülekezet (ApCsel 2), mivel a pünkösd mindig a hét első napján volt, ami a húsvét szombatjától számítva az 50. nap.

Az Úr napja tehát folyamatos emlékeztetés Jézus halálára és feltámadására. Az a rendkívüli esemény, hogy Jézus feltámadt a halálból, hogy eltörölje a halált, és annak csodálatos következményei is vannak.

Ezeknek egyike, amit ebben a textusban találunk – *„Ő eltörölte a halált"* (1:10). Ezért mondhatjuk bátran *G. A. Studdert-Kennedy*-vel:

Nincsen halál, (tudom), csak képzelt félelem
űzi az Istentől elszakadt lelkeket,
Krisztus feltámadt!
Elhengerült a kő, s a megriadt katonák
visszhangozzák a halálból életre kelt szavát;
„Íme élek!"
És élni fogok örökké, a pokol kulcsát
a mélységbe vetettem!
Nyíljatok ki, aranykapuk, hadd menjen be mindenki,
aki ez ÚTON jár!

Krisztus él, s az élő Krisztus új világot hozott,
Körülte fény ragyog és győzelmi ének
Csendül a néma csillagok felett,
mint vihar hangja az óceánon,
Élet, élet, örökélet! Krisztus él!

(Ének a hitről és kétkedésről)

Az Úr napján, vasárnapról vasárnapra a halál halálát ünnepeljük. Pál apostol a 2. levélnek első fejezetében arra kéri Timótheust, hogy ne szégyelljen bizonyságot tenni az Úrról, és ne szégyellje őt, Pált sem, aki jelenleg börtönben van Krisztusért. Arra buzdítja Timóteust, hogy inkább vállaljon minden nehézséget, ha kell, a szenvedést is az Evangéliumért. Mikor ezt olvassuk, rögtön eszünkbe jut Róma 1:16, ahol Pál azt mondja: *„Nem szégyellem a Krisztus evangéliumát...".*

Jelen esetben Pál az evangéliumra utal, amit ő úgy ismert meg, mint „Isten hatalmát" (s itt megint a Római levélre gondolunk), mert ez nála hitvallás lett; vagy ahogy némelyek vélik, ezzel egy korai keresztyén éneket idéz.

Az első versszak Isten dicsőítése megváltó művéért – *„Aki megváltott minket és szent hívással elhívott, nem a mi cselekedeteink szerint, hanem az Ő saját végzése alapján és kegyelme szerint"* (9.v.).

A második versszak Jézus Krisztus dicsőítése, aki által Isten megajándékozott minket – *„mely adatott nekünk Jézus Krisztusban még a világ keletkezése előtt; de most lett nyilvánvaló a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenésekor..."* (9/b, 10/a).

A harmadik versszak kijelentés Jézus Krisztus munkájáról – *„aki eltörölte a halált, világosságra hozta az életet és a halhatatlanságot az evangélium által"* (10/b).

Mióta Jób ajkán megformálódott ez az ősi kérdés: *„Élhet-e az ember, ha meghalt?"* – azóta bennünk is tudatosodott, hogy ez az általános emberi sors. És ez nem csupán általános – hogy mindenkinek meg kell halni – de egyetemes is. *John Donne*, a nagy költő-prédikátor mikor hallotta, hogy meg-megszólal a lélekharang, így írt:

„Nincs olyan ember, aki önmaga képezne egy szigetet; mindenki egy darabja a kontinensnek; vagyis része az egésznek. Ha egy rögöt elmos a tenger, Európa lesz kisebb. Minden ember halála engem is érint, mert az emberiség része vagyok; ezért senki ne kérdezze, kiért szól a lélekharang, mert érted is szól".

(Elmélkedések gyászesetben)

Elég tragikus, hogy gyakran, mikor a halál kérdése felmerül, *Helmut Thielicke* szerint: „sokan élcelődnek vele és tréfát űznek belőle". Többféleképpen lehet ezt tenni. *Freud* rámutat, hogy az ember soha nem volt őszinte a halál jelenlétében. Igyekszik elűzni magától ezt a gondolatot egy életen át, és csak akkor enged neki teret, ha kényszerű helyzetbe kerül, de akkor is ellenkezéssel, különösen ha saját otthonából ragad el valakit, esetleg őt magát. Azt sem tudja, hogyan vélekedjen, hiszen sokáig tudatosan egyáltalán nem gondolt rá.

Tegyük fel, hogy a halál nem más mint egy természetes folyamat. Része annak a ritmusnak, melyet a természet váltakozásában látunk. Csakhogy nem számít, milyen sokszor vagy milyen gyakran ismételgetjük ezt a világi zsargont, mert nem igaz! A halál ellenség! A halál ellentmondás! Eredetileg nem létezett! Biztos, hogy nem volt betervezve. Dr. Thielicke felteszi a kérdést: „Vajon nem úgy tör be életünkbe és barátaink életébe, mint romboló? Talán nem a legjobbtól foszt meg? Nem teszi-e tönkre ezrek és ezrek életét (pl. egy háborúban)? A halál nem természetszerű. (A Biblia úgy festi le, mint természet-ellenest és rombolót).

Némelyek megkísérlik elfojtani a halál-sikolyt azzal a feltevéssel, hogy csupán átalakulásról van szó; énünk, személyiségünk kikerüli a halált. Az igazság viszont az, hogy a halál egész lényünkre vonatkozik. Nem csak a test merül ki; a teljes személyiség meghal, aki szeretni tudott, akihez többféle módon kapcsolódtunk – mint férj, feleség, szülő, gyermek, testvér és jó barát.

Ezért nagyon is komolyan kell venni a halált. Úgy kell tekinteni, mint ahogy a Szentírás bemutatja – ellenség, utolsó ellenség! Még a mi Urunk is megborzadt a haláltól (Zsid 5:7), mert valóban ismerte azt. Helyesen jegyzi meg Thielicke: „Minél többet veszítünk valakinek a halálával, annál komolyabban fogjuk fel annak jelentőségét, vagyis amire a halál utal.

A halál halála jelentőségteljes téma. Mindenki szívéhez szól itt ebben a fejezetben, és ahogy látjuk, ez a téma elég változatos.

I. A „halál halála"

Isten irgalmas gondviseléséből fakad

Jób is kétségbeesve kiáltott fel: *„Ha meghal az ember, élhet-e még?"* Isten az Ő irgalmasságából részben felelt Jób kérdésére azzal, hogy megerősítette benne a hitet egy „élő Megváltóban", aki majd ezen a földön megáll a végső napon. Ekkor mondja Jób hittel: *„Meglátom Istent"* (Jób 19:26-27). De ez a részleges felelet elég bizonytalan az Ószövetségben, úgy, hogy a személyes halhatatlanságról csak homályos elképzelést olvashatunk ki belőle.

Az Újszövetségben – a végső, tökéletes kijelentésben, melyet a Fiú adott – sokkal meggyőzőbb kinyilatkoztatás van a halhatatlanságról, melyre ebben a fejezetben is fény derül. Az Isten irgalmas gondviselésének következménye mindez. Pál azt mondja Istenről: *„Aki megmentett minket és elhívott szent hívással nem a mi cselekedeteink szerint, hanem saját szándéka és végzése szerint kegyelemből, mely adatott nekünk Jézus Krisztusban"* (9. v.).

Isten gondviselése a „halál halálával" szorosan összefügg irántunk való kegyelmével, csodálatos szándékával és megváltó szeretetével. Nem mintha rászolgáltunk volna vagy megérdemelnénk. Igazság szerint mindnyájunknak el kellene veszni – és meghalni – de Isten talált más utat és ez egyedül az Ő irgalma.

II. A „halál halála"

személy szerint Jézus Krisztus által történt, ahogy azt az Evangélium kijelenti.

A mi kegyelem által történt megváltásunk ajándék, és ez világosan kitűnik Jézus életéből és munkájából. Pál bemutatja nekünk azt a személyt, aki érettünk küzdött és győzött a halál felett.

Istennek mindig ez volt a szándéka „időknek előtte" csak ki kellett munkálni az „idők teljességét" (Gal 4:4), – azt az időt, mikor *„megjelent a mi Megtartó Jézus Krisztusunk"* (10. v.). Jézus megjelenése – itt az első eljövetelre utal és nem a másodikra – ekkor történt, hogy a halált eltörölte és napfényt derített a halhatatlanságra. Természetes, hogy második eljövetelekor mindaz, amit eddig kimunkált, végül tökéletesen beteljesedik.

Jellegzetes, hogy Jézus, aki a Kálvárián győzelmet aratott a Sátán felett, maga mondja ki: *„a világ fejedelme megítéltetett"* (Jn 12), és dicsőséges feltámadásával eltörölte a halált. Ahogy *George Ladd* írja: „Az Úr Jézus Krisztus feltámadása: az örökélet kiemelkedése a halandóságból" (Újszövetségi teológia 334. old.).

„Ahogy Ádámban mindnyájan meghaltunk, úgy Krisztusban mindnyájan életre kelünk" – így adja Pál hírül a győzelmet az 1Kor 15-ben. Mikor Jézus feltámadt,

következésképp mindnyájan feltámadtunk Vele. Mint ahogy Ádám bűne és halála mindnyájunkra, az egész emberiségre kihat, ugyanúgy Krisztus engedelmes áldozata, amellyel kiengesztelte az Atyát, aki feltámasztotta Őt, és annak következménye kihat minden emberre. Most már John Donne-al együtt mi is ujjongva nézhetünk szembe a halállal:

„Halál, ne légy beképzelt, noha sokan
rettentő hatalmasnak vélnek, nem vagy az.
Hiába gondolod, hogy bárkit legyőzhetsz,
felettem neked már nincsen hatalmad.
Nekem nyugalmat, elalvást jelent jöttöd,
amíg más menekül, én békével várlak,
hogy átvezess az úton oda, hová mentek
azok, kik örülni és pihenni vágytak.
A csüggedt lélek téged királynak vél,
ki méregben, harcban betegségben lakik,
s ha kell, nyeglén mámorba ringatja,
mi talán jobb, mint mikor lesújtasz.
De mért fuvalkodsz fel?
Elmúlik rövid álmom, s öröklét virrad rám,
és számomra nem lesz többé halál!
Halál, rád pusztulás vár!

A mi Urunk mondja: *„Halott voltam, de íme, élek örökkön örökké, és nálam vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai"* (Jel 1:18).

III. A „halál halála"

helyet ad az életnek és halhatatlanságnak

„Ő eltörölte a halált, és világosságra hozta az életet és halhatatlanságot az evangélium által" – mondja Pál (10.v.). Miénk lehet az élet Jézus Krisztusban, ha engedelmeskedünk Igéjének. Ez az a *„bővölködő élet"*, melyről Urunk János evangéliumában beszél (Jn 10:10, 17:2). A halhatatlanságot úgy értelmezzük, mint a jelen élet folytatását a halál után. Ez itt most és örökké tart!

Ilyen értelemben az élet több, mint ahogy azt egy régi angol prédikátor-történész, Bede elképzelte. Ő úgy látta az életet, mint mikor egy madár a sötétből egy ragyogóan kivilágított terembe repül, majd ott köröz egy ideig aztán a nyitott ablakon át újra kiszáll a sötétségbe.

De felette áll a Macbeth gyászos siralmának is:

Holnap és holnap és holnap,
mind megbújik apró lépteiben a mának,
a feljegyzett idő utolsó szótagja;
és minden tegnapunk bolondság lesz,
út a halálba. Hamvadj el, gyertyaláng!

Mi az Úr Jézus Krisztus által másként értékeljük az életet. Ez a fajta élet reményt és a bátorságot ad. Napjainknak célt és irányt szab, megmutatja naponta, hogyan éljünk. Ez az élet már most a miénk, és majd folytatódni fog és kiteljesül a halál után egy egész örökkévalóságon át.

Biztos, hogy bennünk is támadnak még kérdések: „Milyen is lesz az élet a halál után? „Mit is jelent a halhatatlanság szeretteinkre vonatkozóan?„ John Oxenham fejezi ezt ki a költészet eszközeivel:

Milyenek leszünk majd,
ha ezt a testet levetve
örökéltet nyerünk?
Milyenek leszünk?
Ki mondhatja meg?
Milyen tág tér jut majd osztályrészül?
Hogyan változik át ez az anyag-test?
Hogyan szokja meg a mennyei fényt?
Ki mondhatja meg?
De egyet tudunk...
Ha elvetünk a földbe egy magot,
bármily piciny, alaktalan, aszott és száraz,
ha eljön az idő, látható lesz majd
szép formája teljes pompájában.
Ragyogóbb, mint egy királynő
ékes, kedves ritkasága
a Mester tökéletes kezemunkájának.

Ez lett az aszott mag?...
Akkor van remény!
(Magvak)

Lehet-e fontosabb és érdekesebb téma, mint a *„halál halála"*? Ez kell, hogy megérintsen minden szívet, aki már szembenézett a halállal, vagy elmélkedett a halálról. Kivétel nincs. A halált mindenkinek meg kell ízlelni. Senki sem mondhatja: ez csak lehetőség. S – a halál halála – neki nem jelent semmit.

„Ő eltörölte a halált" – ez ajó hír! Ahogy ezt Jeremy Taylor már régen megfogalmazta:

Halál, te ősi kígyófajzat,
Fullánkod olyan volt, mint nemző részed,
mely poklot teremtett és lángoló tüzet;
De elmúltak azok a gyászos napok.
Büszke fullánkodat elnyelte
csodálatos Megváltónk
tágra nyílt öt sebe.
Ő szelíddé és ártalmatlanná tett,
többé tőled rettegnünk már nem kell,
mert tudjuk, hogy
győzelmes Istenünk téged megbüntetett,
mert egykor ama kertben fájára felkúsztál.
Kezedből a pokol kulcsát kiragadta
és megállított.
Őrséget rendelt az élet kapujához,
égit, felségeset.

Ez a jó hír, melyet Jézus Krisztus hozott és az evangélium kijelent, tele van gyakorlati reménységgel. Lilli Palmer nemrég megjelent önéletrajzában *„Váltogass katonát és táncot"*, elmondja egyik élményét. 1950-ben történt vele, hogy megkérték, kísérje el a híres Helen Kellert egy barátja otthonába, amely magasan Portofino felett van Olaszországban. El volt ragadtatva Keller kisasszonytól, aki süketnéma és vak volt, de tudott „látni" és kommunikálni. Turistaként járta Európát, hogy „lássa" a gyönyörű tájat, híres szobrokat és festményeket (újhegyével tapintva látott). Mikor ebédnél beszélgettek, Keller kisasszony, aki 70 éves volt ekkor, így szólt társához: „Olyan sok mindent szeretnék még »látni« és tanulni, de a halál már a sarkamban van. Nem mintha aggódnám emiatt. Ellenkezőleg!" Lilli Palmer erre megkérdezte: „Hisz ön a halál utáni életben?" „Természetesen" – hangzott a nyomatékos válasz. „Az egész csak átmenet egyik szobából a másikba." Egy pillanatig csendben ülve maradt, majd lassan és nagyon választékosan Helen Keller újból megszólalt: „De tudja, számomra az mégis más lesz, mert abban a másik szobában már én is látni fogok".

Fordította: Gerő Sándorné

Marilyn Kunz és Catherine Schell

ÁMÓSZ,

az életstílus prófétája

A tanulmány eredeti címe: Amos Prophet of Life-style
Kiadta: Neighborhood Bible-Studies, Inc. New York

Hatodik beszélgetés

Jaj, Jaj!

Izráelre váró borzalmas romlás végett egy temetési gyászénekkel kezdte az előbbi részt Ámósz. Az igazság és tisztesség iránt érzett gyűlöletük által hozott értéktelen áldozatok helyett felszólította az Úr a népet, hogy éljenek igazságban és becsületességben a földön.

Ámósz 6:1-7

1. Ámósz üzenetének ez a része kiről beszél? Írjátok le őket. Mit gondolnak a helyzetükről, és hogyan vélekednek mások róluk? Társadalmunkban milyen emberek rendelkezhetnek hasonló pozíciókkal?
2. Mi a te saját biztonságérzeted alapja? Gondolkozzatok azokon a dolgokon, amelyek az emberekben biztonság- és kényelemérzetet keltenek. Azok az emberek, akiket ismertek, milyen dolgokba vetik bizodalmukat? Az ilyen bizodalmak miért minősülnek olyan sokszor irracionálisnak?
3. Különböző fordításokban némi eltérés mutatkozik a 2. vers tekintetében, de minden bizonnyal Ámósz ironikusan idézte Izráel uralkodóit, akik fokozták a nemzetieskedő hangulatot azzal, hogy Izráel jóléténél beszéltek, összehasonlítva más nemzetekkel. Mit eredményeznek ezek az uralkodók azzal, hogy elutasítják annak a beismerését, hogy Izráel valójában milyen romlás felé halad (3. vers az RSV, TLB, GNB fordításokban)?
   Egy komoly probléma megoldásának elutasítása általában miért teszi csak rosszabbá a helyzetet? Milyen példákat tudsz felhozni (személyes, nemzeti és nemzetközi téren)?
4. A 4-6a versekből mutasd be az életstílusukat és azok érdekeit, akiket Ámósz vádol? A próféta ezek közül a cselekedetek közül önmagába véve egyiket sem mondja bűnösnek, de mégis mivel vádolja ezeket a vezetőket? Mit jelez a magatartásuk? Lásd 5:6, 7, 14.
5. Mondj mai példákat olyan emberekről, akik érdektelenséget mutatnak más emberek szenvedéseivel szemben, vagy éppen mások bajaiból előnyt kovácsolva gazdagítják saját magukat. Te vagy gyülekezeted mennyire aktív a törődésben, látva a közösségedben lévő emberek szenvedéseit? És amikor igazságtalanságot látsz városodban vagy országodban?
6. Milyen új „elsődlegességet" fognak ezek a fontos „első" emberek megtapasztalni (7. vers)? Mi fog történni az életvitelükkel? Amennyiben figyeltek volna, vagy ha a mai emberek figyelnének a hatalmuk és gazdagságuk végére figyelmeztető szóra, miket változtatnának meg?

Ámósz 6:8-14

7. Milyen két dolgot gyűlöl az Úr (8. vers)? Mi lesz a következmény Jákóbra (Izráelre) nézve?
8. Egy példa, ahogyan Isten ítélete kiárad, és családokra és egyénekre fog hatni (8. vers). Hogyan írja le Ámósz, milyen lesz egy olyan városban élni, amely ostrom alatt áll (9 és 10 versek)? Milyen érzelmi légkört érzékelsz? Miért gondoljátok, hogy még az Úr nevének említésétől is vonakodnak? Lásd még Ámósz könyvének 4:12 és 5:17 verseit.
   Megjegyzés – A halottak elhamvasztásának említése pestisre és dögvészre utal, amely esetek gyakran fordulnak elő ostromlott városokban.
9. Mi fog történni a nagyokkal és a kicsikkel, a gazdagokkal és a szegényekkel (11. vers)? Miképpen van kihangsúlyozva a romlás teljessége?
10. Mi a válasz a 12. vers mindkét kérdésére? Mire mutat rá Ámósz ezekkel a kérdésekkel? Milyen bolondságot tett Isten népe?
11. Mit ígér Isten annak a társadalomnak, amelyik magát ilyen nagy morális romlásnak adja, hogy az igazság veszélyessé és undorítóvá válik (12. vers)?
12. Mit gondolnak az emberek a legutóbbi katonai sikereikről és kit imádnak? Állítsátok szembe a 13. verset a 118. Zsoltárok 5:9 versével.
13. A 14. vers alapján Izráel mely tényező számításbavételét hagyta figyelmen kívül? Mennyire hagyják ma figyelmen kívül ugyanez a tényező nemzeti és nemzetközi szinten?
14. Hamát a messzi Északon volt, míg Arába Izráel déli részén. Az izráeliek miért lesznek képtelenek ellenállni az ellenség erejének? Képzeljétek el, milyen lehetett az a beszélgetés, amely Izráel azon politikai és katonai vezetői között folyhatott le, akik hallották Ámósz üzenetét.

ÖSSZEFOGLALÁS

1. A fényűzést szerető és önimádó társadalom tetteivel szemben, melyeket Ámósz leírt, mi az a tett, amely a megfelelő válasz lehetett volna Izráel állapotára nézve, azokban a napokban?
2. Milyen vádakat és figyelmeztetéseket látsz ebben a fejezetben, amelyek a te környezetedben és országodban ma élő hívő keresztyén emberekre is vonatkoznak? És természetesen rád, személyesen is?

3. Mely dolgok eredményezik, hogy emberek ma „pihenj" állásban legyenek? Mikortól számítva tesz valakit beteggé a személyes anyagi gazdagság gyűjtése?

KÖVETKEZTETÉS

Olvasd fel: Jelenések könyve 3:17-20

Hetedik beszélgetés

Ámósz 7

Három látomás és konfliktus

Az előző részben Ámósz megjövendölte Izráel jómódú és önimádó vezetőinek száműzetését, akik a morális értékeket úgy kiforgatták, hogy az igazság méreggé, a helyes rosszá vált. Az Úr elküld egy nemzetet Izráel ellen, hogy az elfoglalja az országot az egyik végétől a másikig.

Ámósz 7:1-3, 4-6

1. Írjátok le részletesen, miket látott Ámósz ebben az Úrtól kapott két látomásában? Mi volt az Ő azonnali válasza mindkettőre egyen-egyenként?
   Megjegyzés – Az emberek teljes mértékben függtek a fű második kaszálásának eredményétől, ugyanis az első kaszálás a királyt illette.
   A *tűz* egy nagy és komoly szárazságot, aszályt szimbolizálhat.
2. Vizsgáld meg Ámósz két imáját. Mit kér és mire alapozza könyörgését? Mi volt Ámósz közbenjárásának eredménye? Mit sejtet ez az ima erejének kapcsolatában, még ha egy személy imádkozik is az egész nemzet érdekében?
3. Miért adja az Úr Ámósz tudtára szándékát, ahelyett, hogy egyszerűen megtenné azokat, amik a látomásokban történtek? Mit sejtet mindez arról, hogy Isten mit vár el Ámósztól válaszként ezekre a látomásokra (2, 5, 15 versek)?
4. Ha Isten elküldte volna a sáskákat és a tüzet, mi történt volna Izráel népével? Miben vált világossá, hogy népének pusztulása nem az, amit az Úr akar?
5. Figyelve az emberek válaszait a korábbi „természeti katasztrófákra" 4:6-11 verseiben, milyen válasz várható tőlük a két látomásban lefestett katasztrófák esetében?

Ámósz 7:7-9

6. Vizsgáld meg alaposan ennek a harmadik látomásnak a részleteit. Próbáld meg képszerűen leírni.
7. Mit ábrázol a fal (7. vers)? Izráel országának alapításakori normája szerint (5Mózes 26:16-19)?
8. Mit gondoltok, mint ennek a látomásnak résztvevőjét, milyen hatások érhették volna Ámósztot? Miben különbözik Ámósz válasza itt, az előző két látomás során adott válaszától?
9. Mit árult el az Úr döntéséről, a függőónos falvizsgálata?
10. Mivel az Úr többé nem megy el népének bűnei mellett, milyen három dolgot mond, hogy történni fog? A nemzet életének mely két területét ítéli meg?
11. Ebben a harmadik látomásban milyen változásokat figyelhetsz meg? Miben különbözik itt a jövendölés az előző két látomásban mondottaktól? Mit gondoltok, Ámósz ezúttal miért nem próbálja meg lebeszélni az Urat szándékáról?

Ámósz 7:10-17

12. Milyen hatást váltottak ki Ámósz prédikációi és látomásai, amikor azok ismertté váltak? Ámósz üzenete miért bosszantaná különösen Bétel papját? Lásd 4:4 és 5:5.
13. Amacjá hogyan próbálja Jeroboám királyt Ámósz ellen fordítani? Amacjá milyen magyarázatot ad az Úrtól származó, de Ámósz által hirdetett ítéletre vonatkozó figyelmeztetésre?
14. Milyen parancsot ad Amacjá Ámósznak? Milyen okokat említ? Kinek a „területétől" tiltja el Ámósztot?
15. Mondjatok legalább négy vagy öt dolgot, amelyet Ámószról tanultatok az ő Amacjához intézett válaszából a 14. és 15. versek alapján. Hogyan válaszolnak ezek a dolgok arra, amit Amacjá Ámósznak mondott: *„Mint hivatásos próféta, aki fizetést kap munkájáért, miért nem mész le Júdába? Jobb munkát tudnál végezni ott. Itt senki sem akarja hallgatni azt, amit mondanod kell!"*
    Miért volt Ámósz Izráelben?
16. Ámósznak milyen üzenete van Amacjá részére (16 és 17 versek) és mi fog történni vele és családjával, amikor a prófécia beteljesül Izráelen? Lásd: 5:27 és 6:14.
17. Ámósz különbséget tesz aközött, amit *„te, Amacjá, mondasz"* és amit *„az Úr mond ..."*. Izráel népének észre kellett vennie, hogy Ámósz és Amacjá közül ki beszélt valójában az Úr szerint?
    Mai keresztyének hogyan tudnak helyesen különbséget tenni az Úr számunkra adott üzenete és aközött, amit néhány pozícióban és hatalmon lévő keresztyén vezető mondhat? Gondolkozzatok el azon, hogy milyen hatása lehetett Amacjának Izráel népére, Ámósz idejében.

ÖSSZEFOGLALÁS

1. Ez a fejezet rálátást biztosít Ámósz egyéniségére és személyiségére az Úrral való kapcsolatában és a nemzet más vallásos vezetőivel való konfliktusában. Ámósz személyiségének milyen jellemzőjére bukkansz ezen beszédek alapján? Ámósztot, az ima embereként milyen új oldaláról ismered meg?
2. Írjátok vagy rajzoljátok le, hogyan nézhetett volna ki ennek a fejezetnek néhány része egy Ámósz korabeli politikai karikatúrán.

KÖVETKEZTETÉS

Olvasd fel: 1 Péter 4:14-19

Fordította: Kiss Zoltán

(Folytatása következik)

Dr. Pásztor János

EVANGÉLIUMHIRDETÉS ELLENSÉGES KÖRNYEZETBEN

Egy társadalom sokféleképpen lehet ellenséges az evangéliummal szemben. Három csoportot állíthatunk fel:

1. Egy bizonyos vallás maga ellensége az evangéliumnak. Ezen belül különbséget kell tenni a) egy nemkeresztyén vallás ellenséges magatartása a keresztyénséggel szemben; és b) keresztyén felekezetek egymással szemben való ellenséges magatartásformái között.

2. Egy sajátosan keresztyén-ellenes ideológia szembefordulása az evangéliummal. Ez az ideológia a) lehet egy a sok közül, melyek valamennyien terjeszteni akarják befolyásukat, vagy b) lehet ez az ideológia uralkodó helyzetben.

3. A társadalom vagy azon belül egy csoport mély gyanakvással tekint az evangéliumra, és annak hitvallóira. Ez a gyanú azonban bizonyos helyzetekben – rendszerint rosszindulatú propaganda hatására – ellenségeskedésbe mehet át.

Vizsgáljuk meg egyenként ezeket a magatartásformákat, és a prédikátor ezekhez való viszonyának kérdéseit.

I.

Az evangéliummal Jézus kortársai közül sokan nagyon hevesen szembefordultak. Ez a heves szembefordulás vitte – emberileg szólva – Jézust a keresztre. Mikor az első üldözések kezdődtek – melyek az ellenségeskedés legszélsőségesebb formáit jelentették –, azok tulajdonképpen Jézus ellen irányultak (Acta 9:4), akit a hatóságok „sírban tudtak", és akinek „aktáit" lezárták már, amikor a tanítványok Lélektől hatalmassá tett prédikálásában Jézus maga újra megjelent. A tanítványok prédikálásukba úgy állították hallgatóságuk elé az Urat, mint aki életével, halálával és feltámadásával betöltötte a törvényt és a prófétákat (Mt 5:17); és mint aki az általa létrehívott közösség, az egyház életében a feltámadás ereje által jelen van. Az első üldözések a zsidóság vezetőitől indultak el.

Ezek az üldözések részét képezték a frissen alakult csoport, „felekezet" (*hairesis* ApCsel 24:14), az egyház kibontakozási fájdalmainak, krízisének. Így alakul ki viszonyuk a zsidó közösség többi részéhez. Ez egészen sajátos helyzet volt, mely soha nem ismétlődött. Sajnos, voltak a történelem során olyan helyzetek századokon át, amikor a keresztyén közösség üldözte és elnyomta a zsidókat.

Kibontakozása idején ellenséges környezetben élt az egyház. A korai üldözésekre vonatkozóan az Acta adja a legtöbb információt. Hangsúlyos itt az Ószövetséggel való kapcsolat: Jézus az ígért Messiás, akiben az ígéretek beteljesedtek (ApCsel 2:16-31; 3, 137, 2-53).

A Római Birodalomba belenövekedve az egyház változatlanul ellenséges környezetben találta magát egészen Nagy Konstantin milánói rendeletéig. Ez a korszak a keresztyénséggel ellenséges társadalom klasszikus korszaka. Ez alatt az idő alatt az ellenséges környezet teremtésére és erősítésére a kor minden elérhető propagandaeszközét felhasználták. A keresztyéneket az emberi nemzedékek ellenségének bélyegezték, akik – eszerint – titkos összeesküvést szerveztek az emberiség ellen. A közvéleménynek e propaganda hatása alatt rossz véleménye volt az „atheistákról", ahogy a keresztyéneket nevezték, és pártolta üldözésüket. *Christianos ad leonem!* (Oroszlánok elé a keresztyénekkel!) – hangzott a jelszó Néró napjaiban.

Az evangélium hirdetésében az üldözés ideje alatt különös hangsúly esett Jézus feltámadására, a történelem feletti uralmára (Jel 5:5; 11:15), a *parousia* és azzal az utolsó ítélet közelségére (ApCsel 17:31). A keresztyének – az apostoli tanítással összhangban – törvénytisztelő állampolgárok voltak, de nem tagadták, hogy végső lojalitásuk Ábrahám, Izsák és Jákób Istenéé, aki a Jézus Krisztus Atyja. Ez a pont bizonyult az ütközőpontnak. A Caesar szobrok előtti áldozat bemutatását a római hatóságok állampolgári kötelességnek tekintették. Ezt a keresztyének nem fogadták el, de minden egyéb állampolgári kötelességet – és az azzal járó kiváltságokat is (ApCsel 22:26) – elfogadták. Ezzel a magatartásukkal olyan különbségtétel úttörői lettek, amely századokkal később az emberi jogokat – köztük a lelkiismeret- és vallás szabadságát – tiszteletben tartó törvényalkotás szerves része lett. Bizonyos mértékig ennek csírái már a Milánói rendeletben benne voltak. E fejlődés csírái ugyancsak benne voltak Nagy Konstantin magatartásában és rendeletében. A Birodalom „visszaütött", és rákényszerítette a keresztyénséget a lakosságra.

Fontos azt látni, hogy az egyszerű keresztyének magatartása – kivéve az eltávozókat (*lapsi*) – az üldözések idején összhangban volt a prédikálással. A prédikátorokat körülvette a gyülekezet népe. Ez az együtt kiállás a legmélyebb lényege szerint hozzátartozik a prédikáláshoz. Továbbá, prédikátorok és gyülekezeti tagok életében folytatódott a prédikáció: megélték az üzenetet (ApCsel 6:7). Úgy éltek, hogy életükben – egy bizonyos másodlagos értelemben – testté lett az Ige (Fil 2:16). A Circus maximus-ban oroszlánok elé vetett keresztyének Krisztus Úr voltát hirdették. Azaz a prédikáció folytatódott a prédikátorok és a gyülekezeti tagok életében a szavak és tettek egységében. Mindez a kijelentés folyamatának része volt. Ezért minden korok prédikátorait és gyülekezeteit ennek folytatására elkötelezi.

Ellenséges légkör kialakítására különböző keresztyén felekezetek között is sor került.Sajnos Nagy Theodo-

sius korától kezdve természetesnek tekintették, hogy a keresztyénséget karhatalom segítségével tették államvallássá. Fizikai erőt használtak a keresztyénségen belüli különféle irányzatok ellen. Ily módon áriánusok vagy trinitáriusok; monofiziták vagy nesztoriánusok, ikonrombolók vagy ikontisztelők – a hatóságok szimpátiái szerint – egyaránt lehettek fizikai erővel elnyomottak. Ez a tény károsan befolyásolta az evngélium hirdetését. Ha az állam vagy más hatalmasság fegyveres katonája észrevehető a prédikátor háta mögött, nagyon nehéz a mindent eltűrő szeretetről beszélni. Ilyen esetekben az üzenet meggyengül, és eltorzul. Mindez mutatja a prédikálás kontextusának a fontosságát is.

Számunkra, magyar reformátusok számára az ellenreformáció két szomorú és véres évszázada a keresztyén felekezetek közi ellenségeskedésre bőségesen szolgáltat illusztrációkat. Amit az egyházon belül kellett volna megvitatni – a reformátorok intenciói szerint – abból ellenségeskedés és hatalmi politika lett egész Európában.

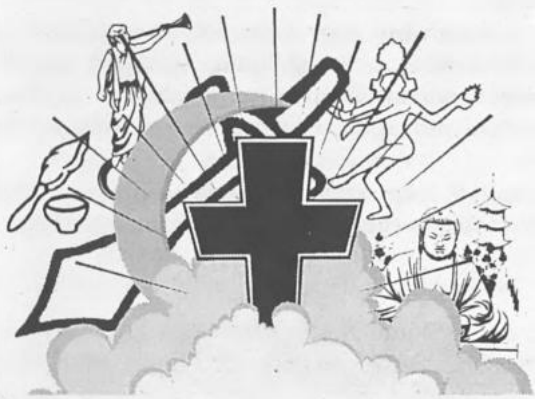
A magyarországi helyzetben a római egyház az államhatalom teljes támogatását élvezte, hogy a lakosságot megnyerje. Így került sor lelkészek és tanítók bebörtönzésére, és gályarabságára, gyakran a reformációhoz hű egész falvak kiűzésére, hosszú időn át pásztorok nélkül egzisztáló gyülekezetekre. Az utóbbi esetekbena falvak népe maga gondoskodott az Ige megőrzéséről és továbbadásáról. Egyházunknak e történelmi tapasztalata sokat segített az utóbbi évtizedek idején, amikor a világ egyik legerősebb, idegen katonai hatalom és propaganda akart a keresztyénséggel szemben ellenséges légkört létrehozni a magyar társadalomban.

II.

Az 1789-es francia forradalomtól az 1917-es orosz (kommunista) forradalomig Európa látott jónéhány heves keresztyénellenes kitörést. Hangsúlyozni kell azonban, hogy ezek a támadások az erőszakkal uralomra juttatott, a hatalmi politikában részes és korrumpálódott egyházakat érték. A támadás célpontja gyakran nem a megfeszített és feltámadott Jézus volt, hanem a meghamisított keresztyén üzenet és gyakorlat. Egy ilyen, a maga hatalmi helyzetében korrumpálódott egyház negatív illusztrációként szolgál arra, hogy milyen mély és szerves összefüggés van a beszéddel való igehirdetés, a gyülekezet életvitele, valamint az egyháznak a társadalomban való helyzete, és az így kialakult légkör között. Az ilyen helyzetben lévő egyháznak tisztulási folyamaton kell átmennie. A reformáció üzenete – az Igétől és az élettapasztalatoktól megtanítva – az, hogy ennek a tisztulási-reformálási folyamatnak állandónak kell lennie, mivel az egyháznak állandóan szüksége van arra, hogy Isten Igéje megmérje és megítélje. Ez fontos üzenet minden kor prédikátorai számára. A prédikáció szól a kívülállóknak is (evangélizáció), de az Ige rendszeres hirdetése és engedelmes hallgatása a gyülekezet számára életszükséglet. Isten népének, a gyülekezet tagjainak életéhez hozzátartozik a rendszeres önvizsgálat és bűnbánat. Egyéb dolgok között arra is választ kell keresniök Isten Igéjének világosságában, hogy milyen mértékben járultak ők maguk hozzá a velük szemben ellenséges légkör kialakulásához.

A francia forradalom utáni korszakban a keresztyénséggel szembeni ellenséges magatartás néhány országban hivatalos politikává lett. Franciaországban is volt egy „antiklerikális" időszak, melyben kemény intézkedésekkel korlátozták az egyházak tevékenységét. Hosszútávon ez segítette az ottani egyházakat abban, hogy megtalálják helyüket a modern társadalomban. A szekularizáció pedig egész Európában elterjedt, melynek során tömegek szakították meg, vagy korlátozták minimálisra egyházi kapcsolataikat.

Ebből a szempontból a marxista-leninista pártok uralma alá került országokban találkozhatunk a legjobban szervezett és – bár különböző intenzitású formákban, de mindenütt jelenlévő – tartós üldözésekkel vagy korlátokkal. A Szovjetunióban jó ideig, Kínában különösen az úgynevezett „kultúrális forradalom" idején, Albániában szinte a rendszer összeomlásáig a hivatalos atheista politika egyházi vezetők legyilkolását, hihetetlen nagy számú templom és egyéb egyházi épület elrablását is jelentette. Ezekben az országokban egyes időszakokban személyes kapcsolatok jelentették az evangélium hirdetésének szinte egyetlen lehetőségét.

A közép-európai országokban a kommunista uralom idején az evangéliummal szembeni ellenséges magatartás sokkal raffináltabb formákat öltött. Ilyen volt az intenzív propaganda, mely bizonyítani akarta, hogy a keresztyénség idejét múlt jelenség; hogy a Biblia megbízhatatlan könyv; hogy a keresztyénség csak azokat foglalkoztatja, akik az élet peremére szorultak, elsősorban időseket, vagy olyanokat, akik számára a vallás „hobbi". Ugyanakkor a hatóságok – és az élet, az ipar, a kereskedelem és a kultúra centralizálása következtében mindezek a hatóságokhoz tartoztak – adminisztratív nyomást gyakoroltak az emberekre munkahelyükön, hogy szakítsák meg egyházi kapcsolataikat, és ne neveljék gyermekeiket keresztyén szellemben. Ne „terheljék" a gyermek lelkét azzal a konfliktussal, amely az iskolában tanított „tudományos" világnézet és az irracionális misztikus vallásosság között szerintük fennáll. Nem is szólva arról, hogy így a gyermek „karrierjének" ártanak a szülők. Viszonylag ritkán került sor fizikai erőszak alkalmazására. Az egyházak vezetői és lelkészei is nagy nyomás alatt állottak, hogy ideológiailag igazolják az elérendő célt: a vallás elhalását, vagy annak a múlt megkövesedett emlékké való átváltozását.

Mit tehet a prédikátor ilyen helyzetben? Mindenekelőtt a prédikátornak fel kell tennie az alapvető kérdést (*ultimate question*): kinek a szolgálatában vagyok? Ha

egy személy odaszánta magát Isten Igéjének szolgálatára, megvan az eligazodási pontja. Lehetséges, hogy az ügy érdekében elfogad bizonyos kompromisszumokat. De az Ige prédikálásával kapcsolatban nem lehet kompromisszum. Minden lehetőséget – alkalmas vagy alkalmatlan időben – meg kell ragadni az Ige tiszta hirdetésére. A magyar reformátusok között nagy hagyományai vannak a textusszerű prédikálásnak. Tematikus prédikációk nagyon kis szerepet játszottak az egyház életében.

Az igaz, hogy a múlt század második felétől a textusszerű prédikálás gyakran formális volt, vagy gyatra exegetikai alapokra épült, ha egyáltalán voltak alapok. A neo-reformátori theológia és az ébredési mozgalmak kölcsönhatása következetében a húszas évektől kezdve lassú,de határozott változás következik be a christocentricitás és a textusra való komoly odafigyelés szempontjából. A lelkészképző akadémiákon a bibliai tanulmányok magas szinten való folytatására megvolt a lehetőség. Így a biblikus tanítás és prédikálás eszközei rendelkezésre állottak. Akik úgy döntöttek, hogy egyedül az Ige szolgálatára odaszánják életüket, kaphattak segítséget exegézisben, bibliai theológiában és homiletikában egyaránt.

Az Ige szolgálatára való odaszánásban sok kísértés érte a prédikátort pl. a templom karzatán a sarokba húzódó rendőrségi besúgók részéről. Minden alkalommal, amikor a szószékre lépett, adódhatott valami új helyzet, amelyben újra és újra döntenie kellett. Nem volt elég, hogy valaki egyszer döntött. Új szituációk új kísértéseket, új döntésre való kihívást hoztak magukkal.

Ha valaki az Ige szolgálata mellett döntött, szinte „természetesen" adódott, hogy a Bibliára hagyatkozzék. Ez azt is jelentette, hogy eleve nem „témákban", hanem „igékben" gondolkodott. Ehhez hozzájött a kiélezett helyzet, mely ilyenféle gondolatsorokat indított meg: Ha témáról prédikálok, ki dönti el, mi a helyes téma az adott kétes helyzetben. Prédikáljanak a diktatúra hiábavalóságáról vagy ártalmáról, vagy prédikáljanak a megtérés és újjászületés egymáshoz való viszonyáról? Az utóbbi téma meglehetősen kockázat nélkül való, mivel a kommunistákat nem nagyon érdekelte, ha valaki az ember belső világára (*Innerlichkeit*) korlátozta mondanivalóját. Vagy prédikáljon a theológia és a természettudomány, vagy az állam és az egyház viszonyáról. De hát ezek túlságosan „forró" témák. De ha a Bibliát, annak szövegét, azaz a textust prédikálja, mentesül a témaválasztás terhétől. A téma ott van a textusban, de nem in *abstracto*, hanem az élet közepén, ahol Isten cselekszik népe között és népén keresztül. Az közhely, hogy a Biblia nem mutat érdeklődést elvont fogalmak iránt, hanem az élet dinamikus történéseiről tanúskodik. Ennek megfelelően a prédikátor a cselekvő Istent hirdeti, aki úgy viszi véghez üdvtervét, hogy terveiben népének is részt ad (2Móz 14.21)

A Magyarországi Református Egyházban a prédikációk textusa rendszerint az egyházban használatos Bibliaolvasó Kalauz napi igéiből való. Ez a Kalauz minden napra ad egy fejezetet az Ótestamentumból és egy rövidebb perikópát az Újtestamentumból. A sok szorultsággal teli helyzet is adott ösztönzést ahhoz, hogy a lelkészek a Kalauz igéi alapján prédikáljanak. Ez a Kalauz a háború utáni ébredési években terjedt el. A prédikátor számára kihívást jelentett az a tény, hogy az általa olvasott igét sokan olvasták a gyülekezet tagjai közül. Ugynakkor a napi ige támpontot, sőt védelmet adott az Ige iránti hűségüknek. A főfeladat az volt, hogy megharcolja a prédikátor a harcot a textussal. Az ötvenes évek elején egy lelkésztársunk Jákób tusájának (Gen 32:21-26) analógiájára beszélt a prédikátornak a textussal való küzdelméről. A prédikálásra való előkészület, az alapos exegézis, a hermeneutikai feladat elvégzésekor – melynek során mind a textus *Sitz im Leben*-jét, mind a kortársakét komolyan kellett venni – kaptuk azt a megrendítő élményt, hogy a textusra figyelve egyéni és közösségi életünk legfontosabb témáival jutottunk kapcsolatba. Ily módon az egyéni kegyességi élet és a társadalom kérdései elválaszthatatlanul összetartoznak.

Sok külföldi országban tapasztaltam, hogy egyesek kizárólag a személyes kegyesség, mások pedig kizárólag a társadalmi élet kérdéseit taglalják a prédikációban. Ha a textusra figyelünk, és nem a magunk előre kész ideáit olvassuk vissza a textusba, ezek a témák együtt jelentkeznek. A mi esetünkben ez megmentett bennünket attól, hogy a diktatúra hiábavalóságáról prédikáljunk. Viszont végigprédikáltuk a gyülekezetekben Dániel könyvét, melyben *„büszke birodalmak elmúlnak"* és *„Isten országa örökké megmarad"*, és melyben az egyes hívő ember kegyessége és hűsége kísértésekkel próbáltatik meg. 1955-ben történt, hogy a következő évre elkészítettem prédikálási tervemet. Ebben volt egy sorozat – kivételesen nem a Kalauz szerint – Dániel könyvéről. Ennek alapján egy lelkésztestvéremmel együtt vasárnaponként egy-egy fejezetet magyaráztunk a gyülekezetben közvetlenül a forradalkom előtt és alatt, majd a szovjet hadsereg offenzívája után. Megrendítő volt, ahogy Isten beszélt velünk történelmünknek abban a krízisekkel teli időszakában.

1956 nyarán John Baillie, edinburgh-i professzor, az Egyházak Világtanácsának egyik elnöke prédikált abban a gyülekezetben, melyben szolgáltam az EVT galyatetői gyűlése idején. Textusa a Jelenések 1. volt, amely valóságosan szólt hozzánk, vigasztalt, erősített és bátorított akkori helyzetünkben.

A kommunista uralom éveiben a prédikátornak készen kellett lenni, hogy kihívásokkal és kísértésekkel szembenézzen. Néha kaphatott egy-egy „bölcs" tanácsot, melyben kísértések jelentkeztek. De ha élete az Ige volt, és a Lélek által vezettetve beleépült a gyülekezetbe, mely imádságával és bizonyságtételével együtt szolgált a prédikátorral, akkor tudott győzni a kísértések között.

Összefoglalva: ellenséges környezetben különösen szükséges az Igére hagyatkozni, és a bibliai „mintát" megvalósítani, mely szerint a gyülekezet és a prédikátor Krisztusban egyek, és úgy hirdetik az evangéliumot a *verbális és non-verbális* kommunikáció egységében, életükkel és beszédükkel.

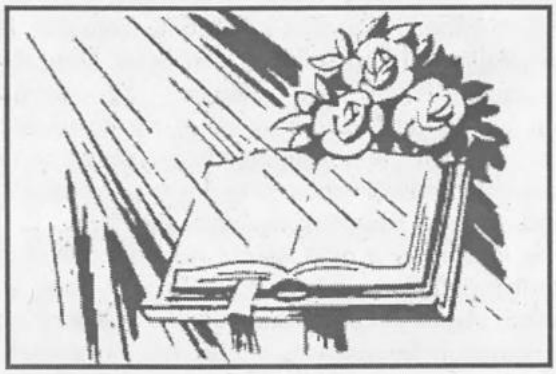
III.

Szükséges olyan helyzeteket is szemügyre venni, amikor sem szavakkal, sem tettekkel nincs nyílt hadüzenet az evangélium ellen, amikor azonban az egyházra és az evangéliumra gyanakvással néznek, mintha azok elvonnák az emberek figyelmétaz élet igazi kérdéseitől, álomvilágba vinnék őket, hogy így könnyebb legyen rajtuk uralkodni.

Az így gondolkodók arra ösztönöznek, hogy a társadalom védje magát ilyen triumfáló egyházi magatartással szemben. Ennek érdekében lehet olyan képet rajzolni a társadalom elé a média segítségével, melyben összesűrítve láthatók a bűnök és helytelen döntések, melyeket az egyházak képviselői elkövettek, vagy elkövetnek, mely ugyanakkor „mutatja az egyház maradiságát és irrelevanciáját. Ebben a magatártásban sok hasonló vonást találunk az előzőekben leírottakkal. Néha a különbség csak fokozatbeli, de nem minőségi. Ez függ attól is, hogy tudatlanságból, felekezetek közötti gyűlölködésből, vagy valamelyik nem-keresztyén vallás harcos magatartásából származik. Ismert dolog, hogy egyes, az iszlám militánsfundamentalista csoportjainak hatása alatt álló országban a keresztyéneknek súlyos üldözéseket kellett elhordozniuk századunk második felében.

Fel kell tennünk a kérdést: van-e ennek a keresztyénséggel szembeni bizalmatlanságnak és gyanakvásnak alapja. Az egyháztörténet mutat példákat arra, hogy az ilyen gyanakvás nem mindig volt alaptalan. A felekezetek közötti harcoknak, mint pl. az ellenreformáció, vagy egyes ultra-protestáns türelmetlen csoportok magatartása; másoknak a társadalmi kérdések iránti érzéketlensége; a világi hatalmasságok előtt való szervilizmus itt-ott adott okot a bizalmatlanságra. Magyarországon ma is szembe találjuk magunkat ezekkel a kérdésekkel. Az országnak meglepően rövid idő alatt sikerült felépíteni sok demokratikus intézményt, beleértve a szabadon választott parlamentet és kormányt. Még a gazdasági struktúrák átalakításában is a 24 milliárd dollár nemzetközi adósság fojtogató hatásai ellenére is mutatkoznak biztató jelek. Sajnos a demokratikus átalakulás időben az életkörülmények rosszabbodásával esik egybe. A remélt és ígért gazdasági segítségnek csak töredékét kaptuk. A háború végén a győztesek segítették a legyőzöttet. Most nem tették meg ugyanezt az áldozattal. A romló gazdasági helyzet – mint mindig – kedvezhet a szélsőségeseknek. Eddig még a lakosság jórésze csodálatosan józan maradt.

Ebben a helyzetben óriási felelősség hárul az egyházra, hogy küldetéséhez híven hirdesse az evangéliumot napjaink mai problémái között. Ehhez nem elég gótikus, vagy neo-gót templomok helyett modern épületeket emelni. Fontos a mai kor nyelvén való prezentálás. De nem elég. A kérdés az: mit akarunk értelmes módon odatárni az emberek elé? Isten Igéjét, mely örökre megmarad, mely megragad bennünket, ahelyett, hogy mi ragadnánk meg „korszerű" témákat. Oda kell szánni magunkat az Igének. Készen kell lennünk, hogy meghalljuk és megértsük, amit az Irásban az Úr mond az élet dolgairól. De figyelni kell a kortársakra is. Nem élhetünk az élet erkélyén, hogy felülről és kívülről szemléljük az alattunk zajló eseményeket. Tudnunk kell, mi történik körülöttünk. A két horizontot – a bibliait és a kortársakét – a Szentlélek vezetése alatt alapos elemzés során egymáshoz kell viszonyítani. Ha ez a munka az Isten népével, a gyülekezettel közösségben, a gyülekezet élettel és beszéddel való bizonyságtételének támogatásával történik, akkor valami valóságos hang, igazi üzenet szólalhat meg. Ezen keresztül a Szentléleknek van hatalma meggyőzni a gyanakvókat, sőt még az ellenségeket is, hogy a testté lett Igében, Jézus Krisztusban bővölködő életet nyerjenek.

Az ő egyetlen könyve

„Gyógyító könyv" címmel cikket kértek tőlem...

Írhatnék könyvekről, melyek áldást hoztak életemre; továbbsegítettek, erősítettek... Nem teszem... 1989. szeptembert írunk. Intő hónap: ötven évvel ezelőtt indították el azt a halálgépezetet, mely mindazok ellen irányult, akik az elvakult rendszer útjában álltak.

Tollamat vezesse ezért az az elmebeteg, akinek útja az euthanázia kazánjának telhetetlen gyomrába torkollott: Értékvesztett; lepecsételve; elgázosítandó.

Neki, ma élő elmebetegnek – bár korlátok között – megengedtetett, hogy tovább éljen a nap alatt. Ágy, asztal és erdő megadatott számára. A könyvek viszont, melyekből jövőbeni hivatására készülődött, eltűntek látómezejéből. A klinika könyvtárába már nem teszi be a lábát. Koncentráló-képességének gyengülése – melyet betegsége okoz – a folyamatos olvasást már nem teszi lehetővé.

Éjjeliszekrényén csupán egyetlen könyv van: a Biblia, mely betegségének minden fázisát túlélte. Eldobva, eltépve, elveszítve sohasem lett.

Ő, a teljesítményre, kitartásra képtelen beteg, kis ideig naponta olvas belőle. Ő, aki az élet összefüggéseit képtelen áttekinteni, mindig ott nyitja fel könyvét, ahol cédula jelzi a továbbolvasás oldalát. A szellemileg leállt ember e könyvben, e könyv által jut tovább: „Az Újszövetséget teljesen végigolvastam, most a zsoltárokat olvasom. Mindent értek."

Egyetlen könyvének mondatai gyakran kerülnek levelébe. Ha napi gondjainkban, ha gyászban találnak minket, megállásra késztetnek: *„Aki életét elveszíti, megnyeri azt"* – olvasom az imént én, az ő anyja. Maria Grünwald.

(Az Entscheidung 1993/3-ból – Sch.G.)

Hegyi András

MISSZIOLÓGIA (2.)

II. A missziómunka történetének vázlatos áttekintése és tanulságai

1. Az apostoli kor utáni idők missziói szempont szerinti értékelése

Mivel e tanulmány nem kíván egyháztörténeti adatok tárháza lenni, kacérkodni sem akar azzal a kísértéssel, hogy felvállalja e gazdag anyagnak vázlatos ismertetését sem, hiszen azt feldolgozza és ismerteti az egyháztörténelem tudománya, csupán a téma szempontjából legfontosabb eseményekre szeretne reflektálni. A gondolkodó emberben ugyanis felmerül a kérdés: mi lett a Krisztus evangéliumával az apostolok kora után? Az egyház missziói küldetése hogyan alakult, milyen tényezők befolyásolták, hogyan gondolkodtak róla különböző korokban? Mennyire volt Krisztus eredeti szándékának megfelelő vagy attól eltérő? Kikre irányult? Mennyire volt eredményes vagy eredménytelen?

a) A Szentírás kialakulása, a kánon lezáródása és elterjedése

Az egyház volt a felelős az Újszövetségi Szentírás kialakulásáért. A 2. sz. végére, 3. sz. elejére nemcsak azokat a könyveket szedték gyűjteménybe, amelyeket alkalmasnak találtak a hit és erkölcs mértékének meghatározására, hanem azokat is számon tartották, amelyeket ebből a szempontból az egyház elutasított. Ez az úgynevezett pszeudo irodalom. Ez azt jelentette, hogy megérkezett a Krisztusról szóló bizonyságtétel "Jeruzsálemből Athénbe". Vagyis hozzáférhetővé vált, méghozzá különböző kedvezőtlen befolyásoló tényezőktől, tévtanításoktól elhatárolódva a keresztyénség minden nép számára, beleértve a kiművelt embereket is. Ennek a jelentőségét nem lehet túlbecsülni. Ha azt mondjuk, hogy a Biblia az európai kultúra alapja, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a Szentírás embereknek a hitét, jellemét, sorsát érintette, és nem mint akadémikus és a mindennapi élettől távol álló írás terjedt el.

A Szentírás első fordításai, a szír, kopt, első latin próbálkozások, azt jelzik, hogy az evangélium átlép nyelvi, kulturális, vallási határokat, és igény van rá, hogy az emberek olvassák; ugyanakkor vannak, akik képesek és készek a szövegek elkészítésére, másolására, fordítására, gondozására. A keresztyénség ezzel döntő irányváltozáson ment keresztül. A zsidó kultúrából átlépett a görög és latin kultúrába.

b) Az egyházatyák szerepe

A régi bibliai időkben a tanítót atyának is nevezték (1Kor 4:15; 1Tim 1:2; 2Tim 1:2). Ezzel a névvel illetjük azokat, akik az apostolokat még személyesen ismerték, vagy azokat, akik a következő generációhoz tartoztak: az apostolokat ismerő személyeket ismerték.

Az egyházatyáknak négy jellemvonása méltatja őket erre a tiszteletreméltó névre: 1. tanításában legyen ortodox, vagyis megbízható, szélsőségektől ment, 2. életvitele legyen szent, 3. az egyház ismerje el tekintélyként, 4. ne legyen új ember.

I. Kelemen úgy utal Péter apostolra, mint saját generációjának emberére. Papias János tanítványa volt. Polikarpus, Ignatius, Barnabás az imént említett másik két egyházatyával egyetemben irodalmi tevékenységével is kitűnt. Ez az időszak a Kr. u. 95-150 terjedő éveket foglalja magában. A keresztyénség terjedőben van, kérdések merülnek fel a gyülekezetekben, amelyekre válaszolni kell. A *Hermász pásztora, Didaché, Kelemen levele a korintusiaknak, A tizenkét apostol tanítása,* stb. ennek a kornak a egyházi életét tárja elénk.

Kr. u. 150-200 terjedő időszakot úgy nevezzük, hogy az *apologéták kora*. Justinus mártír, Athenagoras, antiochiai Teophilos, Origenes jelzik, hogy a keresztyénség jelentős tényező lett a pogányok között. Mint kovász, hatja át a városok, falvak népességének gondolkodását. Az evangélium felingerli az embereket. Miközben létszámát tekintve is megnő az egyház súlya, a pogányok a következő vádakkal illetik a hívőket: 1. ateisták (mert nem hisznek Krisztuson kívül más istenekben), 2. vérfertőzők – nem értik az agapé, az úrvacsora, a szeretet megnyilvánulásainak szerepét: *szeretetcsók* (1Thess 5:26; Róm 16:16; ApCsel 20:37), 3. kannibálok – vért isznak titokzatos szertartásaikon (az úrvacsora félreértése). Ebben a helyzetben a hitvédelem jelentős szerepet játszott a hit terjesztésében.

Justinus mártír hosszas leírást ad a keresztyén istentiszteletről. Bizonyára a hit terjesztésének nem a legelőnyösebb módja a hitvédelem. Alighanem azonban egyetlen hitterjesztő sem fog tudni kitérni előle, különösképpen, ha aktív a szolgálatában.

Az egyházatyák kora után a püspökök veszik át a gyülekezetek irányítását, lelki és szervezeti vezetését. A püspök, *episzkoposz = felvigyázó,* a *prezbüterosz = érett, vén,* az Újszövetségben felváltva mindig többes számban található (1Tim 5:17; Jak 5:14; Fil 1:1; 1Tim 3:2; Tit 1:7), fokozatosan azonban az újszövetségi pluralitás helyett a vezetés átalakul egyszemélyi vezetéssé, a püspök alatt presbiterek és diakónusok szolgálnak, és kialakul a klérus és laikusság szétválása. Ennek különösen a keresztyénség legitimitásának elnyerése, majd államvallássá való átalakulása idején lesz kedvezőtlen hatása.

Nagy Konstantin politikai okokból Kr. u. 313-ban kiadta a *Milanoi edictumot.* Ezzel megszűnt a keresztyénség üldözött egyház lenni. Konstantin tudta, hogy a keresztyénség stabil elemét adja a felbomlóban levő római birodalomnak. Hatása óriási a keresztyénség terjedésére. Bár óvatosan haladt, nem tehette ellenségévé a pogányságot, de a következőkben látjuk az egyházra gyakorolt hatását:

- határozottan kiállt a keresztyénség mellett,
- az egyház püspökeit felruházta törvénykezési joggal,
- adókedvezményt biztosított az egyház javára,
- a vasárnap megünneplését elrendelte, mint keresztyén ünnepet,
- sok pénzt fordított keresztyén templomok építésére, bár épített pogány templomokat is,
- elkészíttetett saját költségére 50 példányt a Szentírásból (a Diocletianus féle üldözéskor megsemmisített példányok pótlására).

Bár keresztségét halála előttig halogatta, de meghív-

ta a pogányokat, hogy kövessék példáját. Családtagjai közül többen, már korábban keresztyének voltak. Hatására virágzásnak indult az egyház, de igen sokan politikai okokból léptek az egyház tagjai sorába. Ennek következménye az lett, hogy a kezdeti erkölcsi tisztaság, a hit személyes ereje alábhagyott. Csökkent az egyház tekintélye az emberek szemében. Ő maga pedig kegyetlen és erőszakos ember volt. Megölette feleségét és unokatestvéreit. A keresztyénséget inkább politikai okból vette fel. Tudta, hogy ha a keresztyénséget támogatja, akkor a keresztyénség is támogatni fogja őt. Ezzel megkezdődött az állam és az egyház évszázadokra kiható hatalmi szövetsége, amely nem hozott jót a keresztyénségnek. Nem kívánatos az üldözés, de az üldözés idején megtisztul az egyház, a hitet használnia kell a hívőnek. A hatalmi pozícióba került keresztyének elkényelmesedtek, felütötte a fejét a versengés, az első zsinatokon tan tannal, püspök püspökkel áll szembe. Kiéleződik az elhatárolódás, majd pedig a szakadás az egyházon belül. Nagy Konstantin korában az üldözött egyházból üldözővé válik maga az egyház. Az Arius kontra Athanasius vitában a fegyver és a hatalom dönt. Athanasiust pl. hatszor száműzték. Császári, hatalmi érdekből létrejön az első egyetemes zsinat (321. Nicea), hogy az egymással megegyezni nem tudó keresztyének ne veszélyeztessék a birodalom békéjét.

Ugyanakkor megfigyelhető az egyház pozitív hatása a társadalomra. A IV. században az egyház létszámának növekedése 400%-os. Nemcsak a pogány erkölcs és elemek beszűrődése jellemző, hanem az evangélium megszelídítette a római erkölcsöt. Fokozatosan megszűntek a véres játékok, javult a családtagok egymáshoz való viszonya, visszaszorult a válás, az emberek tisztább erkölcsi gondolkodásúakká váltak. Megkezdődött Európa krisztianizációja, amely hol derék keresztyén missziós kezdeményezésre történt, (ebben döntő jelentőségük volt a kolostoroknak), hol pedig keményebb eszközökkel, vagy politikai indítékkal. Vagy a hódító fegyverek vitték a keresztyén tanokat, vagy ha egy nép vezetője keresztyénné lett, kényszerítette alattvalóit is a keresztyén hit felvételére.

c) Politikai, gazdasági és vallási viszonyok

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az apostolok korában, és a római birodalom hanyatlásáig nincsenek tényleges államhatárok. A római birodalmon belül minden korlátozás nélkül szabadon közlekedhetnek az emberek. A római hadsereg kitűnő utakat épített, és ezeket karbantartotta. Európa úthálózata sok évszázad után éri el a birodalom útviszonyainak színvonalát. Mindezek persze önmagukban nem eredményezték a missziómunka hatékonyságát, de hozzájárultak annak eredményességéhez. Isten mindenható gondoskodásaként értékelhetjük azt, hogy a külső körülmények éppúgy, mint az emberek várakozása, befogadó készsége előkészítette a szíveket az evangélium meghallására és elfogadására.

E kor vallásosságára jellemző, hogy a vallások nem jelentik egy-egy nép örökségét. A rómaiak és görögök kiábrándultak isteneikből, és különféle tanok, kultuszok terjednek a birodalomban. Egyiptomból az Iszisz-Ozirisz kultusza, Perzsiából a Mithrasz kultusz hódít, vetélytársa a keresztyénségnek, a görög filozófia amolyan valláspótlék szerepet tölt be, sok ember gondolkodását ez hatja át, különösen a műveltebb emberek körében. A római császárkultusz inkább a politikai lojalitás, mint a vallásos hit szintjén mozog. Szinte Isten csodája, hogy ebből a kínálatból a keresztyénség kerül ki győztesen. Mindenesetre az emberekben van egyfajta várakozás, bizonytalanság. A régi erkölcsök, népi, törzsi hovatartozás eltűnése és az ebből adódó bizonytalanság fogékonnyá tette őket valami másnak, újnak, s ilyen módon az evangélium befogadására is. Azt csak csodálnunk lehet, hogy az evangélium hirdetői nem voltak bárgyú lények, hanem kihasználták a kínálkozó lehetőségeket. Határozottak, hitben erősek, elkötelezettek, ugyanakkor melegszívűek, szeretetteljesek voltak.

Az evangélium terjedése szempontjából nagy jelentősége van a zsidó zsinagógák és a zsidó kolóniák jelenlétének a római birodalomban. Amikor Pál Athénben prédikál, egy piac zsibongásának kellős közepén szólal meg. Elképzelhető az emberek meglepődése, még akkor is, ha ez a hely az Agora, a gondolatok kifejtésének helye is. Amikor bement a zsinagógába, csend és várokozás fogadta. A zsidók nemesebb erkölcseik miatt megbecsültek voltak a pogányok körében. Egy ideig nem volt mindenki előtt nyilvánvaló módon elhatárolódás a zsidóság és a keresztyénség között.

A fogság „ajándéka a zsidóság számára a tanház, a zsinagóga és a zsinagógai istentisztelet kialakulása. A templomi istentisztelet, áldozatok, szertartások szerepét átvette a tóra és prófétai könyvek olvasása, magyarázása és imádkozás, szombat megtartása. A tiszta monoteizmus radikalizmusa éles ellentétbe hozta őket a pogányokkal, ugyanakkor missziós jelleget is kölcsönzött a zsinagógának. A fogságból nem tért haza minden izraelita, nagy zsidó kolóniák maradtak Egyiptomban, Babilonban, sőt újak jöttek létre a görög és római városokban. A zsidók kiváltságokat élveztek a római birodalomban. Nem kellett katonáskodniuk, felmentették őket a szombaton végzendő munka alól, saját ügyeikben maguk bíráskodhattak, mindenütt építhettek zsinagógát, szent könyveik és zsinagógájk megsértése szentségtörésnek számított. A zsinagógák a keresztyén missziók kiindulási pontjai voltak, legalábbis egy ideig. Mindenesetre a keresztyénség terjedése szempontjából felmérhetetlen annak a jelentősége, hogy előkészítette az embereket az egyistenhit befogadására. Felhívat az emberek figyelmét az erkölcsi élet tisztaságából fakadó áldásokra.

d) A misszió főbb geográfiai irányai

A sziriai Antiókia a Római Birodalom első három városa közé tartozott. Innen kiindulva Kis-Ázsia (*Asia Minor*), Észak-Afrika, Karthágó, Alexandria, Etiópia, Keleten Edessza, ahol a szír nyelvet beszélték, jelentős keresztyén gyülekezettel rendelkezik. Eusebius azt tartja, hogy Tamás apostol Indiáig vitte le az evangéliumot. Északon a gótok a római hadsereg kiváló katonái, akik kapcsolatba lépnek a keresztyénséggel, és elviszik a Duna mentén hazájukig. A frankok az V. sz. végén kerülnek kapcsolatba a keresztyénséggel. Sok gyülekezet megalakulásáról, történetéről nem ismerünk adatokat, de a léte, működése egyszer csak ott áll előttünk. Számunkra ismeretlen emberek kezdték el hirdetni, képviselni Isten országának evangéliumát, és munkájuk eredményes volt. Isten áldása kísérte azt. Egy erősen a súlypontokra irányuló tájékozódás a következő táblázat (a keresztyénség terjedése):

33 – 400	a rómaiakra
400 – 800	a barbárokra
800 – 1200	a vikingek felé, kelták felé
1200 – 1600	mohamedánok felé
1600 – 2000	a föld végső határáig.

2. A középkori egyház missziója

a) a keresztyénség terjedése az európai nemzeti államok kialakulása idején

A legtöbb hívő keresztyénnek nincs valami jó véleménye a „sötét középkorról". Míg ennek jogosultságát

nem vitatjuk, nem szabad elfelednünk, hogy Isten ekkor is működött e világban, és a keresztyénség terjedt.

Írország világító lámpa ez időszakban. Az V-VIII. században a legfejlettebb ország Ny-Európában. A barbárok inváziói nem érték el. Az ír egyháznak fejlett iskolahálózata és missziós hatása volt az egész középkorban. Az ír misszió kezdeményezője a brit Patrik 389-től 35 éven át végezte erőteljes missziós tevékenységét, és ez az erőteljes missziós beállítottság jellemezte az íreket más nemzetek iránt. Hitben erős és Bibliában járatos keresztyének voltak. Ahol megjelentek, evangélizáltak, kolostorokat és iskolákat építettek. Ismerték a Szentlélek erejét életükben és munkájukban.

Elvitték az evangéliumot Skóciába, az angolszászok közé, Németalföldre, Svájcba, Németországba.

Angliában nem tudjuk, kik voltak a keresztyén misszió kezdeményezői. A III. századtól már léteznek ugyan gyülekezetek, de a népvándorlási hullámok hatására ezek meggyengülhettek. Úgy tűnik, sokáig ellenálltak az evangélium befogadásának az újonnan betelepült germán, kelta és illír pogányok. A VI. században azonban mégis megerősödik a keresztyénség . 563-ban Columba apát munkája kezdődik, és elterjed a keresztyén misszió az angolok között.

Ny-Európában a keresztyén misszió terjedése fokozatosan elért minden népet és államot. Európa lassan és bizonyosan krisztianizálódott.

Gallia előbb ellenállt az evangéliumnak. Columba apát hiába próbálkozott, munkája eredménytelen maradt. 481-től a Meroving dinasztia uralkodik, őket felváltja a Karoling dinasztia. Klodvig frank király keresztyénné lesz, és a hadsereg segítségével juttatja uralomra a keresztyén vallást. Dinamikus uralkodó volt, és az egyház befolyását a maga számára igyekezett megnyerni: „ha a püspök segíti a királyt, a király segíti a püspököt".

Germániában Bonifácius az első misszionárius, aki angol nemes és bencés szerzetes. Ragyogó tudós, kiváló szervező és szenvedélyes evangélista. Mártíromsággal fejezi be munkáját és életét.

Németalföldön 692-ben Willibard kezdett missziót. 42 esztendőn keresztül végezte szolgálatát. A kolostorokat alapító missziós barátok egész életüket odaszentelték a missziómunkára.

A Skandináv államok néhány évszázados késéssel szintén befogadják a keresztyénséget. Ma ezek az időkülönbségek szinte egybemosódnak, pedig sok vajúdás és esetleg megismételt kezdeményezés, áldozatkészség és pontos napi apró munka van az evangélium terjesztése mögött e korban is.

Dániában Rimbert kezdeményezte a keresztyénség terjesztését. Az itteni politikai bizonytalanság miatt másfél, két évszázad kellett ahhoz, hogy a keresztyénség megerősödjön, s ez csak a XI. században következett be.

Norvégiában Angliából érkező misszionáriusok kezdték a keresztyénség terjesztését 963-1000 között. Erőszakot alkalmaztak a hit terjesztése érdekében. Ez nem keltett szimpátiát a keresztyének munkája iránt: „keresztyén leszel, vagy meghalsz!" – mondták a hitterjesztők.

Svédországban Anskar 853-ban kezdte a missziómunkát. Igen nagy tűzzel végezte munkáját, és eredményes volt. Az utána következő munkásokból hiányzott az a tűz, ami benne volt, és csak 100 év elteltével Olaf király szilárdította meg a keresztyénség helyzetét.

Kelet-Európa felé két irányból érkezett a keresztyénség, mondhatnánk egymással versengve, sőt rivalizálva. A nyugati egyház ugyanúgy missziós területnek tekintette, mint a keleti egyház.

Morvaország a X. századbanban reneszánszát élő Kelet-Római birodalom érdeklődésének középpontjában állt. A konstantinápolyi pátriárka két testvért választott ki: Konstantint (*Cirill*) és Metódot, akik a szlávok között kezdtek missziómunkát. Morvaországban a nyelvnek még írott formáját sem találták, Konstantin vállalta, hogy létrehoz egy betűírást, amelyre lefordította a az evangéliumot és a liturgiát. Ezt Róma elítélte.

Oroszországban már a IX. században próbálkoztak keresztyén missziómunkával: ez azonban eredménytelennek bizonyult. Vladimir munkája viszont sikerrel járt, 980-1015-ig volt hittérítő.

Lengyelország sajátos helyzetben ismeri meg a keresztyénséget. Hasonlít a magyar nép keresztyénné lételéhez a lengyel nép „megtérése". Még az időpont is közel van egymáshoz. 986-ban a királyi család tagjai közül térnek meg, és a király támogatja a keresztyénség terjesztését. 1022-ben ott is átélnek egy Koppány lázadásához hasonlót, majd 1139-től megszilárdul a keresztyénség.

Magyarország krisztianizálódása a középiskolai történelem tanulás kapcsán a legismertebb. Géza fejedelem már szimpatizált a keresztyénséggel. Német misszionáriusok érkeznek, legismertebb a mártírrá vált Gellért püspök. Istvánt megkoronázzák, ezzel deklarálja a nyugati kultúrához és keresztyén egyházhoz való csatlakozását. Törvényeket hoz templomok, kolostorok építésére, az egyházi javadalom fizetésére, maga is alapít kolostorokat és püspökségeket.

b) a középkor missziós módszerei

Ma szinte anakronizmusnak tűnik erről beszélni, pedig hát volt valami elképzelésük, amely szerint terjesztették a keresztyén hitet, és eredményeket értek el vele. Nem szabadna megfeledkezni arról, hogy a keresztyén hit mégiscsak megőrződött valahogyan a reformáció korára, és az evangéliumi ébredési mozgalmak is a nyugati keresztyénségben találják meg gyökereiket. Ez még akkor is igaz, ha az évszázadok folyamán sok elhajlás, hatalmi és bűnös érdek szennyezte a tiszta Igét. Ez az Ige mégis sok ember megváltozását és üdvösségét kínálta fel és tette lehetővé.

A következő megfigyeléseket látjuk a középkor hittérítő munkája kapcsán:

1. Művelt emberek vitték az evangéliumot. Sokszor nemesek, sőt a királyi házhoz tartozók vagy maga éppen az uralkodó is tevékenyen részt vett a keresztyénség terjesztésében.
2. Csoportokban indultak el, rendszerint kolostorokból. Tizes vagy nagyobb csoportban. Egymást támogatták, bátorították, hiszen ellenséges területre mentek. Ellenállásba ütköztek, sokan közülük mártírokká váltak.
3. Fontos hátterük volt a kolostor. Ha valahol megvetették lábukat, legtöbbször kolostort alapítottak, amely magva lett mindenféle tevékenységüknek. Iskola, ismeretek szerzése az élet minden területén, példaadás, tanítás, lelkigondozás, minden munka centruma a kolostor volt.
4. Néha a katonai eszközök is szerepet játszottak a hit terjesztésében. Néha a misszionáriusok is alkalmaztak erőszakot, pl. elpusztították a pogány templomot. Ha pogány fejedelem keresztyén hitre tért, abban a reményben tette, hogy a keresztyének Istene megoltalmazza őt ellenségeitől.
5. Alapvető módon evangéliumi talajon álltak. Hitték, hogy Isten Igéje a Biblia, és a legtöbb emberrel törekedtek megismertetni az üdvösségre vezető utat.

3. A keresztyénség találkozása az iszlámmal

a) Az iszlám hatása a keresztyénségre

670-ben született Mohamed Mekkában. 40 éves korában élte át az első „látomást". Prédikálni kezdett egyfajta erkölcsiséget, amelyet monoteizmussal kapcsolt össze. Tanait Mekkában nem fogadták el, emiatt 622-ben Medinába futott. Ez az úgynevezett *hidzsra,* az iszlám időszámítás kezdete. Tíz év múlva meghalt. Négy utódja közül: *Abu Bekr* egyesítette az arab törzseket, *Omar* hódításba kezdett, *Otamot* és *Alit* meggyilkolták. Az Omajjád dinasztia Damaszkuszban, az Abbászid Bagdadban székel. Az utóbbi 750-től hódító politikát folytatott. A Földközitenger leggazdagabb birodalma másfél száz éven belül az araboké lett. Szinte felszámolták az Észak-Afrikában virágzó egyházakat, idővel meghódították Bizáncot, és előkészítik a reformációt azáltal, hogy a keleti keresztyénség által megőrzött görög szövegek Európába kerülnek. Melanchton ezekből állítja össze a görög Újszövetséget, amely a latin Vulgata abszolút tekintélyét megingatja.

Témánk szempontjából fontos megvizsgálnunk, hogy milyen okokra vezethető vissza az észak-afrikai keresztyénség gyors összeomlása. Alexandria, Karthágó, stb. jelentős püspöki székhelyek. Augustinus egy afrikai város, Hyppo püspöke. Erősnek, virágzónak ismert egyház él a kortársak és az utókor ismerete szerint. Indokolatlannak tűnik gyengesége az iszlámmal szemben.

Az észak-afrikai arab invázió már 602-ben megindult. Eleinte az arabok a zsidókkal és keresztyénekkel úgy bántak, mint „a könyv" vallásaival, de diszkriminációt alkalmaztak velük szemben. Másodrendű állampolgárnak tekintették őket, nem vállalhattak állami hivatalt. Nem építhettek új templomot, nem végezhettek hittérítő munkát; „hittérítés" csak a moszlim vallásra való áttérés lehetett. Az evangélium hirdetését halállal büntették. A keresztyénség ellenállóképessége azonban gyenge volt. Ennek okai:

1. A donatisták a IV. századtól megosztották és csaknem tönkretették a keresztyénséget. Nem fogadták el Róma befolyását, emiatt a bajkeverőknek vonzó volt. A donatisták – egyébként etikailag jogosan –, azt tanították, ha a pap méltatlan a sakramentumok kiszolgáltatására, akkor az érvénytelen. Hangoztatták a biblikus tanítást, de nem éltek úgy. Egymással versengő, egymás ellen harcoló csoportokra bomlasztották az egyházat, a donatisták és ariánusok harca állandó csatározásokat jelentett. Az afrikai keresztyének nagyobbik fele a donatistákhoz tartozott.
2. Már a vandálok (428), később az arabok támadásait Isten büntetésének tartották sokan, és vagy elmenekültek, vagy szimpatizáltak a hódítókkal, és beolvadtak az iszlámba. Mint egy hitújítást fogták fel az iszlámot, mecsetekké alakították a keresztyén templomokat és imaházakat.
3. Az észak-afrikai keresztyénség nem lett részévé az afrikai kultúrának. Mindvégig megmaradt rómainak. Nem fordították le a Szentírást az adott népek nyelvére. Kultúrájukban szoros kapcsolatban maradtak a Római Birodalommal, sorsuk ezáltal egybefonódott.
4. Észak-Afrikában a keresztyénség nagy létszámú volt, de az istentisztelet formálissá vált, megüresedett. Hasonló folyamat játszódott le, mint ami Bizáncban. A lelkület helyét a külsőségek, hagyományok vették át. Az arab invázió egy erősnek látszó, de valójában spirituális vitalitás, misszió és testvéri közösség nélküli kegyességnek adta meg a kegyelemdöfést.

b) A keresztyénség válasza az iszlám kihívásra

Nem egészen a bűnbánat, megtisztulás és megtérés lett az egyház és az ekkorra tipikusan az államhatalommal összefonódott Nyugat válasza, hanem a kereszteshadjáratok „térítő" tevékenysége az iszlámmá vált és a keresztyénség számára elveszített területek felé. A keresztes hadjáratok 177 éven át tartottak 1095 – 1272-ig. Három fő célkitűzésük volt:

1. A palesztinai szenthelyek visszafoglalása az araboktól
2. Róma igyekezett felhasználni a keleti egyház elszakadásának rendezésére, emiatt
3. segítette Bizáncot, hogy szembeszálljon az iszlám inváziójával

Nem mondhatjuk, hogy ez az akció nagyon eredményes volt, hiszen a hódítások nem bizonyultak tartósnak, az iszlám visszafordíthatatlanul szembehelyezkedett a keresztyénséggel. A mai napig meghatározza a mohamedánok alapállását a keresztes háborúk ténye és emléke a keresztyénséggel kapcsolatban. A keresztyénség ellentétbe került saját tanításával. Ez tényleg a „sötét középkor". Bagdadban több könyvtár van, mint egész Európában. A könyvnyomtatás, iránytű, arab számrendszer, puskapor használata az arab világból érkezett meg Európába.

4. A középkori egyház felbomlása, a reformáció

Mivel sem átugrani, sem részleteiben tárgyalni nem kívánom a reformáció korát, feltételezve, hogy ez az egyik legjobban megtanított rész az egyháztörténelmi tanulmányok során, csak a témánk szempontjából fontos tényekre szeretném ráirányítani a figyelmünket.

A német protestantizmust, Luther reformációját, tiltakozását az egyház romlottsága miatt, évszázadokkal megelőzte egy szellemi, gazdasági és kulturális erjedés. Körülbelül ötszáz éven át az invesztitúra-harcok ellenére alapjaiban szövetség állt fenn a „szent Római Birodalom" és a „szent római pápa" között. De a pápaság erkölcsi romlottságával szemben már az ezredfordulón kritika kezdődött. Némely szerzetesrendek álltak ennek az élén: a premontreiek, ciszterciek, kolduló ferences szerzetesek. Némely misztikusok belső, lelki megújulásra vágytak, és azt munkálták, Ekhard mester, Kempis Tamás, Szienai Katalin. El akarták érni, hogy a zsinatokon ne csak klerikusok vegyenek részt.

A XIV és XVII. század között sok változás ment végbe: gazdasági fejlődés, szinte robbanásszerű átalakulása a feudális társadalomnak; kifejlődött a polgárság. Politikai változások: a nemzetközi latin kultúra szerepét egyre jobban átveszi a nemzeti tudat; nemzetállamok keletkeznek, felbomlik a német-római birodalom. A keresztes hadjáratok egyik következménye a kereskedelem felvirágzása, a kulturális forradalom: a reneszánsz. Jelszava: *ad fontes,* vagyis vissza a forráshoz. Visszanyúlik az egyház eredetéhez, népek eredetéhez; a görög, latin műveltség értéke megnő. A tudás tekintélyt jelent az egyházi tekintéllyel szemben. Végbemegy a tudományos forradalom: Copernicus és Galilei csillagászati megfigyelései megrendítik a középkori világképet, Loewenhoeck megszerkeszti a mikroszkópot, bele lehet tekinteni a parányok világába, az ember pontosabban megismeri a természetet. Newton kísérletei pontos méréseken és megfigyeléseken alapul-

tak. Mindezek a hatások együttesen oda hatottak, hogy felforgatták a teológiai spekulációk alapján felépített és egyházi hatalommal szentesített nézeteket.

A teológiában Luther áll a forrongás középpontjában. A teológia forrásává a Bibliát tette az egyház hagyományaival vagy intézményeivel szemben. Aquinoi Tamás óta a teológiát a skolasztika uralta. Luther korára a skolasztika szőrszálhasogatóvá vált: „hány angyal fér el egy tű hegyén?" Az egyházban döntő súlyban jelenlévő és fékező erők elérték, hogy sokan elfordultak az egyháztól. A misztikusok hirdették, hogy Istent nem az egyházban lehet megtalálni, hanem önmagunkban. Az egyház nem adta meg a választ a felmerülő kérdésekre, és nem is állt a változások élére. A kolostorok nem voltak már azok a szellemi erjesztő műhelyek, mint évszázadokkal korábban. Kinyitották a kolostor kapuját, és várták a kiszabott egyházi javadalmak beszolgáltatását. A városok lakosai előtt ismeretesek voltak a papok bűnei. A papok és szerzetesek lustasága és haszonlesése közmondásos volt. A szerzeteseket „apátsági lődörgőknek" csúfolták. Az utolsó csepp a pohárban Róma fényűző építkezése jelentette, amit – egyebek közt – a német polgárság és parasztság „fejésével" akartak finanszírozni. Bűnbocsátó cédulákat árusító pápai legátusok érkeztek a vásárokra, és elkövetett vagy elkövetendő bűnök büntetése alól mentességet ígértek. Hatalmas, lehengerlő stílusban adták elő, milyen szenvedések várnak az emberekre a pokolban. Meg lehetett váltani már meghaltak bűnének levezeklését. A püspökségeket, adták, vették. Ha egy püspök hozzájutott javadalmához, egy évig köteles volt a pápának átengedni jövedelmét.

Az egyház megreformálására való törekvést ott találjuk az egyházon belül és kívül. *Johannes Eckhard* Aquinoi Tamás kortársa, nagyon művelt ember volt. Torkig volt az egyház élettelen rendszerével. A szentségek *ex opera operato* vagyis önmagukban hordozva hatásukat (megbocsátották a bűnöket). Eckhard egy dinamikus keresztyénséget áhított: az emberek a szolgálat által élik meg az Istennel való kapcsolatukat, és nem az egyház intézményein keresztül. *Johannes Tauler* úgy ír az Istenséggel való találkozásról, mint életújulásról. *Jan Ruysbroek* és tanítványa *Gerhard Groot* Hollandiában közös testvériséget szerveznek Deventerben. Itt tanult Erasmus és más humanisták. Főleg a Szentírást tanulmányozták. *John Wycklif* az előreformáció hajnalcsillaga. Bírálta a pápaságot, nagy hatással prédikált Angliában. Halála után eretneknek nyilvánították és hamvait elégették. *Jan Husz* Prágában erőteljes megújulást követelt. Közben a pápaság botrányos helyzetben volt. Előbb két majd három pápa kölcsönösen kiátkozta egymást. Össze kellet hívni a zsinatot. 1414-ben a svájci Konstanzban több száz uralkodó és apát összegyűlt a bajok orvoslására. Zsigmond kezeskedett Husz életéért, mégis megégették; a zsinat nem oldott meg semmit.

Ekkor „támasztotta Isten" Luthert. Egy módos paraszt család tagját, aki megtérés élményen ment keresztül egy villámsújtotta fa mellett. Apja akarata ellenére Ágoston rendi szerzetesnek áll. Zarándokként megjárja Rómát, 1505-ben mesteri fokot szerzett teológiából. Wittembergben tanított, ahol egy Albrecht nevű egyházi ember már két püspökséget megvásárolt, a harmadikat is megvette azzal a feltétellel, hogy a pápa megkapja a harmadik vételárának felét. Előbb 7 majd 10, végül 12 ezer dukátban megegyeztek. Kölcsönt vett fel a Fuggerrektől 25% kamatra. Hogy a felvett összeget előteremtse, egy tehetséges szerzetest: Tetzelt bízta meg a bűnbocsátó cédulák árusításával. Ekkor szegezte ki Luther vitairatként a latinul megírt 95 tételét 1519. október 30-án a wittenbergi vártemplom kapujára. A reformáció visszafordíthatatlanul elkezdődött.

Mit változtatott a keresztyén misszión a reformáció?

1. Luther németre nyelvre fordította le a Szentírást, és ezzel elindította a Szentírás olvasását, prédikálását. Szinte robbanásszerűen a következő évtizedekben az európai népek kezében ott találjuk a Szentírást, ami a hitnek és erkölcsnek zsinórmértékévé válik az egyházi szolgáltatásokkal szemben.
2. Elkezdődik a nép nyelvén történő prédikáció. A prédikáció többé nem kegyes történetek, szentek életének meséje és az egyházi érdekek kiszolgálója, hanem a Szentírás magyarázatára épülő tanítás.
3. Az üdvösség nem az egyház privilégiuma többé, melyet a „kegyelmi eszközök révén adásvétel tárgyává tehet, hanem a személyes és Istenbe vetett hit által nyerhető el minden ember számára a klérus kiiktatásával.
4. A Szentírás tanulmányozása által sok elfeledett vagy elmellőzött isteni igazság felszínre kerül, és sok tanról kiderül, hogy a Szentírás tanításán nem állja meg a helyét. A reformáció hatására a protestánsok elvetik a szentek tiszteletét, Mária imádatszerű tiszteletét, kötelező böjtöt, gyónást, stb. és – Luther szándékát néha meghaladva – előkerülnek mások, amelyek jelentőssé válnak: megtérés, bemerítés újraértékelése, stb.

Anélkül, hogy a reformáció történetét újra elmondanák, azt kell látnunk, hogy egészébe véve egy nagy lelki megmozdulás volt, amely felrázta a keresztyénséget. Helyes alapra építette fel az üdvösség elérését. Felébresztette a személyes hit, életvitel és felelősség kérdését. Ettől kezdve az Isten szava megkerülhetetlen lett. Mellette vagy ellene állást kellett foglalni az embereknek. Ki volna képes felmérni azt, hogy hány egyszerű ember életében hozott létre olyan pozitív változást Isten Igéje, amely e fordulat nélkül nem jött volna létre. A történelem általában a nagy eseményeket tartja számon. Nem szabad azonban elsiklanunk az eseményeknek az egyes emberekre, és az embereknek Istenhez való viszonyára gyakorolt hatása mellett. Ez bizonyára sokkal gazdagabb és áldottabb területe a reformációnak, mint ahogy erre figyelmet szentelünk. Luthernek és a reformátoroknak Svájcban, Németországban, Csehországban és Európa többi országában sok követője lett. A reformáció több ágra szakadt. A svájci reformáció kezdetével, Zwingli majd Kálvin fellépésével, az anabaptisták megjelenésével három fő ág körvonalazódik: 1. Az *„ágostai"* hitvallást vallók, akik az úrvacsora értelmezése miatt határolódnak el a 2. *„helvét hitvallást"* követőktől, és 3. *az anabaptisták*, akik a keresztség kérdésében túllépnek az egyház által eltorzított formán, megtérést hirdetnek, és a megtértek számára szolgáltatják ki előbb a fejleöntéses, majd a teljes vízalámerítéssel történő bemerítést. Az utóbbi később Angliában majd az Újvilágban válik jelentőssé.

(Folytatása következik)

SAJÁT BIBLIAFORDÍTÁSUNK

A reformáció kötelességünkké tette, hogy keresztyén gondolkodásunkat a Szentíráshoz igazítsuk. Mellőzve tanokat, tradíciókat, zsinati határozatokat, vagy különféle klerikusok rendelkezéseit, a hitnek egyetlen zsinórmértéke legyen csupán, és ez kizárólag a *Szentírás*.

MÁSKÉNT OLVAS

Úgy általánosságban ezzel mindenki egyetért, szinte axiómának tartja, amihez semmi további érvre nincs szükség. Hitvalló atyáink egy-két emberöltővel ezelőtt ezzel álltak ki, és lépten-nyomon hirdették: a Biblia *„lábaink szövétneke"* (1949-es ford.: Zsolt 119:105). Minden részletre, amit csak fölvet az élet, Isten tanácsát vette tekintetbe, és a Szentírást alkalmazta a hívők konzervatív ragaszkodása. Aki ettől eltért, azt a gyülekezetekben nem tekintették maguk közé valónak. A leghatározottabban elutasítottak minden olyan nézetet, melyre vonatkoztatható volt a riasztóan ellenszenves *„bibliakritika"* kifejezés. Teológiánk alapítóját, *Udvarnoki András* (1865-1945) testvért amerikai vendégei egyszer megkérdezték: „és mit szól a bibliakritikához"? Akkor még csak „begyűrűzött" közénk a liberális teológiának ez az irányzata. A negyvenes, ötvenes éveiben járó, szeretetre méltó férfi nem is hallott erről Magyarországon, de nyomban érezte, hogy ez valami rossz. Gondolkodott egy kis ideig, szakállát simogatva, majd felelt: *„Mi nem foglalkozunk bibliakritikával, inkább hagyjuk, hogy a Biblia kritizáljon minket!"* (Az amerikai vendégek megtapsolták.)

Kálvin János (1509–1564) ítélete amiatt lángolt fel *Servet Mihály* (1511–1553) ellen, mivel a kortárs prédikátor egyes szentírási helyeket kritika alá vetett. *Dr. Kiss Ferenc* (1889–1966) néhai orvosprofesszor keményen elítélte a XIX. század protestáns papságát, akiknek többsége „szembefordult Szabó Aladárral és Kecskeméthy Istvánnal, mivel ők a Bibliát kritizáló liberális teológia emlőin nevelkedtek". Majd így részletezte az ügyet: „Nem volt helyes látásuk a bibliai eklézsia, az evangéliumi hívők és a lelki közösségek felől".

A XIX. század racionalistái belevitték bibliakritikai munkájukba alapvető hitetlenségüket. Nem hitték *Jézus Krisztus történelmi létét*. Mennyire bíráltuk őket ezért! A csupán mitológiát, hiedelmet, babonás tévedést agitálók évtizedei a hazai lakosság – elsősorban az értelmiség – fejébe sulykolták, hogy a Biblia ugyan az emberi civilizáció nagyszerű könyve, de Jézus Krisztus történelmi léte vitás. Lehet, hogy soha nem élt. Szépen megismétlik egyesek kedves testvéreink közül ugyanezt, amikor elkezdik gyülekezeteink és tapasztalt hívő testvéreink bírálgatását: „ők csak történelmi Krisztusban hisznek". Ezzel szemben áll az ő friss „megtapasztalásuk"...

Másként olvas

Itt áthajlik a mondanivalóm a közvetett „bibliakritika" ismertetésébe; ez ugyan nem a tudományra alapít, bár olykor ezt a látszatot gerjeszti, mégis sokszor igen banális. Valamikor, az ötvenes években kezdődött egy különös, modernkedő mozgalom, amelyik a „régi Károlyi szövegét" először csak a „vala" szavainak elhagyásával „revideálta"; aztán más kifejezéseknek is nekibátorodott. A szószéken egyszerűen másként olvasta Isten szavát, mintha a prédikátornak külön, „jobb" bibliafordítása lenne. Ide fűzöm, hogyha ateista körök demonstrálni akarták a Biblia elavultságát, egy *még régebbi Károlyi szöveget használtak*, melyben szavaink és idiómáink vagy kétszáz évesek voltak (pl.: a teremtésnél a *„férfiú és az asszonyállat"* kifejezés).

MÁSKÉNT MAGYARÁZ

MÁSKÉNT ÍR

Aztán egyre jobban belopakodott kegyességi életünk indoklásaiba egy másik okoskodás. Zakariás pap fiának, Jánosnak az útegyengető jelzős nevével nem békélünk. Ha például Máté evangéliuma 11. rész, 11. és 12. versséhez érünk a felolvasással, egy percig sem vonakodunk, és a „keresztelő" nevet azonnal *„bemerítőnek"* olvassuk. Mi ugyanis bemerítéssel keresztelünk (vagy bemerítéssel merítünk be?), ez a legjellegzetesebb gyakorlatunk. A nevünk ugyan *baptista. A cselekményt nevezhetnénk így is: baptizma*. A bemerítés jelentése csakis másodlagos, és a *kivitelezésre* vonatkozik. *Mélységesen több az eredeti értelme*. Mégis uralkodóvá vált a bemerítés a bibliai szövegben olvasható „keresztség" helyett, amit felülbírálunk, dogmához igazítunk. A szent cselekmény lényege elrejtőzik a kiszolgáltatás módszere mögé. A lényeg szerintünk az, hogy a hívő döntött, Jézus Krisztus útjára lépett, amint az Úr a Jordánba. Ilyenkor azt cselekedjük, ami „illik"; amitől nevünket is eredeztetjük ma: baptisták vagyunk, nem bemerítők. Már nem is gondolunk arra, hogy missziónk Magyarországon több évtizedes volt, amikor országszerte még úgy neveztek minket, hogy *hívők*, vagy *„keresztelt keresztyének"*. Senki sem úgy, hogy „bemerített bemerítkezők".

Megfigyeltem, hogy a bibliai szöveg „másként olvasói" legtöbbször egy szinkretista kísértésnek a csapdájába esnek, vagyis más dogmatikai nézetek hatása alatt cselekszenek. Mintha a már avult, javításra szoruló nézetet korrigálnák egy új, jobb és igeszerűbb evangéliumi igazsággal. Ezzel a módszerrel azonnal magukra vonják a figyelmet, hogy valami újszerűt hoznak föl. Az ellentmondással, amely ott lappang a „régi" szöveg fölértékelése és a feltétlenül „újat mondani akarás" szándéka között, már egyáltalán nem törődnek. Úgy látják, hogy az új rég óta benne van a Bibliában, csak éppen „bele kell olvasni".

Másként magyaráz

Csakis bibliakritikának nevezhető magatartás, amikor előnybe részesítünk egy elavult nyelvezetű, korszerűtlen helyesírással készült bibliafordítást, azon a címen, hogy „a régi jó Károlyi", szemben a mai protestáns fordítással. Melynek első példányai mintegy 20 éves, komoly és lelkiismeretes munka áldott eredményeként, az elnyomás és tudatos ateizálás korszakában végre megjelenhettek. Úgy kezeljük, mintha abban valamilyen gonosz mo-

dernizálás rejtőzne, pedig napjaink magyarságának nyelvén, érthető kifejezésekkel készült, sőt első kiadása óta is többször korrigálták. Megkérdezték a mi véleményünket is, éppen a legjobb szakértőinktől. Nekünk mégsem jó. Belekötünk egyes szavaiba. Ha nem tennénk is, megteszszük valamilyen más felekezet szónokának befolyására. Más evangéliumi felekezetek olcsó könyveinek meglepő fejtegetéseit kellő szűrés nélkül vesszük át, használjuk a terminológiáit, mint például az egyház-gyülekezet, a lélek-szellem szópárokat. Egyszerre csak átcsap a bibliai kritikánk, vagy okoskodásunk valamilyen új mederbe. Elhagyva „az ót", előhozakodunk valami „újjal". A megbízható, bevált igazság helyébe összekacsintunk egy „modern" tanítással.

Kellően el nem ítélhető ellentmondás van ebben a *más* tanításban, hogy egyfelől elítélik a dogmatikus álláspontot, sőt hevesen ágálnak mindenfajta dogmatizmus ellen, de ténylegesen csak a saját dogmájuk kikényszerítése a céljuk, a Szentírás kijelentésének látszatát követve. Hogy feltétlenül elkerüljem a „száraz fejtegetés" vádját, felhozok egy idézetet, egy nagypénteki, ünnepi alkalommal elhangzott állítást, a félművelt, kritikus magatartás szemléltetésére: *„A régi Károlyi fordítás szerint Jézus azt mondta görögül a kereszten..."* Ki nem tudná, hogy „a régi Károlyi" sem közölt görögül a Golgotán szenvedő Jézus Krisztustól semmit? Részben, mivel ő *magyarul írt*, másrészt az Üdvözítő soha *egyetlen szót sem szólt görög nyelven*, inkább héberül, illetve arámul beszélt. Ezt azok a szövegben talált fordítatlan részletek is mutatják, melyeket értünk vállalt kínszenvedése közben a kereszten használt.

Ki ne ismerné a leleményes bibliamagyarázatok között azt, ahol Jézus Krisztus háromszor kérdezi meg Péter apostolt: *„szeretsz-e engem?"* Háromszor kérdezte meg, és harmadszorra ráeszmélt Péter, hogy háromszor tagadta meg az Urat. Más igehirdetőktől átvéve magunk is hevesen szónokoltunk így a szószéken, évtizedeken át. Aztán jött a „tudományos" igemagyarázó, aki bevonta exegézisébe a görög *„ágápáót"*, a kérdést; és Péter kitérőnek tűnő válaszából a *„fileót"*. Elmondta, hogy ez utóbbi egy alacsonyabb rendű szeretet; barátság, kedvesség, vonzódás csupán. Rácsodálkoztunk még egy-két részletre, de azt ismét elfelejtettük, hogy Jézus Krisztus és Péter apostol nem görögül, hanem héberül, illetve arámul beszélt egymással. Úgy, hogy az egész szellemi kapaszkodónak csekély az értéke.

Házról házra járogató bibliamagyarázók hozzák tudomásunkra a zsidóság nyelvén soha nem hallott, legszentebb héber „Négybetű", *JHVH* hírét. Ez olyan héber betűcsoport, melyet valahogy úgy olvashatunk ki, mint ahogyan az angol nyelvben is előfordul. Látjuk és bele kell olvasnunk néhány magánhangzót, melyet az élő nyelv ismer, de az írás nem rögzít. Ebből már évszázadokkal ezelőtt voltak problémák, ezért az úgynevezett massoréták jelölték a héber szavak magánhangzóit. Ezt követve a kiejtés pontosan *Jáhveh* lenne. Magyarban azonban nem ez honosodott meg, maradtunk a Jehovánál. Jött egy dogmatikus bibliakritikus, aki ügyet sem vetve a többi ószövetségi Isten-névre (hét van ilyen, a teljesség, szentség száma szerint), kizárólagossá tette a *Jáhve változatot*. Akkor is ezen a néven említve Istent, amikor már elhagyjuk az Ószövetség héber betűit, az Újszövetségben lapozgatva, görög betűkkel találkozunk, ahol nincs többé *héber* Isten-név, csak *„theosz"* a görög szó. Házról házra járogató (2Tim 3: 6) testvéreinket ez nem zavarja, dogmatikusan ragaszkodnak Jáhvéhoz, mindenkit kárhoztatva, aki a zsidó tradíciót tiszteletben tartja, és általában ÚR néven említi Istent, amennyiben héberül a „Szent Négybetűvel" találkozik; rettegve a gondolattól is, hogy valamiként „hiába ejtse ki" Isten nevét.

Évezredes és valamennyi civilizált nyelven fordított szöveg kerüli a Jáhve nevet a zsidóság szent tartózkodása miatt, és velük együtt az Ádonáj kifejezés megfelelőjét, az Úr szót alkalmazza. Két nagybetűvel jelzi, hogy itt minden úrnál nagyobb Úr kerül szóba, vagyis Jáhve. A kritikát azonban sokan mégis jogosnak tartják: „Megváltoztatták Jehova kijelentett igazi nevét."

Elkészült végül angolul a saját szájuk íze szerinti New World Translation, majd talán 1950-ben az ennek megfelelő magyar fordítása is: *Új Világ Bibliája*. Biblia és egyházkritikájuk eszmei tárát ebben találjuk meg. Olyan főbenjáró kérdésekben, mint Isten fia-e Jézus Krisztus, van-e üdvösség, vagy csak ezer esztendő lesz a jutalma azoknak, akik megvallják Jehovát? Mindez természetesen messze eltér bármelyik angol bibliafordítástól, legkevésbé követi az ő nyelvükön megjelenő „jó öreg" King James Version-t.

Amerikában nagy per folyt *C. T. Russel* (1852–1916) ellen, aki igazát mindig a Biblia eredeti két nyelvén bizonyította. A bíróságon valakinek eszébe jutott a kezébe adni egy héber Bibliát, meg egy görögöt, és kérte, olvasson el belőle néhány szót. – Képtelen volt erre. Valójában egyáltalán nem tudott ezeken a nyelveken egyetlen betűt sem olvasni. – Bár ez eldöntötte a kérdést, sajnos megszámlálhatatlanul sokszor ismétlődött hasonló eset. Teológiai diák koromban görög vizsgára készültem a vonaton, és egy régi görög Újszövetségből tanulgattam, ahol még azoknak a bibliai könyveknek is görög betűkkel volt megadva a számuk, amelyekből kettő vagy több volt a Bibliában. Egyszer csak mosolyogva elém toppan az előző napon, egy úgynevezett „ökumenikus istentiszteleten" mellettem érvelő, más felekezetű ember, aki vitázó éllel idézte a Szentírás „eredeti nyelvét". Természetesen „az előtte szóló fiatal testvér" kioktatásával. Odanyújtottam „a nagy prédikátornak", hogy olvasson már belőle valamit, ahogy a kezem ügyében volt, és ő sokáig, elmélyülten nézegette a fejjel lefelé álló betűket, de nem olvasott a könyvből egy árva szót sem. Görögül ugyanis nem tudott olvasni, csak a görög szövegre tudott hivatkozni. Azt azonban igen nagy buzgósággal meg is tette, ahol csak tehette.

Másként ír

Sem „a régi Károlyi," sem az előítéletes, mai nyelvezetű „ökumenikus bibliafordítás" szövegének *pontos követése* írásban sem tapasztalható. Helyette egy kimondatlan dogmához igazodó, olykor naiv, máskor pedig más felekezetűek sértését és lekicsinylését kiszolgáló készség tapasztalható. A szellemiekre éhes olvasó kezébe igyekeznek beszerezhető áron dogmatikailag elkötelezett irodalmat adni. Ezen a téren legalább akkora a *káosz*, mint a karizmák tekintetében. Bár aligha tudok olyan sikerkönyvet kiadni, mint amilyen az antikarizmatikus nézetet képviselő, sok tekintetben hiányos ismereten alapuló könyv kiadói. A dogmatikai elkötelezettségű bibliakritika minden esetre sokszor dolgozik hangzatos és megtévesztő szavakkal.

A furcsa az, hogy olykor ugyanaz a sajtó kárhoztat általában minden keresztyén egyházat – önmagát természetesen kivonva az ítélgetés alól, – ám ugyanakkor az egyház fogalmat nagy szókezdő betűvel írja: Egyház. Egyszerre csak átcsap a bibliakritika és az okoskodás egy

új mederbe. Elhagyva a megbízható régit, nekivág az emberi fantáziára alapított igemagyarázat egy másik, „modern" irányába.
(Az említett olcsón vásárolható keresztyén irodalomban gyakran látható, szeszélyes elosztású kis és nagy kezdőbetűkről van szó.)

Ennek a sajátosságnak van egy különös, nagyon magyartalan és ellentmondásos kísérője. Az üzleti stílus hajbókolása, ami persze nincs ugyan benne sem a régebbi, sem az újabb Bibliában, de a szerző ilyenkor korrigál, újít. Ki ne tudná, hogy a jó kereskedő a vevőjét szóban és természetesen írásban szinte agyon tiszteli, (a várható haszon érdekében hajbókol). Legyen elég ennek bizonyítására a szokványos üzleti levelezésből idézni, amikor a csomagkézbesítő hivatal, mint soha nem látott, hallott feladó megjelenik küldeményével: „Tisztelt Cím! Tudatom, hogy Ön kétmillió forint nyeremény várható Letétemányese, már túljutott minden akadályon, besoroltuk a Főnyeremény Városnyosai közé..."

A német helyesírás közismerten nagy kezdőbetűkkel írja az összes főnevet, de kezdenek beleunni. Mostanában arról esik szó, hogy ők is csak kis kezdőbetűkkel írnák az asztalt, széket, ágyat, stb. (Eddig: Asztal, Szék, Ágy). Mi átvesszük irodalmunkba a képmutató, haszonleső kereskedők roskadozó tiszteletnyilvánításait: Isten, Jézus, Szent Szellem, azaz Ő. Az új fordítás első, 1975-ös kiadásában például Kol 1:9–18-ban még csak a mondatkezdő ő betűk nagyok. Az 1985-ös utánnyomásban aztán elkezdődik a szép, kerek, kétszeres írásjellel koronázott nagy Ő-betük kora. Talán erre alapoznak szerzőink, akik ezt így ragozzák: Őérte, Őáltala, Őbenne, Övele, Őneki, stb. Nem elég ám az érte, általa, benne, vele, neki (ez utóbbi egyébként is átalakult: Számára).

A nyugati nyelvek nem tudnak semmit sem mondani személyes névmások nélkül. De ezeket nem kell feltétlenül átírni a magyar megfelelőkkel: *Én írok egy levelet Neked* (*I write a letter to you*, vagy *Ich schreibe einen Brief an Dich.*) – *Levelet írok.* Persze hogy neked, ha már te olvasod! – Már csak világos! – Ezt a szép kerek, két írásjeles és nagy Őt, úgy tiszteljük, mint a német kislány, ha jön a Nagy Ő. (Természetesen *Er.*)

Aztán mindent, ami csak az Övé, a Trónját, az Írást, a Teljességét mind kezdjük nagybetűkkel írni, ezzel a roskadozó kereskedelmi tisztelettel. Irodalmunkba bekerül egy sor magyartalanság a *teológiátlan teológia kapcsán.* Keményen, dogmatikusan, miközben elítélünk mindent, ami csak egyházi dogma, évszázadok óta kipróbáltan szakrális. Itt csak érintőlegesen: *a Szellem.* Sőt, van már a *Név* (denomináció helyett), a *Szent Nevetés Ajándéka,* a *Gyógyító Szolgálat.* Találtunk már magyar szót az amerikai teológia egyik kifejezéséhez (*dispensation*). Furcsán illeszkedik a „háztartás". Mivel ez inkább bibliai korszak. Profán értelemben elosztás, szétosztás, rendelkezés, döntés. Már amennyiben Isten csodálatos kegyelmébe részesíti Izráelt, később a megtért hívő népet, legyen görög, vagy pogány. A világhírű Penguin szótár szerint Istennek egy módszere, melyet egy adott időszakon át az emberi ügyek kezelésére alkalmaz. A kasseli német–angol szótár szerint Isten döntése, az ember végzete, sorsa. Ennyi után is látható: minden, de nem háztartás.

Igen nagy kísértésünk az isteni kinyilatkoztatással szembeni engedetlenség, amikor alázatos elfogadás helyett éretlenül kritizáljuk a Biblia mai magyar szövegét. Állítólag Luther mondta: „A teológia grammatika". Márpedig melyikünk ne emlékezne teológiai tanulásának idejére, mennyire nehéz volt a Szentírás eredeti nyelvének és nyelvtanának tanulása. Higgyük el, hogy nem tudunk többet, jobbat, mint azok a magyar bibliatudósok, akik felnevelték magyarul – például az Evangélikus Főgimnáziumban – a világ élvonalbeli tudósait, akiket elűzött ugyan a „keresztyén" gyűlölet szegény és mind jobban szegényedő hazánkból, de akik magasra emelték befogadó hazájuk civilizációját. Nem ritkán a Biblia iránti őszinte tisztelettel.

A mai protestáns bibliafordítás a fejezetek (részek) végére illeszti az adódó eltéréseket, amelyek a különböző korú kéziratok alapján megállapíthatók. A római katolikus háború utáni új fordítás ezt a módszert követi, a legújabb minden bibliai irat előszavánál magyaráz meg eltéréseket, figyelembe vehető magyarázatokkal szolgál. Természetesen mindig szem előtt tartja az Apostoli Szentszék hivatalos tanítását, véleményét. Ez nem azonos minden tekintetben a régi, apologetikus nézetekkel.

A kéziratokra támaszkodó szöveg-variációkat tehát az új fordítások figyelembe veszik, és tökéletesen követik a világnyelvekre fordított bibliai szövegek állapotát. Olykor még kissé „konzervatívabbak" is a magyar változatok, mert nem alkalmaznak olyan gyökeres módosításokat a megszokott szövegtől, mint például a bethesdai gyógyítás történetének egyik részletét a vizet felzavaró angyali jelenés esetében. A New English Bible például kihagyja Jn 5:4-et. Az új protestáns magyar fordítás inspiráltnak fogadja el a negyedik verset is, csupán a rész végén megjegyzi: *„A legrégibb kéziratokban ez nem található".*

Sajnos a modern nyelvek teológiai és bibliai szókincse évtizedekig el volt zárva még az idegen nyelveken tudók előtt is. Diákember nem juthatott ki az országból, hogy hazatérve kamatoztassa nyelvismeretét. Míg a nyelvismerők teljes kapacitása a műszaki fejlődés felé fordult, addig a jó bibliai irodalom szinte alig talált utat hazánk felé. Még kevésbé nem talált, – ha egyáltalán máig talál – jó fordítót. A teológiai szókincsben rejtőző árnyaltság idegen nyelven nem ismételhető meg egyszerű nyelvismeret és fordítás segítségével. Mivel kevesen ismerjük a modern nyelvek teológiai vagy bibliai szókincsét, egyszerűen fordítunk, szolgai módon, gondolkodás nélkül, aztán dogmatikusan ragaszkodunk a tévedéseinkhez.

/SZÓ/
1997. május hó

Egy kis kő a cipőben sántikálásra kényszeríti a vándort.

C. H. Spurgeon

TANULMÁNYI SZEMLE

Blázy Árpád (evangélikus lelkész)

A bűn

A tárgykör vizsgált területei: *Az ifjúság bűnei. Milyen csapdák leselkednek a mai fiatalokra? Hogyan lehet ezeket kikerülni? Mi a boldogság titka?*

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy lehetőséget kaptam az „Életkérdések" című sorozatban, hiszen az előadók névsorában neves professzorok, teológiai tanárok és lelkészek szerepelnek. A mai alkalommal a bűn problematikáját vizsgáljuk. A megadott címet három pontban próbálom taglalni és kifejteni. Az első részben magáról a bűnről és annak bibliai alapvetéséről fogok szólni. Majd az ifjúság bűneiről: milyen csapdák leselkednek a mai fiatalokra, és hogyan lehet ezeket kikerülni? Végül pedig egy nehéz kérdés kerül elénk: Mi a boldogság titka?

❖

1. A bűn

Engedjék meg, hogy körbe adjak egy fényképet. A trükkfelvételen egy nagy tenyeret látunk, amelyen két alak, egy férfi és egy nő áll. E fotó híven ábrázolja a Teremtő és a teremtmény közötti harmonikus kapcsolatot. Amikor arról a kérdésről beszélünk, hogy mi a bűn, akkor nem más történik, mint ez a szemmel nem látható kéz eltűnik az életünkből. Amikor az ember megveti a gondviselést, eltér az irányítótól, akkor kezdődik a bűn. E témáról gondolkodva ez a kép legyen szemünk előtt.

A Szentírás tanúsága szerint azonban Isten nemcsak az embert teremtette, hanem az egész világmindenséget, tehát a többi élőlényt, növényeket és állatokat, valamint az egész univerzumot. A bűn ott kezdődik, ahol az ember felrúgja a teremtettségi rendet, amelyet Isten ajándékozott ennek a világnak. Amikor a teremtmény kapcsolata megromlik Teremtőjével, máris visszás dolgok jelentkeznek. Amikor az ember nem ismeri el teremtettségét, elindul a bűn útján.

1. 1. A bűn meghatározása

A bűn tulajdonképpen nem más, mint hitetlenség. Mindenkiben, akár hisz Istenben, akár nem, létezik egy belső világ. Van egy „belső műszerünk", a lelkünk, amely „belül" megszólal. Például, amikor egy döntés előtt állunk, hogy valamit megtegyünk, vagy ne. Amikor nem hallgatunk erre a „belső műszerre" és az ellenkezőjét tesszük annak, amit az diktál, ez nem más, mint hitetlenség. Amikor nem hisszük el, hogy Isten a lelkiismeretünkön keresztül jót akar számunkra, hitetlenek vagyunk. A Teremtőben való kételkedés szembenállást idéz elő ember és Isten között. Így keletkezik a bűn. Mindenféle bűn erre vezethető vissza. Így bomlik fel az a szövetség, melyet Isten kötött az emberrel. Erről a 1Móz 1:27-28. és a 31. versekben olvashatunk: *„Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfiúvá és nővé teremtette őket. Isten megáldotta őket, és ezt mondta nekik: Szaporodjatok, sokasodjatok, töltsétek be és hódítsátok meg a földet. Uralkodjatok a tenger halain, és az ég madarain és a földön mozgó minden élőlényen!... És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó."* Isten tehát nemcsak megáldotta az embert, hanem rábízta az un. „kultúrparancsot", hogy hajtsa uralma alá a földet és használja fel annak kincseit. Amikor az ember ezt a szövetséget felrúgja, és a maga öncélú előretörésére, a másik ember legyőzésére használja fel a földi javakat, adományokat, akkor megtöri e szövetséget és evvel együtt a jó rendet.

1. 2. Honnan van a bűn?

A Szentírás tanúsága szerint Isten eredetileg mindent jónak teremtett. Akkor honnan van mégis a boldogtalanság, a szenvedés, a halál, az emberi gonoszság, irigység? Miért van jelen világunkban mindenféle fizikai, pszichikai és erkölcsi baj? Ez az emberiség örök kérdése marad mindaddig, míg e világban élünk! Ez nem csupán az Istenben hívő, hanem minden más gondolkodó ember kérdése is. Hallgassuk meg most azt a bibliai történetet, amelynek alapján a teológusok évszázadról évszázadra próbálnak magyarázatot adni az imént feltett kérdésekre: *„A kígyó pedig..."* (1Móz 3:1-24).

A bűneset látszólag nagyon egyszerű, mitikus történet. A bűn úgy jött létre, hogy az ember megszegte Isten parancsát. Isten mindent megengedett az első emberpárnak egyet kivéve, hogy a jó és rossz tudásának fájáról gyümölcsöt szakítson. Ezt követően megjelenik a kísértő és azt kérdezi: *„Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek?"* Ravasz fondorlattal kiforgatja Isten szavát. Így kísérti az embert, sőt azzal kecsegteti őket, hogy olyanok lesznek, mint Isten. És az ember valóban hajlik a kísértésre, azt remélve, hogy így isteni titkok birtokába juthat. Ez ma odáig fajul, hogy az ember teljesen le akarja győzni és ki akarja használni földünk természeti kincseit.

A bűnnek egy másik sajátossága is megfigyelhető. Az ember társat keres a bűn elkövetésében. Szakít az asszony a gyümölcsfáról, majd megkínálja férjét, és így őt is bűnbe sodorja. Isten parancsa megszegésének következménye azonnal jelentkezik félelem és egymás vádolása formájában. A számonkéréskor ezt mondja a férfi: nem én voltam, hanem az asszony, akit mellém adtál; mintha Isten követett volna el hibát az asszony férfi mellé állításával. Az asszony pedig így védekezik: nem én, hanem a kísértő a vétkes. Könnyen magunkra ismerünk!? Gyermekeknél szinte mindennapos, hogy egy csintalanság elkövetése után azzal mentegetőznek: nem én voltam, hanem..., én nem láttam... stb.

A bűneset történetét nem feltétlenül szó szerint kell értelmeznünk. Egy azonban biztos: aki istenfélő emberként leírta a bűnbeesés történetét, az nem tudta másképpen elképzelni, hiszen a fent említettek mindenkire egyaránt érvényesek és jellemzőek. Figyeljünk most a bűneset következményeire! Általa került be életünkbe a félelem, a halál és az attól való rettegés. Sőt a szenvedés is visszavezethető az első emberpár bukására. Megbomlik Isten és az ember között létrejött szövetség, és új formát ölt. Valaki így fogalmazott: Az ember a bűneset előtt nem tudott vétkezni, azt követően viszont nem tud nem vétkezni. Az egyház nagy reformátora, Luther Márton ezt így fejezte ki: *„Totus homo*

peccator", azaz az egész ember, testestől-lelkestől vétkes. Ezért kellett Jézusnak erre a világra eljönnie, és az emberiséget megváltania. Nincs bennünk egy kicsiny darab sem, amely ne szorulna Isten kegyelmére és megváltására. Amennyiben ez nem így lenne, úgy hiába halt volna meg értünk Krisztus a Golgotán!

Itt kell megemlítenünk az eredendő bűn problematikáját is. Most e tárgykörbe nem mélyedhetek bele, de két gondolatot mégis hadd jegyezzek meg! Az egyik, hogy minden ember istenfélelem nélkül születik. A másik pedig a „*concupiscentia*", azaz, hogy mindenkiben megtalálható a rosszra való hajlam. Ez elleni küzdeni igenis kell, ám teljesen kiirtani magunkból nem tudjuk.

A bűnbeesés más következményéről is olvashatunk a Bibliában. Az ember csak verejtékes munkával tudja fenntartani magát ezen a földön. Vigyázzunk, ez nem azt jelenti, hogy a munka átok lenne! A befektetett munka és energia azonban nem mindig egyenlő a visszanyert eredménnyel.

Az elmondottak rövid összefoglalását így olvashatjuk Jak 1:15-ben „*a kívánság megfoganva bűnt szül, a bűn pedig kiteljesedve halált nemz*". Alpontunk befejezéseként pedig hallgassunk meg egy idézetet Kempis Tamástól. A XV. század híres Ágoston-rendi szerzetese az „*Imitatio Christi*„ (Krisztus követése) című művében, mely a Biblia után a világon legtöbbször kiadott és legolvasottabb könyv, többek között ezt írja: „Míg e világon élünk, megpróbáltatás és kísértés nélkül nem lehetünk. ... Senki sem olyan tökéletes és szent, hogy némelykor kísértésbe ne esnék; lehetetlen azoktól teljesen megszabadulnunk. A kísértések azonban gyakran igen hasznosak is, ha mégoly keservesek és súlyosak is. Az ember amíg csak él, teljesen soha sem lehet biztonságban a kísértésektől, mert bennünk van a kísértések forrása: hiszen rosszra hajló akarattal születtünk... Aki csak az alkalmat kerülgeti, de a bűn gyökerét ki nem írtja, kevésre megy. Sőt mind gyorsabban visszatérnek hozzá a kísértések, s a dolga rosszabbra fordul... Minden gonosz kisértés kezdete a lélek állhatatlansága s a kishitűség. Mert amint a kormány nélküli hajót ide s tova hányják a habok, úgy sokféle kísértésbe esik a lagymatag és kitűzött jó elhatározásához elszántan nem ragaszkodó ember. A vasat a tűz próbálja meg, az igaz embert a kísértés... akkor könnyebb az ellenséget legyőzni, ha a szívünk ajtaján be sem bocsátjuk... Mert először csak egy puszta gondolat ötlik fel elménkben, aztán színes fantázia-kép, majd tetszés ébred, megmozdul az akarat és megszületik a beleegyezés. Így lépésről lépésre egészen benyomul a gonosz ellenség, ha kezdetben ellenállásra nem talál, annál jobban elerőtlenedik, az ellenség pedig annál több erőre kap.... Nem kell tehát kétségbe esnünk, ha kisértések vesznek körül, hanem annál buzgóbban Istenhez kell könyörögnünk."[1]

1. 3. Miért van a bűn?

Isten elrontotta volna a teremtést? – kérdezik sokan. Miért tette próbára az első emberpárt? Ezekre a kérdésekre a teológusok sem szégyellik bevallani, hogy nincs pontos felelet. „A bűnt nem az ember találta ki, a bűn várta az embert és megejtette!"[2] – írja egy református teológus.

Itt kell beszélnünk a bűn megszemélyesítőjéről, a Sátánról. Többféle elnevezést találunk rá a Szentírásban: Sátán, Kígyó, Kísértő, Diabolos, Gonosz, stb. Hogy a Sátán honnan keletkezett, nem tudjuk pontosan. Péter apostol második levelében (2Pt 2:4) találunk egy utalást, melyből többféle következtetés levonható: „*...az Isten nem kímélte meg a bűnbe esett angyalokat sem, hanem az alvilág sötét mélységébe taszította őket...*" E bukott angyalok vezetője a Sátán, aki „*mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el.*" (1Pt 5:8). Akit jobban érdekel a kísértő személye és módszerei, annak ajánlom, olvassa el és elemezze Jézus megkísértésének történetét (Mt 4).

1. 4. Hogyan korlátozza Isten a bűn hatalmát?

A bűnbe esett embernek Isten törvényt adott, melynek összefoglalása a Tízparancsolat. Ennek élén nem véletlenül áll az a parancsolat, hogy „*ne legyen más Istened*"! A gondolat, meggyőződés és véleménynyilvánítás szabadságát hirdető világunkban talán furcsa, ha e parancsolat alapján azt mondom: a legnagyobb bűn az, ha valaki nem hisz a Teremtő Istenben! Mózes könyvében több helyen olvashatjuk, hogy aki megtartja e törvényeket, az életet nyer! (pl. 3Móz 18:5). Ezért helyesebb lenne nem egyszerűen törvényről, hanem az „ÉLET törvényéről" beszélni.

A törvény funkciói közül csak az elsőt szokták említeni, hogy t.i. a törvény korlátok közé zárja a hívő embert. Emellett azonban még két fontos funkciót tölt be. Egyrészt általa, mint egy tükörben meg tudjuk vizsgálni lelkiismeretünket, másrészt iránytűként utat mutathat életünk vitás kérdéseiben.

Az „*ÉLET törvénye*" mellett Isten az ő egyszülött Fiát, Jézus Krisztust küldte el erre a világra, hogy általa megtörje a bűn és halál hatalmát. Egyes írásmagyarázók szerint az Ő személyére találunk utalást az úgynevezett „*proto*" vagy „*ősevangéliumban*", az 1Móz 3:15-ben: „*Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony közt, a te utódod és az ő utódja közt, ő a fejedet taposса, te meg a sarkát mardosod.*" Jézus személyével majd egy külön előadás foglalkozik. Most csak annyit, hogy Ő az ún. „*Új Ádám*", aki megváltotta az egész világot, és akiről századunk mártírja, a nagy német teológus, D. Bonhoeffer így ír: „Minden igazságos és kegyes gondolkodás fejtetőre állításával Isten önmagát mondja ki (Jézusban) a világért vétkesnek, és ezzel eltörli a világ vétkét. Isten maga indul a megalázó zarándokútra, és ezáltal felmenti a vád alól a világot; Isten maga akar vétkünkben a vétkes lenni, magára vállalja a büntetést és szenvedést, amit bűnünk ránk hozott. Isten felel az istentelenségért, a szeretet a gyűlöletért, a szent a bűnösért. Immár nincs istentelenség, nincs gyűlölet, nincs bűn, amit Isten magára ne vett volna, ne szenvedett volna el, ne vezekelt volna le. Nincs többé valóság, világ, amely Istennel meg ne békélt, benne nyugalmat ne talált volna. Ezt tette Isten szeretett Fiában, Jézus Krisztusban. *Ecce Homo!*"[3]

1. 5. A bűn következménye

Isten Jézus Krisztus által a megtérő bűnösnek bűnbocsánatot ad, az elkövetett bűn következménye azonban megmarad. Ezt az íratlan törvényt bárki, akár keresztyén, akár nem, megfigyelheti a saját életében. VI. Pál pápa ezzel kapcsolatban ezt jegyezte meg: „Amikor annyi nép éhezik, amikor annyi család nyomorog, annyi ember sínylődik a tudatlanságban, amikor annyi iskola, kórház, lakás fölépítésre vár, akkor minden köz- és magánpazarlás, minden nemzeti vagy személyi hivalkodásra szánt kiadás, minden fegyverkezést szolgáló összeg megengedhetetlen botrányt okoz."[4]

Századunk nagy, jezsuita tudósa, Pierre Teilhard de Chardin pedig így ír: „Ha a föld tartalékait beosztanánk, és ésszerűen használnánk föl, messze kitolhatnánk a nyomorúság határait és kenyeret vagy rizst adhatnánk a ma még éhezők sokaságának. Ha a népek fölötti világkormányzat biztosítaná is a tartós békét, mindenki számára a méltányos munkát, a családi otthont és valamelyest biztonságot, ha az egész világon a tudomány csökkentené az emberek szenvedését, akkor válnék világossá, hogy az alapvető kérdés nem az : miért szenvedünk és miért halunk meg, hanem : mi célból születünk és miért élünk!"[5]

2. Az ifjúság bűnei. Milyen csapdák leselkednek a mai fiatalokra?

Hogyan lehet ezeket kikerülni?

Nem könnyű meghatározni, hogy mit kell értenünk az „ifjúság bűnei„ alatt. Azt, hogy földi bálványokért rajonganak, azokat követik Isten helyett? Az alkoholizmust, drogok élvezetét, vagy talán a szexuális szabadosságot? Az ifjúság bűnét ily módon meghatározni – úgy gondolom – nagyon egyoldalú. A fent említettek létrejöttében és kialakulásában ui. meghatározó szerepet játszik mind a környezet, mind a család. Az ifjúság megrontásához nagymértékben hozzájárulnak a kommunikációs eszközök: például a televízió, egyes újságok vagy videofilmek. Általuk fokozódik a kísértés; a keresztyén fiatalnak gyakran az árral szemben kell úsznia. Mi az oka ifjúságunk ily nagymértékű devianciájának? Vajon részben nem az, hogy a hitoktatás tudatos visszaszorításával egyúttal a lelki nevelés is szinte megszűnt az elmúlt évtizedekben? Sok fiatal élete ezáltal került vakvágányra, és a kísértésekkel szemben nem tud megállni. Talán az sem véletlen, hogy az egyre-másra alakuló keresztyén szekták és más világvallások olyan nagy sikerrel hódítanak meg fiatalokat, lelkiséget és misztikát hirdetve. Elszörnyedve hallgatjuk a rádióban és a televízióban, hogy hazánkban is létezik a Sátán szektája, miközben a horror filmek széles választékát kínálja bármely video-kölcsönző.

El lehet-e mindezt kerülni, és ha igen, hogyan? Hitem és meggyőződésem szerint igen, Istenhez való visszatéréssel. A mai kísértésekkel és kísértőkkel szemben nincs olcsóbb megoldás! Változás akkor fog történni, ha megpróbáljuk a fiatalokat a Szentlélek segítségével az értünk emberré lett és feltámadt Jézus Krisztushoz vezetni. E fejezethez kapcsolódóan szeretettel ajánlom Gyökössy Endre „Életápolás„ című, nemrég megjelent könyvét. Szerinte az emberi lélek három dimenziójú: felfelé irányuló, azaz Istenhez, befelé irányuló, az énünkhöz és kifelé irányuló, az embertársunkhoz. Ha bármely ezen kapcsolatok közül megromlik, annak egyenes következménye lelki egyensúlyunk felborulása.

Kapcsolatunk Istennel: úgy hangsúlyozom ennek fontosságát, hogy tudom, mert újra és újra tapasztalom: e kapcsolat elkezdése, sőt folytatása *„nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené"* (Róm 9:16). Ám ez is apostoli tanács: *„Közeledjetek Istenhez és ő közeledni fog hozzátok"* (Jak 4:8). Tehát a Nagy Út-at Isten tette meg felénk és értünk a betlehemi bölcsőig, sőt a keresztig. De van egy kis út is, amelyet először a pásztorok tettek meg a betlehemi bölcsőig, Jézusig. Nos, ezt a kis utat nekünk is meg kell tennünk felé...

Kapcsolatunk önmagunkkal: Azért van szükség kellő (és szakszerű) önismeretre, hogy túl ne becsüljük önmagunkat. Nárcisztikusan ne imádjuk, de gyötrelmes bűntudattal ne is gyűlöljük önmagunkat. Mindkettő megbetegítő, neurotizáló. Jézus sehol sem mondta: Hallottátok, hogy megmondatott, szeresd felebarátodat, mint önmagadat, én pedig azt mondom nektek, jobban szeresd felebarátodat, mint önmagadat...

Az emberrel (emberekkel) való kapcsolatunk Hiába jó a kapcsolatunk fölfelé és befelé, ha embertársaink felé rossz, vagy alig vannak kapcsolataink. Szóljon most János„ a tanítvány: *„Ha valaki azt mondja: szeretem az Istent, a testvérét viszont gyűlöli; az hazug, mert aki nem szereti a testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent, akit nem lát."* (1Jn 4:20). Ezért is merem olyan határozottan állítani, hogy kapcsolataink összefüggnek, és egyik kapcsolatunk megbetegedése vagy hiánya kihat a többire."[6]

3. Mi a boldogság titka?

Az előző fejezethez hasonlóan ez szintén nehéz kérdés. A fenti Gyökössy idézet azonban jól meghatározza a keresztyén ember földi boldogságának titkát. Ehhez arra van szükségünk, hogy rendezve legyen kapcsolatunk Istennel, önmagunkkal és a külvilággal. Azért sem könnyű e kérdésre pontos választ adni, mert ami az egyik embernek örömöt jelent, ugyanaz egy másikban ellenkező érzelmeket válthat ki. Érdemes elolvasni és elgondolkozni azon, hogy mit tanít Jézus a boldogságról. A Hegyi beszéd elején (Mt 5) találjuk a nevezetes jézusi „boldogmondásokat". Első olvasásra kitűnik, hogy ott Jézus egy egészen másfajta boldogságról beszél, mint amit az emberek általában annak tartanak: *„Boldogok..., boldogok...stb."* A boldogtalanság az első emberpár engedetlensége által jelent meg a földön. Amikor valaki a boldogságot keresi, tulajdonképpen a békés, gondtalan Éden-kerti állapotba vágyódik vissza. E gondolattal visszajutottunk az előadás elején már említett fényképhez. Amikor az ember „kilép" a láthatatlan tenyérből, az Isten gondviseléséből, kezdetét veszi a boldogtalanság. Ezzel szemben, ha élete belesimul „Isten tenyerébe", akkor kezdi boldognak érezni magát.

A keresztyén ember boldogságához szorosan kapcsolódik az örökélet reménysége. Az utolsó ítéletkor a halottak feltámadnak, és Jézus, az *„Igaz Bíró"* egyeseket örök életre, másokat örök kárhozatra ítél. Ígéretünk van, hogy *„ama napon"* a bűn hatalma teljesen megszűnik, és Isten új eget és új földet fog teremteni. Tehát a keresztyén ember reménysége nem lélekvándorlás, reinkarnáció, hanem feltámadás! Nem „nirvána", örök megsemmisülés, hanem örök élet! Boldogságát nem az önmegvalósításban, hanem a Krisztusra figyelő és Krisztusnak szentelt életben keresi! Ahogy Jézus maga mondja: *„Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él."* (Jn 11:25).

Luther Márton számára szintén ez jelentette a boldogságot. Címere, melyet Lucas Cranach festő barátjával együtt készített, erről beszél. Az un. „Luther-rózsáról" íródott egy versike, amelyet minden evangélikus gyermeknek megtanítunk:

Kinek szívében Krisztus keresztje,
Annak tövisek közt is rózsás lesz élete.
Reá kéklőn néz le az ég,
S élete, mint a gyűrű, soha véget nem ér!

Ezzel a gondolattal zárom az előadást, annak tudatában, hogy azokról a kérdésekről, melyeket a rendezőség az előadás címében felsorolt, még sok mindent el lehetett volna mondani.

JEGYZETEK

1. Kempis Tamás: Krisztus követése, 37-41. o. – (Ecclesia Budapest, 1988)
2. Ravasz László: Kis Dogmatika, 56. o. – (Ref. Zsinati Iroda Sajtóoszt. Budapest, 1990)
3. Dietrich Bonhoeffer: Etika, 54. o. – (Budapest 1983)
4. P. Imberdis-X. Perrin: Vallomások, vélemények, válaszok 98. o. (Bécs, 1985)
5. Uo. 125. o.
6. Gyökössy Endre: Életápolás, 214-217. o. – (Ref. Zsinati Iroda Sajtóoszt. Budapest, 1991)

(Az előadás elhangzott a Gödöllői Agrártudományi Egyetem „Életkérdések" című előadássorozata keretében, 1992. október 12-én.)

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN

Kovács Géza

Karizmák és karizmatikus mozgalmak (4.)

IV. FEJEZET
Karizmák egyenként

1. A prófétálás ajándéka

1. **A prófétálás Pál apostol tanítása szerint**

Pál apostol a prófétálást a legkívánatosabb és legértékesebb ajándéknak mondja. Azt írja a 1Kor 14:1-ben: *„buzgón kérjétek a lelki ajándékokat, de* ***leginkább azt, hogy prófétáljatok*** *" „Aki prófétál, emberekhez szól, és ezzel épít, bátorít, vigasztal"* – írja ugyanitt a 3. versben – és a 4. versben hozzáteszi: *„aki prófétál, a* ***gyülekezetet építi*** *" „Nagyobb az, aki prófétál, mint az, aki nyelveken szól"* – folytatja az 5. versben. Ugyanezen rész 24-25. verse ezt mondja: *„ha valamennyien prófétálnak és* ***bemegy egy hitetlen****, vagy be nem avatott, annak mindenki a lelkére beszél, azt mindenki megvizsgálja és így szívének titkai nyilvánvalókká lesznek, úgyhogy* ***arcra borulva imádja Istent és hirdeti, hogy az Isten valóban köztetek van*** *"*

Ezekből a mondatokból világos, hogy aki a prófétálás karizmáját kapta **az értelmes beszéddel hirdeti Isten ismeretét**. Úgy szól, hogy az **megérinti** a kívülről jövő hallgatót is, és annyira a lelkére beszél, olyan **személyessé válik** számára Isten szava, hogy megalázkodásra, leborulásra készteti és kétségtelenné válik számára, hogy hozzá Isten szólt. Ugyanakkor a próféta szava a gyülekezetet is építi, a hivőket is építi, bátorítja, vigasztalja.

Figyelembe kell venni, hogy amikor Pál ezeket a sorokat írta, **még nem létezett Újszövetségi Szentírás**. A gyülekezeteknek csak az Ószövetség állt rendelkezésére – már amelyik gyülekezet rendelkezett ilyennel. Akkor tehát a mainál **különlegesebb jelentősége volt** annak, hogy legyenek a gyülekezetben olyan személyek, akik a Szentlélek ihletése alapján szóltak építésre, bátorításra és vigasztalásra. Aki ma a prófétálás karizmájával szól, általában a Szentírás szövegét, az Evangélium kijelentéseit felhasználva közvetíti az Isten szavát, mely aztán a Lélek által megerősítve személyes üzenetté lesz, és életet, megújulást teremt a hallgatóban. A Szentírás szövege akkor is építő, ha az, aki hirdeti, nem prófétai karizmával teszi azt. A **hirdetett Ige azonban akkor szólít meg ma is sokkal eredményesebben embereket, ha prófétaság ajándéka által** a *„Lélek kardjává", „sziklazúzó pöröllyé"* és életet, gyógyulást munkáló örömhírré lesz a hallgató szívében.

2. **Prófétálás az Újszövetségben**

A *„profetes"* görög szó: „isteni kijelentés hirdetője", de az **eredeti jelentése: „előre mondani", „jövendölni"**. Az Ótestamentumi próféta gyakran szólt intésül, megtérésre való felhívásként a jelenre vonatkozóan. De sok olyan próféciával is találkozunk az Ótestamentumban, mely kifejezetten a jövőre vonatkozik... Gondoljunk a Krisztus első és második eljövetelére, a Krisztus békekirályságára, vagy az Izráel jövőjére vonatkozó sok-sok próféciára. Az apostoli levelek szerint viszont a prófétaság karizmája kifejezetten embereket megszólító, gyülekezetet építő és a Szentlélek kenetével megerősített **személyes evangéliumi üzenet hirdetésére nyert képességet** jelent (2Pt 1:19-21).

3. **A prófétálás Jézus kijelentése szerint**

Valószínű nagyobb jelentőséget kell tulajdonítanunk **Jézus szavának**, aki kijelentette: *„Mert minden próféta és a törvény János idejéig prófétált"* (Mt 11:1). Vagy ahogy Lukács fogalmazza: *„****A törvényt és a prófétákat Jánosig hirdették, azóta az Isten országát hirdetik****"* (Lk 16:16). Jézus szavaiból nyilvánvaló, hogy az újszövetségi prófétaság új tartalmat nyert. Vagy azt is mondhatjuk, hogy egyik oldalon leszűkült, másrészt viszont hatalmasan meggazdagodott a feladata... **Nem feladata** immár, hogy jövendöljön, a jövőre vonatkozó új kijelentéseket vegyen és közöljön, hanem arra kapott képességet és hatalmat, hogy az általa hirdetett evangélium (anélkül, hogy ez részéről személyekre vonatkozó célzás lenne) rátapint emberek bűnére, titkolt múltjára, megítél, összetör, bűnbánatra és Jézus Krisztus által szabadulásra vezet embereket.

Jézus, Pál és Péter a prófétaságra vonatkozó kijelentésein nem változtat az sem, hogy Isten egyeseknek ma is ad olyan – az Ő népét, vagy jelentős személyét érintő és a jövőre vonatkozó – látást és kijelentést, amelyet Ő szükségesnek tart. Ilyen volt pl. az Agabusnak adott kijelentés (ApCsel 11:28, 21:10-11), vagy Pálnak adott isteni biztatások (ApCsel 18:9-10, 27:23-24).

4. **Tévelygés útja a prófétálásban**

Semmiképpen sem lehet azonban elfogadni hitelesnek és Istentől valónak azt a fajta „prófétai karizmát", **amely szinte naponta látomásokban, fényes jelenségekben, forró áramlásokban, jövőre vonatkozó jóslásokban és álmokban jelentkezik**.

Okkult jelenség ez, amely újra és újra extázisba, misztikus jelenségeket észlelő révületbe viszi és szellemi megkötözöttségben tartja áldozatát. Megtévesztő, hogy Istenről, Bibliáról beszél, Jézussal „találkozik" az ilyen „ajándék" részese. Gyakran nyelveken is szól és állandóan csodálatos „átélései" vannak és áhítatos elragadtatással mondja el élményeit...Ezekre az esetekre is igaz Jézus szava: ***„Gyümölcseikről ismeritek meg őket"*** (Mt 7:20).

Akit a Szentlélek töltött be, az józan, értelmes életet él, és emberekkel, környezetével békességben és jó közösségben élve termi a Szentlélek gyümölcsét (Gal 5:22). Hosszú távon ez nyilvánvalóvá válik... Sajnos újjászületett hivő emberrel is előfordul, hogy buzgó többre törekvése során, igeismeret híján és jó-

zan tanácsolások elutasítása folytán – a megtévesztés áldozatává válik.

5. **Különleges prófétai kijelentések ma**

Kérdés: ad-e ma is Isten kijelentést, intést, vezetést esetleg látomásban, álomban, tehát extrém úton és nem csupán az Igében és az értelmünket megvilágosító Szentlélek által?

Igen, bizonyos, hogy amikor valakit Isten csak így tud megszólítani – vagy az Ő országára vonatkozó különlegesen fontos kijelentése van, akkor – és csak akkor – ma is felhasznál különleges módot is akaratának közlésére. Erre vonatkozik Jóel próféciája: *„véneitek álmokat álmodnak, ifjaitok pedig látomásokat látnak"* (Jóel 2:28). Meg kell azonban figyelnünk, hogy Isten nagy emberei (pl. Péter, Pál apostol) is egész életükben csak néhányszor, mindig az Isten országának ügyét jelentősen érintő és minden magyarázkodás nélkül világosan érthető kijelentést kapta. Nincs példa arra, hogy az apostolokhoz személyes, családi és evilági életre vonatkozó „látomásokért" és extrém úton nyert prófétai eligazításokért fordultak volna, vagy, hogy ők ilyen igényeket elégítettek volna ki. Mindenképpen több, mint gyanús és nem Istentől van az, ha valaki önmagára és másokra vonatkozóan minduntalan – csaknem naponként – látomásokat lát, álmai vannak, amelynek csak egyik következménye, hogy őt már nem az Ige, nem a józanság Szentlelke vezeti és táplálja, hanem a látomásai és álmai. Nem Krisztus keresztjének evangéliumáról beszél és tesz bizonyságot, hanem különleges átéléseiről.

Melyek tehát azok a látomások, extrém úton nyert kijelentések, melyeket Istentől valónak elfogadhatunk?

(a) **Egyértelműen Isten országának ügyére vonatkozó** kijelentés. (Akkor is ha személyekre vonatkozik).

(b) Tartalma minden magyarázkodás nélkül **világosan érthető.**

(c) Üzenete teljes **összhangban van a teljes Írással**

(d) Aki nyerte, **nem minduntalan látomásokat látó ember** és megtért, újjászületett, a Szentlélek uralma alatt élő személy.

(e) Aki nyerte, Krisztus keresztjének evangéliumát, hirdeti és **látomását csak az illetékesekkel és szükség szerint közli**. Tehát nem a látomásairól beszél az embereknek. (pl. Pál az Arábiában nyert különleges elragadtatásáról csak 14 év után és a korinthusiak által kikényszerített helyzetben beszél, és akkor is szerényen egyes szám harmadik személyben „egy ember" mögé rejtve magát 2Kor 12:1-6).

2. Tanítás, tudomány beszéde, bölcsesség beszéde

Egymással rokon, egymástól nehezen elkülöníthető, a hívők nevelésében, a tanítványok képzésében rendkívül fontos ajándékok. Isten azért adott apostolokat, prófétákat, evangélistákat, pásztorokat és tanítókat, hogy „felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, a Krisztus testének építésére, míg eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, a felnőtt korra, arra a nagykorúságra, amelyben elérjük a Krisztus teljességét. Mert azt akarja, hogy *„többé ne legyünk kiskorúak, olyanok, akik mindenféle tanítás szelében ide-oda hányódnak és sodródnak az emberek csalásától, tévútra csábító ravaszságától, hanem az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől Őhozzá, aki a fej, a Krisztus"* (Ef 4:11-15).

Ezekkel az ajándékokkal Istennek az a célja, hogy akik újjászülettek, hitbeli ismeretben a Szentírás elmélyült tanulmányozása által felnőtté növekedjenek. Ezek a karizmák arra képesítik a megajándékozottakat, hogy értsék a Szentírás mély összefüggéseit, Isten üdvtervét, abból ami teljesült, ami most teljesedik és ami be fog következni a jövőben. A Szentlélek megvilágosítja pl. a mózesi törvény jelentőségét az Ószövetség idején; a törvény küldetését és jelentőségét Jézus messiási és megváltói szolgálatában és a törvény működését és jelentőségét ma, a kegyelem korszakában. A Szentírásnak fantasztikusan sokrétű, az egész emberiségre kiható, a múlt helyes értékelésére és a reménységünkben gazdag jövőt feltáró tanítása van.

E karizmákkal felruházott tanítók nemcsak értik az Írásokat, hanem arra is szól az ajándékuk, hogy a hívők számára eleven érdeklődést támasztva és a Szentlélek megszentelő, életet teremtő, hitet erősítő és a reménységben mennyei örömöt keltő módon adják elő tanításukat.

A tudomány beszéde a Szentírás tanításainak mélységeit tárja fel, Istenről, Jézus Krisztusról, a Szentlélekről, a megváltásról, a győzelmes élet lehetőségéről szóló ismeretet, tudományos rendszerezéssel (teológia), mégis nemes egyszerűséggel és a Lélek kenetének erejében adja elő a hallgatóknak. A legegyszerűbb hívőnek is adhatja Isten ezt az ajándékot, de még gazdagabb és másokat gazdagítóbb ez az ajándék, ha olyan hívő ember kapja, aki – komoly fáradozás árán – megtanulta a Biblia eredeti nyelveit, tudományos elmélyüléssel megismerte a különféle keresztyén vallási tanításokat. A széleskörű ismeretek segítenek abban, hogy Istennek és az Ő Fiának, Jézus Krisztusnak az ismerete még nagyobb dicsőségben emelkedjék mindenek fölé.

A bölcsesség beszéde a tudás – a bibliaismeret – a Krisztus-ismeret **helyes alkalmazásának** az ajándéka. Arra képesít, hogy a Szentírás tanításait a gyakorlati és a mindennapi élet dolgaiban helyesen alkalmazzuk. Spurgeon írja, hogy az igehirdetés legfontosabb része a hallgató számára az alkalmazás. A Szentlélek ez ajándék által bölccsé tesz a Biblia igazságainak helyes alkalmazására, vagyis a gyülekezetnek és az egyes személyeknek szóló „üzenet" közvetítésére. Pl. Pál Római és Efézusi leveleiben megfigyelhetjük, hogy leveleinek az elején ismeretet gyarapító kijelentéseket, tanításokat közöl, majd rátér a gyakorlati alkalmazásra, a gyakorlati életben megmutatkozó életszentség, az egymáshoz való helyes viszonyulás stb. kérdéseire. A Római levélben a 12. fejezettől, az Efézusi levélben a 4. fejezettől teszi ezt. Így egészíti ki nála a tudomány beszédét a bölcsesség beszéde.

A bölcsesség beszéde nemcsak az igehirdetés területén hasznos ajándék. Úgy gondolom, hogy a személyes evangelizálás, a lelkigondozás terén is nagyon fontos és hasznos ez a karizma, mert bölccsé

tesz igeszerű, Igére épülő eligazítások, tanácsok közvetítésére. Nagyon nagy szükség van olyan hívő vezetőkre, szolgálattevőkre, akik felülről való bölcsességgel tudnak és készek eligazítást és tanácsokat adni a hívők számára nemcsak lelki problémákban, hanem családi, evilági, gazdasági kérdésekben és a legkülönfélébb gondok, konfliktusok közepette is.

3. Intés ajándéka

Előfordulhat, hogy a Lélek indítására meg nem tért embert is meg kell intenünk valamilyen konkrét dologban. Mégis az intés karizmája elsősorban arra adatik, hogy mi, hívők, a Krisztus testének, **a gyülekezetnek a tagjai Krisztus szeretetének késztetésére intsük egymást**. Ha szeretem testvéreimet, nem lehet közömbös számomra, hogyha valakinek botlás, eltévelyedés, valamilyen vétek jött be az életébe.

Jézus azt mondja: *„Ha vétkezik atyádfia, menj el, intsd meg négyszemközt: ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát. Ha pedig nem hallgat rád, végy magad mellé még egy vagy két embert, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden vallomást"* (Mt 18:15-16).

A szerető féltés és a bölcsesség szólal meg Jézus tanácsában, amikor az **intés módjára** is tanít. (Te menj el, négyszemközt kezdd, többen folytassátok). Pál ezt írja a galatáknak: *„Testvéreim, ha valakit tetten is érnek valamilyen bűnben, ti, akik lelki emberek vagytok, igazítsátok helyre az ilyet szelíd lélekkel"* (Gal 6:1).

A helyesen gyakorolt intés szolgálata sok megbotlott és eltévelyedett hívőt gyógyított már meg és mentett meg az életre és a szolgálatra. Ezért írja Jakab: *„Testvéreim, ha valaki közületek eltévelyedik az igazságtól és megtéríti valaki, tudja meg, hogy aki megtérített egy bűnöst a tévelygés útjáról, megmenti annak a lelkét a haláltól és elfedezi annak sok bűnét"* (Jakab 5:19-20).

Nem mindenki alkalmas az intésre. Ezért ad erre a szolgálatra a Lélek külön karizmát. A szeretet melege, finomsága és a szentség bűnt megítélő ereje kell, hogy egyesüljön az intésben. A kíméletlen letaglózás, vagy a szeretetlen ítélkezés sokakat halálra sebzett már. A Lélek szerint való intés viszont megfeddi a bűnt, de szereti a bűnöst, ezért nagy mélységből is felemel és gyógyuláshoz segít. Emlékezzünk Jézusra, hogyan gyógyította meg az elbukott Pétert (Mk 16:7, Jn 21:15-19) Amikor Jézus feltámadása után a tenger partján külön megszólítja Pétert, nyilvánvalóan meginti, emlékeztetve őt a háromszori tagadásra, de mindjárt helyre is állítja, meggyógyítja lelkének sebeit és ismét bizalmába fogadja. Bámulatra méltó és örök példa marad az a finomság, ahogyan ezt teszi, a háromszori kérdéssel utalva a három tagadásra anélkül, hogy azt megnevezné. És pozitív oldalról közelíti meg a kérdést, nem a tagadás bűnét olvassa a fejére, hanem azt kérdezi háromszor egymásután, hogy *„szeretsz-é engem?"* Természetesen azért végzi ezt az intést ilyen finoman, mert ismeri Pétert és tudja, hogy számára ez a gyógymód a legjobb. Amikor a farizeusokat inti, azt rendkívül kemény szavakkal teszi, mert őket is ismeri és tudja, hogy náluk még e súlyos ítélő mondatok sem járnak eredménnyel (Mt 23:13-36).

Előfordulhat, hogy helyesen, Lélek által és Krisztus szeretetével gyakorolt intés sem éri el a megtévedt, vagy megbotlott hívő helyreállását, gyógyulását. Ilyenkor fájdalmas szívvel, de az Igének engedve a gyülekezet fegyelmi intézkedésre kényszerül, részben a gyülekezet tisztaságának és szentségének védelméért, még inkább a vétkező megmentéséért. (Mt 18:17-18; 1Kor 5:1-5). Ha a gyülekezet megfelelő lelkülettel és a vétkező szempontjából nézve alkalmas időpontban teszi meg a megfelelő lépéseket: a vétkezőt ráébreszti bűnének és elhajlásának a súlyosságára és ez visszatérésre készteti őt. Az intés tehát ilyenformán is a mentést munkálja. Külön figyelemre méltó az 1Kor 5:5, ahol a bűnében megkeményedő emberre vonatkozóan Pál apostol ezt tanácsolja: *„átadjuk az ilyet a Sátánnak, teste pusztulására, hogy lelke üdvözüljön az Úrnak ama napján"*. Vagyis a legkeményebb fegyelmi intézkedésnek is a végső célja az illető üdvössége kell, hogy legyen. A gyülekezet szentségének védelmében meg kell hozni a fájdalmas és súlyos fenyítési határozatot, de azzal a hittel, hogy – ha a gyülekezet közösségében nem tanulta meg – a Sátán kezében meg fogja tanulni, hogy bűnéből meg kell térnie, mert az csak nyomorúságot és veszedelmet jelent számára.

4. A hit karizmája

„Hit nélkül senki sem lehet kedves Isten előtt" (Zsid 11:6). Isten szellemi lény, fizikai érzékszervekkel nem érzékelhető. A hit az egyetlen eszköz, amellyel Isten elérhető és Vele közösségre juthatunk. A hitnek van szeme, füle, tapintása, mely által valóságosabban érzékelhető a láthatatlan Isten, mint bármi itt a földön a testi érzékeléssel. Hiszen az anyag és a test világa múlandó, volt kezdete és lesz vége, de Isten és az Ő világa öröktől fogva van, és soha nem múlik el (2Kor 4:18).

A hit a **teremtett világról** – a kozmosz fantasztikusan nagyszerű működéséről és törvényeiről – felismeri a Teremtőt, bölcsességét és hatalmát. A hit legfőbb alapanyaga a **kijelentett Írás** = a Biblia. A transcendens Isten – kiválasztott emberek által – kijelentette magát; így Isten a Szentírásból megismerhető. Még közelebb jött hozzánk Isten **Jézus Krisztusban**, az Ő Fiában. *„Az Ige testté lett"*, Jézusban megismerhető és hit által megragadhatóvá lett Isten. Az Istennel közösséget teremtő és fenntartó hit nem emberi képesség, hanem **Isten kegyelmének ajándéka**, mely Isten szavának meghallása által lehet a mienk (Róm 10:17).

Jézus tanítványai egyszer azt kérték Mesterüktől *„Uram növeljed a mi hitünket"* (Lk 17:5). Egy asszonynak azt mondta Jézus: *„nagy a te hited"* (Mt 15:28), tanítványainak pedig így szólt: *„ó, kicsiny hitűek"* (Mt 16:8). Tehát **a hit lehet kisebb vagy nagyobb**, gyenge, vagy erős, lehet ingadozó és növekedő, vagy fogyatkozó. Aszerint, hogy mennyire tápláljuk az Ige rendszeres olvasásával és tanulmányozásával, meg az imában gyakorolt Isten-közelséggel.

1. **Vallásos hitnek** mondhatjuk azt a hitet, amely egy bizonyos vallás tanításait, dogmáit, vallásos szertartásait és egyéb vallásos gyakorlatát meggyőződéssel elfogadja, azt hűséggel gyakorolja. Gyakran előfordul , – különösen a történelmi egyházak tagjainál – hogy valaki buzgósággal gyakorolja vallásos hitét, de magát a Szentírást egyáltalán nem ismeri, Isten-

nel, Jézus Krisztussal személyes kapcsolata nincs, a megtérés, az újjászületés ismeretlen fogalmak számára. Ez a hit inkább ideológiai látás és meggyőződés, mint bibliai értelemben vett hit, mely sokaknál bizonyos mértékű erkölcsös és becsületes élethez is erőforrást jelent, de az üdvösség szempontjából zsákutca. Ez a vallásos hit „jó" embereket nevel, de Jézus azt mondta: *„Ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát"* (Jn 3:3).

2. **Elméleti hitnek** nevezhetjük azt a hitet, amely – esetleg bizonyos kritikai szűréssel – hitelesnek és igaznak elfogadja Biblia történeteit és tanításait, fontosnak is tartja a Biblia megismerését, meggyőződéssel vallja Isten létezését, mindenható uralmát, de Jézus Krisztus váltsága, bűntől megszabadító kegyelme nem válik személyessé, új életet teremtő erővé számára. Jézus a hithű zsidóknak mondta: *„Ti azért kutatjátok az Írásokat, mert azt gondoljátok, hogy azokban van örök életetek: pedig azok rólam tesznek bizonyságot és mégsem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen"* (Jn 5:39-40). Másik alkalommal „a benne hívő zsidóknak" így szólt Jézus: *„Ha megtartjátok az én Igéimet, valóban tanítványaim vagytok; megismeritek az igazságot és az igazság megszabadít titeket!"* (Jn 8:30-32) Ezek a „hívő" zsidók azonban nem kívánják a személyes tanítványsági közösséget Jézussal, sőt tiltakoznak az ellen, hogy nekik valamiféle „szabadításra" volna szükségük. Azt mondják: *„Ábrahám utódai vagyunk, soha nem voltunk szolgái senkinek: hogy mondhatod, hogy szabadokká lesztek"* (Jn 8:33). Ezek az (egyébként „hívő") emberek nem ismerték fel saját bűnösségüket és így azt sem, hogy Jézusra, mint személyes Megváltóra van szükségük.
Az ilyen elméleti hit általában **párosul valamilyen fokú vallásossággal**, esetleg rendszeres egyházi, gyülekezeti élettel, bizonyos fokú áldozatkészséggel és a világi élettől való elkülönüléssel is. Előfordul, hogy az ilyen fokon megmaradó „hívők" komoly és aktív egyházépítő munkát vállalnak különféle megbízatással. Ugyanúgy gyakori azonban az is, hogy az ilyen elméleti hitben élők jól meg vannak egyházi és közösségi élet nélkül, befelé forduló passzívitásban saját jóságukról és igazságukról való „szent" meggyőződéssel a szívükben. – Az ilyen elméleti hitben megrekedt emberekre általánosságban jellemző, hogy hitük bizonyos erkölcsi normát alakít ki számukra, amelyet igyekeznek betartani, de **hiányzik életükből a Jézussal való személyes életközösség**, a bűntől megszabadított élet és az üdvösségről való **bizonyosság öröme** és ezzel együtt Szentléleknek és a Lélek gyümölcseinek (Gal 5:22) a jelenléte.

3. **Üdvözítő hit** az, amely Isten szentségének világosságában felismerte emberi természetünknek és szívünknek a bűnösségét és kárhozatra méltó romlottságát; éppen ezért mély bűnbánatban összetörve megragadta Istennek a Jézus Krisztusban és az Ő váltságában felkínált bűnbocsátó és új életet teremtő kegyelmét (2Kor 4:6; 1Jn 1:5-7).
Jézus Krisztus nem azért jött, hogy megjavítson, vagy jóra neveljen minket, hanem, hogy *„a mi atyáinktól örökölt hiábavaló életünk"* vagyis a mi „óemberünk" Vele együtt a keresztre kerüljön és meghaljon és Jézus Krisztus feltámadása által mi is új, felülről való élet részesei legyünk. (1Pt 1:18-19; Róm6:4-11; Gal 2:20). Az üdvözítő hit által valósul meg az, amit Pál apostol így ír: *„Ezért, ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre"* (2Kor 5:17). Erre a hitre jutottak az első pünkösd napján azok, akik hallva az Ige szavait *„szívükben megkeseredtek"* és felkiáltottak: *„mit cselekedjünk?"* (ApCsel 2:37) Péter apostol ezt mondta nekik: *„Térjetek meg és keresztelkedjetek meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatára és veszitek a Szentlélek ajándékát"* (ApCsel 2:38)
Az üdvözítő hit által Isten Szentlelke a Fiúság Lelke vesz lakozást az őszintén megtérő emberben, aki bizonyossággal tölt be az üdvösségünk felöl (Róm 8:16-16). Az üdvözítő hit az Istenfiúság hatalmának (új ford. „kiváltságának") a megnyerését jelenti (Jn 1:12-13), mely bizonyossá tesz afelől, hogy a menny örökségének a részesei vagyunk (Róm 8:17; Fil 3:20-21; Kol 3:3-4).
A vallásos hit és az elméleti hit tekinthető volna úgy is, mint az üdvözítő hit felé vezető útszakasz. Sajnos azonban – a tapasztalat azt mutatja, hogy – sok esetben az élettelen vallásosság, vagy az emberi jóságra és bölcsességre építő filozofikus hit megreked és megmerevedik: az „ÉN"-t „meghizlalja" és nem a keresztre adja. Isten különleges kegyelme kell ahhoz, hogy a vallásos, vagy az elméleti hit birtokosa addigi hitével együtt összetörjön – mint Saulus a damaszkuszi úton – és helyet adjon szívében személyesen Jézus Krisztusnak, és a kegyelemből hit által nyert új életnek.

4. **Karizmatikus hit** az, amelyről Pál az 1Kor 12:9-ben szól. **Ezt a hitet – mint karizmát – azoknak adja a Szentlélek**, akik az üdvösség bizonyosságával szívükben készek **az Úr szolgálatára odaszánni** életüket, hogy tanúi legyenek Jézus Krisztusnak *„a föld végső határáig"* (ApCsel 1:8). Ezt a hitet már nem a saját, hanem a mások üdvösségéért kapja az, aki engedelmesen beáll a lélekmentés szolgálatába.
Jézus – feltámadása után – így szólt a 11 tanítványnak: *„Amiként engem küldött az Atya, én is elküldelek titeket". Aztán rájuk lehelt és ezt mondta: Vegyetek Szentlelket: akinek bűneit megbocsátjátok, azok bocsánatot nyernek, akikéit pedig megtartjátok, azoknak a bűnei megmaradnak"* (Jn 20:21-23). A tanítványok – miután beteljesedtek Szentlélekkel – arra küldettek, hogy Isten Krisztus által szerzett bűnbocsánatát a Lélek erejében közvetítsék az emberek felé. Ezt a hallatlanul szép, de felelősségteljes szolgálatot bárki csak úgy tudja betölteni, ha a hitnek Isten hatalmára, Jézus Krisztus váltságára és nevére épülő különleges ajándékát kapja.
Úgy gondolom, hogy a karizmatikus hit (– vagy a hit karizmája –) mindazoknak adatik, akiket Isten az Ő országának építésében bármilyen szolgálatra elhívott és ők engedelmesen odaszánták magukat erre. Lehetetlen **eredményesen** úgy hirdetni az Igét, hogy ne higgyek annak erejében: hogy át fogja törni a hallgatók szívében a legkeményebb ellenállást is! Értelmetlen úgy beszélgetni Jézusról, az evangéliumról valakivel, hogy közben arra gondolok, sőt azzal a „hittel" nézem az illetőt, hogy nem lehet rajta segíteni. Isten szereti annyira az embereket, hogy „megtréfál" ill. megszégyenít néha bennünket azzal, hogy hitetlenségünk ellenére is megtesz valamit. Ez azonban a kivétel, az általános az, hogy Isten a hit mértéke szerint adja áldásait és kegyelmének kiára-

dását. Jézus azt mondta tanítványainak – amikor azok elcsodálkoztak egy fügefa hirtelen kiszáradásán – *„Bizony, bizony mondom néktek, ha van hitetek és nem kételkedtek, nemcsak azt teszitek, ami e fügefán esett, hanem ha azt mondjátok e hegynek: kelj fel és zuhanj a tengerbe, az is megleszen"* (Mt 21:21). Nyilván nem arra gondolt Jézus, hogy hegyeket ugráltassunk hit által a tengerbe, hanem arra mutatott rá, hogy különleges (karizmatikus) hitre van szükségünk ahhoz, hogy kőkemény szívek összetörjenek és hegyóriásnyi nehézségek, bűnök és problémák eltűnjenek és ne akadályozzák az evangélium győzelmét egy ember, vagy egy gyülekezet életében.

5. Lelkek megítélésének ajándéka

A lélekmentés és a lelkigondozás szolgálatában egyaránt hasznos és szükséges karizma a lelkek megítélésének képessége. Ha valaki pszichológiai tanulmányokat végez – különösen ha keresztyén ihletettségű az a tanulmány – egész biztosan sokat segít neki abban, hogy felismerje, milyen lelkület ill. lélek lakik valakiben. De minden emberi tudásnál biztonságosabb képességet, „jóérzéket" ad Isten a Szentlélek által a másik ember helyes megismerésére és annak felismerésére, hogy milyen szellemi ill. lelki tartalommal rendelkezik.

Pál írja: *„a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem erők és hatalmak ellen, a sötétség világának urai és a gonoszság lelkei ellen, amelyek a mennyei magasságban vannak"* (Ef 6:12). Ezek az erők, hatalmak, a gonoszság lelkei itt vannak körülöttünk, fizikailag láthatatlanul, de tapasztalható valóságban. Jelen van Isten is a Szentlélek által. A biblia arról is beszél, hogy Isten angyalai is jelen vannak környezetünkben (pl. Mt 18:10).

Isten minden megtért emberben lakozást vett a Szentlélek által és minden emberben azt munkálja, hogy adja életét egészen Jézus Krisztus uralma alá... A Sátán – e világ fejedelme – ugyancsak minden embert igyekszik uralma alá vonni. Helyzeti előnyben van, mert minden ember születésétől fogva Istentől távol „e világ istenének" (2Kor 4:4) a befolyása alá érkezik... De a Sátán ennél többet akar: igyekszik megkötözni az ember életének egy-egy területét, sőt – ha valaki enged neki – egészen megszállni. A Sátán a hivő embert különösképpen támadja és gondolkodását, érzelemvilágát, vágyait és indulatait igyekszik befolyásolni, sőt pillanatnyi gyengeségében átmenetileg, vagy – ha lehet – állandó jelleggel életének részterületeit, vagy az egész embert uralma alá vonni. Gondoljunk Péter esetére, aki a Lélek indítására nagy hittel Krisztusnak vallja Jézust, pár perccel később viszont Jézusnak le kellett lepleznie a belőle megszólaló Sátánt. Itt két fontos tényt kell megfigyelnünk. Az egyik az, hogy a Sátán ilyen orvul és ravaszul besurranhat a legkomolyabb hivő ember lelkébe is, és uralma alá veszi gondolkozását. A másik, hogy Jézusnak milyen tiszta és azonnal világos érzékelése volt arra, hogy Péternek e szavait a Sátán sugallta. Azonnal leleplezte a belőle megszólaló idegen lelket (Mt 16:15-23).

A Júdás esete ennél sokkal súlyosabb volt. Ő tudatosan megalkudott, kaput nyitott a Sátánnak és anyagi haszon reményében „eladta" (elárulta) Jézust (Mt 26:14-16). Jézus látta benne a sátáni megalkuvást; alkalmat kínált neki a megbánásra és visszavonulásra (Mt 26:20-25). Amikor viszont látta, hogy Júdás megkeményedik gonosz szándékában, elküldte őt a tanítványok meghitt közösségéből (Jn 13:24-30).

Jézus – istenségénél fogva – tisztán látta, mi lakik, milyen lélek befolyása vagy uralma érvényesül az emberekben. Pál is azonnal érzékelte Elimás esetében (ApCsel 13:8-12), vagy a szolgáló leánykánál (ApCsel 16:16), hogy sátáni lelkek uralma alatt vannak. De azt is felismerte Lisztrában egy őt hallgató emberben, hogy „van hite" (ApCsel 14:9). Pál apostol esetében a lelkek megítélésének az ajándéka nyilvánult meg.

Könnyen belátható, hogy Isten eszközeinek a lélekmentés és a lelkigondozás szolgálatában egyaránt mennyire fontos és milyen nagyon hasznos ez a karizma. Csak az tud helyesen harcolni, aki felismeri az ellenséget, fel tudja mérni az erejét, és egyértelműen különbséget tud tenni az ellenség és a barát, vagy a közömbös és a rokonlélek között. Súlyos hibák következnek abból, ha valakit – akárcsak világosság angyalának álcázva magát – be tud csapni a Sátán, és így befogadja a tévelygés lelkét, vagy közösségre lép a gonosszal... Nem kevésbé veszélyes, ha – e karizma hiányában – gonosznak, vagy ördöginek ítéljük azt, aki szent és Istentől való.

Mindezekből világos, hogy a lelkek megítélésének ajándéka a prófétának, az evangélistának, a pásztornak, az intőnek, a kormányzónak nélkülözhetetlenül fontos ajándék a gyümölcsöző szolgálathoz. És Isten adja is azoknak, akik önzetlenül odaadják magukat Krisztus testének építésére.

6. A kormányzás ajándéka

A modern társadalomban a felsőfokú iskolák, tanfolyamok hosszú sora foglalkozik azzal, hogy az irányítás, vezetés, szervezés, a menedzselés tudományát oktassák. Ezt természetesnek is tartjuk, hiszen egy vállalatot jövedelmezően, jól vezetni komoly szakértelmet igényel. A munkát, az embereket jól irányítani úgy, hogy minden ember a neki megfelelő helyen és jó hatékonysággal működjék magasfokú képességet igényel. Minél nagyobb egy vállalat, egy emberi közösség, vagy intézmény, és minél szerteágazóbb a tevékenysége, annál fontosabb, hogy a vezető kiváló érzékkel, bölcs körültekintéssel, az irányításhoz szükséges képességgel rendelkezzék. Tudja jól megválasztani a munkatársakat, akikkel együtt munkálkodva tehetik eredményessé a rájuk bízott emberi közösség munkáját.

Könnyű belátni, hogy egy gyülekezet helyes és hatékony vezetéséhez is megfelelő képességgel rendelkező emberekre van szükség. Egy gyülekezeten belül a gyermekek, az ifjúság vagy egy kórus helyes és bölcs irányítása, a munkák, az alkalmak, a szolgálatok jó megszervezése rendkívül fontos ahhoz, hogy az adott közösségnek a munkája hatékony és gyümölcsöző legyen.

Még inkább szembetűnő, hogy több gyülekezetből álló körzet, vagy egy egész országra kiterjedő közösség irányítását, a munkák, az emberek, a lehetőségek jó és gyümölcsöző felhasználását és szervezését csak arra a szolgálatra nyert képességgel lehet jól és gyümölcsözően végezni.

Isten országának az építésében a hivők gyülekezeteinek és közösségének a tanácsolásában, közös ügye-

inek a helyes vezetésében csak azok képesek Isten akaratának és tervének megfelelően és a gyülekezetek növekedését eredményező módon irányítani, akik erre Istentől kaptak karizmát. Emberi adottság, vagy akár iskolai képzettség ehhez nem elég! Itt nemcsak szervező készség – az irányításra alkalmas tehetség, hanem Isten céljainak, folyamatosan az Ő tervének és akaratának a megértése és az ahhoz való igazodás is szükséges!

Sok gyülekezet, sőt egész közösség romlását , vagy stagnálását és gyümölcstelenségét okozta már az, hogy az irányítást és a vezetést nem arra Istentől rendelt karizmatikus vezetők végezték, hanem talán tehetséges, (még az is lehet, hogy jó akaratú) akarnokok, vagy odakényszerített, de aztán a tisztség tekintélyében tetszelgő emberek.

Isten a Szentlélek által ad karizmát egyeseknek a kormányzásra, a jó irányításra és szervezésére. Nagyon fontos a közösségi élet minden szintjén, hogy felismerjük azokat, akiknek Isten valamilyen lelki ajándékot adott, és ki-ki a karizmája szerint nyerjen megbízást különféle szolgálatokra. Sajnos, a gyülekezetekben is nagy a kisértés, hogy a szolgálatokra való megbízatások nem a lelki ajándékok szerint, hanem egyéb emberi tekintélyelv alapján jönnek létre.

Eredményes és gyümölcsöző gyülekezeti misszió ott alakul ki, ahol karizmatikus vezetés (kormányzás) működik. Ahol a vezető Istentől kapott látás (karizma) alapján ismeri fel és bízza meg (vagy javasolja, kéri) a szolgálatvezetőket, a munkatársait. Sok jó képesség (talentum és karizma) nem működik, nem kerül a "pénzváltók asztalára", mert nincs karizmatikus vezető, aki segítené, szervezné, hogy ki-ki a maga ajándéka szerint, megfelelő helyen és szolgálatban hatékonyan szolgáljon. Ehelyett gyakran akarnokok tülekedése és versengése rontja meg az evangélium magvetését és Isten népének kívánatos, Krisztusban való egységét. Könnyű belátni, hogy a kis gyermek- vagy ifjúsági csoporttól kezdve egy nagy egyház nemzetközi irányításáig mennyire fontos – ha a krisztusi élet növekedését szeretnénk – hogy **minden szinten karizmatikus vezetés, irányítás, szervezés legyen.**

7. Az adakozás karizmája

A mózesi törvény a mindenféle jövedelem tizedét rendeli a papok, léviták és a templom körüli feladatok anyagi ellátására. A törvény a föld termésének és az állatoknak tizedéről azt mondja *„az Úrnak legyen szentelve"*, *„Szentség az Úrnak"* (3Móz 27:30-32). A próféták bűnnek, Isten „megcsalásának" ítélik azt, ha valaki nem adja be a tizedet; azoknak pedig akik maradéktalanul teljesítik, Isten gazdag áldását ígérik (Mal 3:7-12).

Jézus korában a vallásos farizeusok természetesnek tartották a tized-adást (Mt 23:23; Lk 18:11-12). Az Újszövetségi gyülekezetben – a kegyelem evangéliumának szellemében – nincs többé kötelező tized. Ehelyett Isten országának a pénzügyi terheit az újjászületett hivő emberek önkéntes adakozásából kell fedeznünk. Jézus azt mondta tanítványainak: *„azt egyétek, igyátok, amit adnak, mert méltó a munkás a maga bérére"* (Lk 10:7).

Pál apostol abból indul ki, hogy mi *„akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk"* (Róm 14:8), *„nem a magatokéi vagytok* – írja másik helyen – *mert áron vétettetek meg"* (1Kor 6:19-20) Tehát mi nem csupán a tizeddel tartozunk az Úrnak, nemcsak egy-egy napot, vagy egy részt adunk az Úrnak, hanem úgy kell tekintenünk, hogy egész személyiségünk, minden pénzünk és vagyonunk az Úr tulajdonát képezi. Ő mindent sáfárságra bízott ránk, így mindennel el kell majd számolnunk ama napon, amivel csak rendelkezünk e földön.

Pál a macedóniai gyülekezeteket állítja elénk példaként, amelyek erejük szerint, sőt erejükön felül és önként adakoztak, és sürgetve kérték, hogy a szentek iránti szolgálatban adakozással részt vehessenek (1Kor 8:3-4). És *„először önmagukat adták az Úrnak, és aztán nekünk Isten akaratából"* (1Kor 8:5). Azt is írja Pál apostol: *„aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat. Mindenki úgy adjon, ahogyan előre eldöntötte szívében, ne kedvetlenül, vagy kényszerűségből, mert a jókedvű adakozót szereti az Isten!"* Ígéretet is csatol Pál az adakozáshoz: *„Istennek pedig hatalma van arra, hogy minden kegyelmét kiárassza rátok, hogy ... bőségetek legyen minden jó cselekedetre"* (1Kor 9:8).

Mindezek alapján ki lehet mondanunk, hogy az adakozás **minden újjászületett hivő ember** hálaadásból fakadó és önkéntes szolgálata, nem kötelező előírás, de természetes elkötelezés arra, hogy az Istentől ránk bízott anyagi javakkal szolgáljuk az Urat.

Ha tehát minden hivő ember önkéntes, hálából fakadó szolgálata az adakozás, miért beszél Pál apostol erről úgy, mint karizmáról? Úgy hiszem azért, mert azokat, **akik különösen nagy áldozatkészséget mutatnak az adakozásban, Isten megajándékozza ezzel a karizmával**. Az ilyen testvérek nagy gyönyörűséget találnak az egyre nagyobb anyagi áldozathozatalban és ennek nyomán tapasztalják, hogy Isten még gazdagabban megáldja őket. Pl. Jákob, amikor egy pálcával a kezében menekül, önként felajánlotta: *„Bármit adsz nekem, a tizedét neked adom"* Valaki – kissé különösen – így fogalmazott „Jákob jó üzletet kötött". Ő maga ezt mondta *„egy vándorbottal mentem át a Jordánon, most pedig két táborom van"* (1Móz 32:11).

Több ilyen „karizmatikus adakozóval" találkoztam, akik *„erejükön felül és önként adakoztak"* és Isten különleges áldása volt életükön. Talán legkiemelkedőbb volt egy bermudai milliomos bizonyságtétele. Elmondta, hogy amikor ifjú kereskedősegédként megtért, megfogadta, hogy minden jövedelmének tizedét az Úrnak adja. Amikor ennek nyomán egyre gazdagodott (egész üzlethálózatot épített ki Bermudán és Északamerikában) mindig nagyobb hányadot tett az Úr oltárára. Amikor beszélgettünk vele (1986) már 70 év fölött járt és így vallott: *„most ott tartok, hogy a jövedelmemnek csak a 10 %-át tartom meg, mert az is bőséges"*.

Azt gondolom, az evangélium ügyének nagy nyeresége lenne, ha sok „karizmatikus adakozó" lenne gyülekezeteinkben.

8. A könyörülés karizmája

Csodálatosan kedves, de annál több áldozatkészséget igénylő lelki ajándék a könyörülés szolgálata. A látó szemű, érző szívű és irgalmas cselekvésre is kész szeretet a forrása ennek a karizmának.

Jézus egyik példázatában a samaritánus *„könyörületességre indult"* a rablók által kifosztott , félholtra vert emberen. Könyörületessége arra késztette, hogy félretette saját programját, azonnal segítségére sietett a bajba jutott embernek. Nem mérlegelte, hogy megérdemli e vagy sem, hálás lesz e majd érte vagy nem. Kimosta, bekötözte sebeit, vendégfogadóba szállította és még a gondoskodás díját is kifizette érte. És Jézus azt kéri: ***„Eredj el, és te is hasonlóképpen cselekedjél"*** (Lk 10:30-37).

A Cselekedetek könyve bemutat egy joppébeli asszonyt: Dorkást, aki *„sok jót tett és bőven osztogatott alamizsnát"*. Az özvegyasszonyok sírva mutogatták azokat az ingeket és ruhákat, amelyeket Dorkás készített, amíg velük volt (ApCsel 9:36-39). Dorkás a könyörületesség ajándékával szolgált.

Szegények, bajba, nyomorúságba jutott emberek mindig voltak – és lesznek is – e földön. Keresztyén bizonyságtételünk egyik fő területe, hogy vegyük észre őket, adjunk, vigyünk vigasztalást és segítséget részükre. Jézus mondta: *„Éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, jövevény voltam és befogadtatok, meztelen voltam és felruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, börtönben voltam és eljöttetek hozzám"*. Majd hozzátette: *„amikor megtettétek ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tettétek meg."* (Mt 25:35-36, 40).

Nem elég csak a szavainkkal prédikálni az evangéliumot annak az embernek aki éhezik, fázik, ruhátlan és otthontalan. Könyörületes együttérzés nyújt vigaszt, erősítést a betegnek, a gyászolónak is. Jakab apostol írja levelében: *"Ha férfi, vagy nőtestvérünknek nincs ruhája, és nincs meg a mindennapi kenyere, valaki pedig ezt mondja nekik közületek: Menjetek el békességgel, melegedjetek meg, és lakjatok jól, de nem adjátok meg nekik, amire a testnek szüksége van, mit használ az?"* (Jak 2:15-16) János apostol így folytatja: *"Aki pedig világi javakkal rendelkezik, de elnézi, hogy a testvére szükséget szenved, és bezárja előtte a szívét, abban hogyan lehetne az Isten szeretete?"* (1Jn 3:17).

A könyörületes szeretetnek igazában minden újjászületett hívő ember szívében és szolgálatában jelen kell lennie. Mégis a missziós gyakorlatban azt tapasztaljuk, hogy az ilyen szolgálatra odaszánó embereket Isten különösen megáldja az erre képesítő karizmával, hogy segítő szolgálatuk ne csak humanitárius hatású legyen, hanem Krisztus szeretete érintse meg azokat, akik a segítségben részesülnek.

Vannak olyan nyomorúságok, **szenvedélybetegségek, lelki meghasonlásból fakadó bajok** (alkoholista, kábítószeres, depressziós stb), ahol a csupán humanitárius segítség képtelen tartós és teljes gyógyuláshoz segíteni a rászorulókat. Csak Jézus Krisztus váltsága, nevének hatalma, a Benne vetett hit által juthatnak szabadulásra.

Sok türelem, könyörületes szeretet és a nyomorúságban vergődő emberrel való mély együttérzés kell az ilyen szolgálathoz. Ezt adja a Szentlélek a könyörülés karizmájában. Szerte a világon – hazánkban is – egyre több keresztyén szervezet jön létre azzal a céllal, hogy a lelki és testi nyomorúságba jutottakon segítsen. Egyik területe az ilyen irányú missziós tevékenységnek a **börtönmisszió**. A könyörülő szeretet nagy mértéke kell ahhoz, hogy a bűnözésben megkeményedett szívű emberek is megérezzék és elhiggyék, hogy Isten szereti őket.

Nagyon széles szolgálati területe van a könyörülés lelki ajándékának. Pl. egy svájci utunkon összetalálkoztam egy holland misszionárius házaspárral. Egyszerű, kertészkedő paraszt emberek voltak. Hollandiában eladták vagyonukat, és azért mentek ki egy afrikai államba, hogy földművelésre, növénytermesztésre tanítsák meg az éhező afrikaiakat. A külmisszióban bevett gyakorlat, hogy kórházak működtetésével kezdik a keresztyén missziót. A testi nyomorúságokon segítenek, hogy a lelki és szellemi világosságot is elvihessék az emberekhez.

Sokkal nagyobb mértékben kellene gyülekezeteinkben a könyörülés karizmája, mint ahogyan jelen van. Fontos, hogy a szeretet szemével meglássuk és vállaljuk egymás baját, felmerülő problémáit, mind a földi, anyagi, mind a lelki, szellemi területen. A körülöttünk hit nélkül élő embereket is a könyörülő szeretet éri el leghamarabb. Nyitnunk kellene ezen a téren az emberek felé. Ki kell lépnünk a magunk körül forgó elzárkózásból és Krisztust vinni és adni a könyörülő szeretet szolgálatában a rászoruló, az éppen bajba jutott emberek felé. El kell ismernünk, hogy mind humanitárius alapon, mind keresztyén háttérrel hatalmas világszervezetek és kisebb alapítványok, és egyesületek hosszú sora igyekszik könyörülettel fordulni az emberi erőszak, háborúk, szegénység és a legkülönbözőbb okok miatt nyomorúságba, bajba jutott emberek felé. Gondoljunk a Nemzetközi Vöröskereszt szervezetére, amely általában mindenütt megjelenik, ahol bajbajutottakon kell segíteni. – Nagy nemzetközi hálózata van a Máltai Szeretetszolgálatnak; sokfelé nyújt segítséget a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat is. Azok a szervezetek nyújtanak tartós, a nyomorúság, a hajléktalanság, a szenvedélybetegségek okát is megszüntető és emberi életeket alapjaiban átformáló segítséget, amelyeknek a munkásai nemcsak szociális munkásként dolgoznak, hanem Istentől való elhívatás alapján a könyörülés karizmájával szolgálnak. Céljuk az, hogy ne csak pillanatnyi, átmeneti segítséget nyújtsanak a bajba jutott embereknek, hanem elvezessék őket az igazi és teljes megoldáshoz, Jézus Krisztushoz. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy számos keresztyén szervezetnek ez a motivációja. Ilyen jellegű szolgálatot végez pl. nemzetközi méretekben: az Üdvhadsereg.

A keresztyén gyülekezetek mellett a Szentlélek ajándékával működő, humanitárius segítséget is nyújtó szolgálatok úgy tekinthetők, mint a gyülekezet előszobái. Az itt menedéket találó emberek, Krisztusra találva és általa új életet nyerve aztán beépülnek a gyülekezetbe. Éppen ezért az élő – és bölcsen gondolkodó – gyülekezetek a maguk missziójának tekintik az ilyen segélyszervezetek, alapítványok és klubok létrehozását és támogatását. Egy jó példa erre a Budafoki Baptista Gyülekezet mellett és támogatásával – 1984 óta – működő Menedék Teaklub, Fiúotthon és Leányotthon. Ezeken az "előszobákon" át folyamatosan érkeztek és érkeznek megtérő emberek a gyülekezetbe.

(Folytatása következik)

Szebeni Olivér

Alapszintű ökumené

Századokkal ezelőtt gondolni sem lehetett volna idegen egyház igehirdetésének hallgatására anélkül, hogy az mások tudomására ne kerüljön. A rádióműsorok sugárzása lehetővé teszi a különböző „vallásos félórák" magános hallgatását. Az ember válogathat, egyetérthet, vagy nem. A merőben liturgikus istentisztelet hátrányban van a kifejtő prédikációkkal szemben. Olyan esetkben ugyanis nem tételes nézetek ütköznek, hanem a teljes vétel választása. A bibliaórák, igemagyarázatok, felekezeti hírek, események föltételezik a hallgatóság nagykorúságát, információt követő véleményét, a kívánt azonosulást, mégha más lenne a hallgató felekezeti elkötelezettsége. Ha az azonos konfessziót követő hallgatóság valóságos többségéről bizonyosak lehetnénk, még akkor sem zárható ki mások részvétele a műsorban, és ezzel az „alapszintű ökumené". A programhoz ezt a sajátos körülményt be lehet kalkulálni. A készülék bekapcsolásával, felekezeti különbség nélkül lelki vigaszt kaphatnak idősebb, magános, beteg emberek. Nem csupán a monte-carlói rádióból, hanem hazai adásokból is. Előfordulhat más egyházak tagjai részéről helyeslés, egyetértés vagy ellentmondás, de mindezekről nagyon ritka a visszajelzés az adások után. A felekezeti határok „átjárhatósága" a rádió műsorának hallgatásával rendkívül leegyszerűsödik. Még protestáns lelkészek családi körében sem kizárt az érdeklődés. A felekezeti elkötelezettségből nem következik okvetlenül olyan mértékű elfogultság, ami ne lenne hajlandó a másik egyház jószándékát felismerni; legyen az akár nemes, áldozatos jócselekedet, akár valamilyen hitigazság. Egyáltalán nem kell erről feltételeznünk holmi gerinctelen szinkretizmust vagy életkori függőséget, csupán emberi érdeklődést.

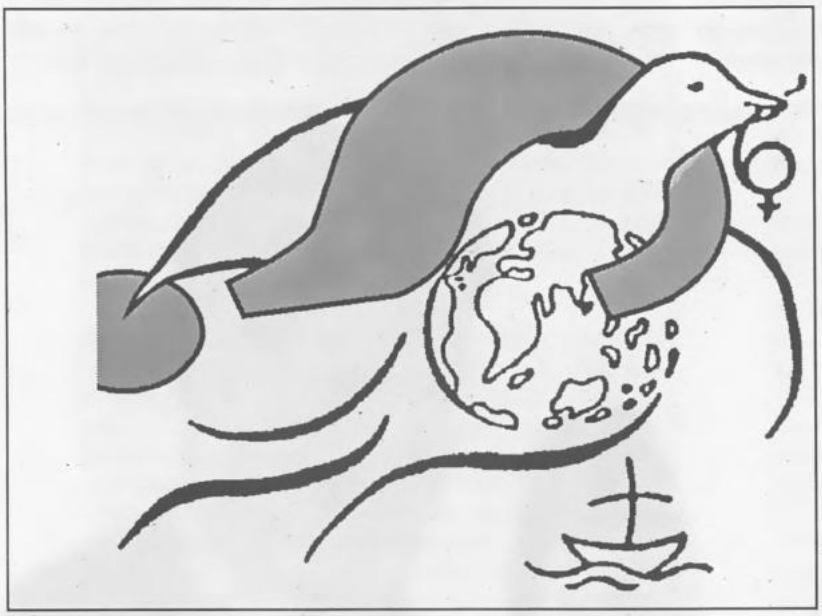
Ez az „alapszintű ökumené" nem korlátozódik az évenként egyszeri imahétre, kiemelkedő ünnepélyes alkalmakra, évfordulókra, lelkészi beiktatásokra. Ezekre általában meghívják más felekezetek helyi lelkészeit, esetleg a híveit is. Egyszerűbb keretek között válhat élménnyé a közös keresztyén örökség (például a szeretet, jószándék, becsületes megbízhatóság), ami mindig kiváltja az egyetértést. A felekezetek között felgyorsulhat eddig rejtve maradó értékek felismerése. Feltörhet egy időszerű, evangéliumi alapokon nyugvó mai igazság, amelynek hiányát illő lenne pótolnunk, vagy korrigálnunk. Röviden szólva, a rádiós istentisztelet missziós lehetőség.

Ugyanakkor felbukkanhat a másik felekezet ítéletének idejétmúlt eszméje, leszólása, százados sérelmek feletti kérődzés. Szellemi párbaj a jelen nem lévővel, a cáfolat kockázata nélkül. „Nem az fontos, hogy én hiszek, csak az, hogy semmiképp nem azt, amit te hiszel!" Amennyiben az adásokban ilyen hangot hallatunk – esetleg több éves együttműködés után valamelyik más protestáns felekezettel szemben, az egységet kereső krisztusi szándék (Jn 17:20-23) cáfolatára – annak értékelhető következménye rendkívül kérdéses, mind a „védett", mind a „bírált" konfesszió híveire nézve. Ami bizonyos, az utóbbiak csalódottsága. Az előbbiek egyetértését viszont korlátozza az előadó tapintatossága iránti igény, hiszen nem zártkörű, felekezeti környezetben beszél. Hacsak azt nem tekintjük kívánatos eredménynek, amit egyszerű, de mai nyelvezetünkkel így szoktunk kifejezni: „Jól beolvasott nekik!"

Hazánk történelmének oly nevezetes esztendejében, 1956-ban az Egyházak Világtanácsának és egyúttal a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának tagja lett a Magyarországi Baptista Egyház. Utóbbinak a Metodista Egyház és a Magyarországi Szabadegyházak Tanácsa. Már csak a jeles esztendőre tekintettel sem illenék felednünk a baptisták és a metodisták mátraházai lépését. A vállalt sok közös áldozat, együttműködés és a korábbi időszakban valamennyi egyházra eső, azonos teher viselését.

Nem is tudom, elméleti vagy gyakorlati jellegű értéknek minősülhet az Úri imádság (Miatyánk) és az Apostoli Hitvallás (Hiszekegy) ökumenikus változatának megalkotása, amiről ez év március 10-én a rádióban elhangzott vallásos félóra programjában esett szó. A MEÖT két szabadegyházi tagja ebben ugyanúgy részt vett, mint a protestáns új bibliafordítás magyar szövege fejlesztésében.

Luther Márton napjai óta a biblicitás közös protestáns érték. A teljes Biblia nemzeti nyelvre fordításában a nagy reformátor másokat követett. A teljes Wittenbergi Biblia 1534-ben jelent meg Lucas Cranach 117 fametszetével. A teljes Zürichi Biblia 1529-ben már megjelent Christof Froschauer nyomdájában; akinél az anabaptisták, máig használt „Froschauer-Bibliája" készült. Ugyanaz a nyomdász készítette Hubmayer Baltazár, volt plébános és egyetemi tanár könyveit. Ezek nagyon meghatározó és döntő jelentőségű írások voltak, mivel hatásukra váltak a morva nemesek közül a nikolsburgi (Mikulov) Lichtenstein család tagjai anabaptistává. Még sok morva, német, sőt magyar nemes rokonszenve is ezek alapján fordult az anabaptisták felé. Mindezt Hubmayer halála, 1528. előtt kell figyelembe vennünk. A közép-európai protestantizmus alapja a nemzeti nyelvre fordított Szentírás volt, és ez egyáltalán nem egyetlen történelmi személy érdeme volt, még kevésbé az egyik protstáns népegyházé.

A fentebb említett két ökumenikus tagegyházzal szemben, mivel másként értelmezi a misszióját, a prozelita-toborzás szándéka vonatkozik a vallásos félóra előadója szerint: „A misszió szent kötelesség" – vallotta a szónok, – „de nem a mások aklából". Ennek a véleménynek is van „történelme", sőt a sérelmezés is érthető. Csakhogy az abból ered, hogy népegyházi és szabadegyházi egyháztagság alakult ki: az egyik beleszületett tagokkal, a másik pedig hitre jutott (újjászületett) tagokkal számol. Ez még nem gátolná őket abban, hogy 1989. óta közösen mondják a keresztyén liturgiában az Úrtól tanult imádságot, vagy az Apostoli Hitvallást. Így tehát ezt is meg lehetett volna említeni, de az előadó fontosabbnak tartotta a prozelitizmust felhozni. Így kettős tévedésbe esett: kihagyott olyanokat, akiket illendő lett volna említeni; másrészt pedig tisztázatlanul hagyta azokat, akik semmi szín alatt nem azonosulhatnak az Apostoli Hitvallás és az imádság szövegével, bár a „történelmi egyházak" kategóriájához tartoznak.

A két „történelmi" népegyház közül egyik sem minősíti prozelita-toborzásnak a „vegyes házasság" esetét. Miközben aggódik a statisztikailag semmivel sem gyakoribb áttérések miatt, és sérelmezi a „történelmietlen" egyházak missziózását, szemet huny a másik népegyházra sérelmes vegyes házasságok jócskán gyakoribb esete előtt. A házasulandók határozatát sokszor az egyik lelkész tanácsa, esetleg a felek egyikének kedvezőbb gazdasági helyzete dönti el. Ezt is fel lehet fogni „a másik aklában missziózásnak", vagy éppen „prozelita-toborzásnak". Ráadásul létezik „visszatérés" a „kisegyházakból", egyáltalán nem olyan kevés számmal, hogy ne lehessen rá hivatkozni. A század elején – főleg református közegből tömegesen áttérők száma napjainkra nagyon leapadt. Egy statisztikai vizsgálat 200 fiatal esetében egyetlen áttért férfit regisztrált (az semvolt előzőleg lutheránus). A missziózás hatására megnőtt viszont a soha meg nem kereszteltek „áttérése" az ateisták köréből.

Az érthető, hogy a többségi felekezetek erejüket a maguk érdekeinek védelmére integrálják, és ebbe a zsidóság is belesodródik; csakhogy annak a révén, hogy a „történelmi egyházak" ilyen csoportjára nincs példa a földkerekségen. A keleti ortodoxia sem találta indokoltnak (bár beléptek az ökumenikus Egyházak Világtanácsába). *„Historical Church"* éppenúgy nincs, mint *„geschichtliche Kirche"*. Van ugyan *High Church* (nagy egyház), de nem szívesen viseli az anglikán egyház Britanniában. Amerikában pedig szinte ismeretlen. A Szövetségi Tartományokban létezik a *„Landeskirche"*, de ez sem hangsúlyoz semmit a német töténelemből. Az itt említettek saját történelmük során minden egyéb „másvallástól" határozott megkülönböztetésre törekvő többségi egyházak voltak. Nagyon igyekeztek a kizárólagosságra, valamennyi más „missziós" felekezettel szemben. Olykor a halálbüntetéstől sem tartóztatva magukat. Nemcsak az inkvizícióban, a protestáns történelmi területeken sem tartózkodtak a tömeges vérontásoktól. Magyarországon viszont az államalapítás óta mindig voltak jelen nemcsak más népek, nyelvek, de más vallások is. Kellene tehát némi vallástörténelmi ismeret, mielőtt a történelmiséghez kényszerítve éterbe kiabáljuk a magunk kiváltságait.

Persze senki nem gondol arra, hogy létesítsünk egy „történelmi baptista egyházat". Arra azonban igen, hogy a „történelmi egyházak" megkülönböztetés értelmetlen dolog. A vallásos félórában a keresztyén pap tájékozatlansága integrálta a „történelmi egyházak" közé a zsidóságot, és szavaival azt a látszatot keltette, mintha azok is elfogadták volna az ökumenikus Apostoli Hitvallást és az imádságot. Bevonta a „zsidó egyházat" (!), de kihagyta az 1956 óta MEÖT tagegyházakat. Pedig azóta sok olyan ökumenikus imahét volt, ahol az ökumenikusan elfogadott szöveget teljes meggyőződéssel együtt mondták, ám zsidó ember nem akadt még, aki elismerte volna a Szentháromság egy igaz Istent, vagy Jézus Krisztust. Csakhogy ez elkerülte az előadó figyelmét.

1947-ben egy szűkszavú törvény az elismert és bevett vallásfelekezetek közötti különbséget megszüntetve, a két felekezeti csoportot „mindenben egyenjogúsította". Ehhez képest visszalépés a mai vallásügyi törvény. Sokan ezt nem így érzik, de kifogást emelni azok jogosultak, akik a „történelmi egyházak" köréből kinnrekedtek.

Prospektív nézetből szintén kérdéses a „történelmiség". Azzal összefüggésben, hogy „történelmivé" fogjuk-e tenni, az 1993. óta „határainkon belüli" új, felekezeti diszkriminációt? Erre az egyáltalán nem elismerésre méltó megoldásra egyelőre nincs „európai szabvány", és ismereteim szerint aligha készül.

ISTEN NÉPE A CSALÁDBAN

Dr. Haraszti Sándor

TIZENÉVESEK TERHESSÉGE

GYERMEK- ÉS CSECSEMŐCSEMPÉSZET SZEXUÁLIS KIHASZNÁLÁSRA

A föntebb említett probléma csak egy csepp víz a tengerben. A gyermek- és csecsemőcsempészés és lelencnevelés világméretű és nemzetközi probléma. Nem csupán örökbefogadásra és állami gondozásra ajánlanak föl gyermekeket, hanem szexuális kihasználásra és visszaélésre (fiúkat és lányokat egyaránt), sőt titkos rabszolgaságra is a közel-keleti és afrikai államokban. Ha meggondoljuk ezeket a veszedelmeket, akkor megértjük, milyen nagyon fontos volna, hogy elkerüljük az olyan terhességeket, amelyekben a megszületõ gyermeknek a jövője emberi számítás szerint sincs biztosítva. Nyilvánvaló, hogy nem látjuk a jövőt, és nem tudjuk, hogy a szülők élni fognak-e, hogy a gyermek életben marad-e, esetleg háború nem pusztítja-e el őket vagy a családot, mégis felelősek vagyunk azért, hogy amennyire tőlünk telik, igyekezzünk a születendő gyermekeknek megfelelő helyzetet biztosítani, tehát szerető szülői környezetet, megbízható anyagi támogatást és elfogadható és kívánatos erkölcsi körülményeket. Szeretném hangsúlyozni, hogy mint hívő szülők is és mint nem hívő társadalom is felelősek vagyunk a fejlődő gyermek anyagi szükségeinek a biztosításáért is. Ezt próbálja biztosítani az úgynevezett welfare-segély. A welfare megszorítások ellenzői szerint a segély csökkentése az ártatlan gyermekeket bünteti. A hatóságok fő gondja, hogyan szorítsák a szülőket munkára. De mi történik, ha tényleg nincs munkaalkalom? Egy angol mondás szerint egy uncia megelőzés többet ér, mint egy font gyógyítás. Vagyis 30 gramm megelőzés többet ér, mint 430 gramm gyógyítás. Nagyjából tehát 14-szer jobb a megelőzés, mint a gyógyítás.

Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy szakítanunk kell azzal a kényelmes állásponttal, hogy erről nem tehetünk. Istennek hála, ezek nem a mi gyermekeink! Holnap a mieink lehetnek. Ha a társadalmi romlás és erkölcsi züllés ilyen arányban és robbanásszerűen halad tovább, akkor ennek a piszkos erkölcsi áradatnak a hullámai hamarosan eljutnak a saját családi köreinkbe is. Emlékszünk annak az ószövetségi izráeli királynak a nyilatkozatára, aki azt mondta, hogy *"Csak napjaimban legyen béke és állandóság!"* (Ézs 39:8 – Károli). Még erre sincs biztosítékunk, hogy nem így fog történni. Nem tehetünk róla, és mint hívő keresztyének nem is akarunk tenni arról az erkölcsi iszonyodásról, amely elfog bennünket akkor, ha egy emberi életnek a megszüntetéséről van szó. *Tehát szívvel és lélekkel ellene vagyunk a terhesség mûvi megszakításának, kivéve a már korábban említett orvosi esetekben.*

Ha a terhesség kihordása az anya életét veszélyezteti, ha a foetus olyan fejlődési rendellenességben szenved, amely az életben maradással összeegyeztethetetlen, egyesek hozzáteszik még ehhez a listához az incestusból (apa és leánya, fiú és leánytestvér viszonyából) és a nemi erőszakból származó terhességeket is. Ha pedig ez a helyzet, és ha olyan veszélyek várnak az adott körülmények között a megszületendő gyermekre, mint amiket próbáltunk körülírni, akkor mindent meg kell tennünk, hogy a nem kívánatos vagy nem időszerű terhességeket elkerüljük. Ennek pedig a legbiztosabb módja, ha gyermekeket a legkomolyabb igei és erkölcsi tanítás mellett ugyanakkor

emberi fölkészüléssel és védekezéssel is ellátjuk, tehát fogamzásgátló tablettákat adunk nekik.

A FOGAMZÁST GÁTLÓ TABLETTÁK HASZNÁLATA

Amerikában ma is vannak olyan kultuszok, amelyek azt mondják, hogy nem szabad orvoshoz menni, mert Isten kezében van az életünk, és ő a mi gyógyítónk. A Christian Science–Christ Scientist nevű kultusz ezt vallja. De ugyanígy vannak egyéb kultuszok, amelyek ugyanezt hirdetik. Nemegyszer törvény elé kerülnek Amerikában olyan szülők, akik a gyermektől megtagadják az orvosi segítséget, mert mint mondják, ez „a lelkiismeretük ellen van". Vigyázzunk arra, hogy egy ilyen bűvös körbe ne kerüljünk! Ha már így kell föltenni a problémát, amennyiben lelkiismeretünk ellen van a fogamzásgátló szerek használata, akkor föltesszem a kérdést: mi inkább elkerülendő, a fogamzásgátló szerek használata vagy pedig a nem kívánatos terhesség megszakítása? A válasz nem vitás. Ha ilyen körülmények között gyermek fogan, akkor kezdődik elölről a nem kívánt gyermek felnevelésének a családi és társadalmi problémája.

SEX DRIVE – NEMI ÖSZTÖN – KÉSŐI HÁZASSÁG

Mielőtt ezt az értekezést befejezném, megemlítem, hogy bár Pál apostol az 1Kor 7-ben nem tért ki részletesen a sex drive (nemi ösztön) hatalmas erejére, de azért anélkül, hogy ő erről külön szólt volna, jól tudjuk mind tapasztalásból, mind pedig tudományos vizsgálatból, hogy mind a hajadonoknak, mind pedig a házasság nélkül élő férfiaknak igen erős szexuális ösztönük van. Tehát ha Pál apostol a házasságot megoldásnak találja arra, hogy az érdekeltek a paráznaságot elkerüljék, akkor ez nyilvánvalóan áll a hajadonokra is, meg a nőtlen férfiakra is. A probléma ott van, hogy a mi korunkban a házasság időpontja mindig jobban és jobban kitolódik. Nem szabad elfelejteni azonban, hogy ez a probléma minden időben megvolt. Például az Osztrák–Magyar Monarchia idejében a katonatisztek csak akkor nősülhettek, ha feleségük egy bizonyos elfogadható vagyoni helyzetben volt (vagyoni óvadékot, kauciót tudott adni). Amíg ilyen jelöltet nem találtak a katonatisztek, addig nem kaptak engedélyt a nősülésre. Az azelőtti időkben a katonákat kötéllel fogták és besorozták őket tizenkét évre vagy húsz évre is. Ez idő alatt nem nősülhettek. Vad történetek olvashatók a különböző kultúrtörténeti dokumentumokban arról, hogy ezek a katonák hogyan éltek. A mi időnkben a tanuló fiatalok Amerikában középiskola után négy évet töltenek collegeban (előegyetem). Utána négy vagy öt évet töltenek azzal, hogy ügyvédi, orvosi vagy teológiai diplomát szerezzenek (postgraduate studies). Utána a körülményektől függően három vagy négy évet kell eltölteniük a hadseregben. Jelenleg nincs kötelező katonai szolgálat, tehát ez a négy év kiesik. Ha orvosnak tanultak, a szakkiképzés 3-5 év, és majd csak ezután kezdhetik el kenyérkereső foglalkozásukat. Ez annyit jelent, hogy katonaság nélkül is 30-32 évesek, mire a kiképzést befejezik. Addig tehát nincs alkalmuk arra, hogy a saját erejükből megnősüljenek, családot alapítsanak. Ez nem kis probléma. Nagyon nagy erkölcsi erő, ellenálló képesség és a hitben való megerősödés kívántatik ahhoz, hogy akár fiúk, akár lányok példaadó és erkölcsös életet éljenek a hosszú várakozás ideje alatt. Felhívom a lelkipásztorok figyelmét arra, hogy legyenek megértéssel az ilyen fiúk vagy lányok problémái iránt! Van egy nagyon hasznos angol kifejezés: *„non-judgemental attitude"*. Ez azt jelenti, hogy az attitude-unk (a magatartásunk) ne ítélkező legyen! Próbáljuk megérteni a hozzánk tanácsért jövő fiút vagy lányt! Mind igaz, hogy Isten ítélete van azokon a bűnökön, amikről a bevezetőben szóltunk. De az is igaz, hogy Isten irgalmasan megbocsátást ígér a bűnbánó bűnösnek. *Próbáljuk fölszabadítani magunkat attól a már szinte megmeredvedett és belénk nevelt előítélettől, hogy igazában csak a szexuális bűnök a bűnök! Tartsunk önvizsgálatot, és figyeljük meg saját gondolkodásunkat, azután a szüleink, testvéreink, a körülöttünk lévő gyülekezet fölfogását abban a tekintetben, hogy aránylag milyen könnyen túltesszük magunkat az olyan bűnökön, mint irigység, fölfuvalkodottság, patvarkodás, civakodás, harag, gyűlölet, fölgerjedés, pénzhajhászás, földi javak kívánása, nagyravágyás, hiúság, hír- és dicsőségvágy, pénzsóvárgás, rangkórság, beképzeltség "és az ehhez hasonlók"*.

Nem azt akarnám mondani, hogy mivel a szexuális bűnök nem esnek a Szentírásban súlyosabb megítélés alá, mint a fentebb említett egyéb bűnök, tehát most már a szexuális bűnök elhanyagolhatók. Távol legyen! Azokra ugyanúgy vonatkozik a megbánás és megjobbulás követelménye, mint bármilyen egyéb bűnökre. *Vizsgáljuk meg azonban, hogy mennyivel súlyosabb ítélet van bennünk a szexuális bűnök, eltévelyedések, perverzitások iránt!* Pedig tudni kell azt, hogy a Szentírás ismeri a sex drive óriási erejét. Freud bécsi pszichiáter kutatásai alapján a Szentírást nem ismerők előtt is világossá vált, hogy milyen óriási szerepet játszik ez az ember egyéni, családi és társadalmi életében. Billy Graham azt szokta mondani, hogy *"there is nothing wrong with sex"* (a nemiség önmagában nem helytelen). A helytelenség azzal kezdődik, ha helytelenül vagy rosszra használjuk. Ez így igaz. A nemiség Istennek egyik legnagyobb és leghatalmasabb ajándéka. A tudomány azt tanítja, hogy csak az önfenntartás ösztöne nagyobb a fajfenntartás ösztönénél. Ha pedig ez így van, akkor teológiailag is el kell jutnunk ennek fölismerésére és arra a fölfogásra, hogy ilyen nagy adomány nagy veszélyekkel, nagy kísértésekkel és nagy rizikókkal jár. De ahogy Isten irgalmát reméljük bűnbánat után az egyéb fontos tulajdonságainkkal kapcsolatos bűnökre (nagy evés, telhetetlenség, e világhoz való ragaszkodás, szeretetlenség, nagyravágyás, pénzhajhászás és így tovább), ugyanúgy a sex drive-val kapcsolatos bűnökre is bűnbánat, újrakezdés és Isten bűnbocsánatának a kérése a megoldás.

Hangsúlyozni szeretném azt, ami különben Pál apostol példájából is nyilvánvaló az 1Kor 7 alapján, hogy nem mindenkiben egyformán erős a sex drive. Pál apostol magát hozza föl például erre, amikor ezt mondja: *"ha úgy maradnak, mint én is"* (7:8). Nagyon fontos ezt tudni és megtanulni. Nem mindenkinek egyformán nagy a kísértése arra, hogy hírt, dicsőséget és nevet szerezzen magának. Nem mindenkiben van kifejlődve az anyagiak iránt való érzék és az anyagiak megszerzésére való kényszer. Ugyanez áll a szexuális problémákra is. De azért tévedés volna azt hinni, hogy egy egészséges férfi vagy egy egészséges nő nincs birtokában a sex drive egy bizonyos fokának minden körülmények között. Szükség is van erre, mert különben az emberi faj kipusztulna.

Az utóbbi időben tudományos körökben is elfogadottá vált egy ilyen kifejezés: *"sexual addiction"* (szexuális szenvedély rabja). Egy részletes közlemény jelent meg erről a Physician's Financial News 1996. december

15-i számában (USA). Dr. Sealy John, a Del Amo Hospital (Torrance, Calif.) orvosigazgatója így határozza meg a betegséget: „A Sexual Addiction patologikus kapcsolódás egy hangulatváltozásos élménnyel, amely ugyanakkor nem veszi számításba a negatív következményeket. Az a legnagyobb különbség egészséges és addictive szexualitás között, hogy addictive szexualitásban a beteg arra használja a szexet, hogy „enyhítse az életben elszenvedett stresszt". Ennek a betegségnek a tünetei magukban foglalnak egy bizonyos magatartási sémát, mint például nem kontrollálható kényszert, masturbációt vagy szexuális cselekményeket, mint például exhibicionizmust (szexuális kitárulkozást), voyeurizmust (leskelődést ablakokban vagy titkos nyílásokon), veszélyes szexuális cselekményeket, pornográfiát és prostitúciót. Mialatt ez az előrehaladó betegség (rendellenesség) a szégyen és titkosság által növekszik, az ilyen betegeknek a viselkedése gyakran eredményez halálos mellékhatásokat azáltal, hogy kiteszi őket az AIDS vírusnak és egyéb szexuálisan terjedő betegségeknek. Ezek azután mély depressziót eredményeznek, öngyilkosságba torkollhatnak – mondja dr. Sealy.

Majd így folytatja: „Lehetnek hozzáadódó biológiai tényezők vagy egyéb pszichiátriai rendellenességek, melyek súlyosbíthatják ezt a betegséget. Ilyenek például obsessive–compulsive pszichiátriai rendellenesség és droghasználat." Dr. Sealy megjegyzi, hogy addictive rendellenességek gyakran halmozódnak egy családban és gyakran mutatkoznak addictive magatartásban. Például, ezeknek a szexuálisan addictive betegeknek körülbelül 93 százaléka emocionális traumát szenvedett; 82 százaléka fizikális traumának volt kitéve; 72 százalékát gyermekkorában szexuálisan megerőszakolták.

Fölvetődik a kérdés: morális vagy orvosi probléma ez? Dr. Fred Berlin szerint „Az általános közvéleményben nagymérvű cinizmus van. Sokan azt gondolják, hogy a pszichiáterek egyszerűen csak mentségeket keresnek a bűnözők számára, mikor azt mondják, hogy ezek bizonyos betegségben szenvednek. Az utóbbi időben nem találkoztam ilyenfajta professzionális ellenállással – folytatja dr. Berlin. – Kezdik elfogadni, hogy bizonyos szexuális rendellenességek léteznek, amelyek megérdemlik a kezelést, sőt muszáj kezelnünk őket."

Dr. Berlin azt mondja, hogy „a szexual addiction hasonló az alkoholizmushoz. Az alkoholizmus kezelhető, de nem gyógyítható; ugyanígy a szexual addiction. Az ilyen betegek egész életükben sérülékenyek maradnak, és újra meg újra hatni fog rájuk az abnormális szexuális kísértés. Remélhetőleg eljutunk annak a felismeréséhez, hogy legitim szerepe van itt a tudománynak, az orvoslásnak és annak, hogy az orvosok segítsék az olyan betegeket, akiket szexuális ösztönük hajszol. 150 évvel ezelőtt az alkoholizmus morális kérdés volt csupán, és az alkoholisták a társadalom szemetje voltak. Attól tartok, így tekintettük a szexuális problémákat is hosszú időn át. Az orvostudomány lassan csatlakozott föl, és lassan ismerte fel azt, hogy amiként becsületes emberek bajba kerülhetnek a drogokkal és alkohollal, ugyanígy morálisan nem romlott, becsületes emberek bajba kerülhetnek szexuális téren is", – mondta dr. Fred Berlin. Gondoljunk csak a híres pünkösdi evangélista, *Jimmy Swaggart* esetére, aki egy prostituáltat hívott az utcáról az autójába. Én hallgattam az ő síró bizonyságtételét és bűnbánatát ezután. Én úgy éreztem, hogy a bűnbánata őszinte volt. De TV-evangélizálása abbamaradt, mert a hallgatók többé nem támogatták.

Itt megkockáztatok egy kijelentést, azt ugyanis, hogy az orvostudomány mai állása szerint a különböző szexuális aberrációk (elferdülések, perverzitások) nagy valószínűséggel genetikusan meghatározottak. Tudósok kutatják azt a gént, amelyre például a homoszexuális érzés és magatartás visszavezethető. Ma már orvosilag általánosan elfogadott, hogy az alkoholista beteg ember, ugyanúgy a drug addict (a drog szenvedélynek a rabja). Amikor még orvostanhallgató voltam, Kiss Ferenc professzor meggyőződéssel állította, hogy – az orvostudomány akkori állása szerint – a homoszexualitás egy kifejlesztett tulajdonság. Azt mondta, hogy az ilyen fiúk és leányok (a női homoszexualitást leszbianizmusnak mondjuk), ezek a fiatalok ifjú korukban olyan környezetben voltak, ahol homoszexuális cselekedetekre kísértették vagy kényszerítették őket. Van ebben sok igazság. Ismeretes például, hogy a katonák a lövészárokban vagy a kaszárnyában, vagy börtönlakók a börtönökben sok esetben kifejlesztenek homoszexuális magatartást akkor is, ha azelőtt nem voltak homoszexuálisok. Ez a környezet és a szükség fontos hatását bizonyítja. Tudni kell ugyanis, hogy a börtönökben nincs normális kielégítése a nemi ösztönnek, akárcsak a hadihajókon, lövészárkokban és így tovább (a szerzetes kolostorokban és az apácakonventekben). Minden időkben felbukkannak hírek eltévelyedésekről a kolostorokban és konventekben. A napokban egy ortodox kolostorban Korfu szigetén a szerzetesek homoszexuális orgiákat rendeztek. (The Atlanta Journal híradása). De vannak kutatások arra nézve is, hogy a probléma nem ilyen egyszerű. Egyeseknél kora gyermekségüktől fogva megvannak a homoszexuális tendenciák, irányultságok, érdeklődések anélkül, hogy a környezetükben ilyen kísértések vagy ilyen kényszerek körülvették volna őket. Az emberi személyiségnek sok titkát nem ismerjük még. Ennélfogva nem mondhatunk ítéletet csak úgy egyszerűen. De azt hiszem, nem téved az, aki megértéssel és részvéttel próbálja megközelíteni embertársainak a problémáit, tehát a homoszexualitást is és a sexual addiction (a szexuális szenvedély) rabjait is.

NEMI BETEGSÉGEK EGYHÁZTAGOK KÖZÖTT

Amikor Amerikába kerültem, és az itteni kórházakban továbbképzésre kinevezést kaptam, akkor megdöbbentem azon, hogy a betegeknek az úgynevezett anamnézisében (múltbeli betegségeiknek a fölsorolásában, kórtörténetében) nagyon sokszor ott találtam azt, hogy a betegnek szifilisze volt. Abban az időben, bár most is, szokványos volt, hogy megkérdeztük a betegnek a *church preference*-ét (milyen egyházat részesít előnyben), más szóval, mi a vallása. Tehát mikor a church preference-t megnéztem, akkor sok esetben azt találtam, hogy baptista. Ugyanakkor azt is megfigyeltem, hogy aránytalanul sok ilyen históriával rendelkező beteg volt a feketék között. Elmondhatom, hogy ma ugyanilyen sűrűn előfordul az AIDS-betegeknél, hogy ilyen vagy olyan church preference-ük van, tehát nem istentelen, nem hitetlen, nem vallásellenes emberek. Aránytalanul sok közöttük a fekete és a homoszexuális. Nyomorult, megkísértett, elesett és rosszul járt, szerencsétlen emberek.

Kevesen tudják azt, hogy amikor *Paul Ehrlich* (1854-1915), a zsidó származású nagy német bakteriológus többszáz vegyületnek a kikísérletezése után 1908-ban fölfedezte a salvarsant, egy arzénvegyületet (arsphenamine-t), amely ténylegesen gyógyította a szifiliszt (a gyógyszer neve azt jelenti: „Üdvöz légy, arzén!"). Ezt úgy is hívták, hogy EHRLICH 606, mert ez volt a 606-ik megvizsgált arzénvegyület. Az egyházak óriási botrányt és propagandát

csináltak ellene, hogy most már, ha a szifiliszt gyógyítani lehet, akkor az emberek félelem nélkül fognak szexuális erkölcstelenségekben részt venni, és most már semmi visszatartó erő nem lesz, hogy az erkölcsöt megvédje. Amikor orvostanhallgató voltam, akkor kezdett elterjedni a szifilisznek a gyógyítására a penicillin, amely sokkal hatásosabban, sokkal gyorsabban, kevesebb ártalmas mellékhatással és sokkal kevesebb költséggel gyógyította ezt a szörnyű betegséget, amelyben többek között a híres Ady Endre költő is meghalt 42 éves korában. Ha nemi betegek jöttek a rendelőmbe, akkor nem az volt az első érzésem, hogy ezeket most elítéljem, hanem úgy tekintettem őket, mint nyomorult embereket, akik segítségre szorulnak. Minden tőlem telhetőt megtettem, hogy segítsek rajtuk, és az orvostudomány minden eszközét fölhasználtam, hogy a szenvedéseiket enyhítsem.

Amikor a nyolcvanas években az AIDS-betegség (*Acquired Immune Deficiency Syndrome* – szerzett immunitáshiányos szindróma), tehát amikor a 80-as években ez a betegség Afrikából elindult hódító és pusztító útjára, akkor az amerikai feketék között lábra kelt egy olyan hiedelem és híresztelés, hogy ezt a betegséget a fehérek találták ki a fekete fajnak az elpusztítására. Ugyanakkor vezető baptista prédikátorok televíziós előadásokat tartottak arról, hogy ez a betegség fogja kipusztítani az emberiséget, és ez Isten büntetése az erkölcstelenség ellen. Abban az időben ugyanis azt hitték, hogy a betegséget csak homoszexuálisok és injekciós tűvel adagoló drogosok kapják meg. Ők azután a tűket egymástól kölcsönkérik, és így terjesztik a vírusbetegséget egymás között. Azóta már tudjuk, hogy heteroszexuálisok (férfi-nő szexuális kapcsolata) is megkapják. Aztán megfigyelték, hogy elsősorban homoszexuális férfiak és olyan droghasználók kapják meg a gyógyíthatatlan betegséget, akik intravénásan adnak maguknak heroint vagy kokaint, egymástól kölcsönvett tűkkel. Tehát a vírusnak be kell kerülnie a véráramba. A betegséget gyógyítani még nem tudjuk, de lassítani képesek vagyunk egy hármas gyógyszerkombinációval. Kezdetben ritka volt a túlélés öt éven túl, de ma már tíz évig is élhet az AIDS-beteg, sőt esetleg dolgozni is tud ezalatt. Itt megemlékezhetünk arról, hogy kezdetben a szifilisz is gyorsan ölő halálos kór volt. Így indult az AIDS is. Elképzelhető, hogy idővel megszelídül, ha a gyógyszerét nem találjuk is meg. Ma az egész világon mintegy 50 millió AIDS beteg van. Egyedül Afrikában 20 millió.

Mindig is tudtam azt, hogy Isten mély titkaiba az emberi elme nem képes behatolni. Ennélfogva soha nem vettem magamnak azt a bátorságot, hogy én döntsem el, hogy Isten most kit mivel vagy miért büntet. Ma a szifilisz, a gonorrhoea és egyéb nemi betegségek nem tűntek el teljesen, de megszelídültek. Az antibiotikumok iránt is kifejlődik rezisztencia; különösen a vietnami gonorrhoea mutat ellenállást, amelyet amerikai katonák hoztak az Egyesült Államokba, és ennek a kezelése nehéz. De azért tudjuk gyógyítani. Van remény arra, hogy az AIDS-nek a gyógyítását is megtaláljuk. Nem hiszem, hogy vallásos, hívő, vagy erkölcsös embernek vissza kellene szorítani az AIDS-kutatásokat azért, hogy a betegség szabad utat kapjon, és hogy büntesse a bűnösöket. Ez nem a mi feladatunk.

Ugyanezt tartom a szexuális bűnökről és azok elkövetőiről. Meg vagyok arról győződve például, hogy egy homoszexuális egyén nem tehet arról, hogy homoszexuális. Hogy hogyan, miként fejlődik ki ez a betegség, mennyi a környezet hatása, mennyi az öröklés hatása, ezt én nem tudom, sőt nálam okosabbak sem tudják még. De hogy a betegség itt van közöttünk már ősidők óta (1Móz 19:5), azt tudom, és tudják mindazok, akik ilyen emberekkel kapcsolatba kerülnek. Tudom, hogy a drug addictek (drogosok) nyomorult, segítségre szoruló, majdhogy nem reménytelen emberek. Tudom, hogy ilyenek az alkoholisták is. Ilyen epidémiának, sőt pándemiának (nagyon elterjedt, világszerte elterjedt) betegségnek tekintem a tizenévesek terhességét és anyaságát. Hiszen ezek a szegény gyermekek nincsenek tudatában annak, nincs olvasottságuk, nincs információjuk, nincs ismeretségük arról, hogy mire vállalkoznak. A szüleik hasonlóan tudatlanok. Sokukkal való interjúk során kiderült, hogy minden fölvilágosítás ellenére sem voltak tudatában annak, hogy a szexuális intercourse (közösülés) terhességet eredményez. Vagy nem voltak tudatában annak, hogy akár egy intercourse is terhességet eredményezhet. Nem is hinné az ember, amíg ilyen gyermekekkel személyes kapcsolatba nem kerül, hány féle mítosz, mennyi hiedelem, tévhit, félrevezetés, egymástól kapott rossz információ uralkodik ezek között a gyermekek között. Ők úgy tudják, hogy ha az intercourse során nem történt penetráció (behatolás), akkor nem következik be terhesség. Pedig bekövetkezhet akkor is, ha csak „játszottak" (behatolás nélkül). Ugyancsak nem következik be terhesség, – ők úgy hiszik –, ha az intercourse nem okoz orgazmust (kéjérzetet). Rosszul tudják. A penisből megindul a spermafolyás már az ejakuláció (kilövellés) előtt is. Egy intercourse is okozhat terhességet, behatolás nélkül is.

FELNŐTTEK NEM TUDJÁK, HOGY AZ ABORTUSZ EMBERI ÉLETET PUSZTÍT EL

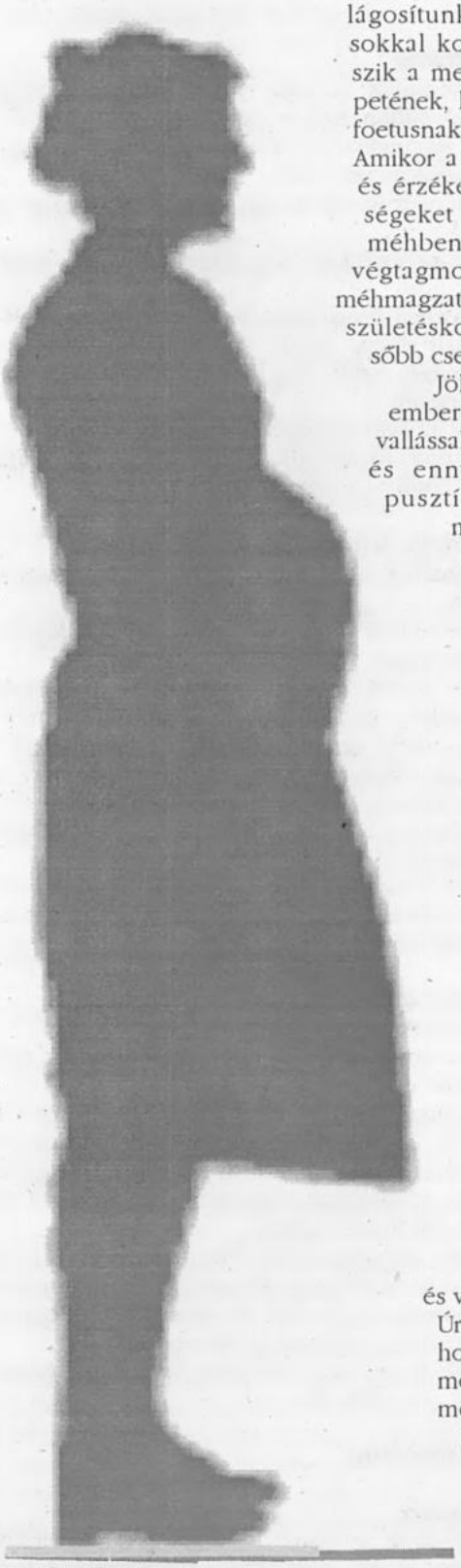
Amikor a terhesség-megszakításnak a problémája kerül elő, itt megint szeretném fölhívni a lelkipásztorok és mindazok figyelmét, akik ezt a dolgozatomat olvassák, hogy a házas asszonyok és a nős férfiak igen nagy része nincs tudatában annak, hogy a megindult terhesség a pete megtermékenyítésétől kezdve egy potenciális emberi személyiséget képvisel. Őszintén és minden félremagyarázási szándék nélkül hiszik, és meg vannak arról győződve, hogy az első három hónapban ez a foetus még nem egy élő lény. Úgy érzik, hogy akkor ez még csak egy néhány sejtnek a konglomerátuma (összeszerveződése). Nem tudják, hogy igazában már az első három hónapban is a fejlődő foetusben ott vannak a fejnek, a szívnek, a bélrendszernek a kezdetei, az idegrendszernek a kezdetei, a végtagoknak a kezdetei, tehát ha egy ilyen foetust látnának, maguk is rájönnének arra, hogy ez igazában egy emberi lény, bár még nincs benne érzés, ingerlésre való reagálás, agytevékenységre valló elektromos hullámok.

A méhen belüli magzati fejlődés három fázisra osztható.

1. A megtermékenyített pete (*zygota*) az első négy hétben gyors sejtoszláson megy át. A szervek alapcsökevényei kifejlődnek, és helyükre beállnak.
2. A terhesség 5-8. hetében a megtermékenyített petét embriónak mondjuk. Ez az ideje annak, amikor a szervek differenciálódnak, melyeknek a csökevényei (*anlagen*) már az első négy hétben kifejlődtek.
3. A 9. héttől a fejlődő élőlényt foetusnak mondjuk. A magzatmozgásoktól méhmagzatnak. A 8. hét után már csupán néhány új szerv fejlődik ki. Ennélfogva a foetalis

periódus azzal telik el, hogy a szervek differenciálódnak, növekednek és maturálódnak (megérnek). A fentiekből minden tárgyilagosan gondolkodó ember előtt világos, hogy már az első négy hétben is megvannak az emberre utaló szervek alapcsökevényei. Tehát nem egy rendezetlen sejttömegről van szó. Továbbá, ennek a fejlődő lénynek is 23 kromoszóma párja van úgy, mint bármely emberi lénynek a földön. Nincs igaza tehát Kiss Jánosnak abban, hogy a 12. hét előtt a foetus nem emberi lény, tehát törvényes szabályozás nélkül abortálható.

Abban is nagy feladatot teljesítünk, ha ilyen embereket vagy asszonyokat fölvilágosítunk. Ilyen módon sokkal komolyabban veszik a megtermékenyített petének, későbbiek során foetusnak az elpusztítását. Amikor a foetus megérett és érzékelhető életjelenségeket mutat az anyaméhben (szívműködés, végtagmozgások), akkor méhmagzat a neve. A megszületéskor újszülött, később csecsemő.

Jöhetnek hozzánk emberek azzal a bűnvallással, hogy ők ennyi és ennyi terhességet pusztítottak el művi megszakítással. Miután megértették, hogy a terhesség művi megszüntetése lényegileg egy emberi életnek a megszüntetése, az ilyen egyének bűnbánatot tartanak, és azt kérdik tőlünk, hogy most mit cselekedjenek. Kérem a lelkipásztortársakat, hogy fogadják az ilyen bűn bánókat megértéssel, jó szándékkal, részvéttel és vigasztalással. Az Úr Jézus azt mondja, hogy minden bűn megbocsáttatik. Én most nem megyek bele annak a teológiai föltételeibe, hogy mi kell ahhoz, hogy a bűn megbocsáttassék, csupán fölhívom a figyelmet arra: ne essünk abba a tévedésbe, hogy azt higgyük, hogy a szexuális élettel kapcsolatos bűnök kevésbé bocsánatosak, mint az egyéb bűnök. Hiszen minden bűnünk és tévedésünk a mi megromlott emberi természetünknek a megnyilatkozása. Az egyik úgy, mint a másik. A testnek a cselekedetei (paráznaság, házasságtörés, nagyevés), a gondolat bűnei (nagyravágyás, dicsőségvágy, lázadás Isten ellen). Az érzelmi élet bűnei (szeretetlenség, gyűlölködés, irigység). Ezek mind ítélet alatt vannak. Jó az is, ha hivatkozunk a hozzánk folyamodó tanácskérők előtt arra, amit így mond Isten Ézsaiás prófétánál, *„Mert nem örökké perlek, és nem vég nélkül haragszom, hiszen elalélna előttem a lélek, az emberek, akiket én alkottam"* (Ézs 57:16).

Különösen az ilyen bűnökkel kapcsolatosan kívánatos, hogy idézzük ezt a prófétai mondást: *„Jöjjetek, szálljunk vitába! – mondja az Úr. Ha vétkeitek skarlátpirosak is, hófehérekké válhattok"* (Ézs 1:18). Amikor erre az igére hivatkozunk egy olyan anyánál, aki művi abortuszokat végeztetett megfontolatlanul, csak kényelmi szempontból, de azóta rájött arra, hogy ez bűn, amelyet megbánt, annak különösképpen nagy erősítés ez az ige.

HÁZASSÁG ELŐTTI TANÁCSADÁS

Mit tegyünk azokkal a fiatalokkal, akik házasság előtt hozzánk jönnek lelki tanácsért, és megkérdik tőlünk, hogy mint lelkipásztornak mi a véleményünk arról, hogy ők szeretnének egy-két évig várni, mielőtt gyermekük lesz. Mi a véleményünk arról, hogy terhesség- vagy fogamzásgátló tablettát használnak. Természetesen, minden cselekedet megfontolást igényel lelki és egyéb szempontból. Természetesen, minden döntés megfontolást igényel lelki és anyagi körülmények és a családi helyzet szempontjából. Az ilyen fiatalokkal meg kell beszélnünk körülményeiket, és föl kell hívnunk a figyelmüket arra, amit a dolgozatomban előbb úgy említettem, hogy *planned parenthood* (tervezett szülőség). Nincs kifogás az ellen, ha tervezzük a gyermekek születését. Nincs bűn abban, ha tervezzük a gyermekek születési megoszlását, ha ezt a tervet is hitben végezzük Isten előtti felelősséggel. Tehát nemcsak a saját egyéni előnyeinket nézzük, hanem azt is nézzük, hogyan tudunk a születendő gyermeknek legalkalmasabb fészket és körülményeket biztosítani. Ehhez szükség van a lakásra, szükség van az anyagi bevételre. Valaki azt mondta, hogy a fecskék előbb fészket raknak, csak azután helyezik be a tojásokat. Szükség van arra, hogy a szülőknek legyen békességük és csendességük, és tudjanak a születendő gyermekkel időt tölteni, vele imádkozni, igét olvasni. Fontos, hogy a szülők tudjanak a gyermekkel tanulni, tudjanak a gyermek kérdéseire odafigyelni, a gyermek iskolájába elmenni és ott iránta érdeklődni, a gyermekkel tudjanak kirándulni, részt venni a gyermek sportolásában. Ezeket mind figyelembe kell venni, mert ezek mind kívánatosak, nagyon fontosak a gyermek fölnevelésében. A legszebb igei tanítás, bibliaolvasás és imádkozás esetleg elveszti a hatását, ha a gyermek úgy találja, hogy ő a szülők számára csak szükséges rossz, akivel nincs idejük foglalkozni.

(Befejező rész következik)

MISSZIÓTÖRTÉNETI SZEMELVÉNYEK

Körkép a vajdasági misszióról

A közölt anyagot Nyúl Zoltán és Nagy Tibor testvérek bocsátották lapunk rendelkezésére

Magyar gyülekezetek a Vajdaságban:

Pacsér, Szabadka, Csantavér, Muzslya, Hertelendyfalva.
Szórványok: Bajmok, Csonoplja, Nemesmiletity, Kishegyes, Apatin, Padé.
A gyülekezeti tagok száma: 60, látogatókkal együtt mintegy 150 személy. Gyülekezetenként 1-2 testvér szolgál.

A magyar körzet 75 éve létezik. A hatvanas években 300 tagja volt és 5 lelkipásztora. Ma egy missziómunkás költségeit fedezi és hat szolgáló testvért, valamint lelkész-özvegyeket és újszülötteket támogat anyagilag.

Látogatásokat, konferenciákat, táborozásokat szervezünk, támogatjuk a fiatalokat és a missziómunkások továbbképzését. Esetenként még a gyülekezetek fűtési költségeihez is hozzájárulunk.
Terveink: a misszió fontosságát fenntartani, fokozni. A missziómunkásokat szeretnénk mindinkább önállósítani, a missziói kocsit lecserélni és technikai eszközöket vásárolni.
Imatárgyunk: imaházvásárlás Csantavéren.

Részletek a Szerbiai Magyar Baptista közösség (SzMBK) éves közgyűlésének jegyzőkönyvéből, melyet március 8-án tartottak Muzslyán, Jaksa János testvér otthonában

Gyülekezeti beszámolók:

Csantavér – Nagy Tibor

Gyülekezetünknek 14 tagja van, átlagéletkoruk 33,6 év, és ezen felül még 11 gyermek tartozik a közösséghez.

Rendszeresen vannak gyülekezeti alkalmaink, vasárnap 9.30 és 17 órakor, kedden 19 órakor.

Jelentős események a gyülekezet életében:

1996. 03. 31. Nagy Tibor presbiterré avatása.

1996. 05. 08-tól 11-ig evangélizáció a helyi művelődési otthonban.

1996. 07. 27. Sportnap a Csikér partján. Résztvevők voltak Pacsérről, Szabadkáról, Jutovororól és Szegedről.

Gyermekbemutatás: március 24-én Nagy Leát Nyúl Zoltán testvér mutatta be, szeptember 15-én Farkas Balázst pedig Nagy Tibor.

Muzslya – Varga Gáspár

A gyülekezetnek 9 tagja van, jórészt idősek. A taglétszám csökken, két testvért temettünk el.

A missziómunka áll. Szép új imaházunk van, mégis a régiben többet időzünk.

Ritkán látogatnak bennünket. Áprilisban magyarországi fiatalok voltak nálunk, májusban a csantavéri testvérek, a hálaadó napot pedig a vojlovicai testvérekkel közösen tartottuk.

Anyagilag a gyülekezet önfenntartó, a körzet munkáját is támogatjuk.

Pacsér – Nyúl Zoltán

Gyülekezetünknek 12 tagja van, a fiatalok, diákok csak ritkán vannak otthon. Ketten szolgálunk igehirdetéssel.

Tartottunk gyermekhetet, amelyen a falubeli magyar gyermekek 90 százaléka jelen volt.

Szociális munkát is folytatunk, szeretnénk segíteni a rászorulókon.

Karácsonykor csomagosztást szerveztünk az iskolások számára.

Megcsappantak a látogatások. A szegedi testvérek két-három alkalommal voltak. Hegyi András testvér Balatonszemesről jött közénk, aztán még Jánoshalmáról és Csantavérről voltak vendégek.

Vannak erre az évre vonatkozó építési terveink is.

Gyülekezetünk körzeti állomásai: Csonoplja, 5 tag; Kishegyes, 4 tag; Zombor 2 tag.

Szabadka – Borbély Árpád

Gyülekezetünknek 34 tagja van, ebből 18 magyar anyanyelvű és 16 szláv.

Két nőtestvérünktől vettünk búcsút: Janecic Juboslavtól és Nagyajtai Matildtól.

A csantavéri gyülekezet a mi gyermekünk. Leválásuk megviselt bennünket, de a letargikus állapot már elmúlt. Ebben az évben aprólékosan előkészítjük az evangélizációt.

A gyülekezet lelkileg is, anyagilag is önfenntartó, a legerősebb a környéken.

Magyarországról az elmúlt időben nem volt említhető minőségben látogató.

Az igehirdetést magyar nyelven Borbély Árpád és Perc János végzik, időnként Pacsérről és Csantavérről is érkeznek vendég szolgálattevők.

Vojlovica – Győrfi Illés

A gyülekezetnek 16 tagja van.

Májusban az anyáknapi ünnepségen vendégeink voltak: Nagyajtai Eszter és Andricek Marija.

Nagy örömünnepünk volt szeptemberben, amikor 21-en merítkeztek be, 14 belgrádi, 5 pácsevói és 2 vojlovicai testvér. A bemerítést Nyúl Zoltán testvér végezte. Belgrádból, Pancsevóról, Muzslyáról, Pacsérről, Szabadkáról és Magyarországról voltak vendégeink.

A magyarországi látogatásokkal meg vagyunk elégedve. Nyúl Zoltán testvér is látogat bennünket, karácsonykor pedig Milivoje Maksimovic hirdette az igét. Időnként együtt tartunk istentiszteletet a pünkösdi gyülekezettel.

A gyülekezet anyagilag önfenntartó, de igehirdetésben segítséget várunk az SzMBK-tól.

Körzeti beszámolók:

1. Nyúl Zoltán titkár

Hálásak lehetünk az elmúlt időért! A tavalyi belföldi látogatásaim száma 40 volt, ezen kívül 3 alkalommal voltam

Magyarországon: Tahiban, Zánkán és a Történelmi Bizottság ülésén.

A külföldi látogatások alkalmával képviseljük a gyülekezeteket és az SzMBK érdekeit, valamint kapcsolatokat építünk ki.

Az SzMBK szervezésében novemberben Szabadkán Erdélyi Sebestyén testvér a házassággal kapcsolatos kérdésekben tartott előadásokat.

Több külföldi látogatást beszéltünk meg, de ezekből csak 10 százalék valósult meg.

Az SzMBK az elmúlt évben is támogatta a lelkész-özvegyeket, az újszülötteket, a gyülekezetek munkásait és segített a gyülekezetek lelki irodalommal történő ellátásában.

Sajnos messze van Bánát Bácskától, ezért csak jelentős alkalmakkor találkozhatunk. Szükséges, hogy többször látogassuk egymást.

Munkám nagy része nem látható, de azért teljes időt és embert igényel.

2. Borbély Árpád titkár

Nyúl Zoltán testvér végzi a munka nagy részét, én csak segítek neki, időnként elkísérem útjaira. A jövőre nézve a következő tervek és döntések születtek:

1. Létrehoztuk az Építkezési alapot. Ezentúl az SzMBK pénztárába befolyó pénz egyharmadát erre az alapra elkülönítjük. Az elosztásról a közgyűlés dönt.

2. Márciustól a következő missziómunkások havi támogatását 20 DEM-ra növeljük: Borbély Árpád, Nagyajtai Márta, Jaksa János, Győrfi Illés és Nagy Tibor.

3. A két titkár testvérnek jóváhagytunk havi 50-50 DEM-ot könyv vásárlásra.

4. Döntést hoztunk az apatini imaház eladásáról. Megbíztuk Nyúl Zoltán és Nagyajtai Márta testvéreket az eladás intézésével. Az esetleges kiadásokat az SzMBK pénztárából fedezzük.

5. A jövőben a misszióútak felét az SzMBK pénztárából fedezzük.

6. Erre az évre két konferenciát terveztünk: május-júniusban, Bajmokon; a bánáti testvérek útiköltségének felét az SzMBK fedezi. A másik konferencia Bánátban lesz, ősszel.

7. Döntés született, hogy a folyamatos tájékoztatás érdekében körleveleket küldünk egymásnak.

Nagy Tibor jegyzőkönyvvezető

Körlevelek, híradások

Baptista Gyülekezet, Pacsér

Kedves Testvérek az Úrban!

Úgy érezzük, hogy szükséges írásban fordulnunk hozzátok, hogy megírjuk mindazt, amit megoszthatunk veletek: terveinket, gondolatainkat.

Elsősorban a Pacsérről elszármazott testvéreinkhez fordulunk, akik ebben a gyülekezetben nőttek fel, tértek meg és élték közösségi életüket. Tudjuk, hogy sokan a határon túlra kerülve sem felejtették el gyülekezetünket, és sok mindent készek voltak megtenni érte. Hisszük, hogy most is készek erre.

Közel tíz éve, hogy gyülekezeti házunkat tataroztuk, kívülbelül kifestettük, szőnyeg került a termekbe, válaszfalat készíttettünk. Az akkori terveket azóta sem tudtuk megvalósítani, mert mindent leállított a háború, a menekülések és a gazdasági válság. Gyülekezetünk tagsága ebben az utóbbi tíz évben a felére csappant. Lehetőségeink pedig szinte a semmivé zsugorodtak, olyannyira, hogy az önfenntartásra is képtelenek voltunk. A missziómunkát azért lehetőségeink szerint folytattuk. A rendszeres istentiszteletek megtartása mellett találkozókat szerveztünk, nyári gyermekhetet, 60-80 falubelinek rendszeres segélyszolgálatot, stb.

Mindez helyhiányhoz vezetett. Időközben a gyülekezeti épület állaga nagyon megromlott, melyet javítani kellene. Egy testvér nagyobb összegű támogatása bátorította fel a gyülekezet vezetői arra, hogy 1997. tavaszán elkezdjük a felújítást.

A kisterem alatti helyiséget teljesen felújítottuk, a 6 m²-es olajoskamra-konyha 21 m²-re bővült, és külön olajoskamra épült. Sajnos időközben derült ki, hogy a hátsó falat szinte teljesen fel kell újítani, annyira tönkrement. Így tervezett kiadásaink alaposan megnövekedtek.

Eddigi befektetéseink: 2.500 DEM és a gyülekezet 250-300 munkaórája.

Az új helyiség konyhának, ebédlőnek, közösségi teremnek készült. A befejezés előtt azonban le kellett állnunk.

Ami még hátra maradt: a helység berendezése, a lebontott bemerítőmedence újbóli felépítése a szószék alatt, az imaház külső-belső festése, tüzelő biztosítása az idei télre, melynek összes költsége kb. 4-4.500 DEM.

Az eddigi költségeket a gyülekezet meglévő pénzéből fedeztük, habár van némi adósságunk is. Van hitünk és reményünk a befejezéshez.

Hozzátok fordulunk és kérünk benneteket, ha tudtok, segítsetek anyagban, anyagiakban és imádságban.

Tudjuk, mindenkinek megvannak a maga kiadásai, szükségletei, és ezért érzékeny kérés ez, mégis bizakodunk, hogy ez alkalommal sem fordulunk hozzátok hiába. Ha a családtagokat is bevonnátok a gyűjtésbe, és havonta csak egy órányi átlagmunkabért küldenétek a gyülekezetnek, hisszük, hogy év végéig gondjaink megoldódnának.

Szeretnénk, ha minden megszólított testvér jelezné véleményét a mellékelt címek egyikén. /Vezetőség/

Pacsér, 1997. május

Körlevél – Nyúl Zoltán 1. titkár, Borbély Árpád 2. titkár

Kedves Testvéreink az Úrban!

Hiánypótló értesítésnek tartom ezt a körlevelet, hiszen szükséges egymásról tudnunk. Az „egyek legyetek" bibliai elv úgy érvényesül, ha törekszünk is erre: hallunk egymásról, látogatjuk, meghallgatjuk egymást. Ezt szolgálja ez a körlevél is. Törekedjünk minél több testvér kezébe adni.

Évi közgyűlésünk közvetlensége, őszintesége nagyon jóleső érzéssel tölt el. Tudom, habár körülményeink különfélék, szándékaink egyek.

Röviddel a közgyűlés után az apatini látogatást végeztük el Nagyajtai testvérnővel. Szorongásaink ellenére – esetleg valami gond lesz – rendkívüli volt megtapasztalni, hogyan nyitotta meg az Úr a kapukat. A zombori Zsidó Hitközösség, az apatini Végrehajtó Tanács elnökével, a földmérő hivatal embereivel beszélgettünk, és mindenki nagyon kedves volt, készségesen segítettek. Egy ügyvéd ismeretlenül is eligazított a jogi útvesztőben, és egy ingatlanközvetítőhöz irányított bennünket. A vezető, egy volt vállalati jogász, ötleteket adott az eladási-bérleti helyzet árbeli megítéléséhez. Jelen pillanatban az épület várja az érdeklődőket. Mi is. Amint sikerül valami elérni, mindenkit értesíteni fogunk a fejleményekről.

Szándékunkban van az ott található padokat és egyebeket elszállítani.

250-300 becsomagolt középméretű Károli fordítású Bibliát hoztunk el a gyülekezetből, Szabadka-Csantavér már kapott belőle. 30 dináros áron tudunk küldeni. Az árából költségeinket fedezzük.

Bajmokon megkötöttük az adásvételi szerződést, ami már régóta aktuális volt.

Sajnos a legutóbbi csonopljai látogatásunk újból temetés volt. Mókus Anna testvértől vettünk búcsút. Négy gyülekezet képviseltette magát. Csonopljén már csak egy testvérünk maradt. Sv. Mileticen pedig a Koberszki család és egy testvérnő. Imádkozzunk érettük!

Nagy örömömre a Nagyajtai testvérnők aktívabban bekapcsolódtak a látogatásba, így néhány esetben más helyettesítettek. A Békehírnököt ezentúl ők fogják küldeni. Tudom, így rendszeresebben érkezik majd.

A szövetségi közgyűlés napján Magyarországra készülődtem egy érdekes meghívó kapcsán. A Miniszterelnöki Hivatal és a Határontúli Magyarok Hivatala a különböző egyházak képviselőit hívta meg „Az egyházak szerepe a nemzeti megmaradásban" konferenciára. Első ízben voltak ott határon túli baptisták. Ez bizonyos szinten elismerést jelenthet, bár nem lényeges. Kihasználtuk az időt beszélgetésre, találkozásra. Megosztottuk tapasztalatainkat, imádkoztunk egymásért.

Többen örömmel üdvözöltek bennünket.

Révész Árpád testvér kész missziós csoportok küldésére, ha megírjuk, milyen elképzeléseink vannak.

Dr. Almási Tibor testvér, a Teológia igazgatója szeptember 13-ra ígérte látogatását egy hitmélyítő napra (valószínűleg Szabadkán), ugyanakkor – jelezte – készek újból teológusokat küldeni a karácsonyi legációra.

Augusztus elején esedékes Bukovszky testvér látogatása egy angol házaspárral.

Dr. Haraszti Sándor testvér üdvözletét küldte, és néhány ajándékpéldányt az akkor megjelent könyvéből.

A látogatások jelen pillanatban csak az ígéret szintjén léteznek, rajtunk is áll a megvalósulásuk.

A bajmoki hitmélyítő konferencia időpontja június 21., szombat. Témája: Megújulás, megszentelődés. Előadók: a jelenleg avatott öt testvér.

Csantavéren megbeszélésünk volt a gyülekezetplántáló misszió magyarországi képviselőivel, Kovács testvérrel.

Körlevél – Nyúl Zoltán 1. titkár

Kedves Testvéreink az Úrban!

Mi is úgy szeretjük imaházunkat, mint a zsidók Jeruzsálemet. Megtapasztaltuk Isten jóakaratát, testvéreink megértését, és nyugodtan mondhatom, hogy a gyülekezet egy emberként és valóban bátran nekilátott a jó munkához. Jóleső látvány volt, hogy a gyülekezet apraja-nagyja szorgoskodott az újabb terem rendezésekor.

Hála a jó Atyának, június végéig sikerült használhatóvá tenni a lenti termet, melyet június 28-án ünnepélyes keretek között átadhattuk használatra. A szalagot az igazi jó gazdaként gondoskodó Jaksa Géza diakónus testvér vágta át, aki az egész építést is irányította.

Öt napon át intenzíven használatban volt a terem. A falubeliek és a menekültek számára ruhaakciót szerveztünk a Tábita szeretetszolgálat segítségével. Mintegy száz család jutott ruhához. A fennmaradó mennyiséget a moravicai Otthonnak adtuk.

Készülünk az augusztus 17-23 között tartandó gyermekhétre, melyen Jánoshalmáról Bayerné testvérünk családjával érkezve vállalta a tanítást. Terveink szerint a magyar körzet minden gyülekezetéből fogadjuk az érdeklődőket.

A Tábita szeretetszolgálat a tavalyi évhez hasonlóan, idén is egy szép élelmiszer csomaggal támogatja a hetünket.

Az adományokról: Míg magunk minden tőlünk telhetőt megteszünk, tudjuk, hogy ez nem elegendő nagyobb vállalkozásokra. Ezért bátorkodtunk levelet írni, és mondhatjuk, hogy megrendítő volt tapasztalni, ahogy érkeztek a bátorítások és az első adományok. Volt némi félelem bennünk a levél elküldésekor, ez azonban elszállt, miután megtapasztaltuk a megszólítottak készségét.

Minden adományt a pénztárosunk kezel. Részletes kimutatást küldünk minderről, melyben nemcsak az adományokról, hanem az építkezés összes kiadásáról is szó lesz.

Amikor felszereltük a konyhát, láttuk meg, hogy mennyi apróság hiányzik még. Nincsenek kanalaink, edényeink. Még egy kávét sem tudunk megfőzni. Kisebb bojlert keresünk. Ha valaki ilyen módon is szeretne segíteni, azt is megteheti.

Az építkezés következő lépése a bemerítőmedence megtervezése, az anyagiak előteremtése, majd megépítése. A szószék alatti részre képzeltük el, de pontos tervünk még nincs. Amennyiben őszig megépíthetnénk, a belső festés is sorra kerülhetne. Egy tapasztalt szakember ingyen befestené a nagytermet.

Minden körlevélhez mellékelünk két fényképet a gyülekezetről (Ezt a Szolgatárs nem tudta átvenni a képek minősége miatt – a szerk.), néhány fénykép másolatát, a magyar körzet év végi jegyzőkönyvét 1996-ról és egy körlevelet.

Miért? A magyar körzet évtizedek óta létezik. A munka 1992 óta megújult, erőre kapott. A munkának nagy részét végzem, mint megbízott vezető. Ez látogatások szervezését, látogatásokat, konferenciákat, konferenciák szervezését, táborozásokat, kapcsolattartást külföldiekkel, stb. jelent. Mindez sok időt és anyagiakat igényel, melyet időnként adományokból és a helyi gyülekezet támogatásából gyűjtünk össze. Ebből vettük a körzet missziós autóját is, mellyel három éven át jártam a gyülekezeteket és időnként külföldet is. Tavaly 60 látogatást tettem. Havi kiadásaim 100-150 DEM-t tesznek ki, amit egyre nehezebben tudunk előteremteni. Emellett a körzet támogatja a lelkészözvegyeket, újszülötteket, stb. Mindezt évek óta tesszük. Adományokat a körzet számára is szívesen veszünk. Pénztárosunk Nagyajtai Márta testvér.

A magyar körzet „gyermeke" az újonnan létrejött csantavéri gyülekezet. Testvéreink évek óta családi házban jönnek össze, habár azóta már kinőtték annak méreteit. Imádkozzatok érettük is!

Legnagyobb vágyunk, hogy építkezésünk, törekvésünk kedves legyen az Úr előtt. Szeretnénk, ha az építkezéssel párhuzamosan a lelki házunk is épülne. Ezen a téren is sok sok tennivalónk van. Itt sokkal lassabban haladunk. A Kősziklára maradandót szeretnénk építeni. Vannak nehézségeink, gyengeségeink, de támasz és menedék is.

Mindezek előbb legyenek imatémák és megfontolás tárgyai. Nagyon örülnénk az írásbeli jelentkezéseknek, véleményeknek.

Sok szeretettel az Úrban: Nyúl Zoltán

Körlevél – 1997 június-július

Nyúl Zoltán titkári beszámolója:

Ez alkalommal körlevelünk jelentősen kibővül több írással, szeretnénk ezt a továbbiakban is folytatni.

Néhány sorban megpróbálom felsorolni mindazokat az eseményeket, amelyben részt vettem, amelyeket tálaltam, mint a körzet megbízottja.

Bajmoki konferencia 1997. 06. 21.

Megújulásunk biztosítéka az istenfélelemben járás. Ezt tudva kezdjük szorgalmazni ezt a konferenciát. Sok volt a meghívott, de... Meg kell tanulnunk a lelkiekért feláldozni időt, kényelmet stb. Akik ott voltak /17-en/, érezték a közösség, közös ima erejét, örömét. Első alkalommal tehettük azt, hogy csak a hazai előadók szolgálatait hallhattuk. Volt, aki a régi időkre emlékezett, volt, aki először tapasztalhatta az együttlétet. Úgy íté-

lem meg, hogy folytatni kell a közösségnek ezt a módját is, ezért a következő alkalmat Kishegyesen szeretnénk megtartani, ha az Úr megadja és élünk.

Csantavéri ifjúsági hét

Robert W. Marti misszionáriussal voltunk együtt egy délután, aki a gyülekezetplántálásról beszélt nekünk, majd felkínálta a segítségét ehhez. Köszönettel elfogadtuk, bár hangsúlyoztuk, hogy szerintünk a legszavahihetőbb szolgálatok a helybeliektől származnak, hiszen azok életén minden elhangzott szó lemérhető.

A FÉK (fiatalok az élet küszöbén) program esti alkalmát hallgattuk meg a szegedi testvérek tolmácsolásában.

A topolyai rádiónak, illetve a Kettős hétnapnak beszélhettem erről a felénk alig ismert programról, kiemelve, hogy szeretnénk felmérni mekkora érdeklődés van iránta. Már vannak jelentkezők.

Apatin

Szabadnaphoz jutva a Tary Nándor – Nyúl Zoltán kettős (nem első utunk ez már) kamionnal Csantavérre és Bajmokra szállította az apatini padok nagy részét. Rakodáskor több apatini sajnálkozott, látva, hogy döntésünk végleges.

Táborozások

Nem is tudjuk, mennyien tudnak rólunk és gondolnak ránk. Szinte hetente érkeznek számunkra táborozási meghívások, jelentkezőket viszont alig találok.

1. Bill Wagner tanfolyamra a MBSZ két helyet biztosított számunkra, sajnos a tanfolyam elmaradt.

2. A Tábor alapítvány erre a hétre egy résztvevő teljes költségét fedezte volna. Megpróbáljuk valahogy felhasználni ezt.

3. A ROMABISZ tíz vajdasági fiatalt hívott a nemzetközi magyar táborba a Hargitára. Ketten vállalták az utat csonoplyáról, körzetünk támogatja őket.

4. Varga Dániel és Gulyás Imre /Muzslya illetve Pacsér/ egyházzenei tanfolyamon voltak Budapesten. Körzetünk őket is támogatta.

5. a MEKDSZ /Magyar Egyetemista Keresztyén Diákszövetség/ két magyar hívő egyetemistát fogad saját költségére augusztusban. A szervezet vezetője Bukovszky Ákos testvér, aki régi ismerőse körzetünknek.

6. FONTOS! A pacséri gyülekezet vezetősége úgy határozott, hogy az augusztusi gyermekhetet kiterjeszti körzeti szintre. Tehát várnak olyan jelentkezőket, akik szeretnének keresztyén táborban eltölteni egy hetet. Az ellátás részben közös, a szállás megoldható. Előnyös lenne. ha sátrat hoznának magukkal. Jelentkezni előre kell! A tábor augusztus 17-23 között lesz, vezető előadó Bayer Györgyné Ágnes.

Jó lenne minden alkalomról jelentéseket írni, megosztani az ott tapasztaltakat.

EVEZZ A MÉLYRE! – KONFERENCIA BAJMOKON

1997. június 21-én újra megnyílt a bajmoki baptista gyülekezet ajtaja. Az épületen látszik, hogy régen volt benne összejövetel. A mennyezetről hullik a vakolat, a falakat meszelni kellene, a por rátelepedett mindenre, de mégis mindezek ellenére jó volt együtt lenni testvéri közösségben és az Úr jelenlétében. Többen /17-en/ több felől jöttünk /Pacsér, Szabadka, Csantavér/ ugyanazzal a céllal, hogy megújuljunk, megszentelődjünk. Ez volt a konferencia témája is. Az előadók is ezekből a gyülekezetekből voltak /Nyúl Zoltán, Borbély Árpád és Nagy Tibor/. (N.T.)

Nem az a fontos, hogy hányan voltunk a bajmoki konferencián, hanem hogy kik és miért gyűltünk össze.

Nem az a fontos, hogy mi volt, nem a múlt, hanem a jövő, amely a hit szemével látható. A hité, mely bármilyen parányi mag is, nagy fává nőhet fel. Mi pedig hitünk magját Istenbe vetettük, abba az ígéretbe, melyet az Ő szent Fia, a mi Megváltónk által nyertünk.

Jézus Krisztus a misszió Ura. Ő parancsolta, hogy hirdessük az evangéliumot minden népnek. Így mi az itt élő magyar népnek. Ebben voltunk egyek imában, szóban, énekben.

Jó volt együtt lenni egy szép, mindnyájunk számára fontos célban: Isten akaratával összhangban életre kelteni gyülekezeteinket a mi vidékünkön.

Vágyunk az is, hogy nyíljanak gyülekezetek olyan falvakban és városokban is, ahol ma még nincsenek. Időközben az Úr támasztott új szolgákat és szolgálókat; ennek öröme erőt és bizakodást ad. Hálásak vagyunk a három értékes előadásért. Adja az Úr, hogy támogató szeretetünk és imádságaink nyomán tovább fejlődjenek. (Nagyajtai Eszter)

Hírek Csantavérről

1997. 06. 22-ig vendégünk Robert W. Martin misszionárius a The Aliance (szövetség a gyülekezet alapításáért a telítettségig) munkatársa. Vasárnap délután ő hirdette az igét a 2Kor 5. része alapján. Az evangélizálás fontosságára hívta fel figyelmünket. Az ige alapján öt okot sorolt fel, amiért evangélizálnunk kell. (N.T.)

1997. 06. 23 - 06. 27-ig a Bartók Béla művelődési egyesületben esténként evangélizációt tartottunk a Timóteus Társaság munkatársaival és a szegedi baptista gyülekezet fiataljaival karöltve. Nagy izgalommal vártuk az estéket, ahol egyre több és több mindent meghallhattunk a FÉK /Fiatalok az Élet Küszöbén/ program keretében. Nem csak a kívülállók, de a gyülekezet tagjai is sok új dolgot tanulhattak meg. Számomra a házasságról szóló előadás volt a legtanulságosabb, de minden korosztály megtalálhatta a hozzá szóló üzenetet.

A testvérekkel egybeforrva lélekben jó és könnyű volt a próbákkal és kísértésekkel szembenézni, megtapasztalni, miként vezetett át bennünket a mi Urunk és Királyunk minden akadályon.

Szegedi testvéreink csütörtöki napon Palicson jártak kirándulni; szívükben örömmel tértek vissza az esti szolgálatra.

28-án megtartottuk a már hagyományos sportnapot. A Csíkér partján gyűltünk össze. Testvéreink Pacsérről, Mérgesről, Szabadkáról és Szegedről a délelőtt folyamán megérkeztek. A röplabdában sokan nagy örömmel vettek rész, s mire az ebéd elkészült, farkaséhesen láttunk hozzá.

Minden testvéremet az Úrban biztatok a hálaadásra! „Adjatok hálát az Istennek, a mi Atyánknak mindenkor mindenért, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében" (Ef 5:20). (Göcző Éva)

1997. 07. 16 és 1997. 07. 23 között hat buzgó fiatal, a Timóteus Társaság munkatársai mondták el az örömhírt több embernek a faluban. Szolgálatuk végén több, mint tíz embernek a címét hagyták itt, hogy utógondozzuk őket.

20-án este a cigánytelepen a „Jézus élete" című filmet vetítettük. Idősek és fiatalok /50-60 fő/ érdeklődve, fegyelmezetten nézte végig a vetítést, és utána beszélgetés kezdődött.

19-én gyermekzsivalytól volt hangos Farkas Árpád testvér otthona, ugyanis gyermeknap volt; kb. 40 gyermek vett részt ezen. Játszás és éneklés közben Noé történetét hallgatták meg és játszották el. Noé számára a bárka a megmenekülést jelentette, a mi számunkra viszont Jézus Krisztus jelenti a megmenekülést, ha elfogadjuk, – mondta Olajos Éva szegedi nőtestvérünk, aki a gyermeknapot vezette. A rend és a fegyelem tartásában segítségére voltak gyülekezetünk vasárnapi iskolai tanítói. Az énekeket Baros Ede testvér gitárral kísérte.

(N.T.)

Szemelvények a századelő baptista sajtójából

III. Jahrgang. 1914

Friedensklänge

Zeitschrift der Baptisten-Gemeinden in Süd-Ost-Europa.

E folytatásban közölt szemelvények írásanyaga – a közép-európai, főként a magyarországi misszióval foglalkozó munka – eddig magyar nyelven nem volt olvasható. Most mintegy nyolcvanéves múlt eseménysorozata válik olvashatóvá, kutathatóvá a Szolgatárs olvasóközönsége számára, baptista missziónknak e figyelemreméltó időszakából – Schöneck Gábor testvérünk kitűnő fordításában.

Szövetségi evangélizáció

Vajon hol tartózkodik a mi evangélistánk? – hallom gyakran a kérdést. A háború annyira magára vonta a figyelmet, hogy csak most, miután megszoktuk, gondolunk egyéb dolgokra...

Így vagyunk Wiegand testvér evangélizálásával is. Először gondolni sem lehetett rá, hogy gyülekezeteink evangélizációkat tartsanak, így evangélistánknak szépen otthon kellett maradnia. Természetesen nem volt tétlen; erre nem lett volna képes; szorgalmasan segített Budapesten és Újpesten. Főleg Budapesten volt nagy szükség rá, mert országos nyomdánk sok gonddal járó és időt igénylő vezetését nekem kellett átvenni, emiatt gyülekezetemben alig tudtam helytállni. De ahogyan Noé a bárkában állandóan kitekintett... – nem lehet-e már kimenni–, Wiegand testvérünk is állandóan arra figyelt, nem lehet-e újra kimenni az Úr mezejére. És íme lásd: végre sikerült; ráczkozári testvéreink a háború és harci kiáltások ellenére a béke harsonáit kívánják fújni, ezért meghívták evangélistánkat... és ő, örömmel fogadta.

Az evangélizációról a következőket írta:

Kedves Scheffler Testvérem!

Kilenc napos tevékenységem és tizenegy összjövetel után szeretnék életjelt adni magamról.

Mindnyájunk szíve hűséges Megváltónk iránti hálával van tele. Múlt szombaton kezdődő összejövetelinket minden nap mintegy hatvanan látogatták, tegnap este viszont csordultig töltött nekünk az Úr. Kápolnánkban több mint kétszázan voltak; jóval kezdés előtt jöttek, és sokan állva, teljes két órán át nagy figyelemmel kitartottak. Az Úr közöttünk volt. Segítő imáitokért sok köszönet. Szent komolyság uralta az összejövetelt, öröm volt szólni.

Szövetséges gyülekezeteink előtt nagy gondot szeretnénk feltárni. Eddig Wiegand testvérrel magunkban hordtuk, de most minden gyülekezetünknek ismernie kell, valaki talán talál gondunkra megoldást.

Evangélistánk támogatását – illetményének felét – Németországban felmondták. Testvéreink fájdalommal tették, de a háború kényszerítette őket erre. Mi legyen ezután? Bocsássuk el evangélistánkat? Szépen kezdett munkánkat homok takarja? – Nem , ezt nem tehetjük. Szövetségi munkánk folytatásának módját meg kell találnunk, de mindenekelőtt vigyük gondunkat az Úr elé...

Szövetségünk pénztárosa, Steiger testvér betegen fekszik, és a haza szolgálatára történő behívásának lehetősége is fennáll, ezért szövetségi kasszánkat az én kezembe tette.

Kérem, gondoljanak pénztárunkra, hogy e nehéz időkben különösen igényli a támogatást.

A továbbiakig kérem, hogy az adományokat az én címemre küldjék. (R.S.)

1915. január 15

A harcmezőn írja Kuhn testvér:

Győztes nap után írhatok egy pár sort. Karácsony a háborúban. Karácsony előestéjén gyermekekkel teli kis szobában jöttünk össze néhányan. Kicsiny fenyő vadalmákkal és néhány gyertyával díszítette a szobát. Németmagyar férfikar, és egy nem éppen rosszul hangzó lengyel vegyeskar felváltva énekelt, és így az est eléggé vidám hangulatban telt el.

Reggel továbbvonulás, délután támadás és győztes bevonulás az egyik helységbe. Ötkor újabb állás elfoglalása, és karácsony első napja véget is ért. A megtartásáért hálásan tekinthetek föl az Úrra.

Úti beszámoló

A ráczkozári áldásos napok (nov. 21-29) után – Kreisz testvér később arról értesített, hogy 14-en döntöttek az Úr követéséről –, Ráczkozár környékén is hinthettem a Magot. Bikalon két este barátkozók nyitották meg házukat összejövetel megtartására, és 30-40-en hallgatták az Igét. Ezután Kreisz testvér kíséretében Tőkésre (Tékes?) mentünk. Az út nagyobb részét Spanberg testvér kocsiján tettük meg, majd hegyen, völgyön át gyalog mentünk célunk felé. Cipőinket súlyossá tette a felázott agyag, melytől üggyel, bajjal tudtunk csak megszabadulni. Amit nagy fáradsággal elértünk, számunkra még értékesebb lett. Kedves testvérek összejövetelek megtartására nagy szobáikat nyitották meg. Az első esten csak 25-en, de a másodikon már 44-en voltunk. Kalkó testvér segítségével magyar látogatóknak is hirdethettük az Igét.

A haza szolgálata itt is sok családban ütött rést. Sajnos, Kreisz testvérnek is –, aki önmegtagadással betegen is terjesztette a Bibliát – Jézus-szolgálatát hadi szolgálatra kell cserélnie. Reméljük, hamarosan visszatérhet sokat ígérő munkamezejére.

Innen Bonyhádra és környékére folytatódott az utazás. Hidason barátoknál, Váralján a kis kápolnában, a három órányira levő Mucsfán pedig Kraft testvéréknél voltak áldott estéink.

A gyülekezeti központban (Bonyhádon) 14 prédikációs összejövetelt és két bibliaórát vezettem. Idegen látogatók száma örvendetesen növekedett. Az ügy iránt buzgólkodó Bräutigam testvéren kívül szépszámú imádkozó támogatta a munkát. Tanúságtételét kedves Urunk itt sem hagyta gyümölcstelenül. Üdvözítőjével számos lélek kötött szövetséget. Várható, hogy hamarosan nagyszerű bemerítő ünnepségnek örvendhet a gyülekezet. Isten készséggel adja áldásait, de azokhoz feltételt szab... Ezt sohase feledjük!

Köszönet minden kedves vendéglátómnak. Az összes Friedensklänge-olvasó értem való könyörgésére ajánlva magamat, köszöntöm a Dél-Kelet-Európai Szövetséget, a ti *A. Wiegand*-tok.

Hírek a gyülekezetekből

Bécs

E férfigyilkos háború közepette szeptember 8-án csendes, örömteli békeünnepen láthattuk, hűséges Istenünk hogyan vezet új lelkeket gyülekezetébe. Tíz fiatal tanúsította sokak előtt, hogyan váltotta meg őket halálfélemükből Krisztus...

Pozsonyból hárman, Ternitzből négyen, és innen öten jelentkeztek bemerítésre, kettőnek örömünnepét azonban későbbre kellett halasztani. Így világító fehérben, a tisztaság és békesség csendes fényében tízen álltak itt, többségük hűséges vasárnapi iskolai munka gyümölcseként... Gyülekezeti kertünknek értékes 45. születésnapi ajándékai voltak e zsenge isteni palánták. Bár vészelnék jól át e világ telét, hogy egykor Isten örökkévaló kertjének dicső virágai lehetnének a Megváltónak és a Gyülekezet Fejének dicsőségére.

(G. Peters)

Nagyszeben

Tegnap az Úr kegyelméből három személyt részesíthettem nyilvános keresztségben... A háború óta sok idegen van nálunk; gyakran három nyelven tartunk istentiszteletet. Összejöveteleinket vasárnaponként szépen látogatják. Hála és dicsőség az Úrnak mindenért. Kérem, imádkozzatok értünk.

(J. Gromen)

Újvidék

Sok helyről kérdezik: mit hallani belgrádi testvéreinkről? – Sajnos öt hónapja semmit! Most érkezett hír róluk Hobokenből (USA), és egy lap, dec. 31-én Lehotzki testvértől Nisből (Szerbia). – A házak fölött 8 napon át szálltak a gránátok, azután egy vasárnapon délben parancs érkezett: „Gyorsan elfutni!" Így, 6 gyermekükkel Nisbe menekültek.

Belgrádban, S. testvérék két leányukat a háború kitörése előtt nagyanyjukhoz, N. Pasuaba küldték, azóta a gyermekeikről semmit sem tudnak, mert amikor Újvidéken is hallható volt az ágyúzás, a pasuaiaknak is menekülniük kellett. Az Úr segítsen!

(Julius Peter)

A harcmezőkről Bősz Gáspár testvér küldte az első gyászjelentést:

Drága Testvér az Úrban!

Tudatom önnel, hogy kedves Schlutt testvérünk a montenegróiak elleni harcban december 2-án hősi halált halt, és az Úrhoz költözött. Egy században, sőt egy szakaszban szolgáltunk. Kérem a kedves testvéreket, halálát közöljék a Friedensklängeben. Ő az Úrnál van, fényben az Atyánál, de Németországban élő kedves családját, öt kicsiny gyermekét a testvérek imáiba ajánlom. Carl Ritter testvérünkről, aki Budapesten állt missziós szolgálatban, és ősszel a hamburgi iskolára kellett volna mennie, szeptember óta semmi hírünk sincs. Állítólag Szerbiából történő menekülés közben a Drinában fulladt. Stefan Galler testvérről sincs semmi hír.

1915. február

Utazásom vidékre

A sokat utazónak az utazás régóta nem tartozik már az élet örömei közé, vonzerejét a mai időkben teljesen elveszítette, sőt szenvedést okoz. Ennek ellenére az ember örülhet, ha a magas hadvezetés megengedi, mert a vasút most az övék. Az állomásvezető, most főhadnagy... szépen csillogó, de véres alkalmazására emlékeztető szuronyok vannak feltűzve az őrök puskáira.

Tehát, utaznom kellett... Fiatal párt kellett e háborús lármában a házasság kikötőjébe bevezetni... A kis bakterháznál, ahol leszálltam, legnagyobb sajnálatomra nem várt kocsi. Hogy gyalog induljak el a hosszú útra, gondolni sem lehetett. Szerencsémre egy kocsi barátságos hajtója elvitt egy darabig. Mintegy háromnegyed óra múlva jött velünk szembe az értem küldött kocsi. – Órájuk kicsit késik, – jegyeztem meg. – Dehogyis. Levelét az imént kaptuk meg; rögtön befogtunk, és máris jöttünk is. A postának kellett hát egy teljes hét, hogy levelemet a címzetthez vigye... Nos, végül is célhoz értem, és nagyon örültem a testvéreknek. Elmondtuk egymásnak Istennek nagy tetteit, melyek mindig csodálatra késztetnek.

Tulajdonképpen hol voltál – hallom már a kérdést. – Egy szép, csinos falucskában, Ráczkozáron, ahol az Úr gyújtotta fény időközben tekintélyes tűzzé nőtt. A jó munkát egy idő óta Kreisz testvér végzi itt. Sajnos, betegen találtam...

A menyegző, a szokásos módon folyt le... Ittlétem négy napján nyolcszor szolgáltam az Igével. Ily kövér napjaik – a ráczkozári testvérek szerint – még sohasem voltak...

Viszontlátásra, néhány hét múlva! – mondtuk egymásnak, arra gondolva, hogy akkor nem menyegzőre, hanem temetésre jövök, mely örömtelibb lesz a menyegzőnél, mert a Rómaa 6:4 szerinti temetés lesz. Ezután 3 és fél órás kocsin utazással Bonyhádra mentünk. Gyors evésre volt csak időnk, azután összejövetelre siettünk. Két nap alatt itt ötször hirdethettem Isten igéjét. A kegyelem idejét engedte Bonyhádon is eljönni az Úr; itt is, mint Ráczkozáron, bátor evangélistánk, Wiegand testvér áldásnyomát tapasztalhattam...

Bräutigam testvérnek szép, ígéretes, de felelősségteljes munkamezeje van itt. Az összejöveteleken fájdalommal kellett látnom a „férfioldalt", melyet a háború ritkított meg... De az Úr gondol ránk, és megáld minket. Ezt tapasztalják Isten gyermekei a szomorúság idején is. Né-

hány héten belül Bonyhádon is bemerítési ünnep lesz. Haza kellett sietnem; bizonyára sok elintéznivaló vár már. Szépen elterveztem: kettőkor indulok Bonyhádról, hogy este fél tízre otthon legyek, de ... háború van. Háromnegyed 5-kor végre elindultunk Bonyhádon – csigatempóba. Már sejtettem: mi vár ránk. Hétkor érkeztünk Újdombóvárra, ahonnan a menetrendhez jobban igazodó gyorsvonat rég elment, s így a pályaudvaron ücsörögthettem hajnali fél 3-ig... Végre megjött a vonat; gyors beszállás, remélve, hogy máris indulunk. De a vonatnak bizonyára alapos pihenés kellett, mert csak egy jó óra múlva lendült mozgásba. Mindennek meg van a maga ideje... Végül csak hazaértem; futólag köszöntöttem feleségem és a gyerekeket, azután elkezdtem a posta által összehordott hegy leépítéséhez. Bár e visszautazás az utazási kedvet tőlem elvette, mégis örömmel gondolok a testvérekkel töltött időre, és előre örülök az tervezett odautazásnak.

(R.S.)

1915. március

Pionírmunka nyugaton

A háború ellenére az idén is éltünk az alkalommal, hogy az imahéthez kapcsolódóan Sopronban, annak környékén, Ausztria határán túl és annak fővárosában is hinthessük az Ige-magot.

Bőröndöm január 9-én ismét be volt csomagolva, majd 8 órás utazás után Sopronba érkeztem. W. testvérnő fogadott a pályaudvaron, s ezalatt kedves férje egy kis csapattal imaórán vett részt. Ennek végén érkeztem meg, és régi ismerősként köszöntöttek.

Három, szép vasárnapi összejövetel után hétfőn kezdtük el a pionírmunkát, mely Walter testvér számára igen nagy örömöt jelent. Érthető, hiszen mindig nagy öröm, ha sok munka után a föld termékennyé válik; jó termés ígérete még inkább ösztönöz az állhatatos munkára. Hosszabb vasúti utazás, majd felázott talajon bükkös hegyre kapaszkodás után messzi tájba néző várrom mellett elhaladva, hómezőn át este értünk a kicsiny L. faluba. Az itteni kedves család, Istennek viharban is helytálló gyermekei; középkori gondolkodású emberek közötti harcukat nem tudjuk eléggé értékelni; új életnek ereje teszi őket képessé erre. Hűséges helytállás itt nemcsak egyházi sötétség, hanem saját rokonsággal való szembenállást is jelent. Eddig megsegítette őket az Úr. A két évvel ezelőtti csődület után, most kevesen merészeltek áhítatra jönni, de egynek is örülünk.

„Mentsd, aki elmerül..." (HH. 1943) éneklésénél egy barátkozó azt mondta: Tudom már, hogy nekem szól. Egy másik, mikor mindenki imádkozott, azon mérgelődött, miért nem mondtük meg, hogyan kell imádkozni. – Utólag megmondtuk neki.

Másnap, hegyről újra völgybe, egy másik falucskába mentünk, ahol 6 leánnyal és 5 asszonnyal tartottunk összejövetelt; a férfiak a zászlót követték. Kedves barátunk is, akinek házában összejöttünk. Fájdalom, hogy október 18. óta semmi hír sem érkezett felőle...!

Innen, K-n át először vizenyős mezőn, majd hegygerincen mentünk, ahol a tomboló viharban alig értettük egymás szavát. Néhány testvérnő ennek ellenére példamutató bátorsággal elkísért minket a következő faluba, ahol nagyobb összejövetelen kellett énekes segítségük. Felnőtteken kívül itt is mintegy húsz nagyobb gyerek vett részt az összejövetelen, így gyakorolni lehetett a kicsinynek-nagynak szólás művészetét. Ha a kicsik megértenek, remélhető, hogy a nagyok se értenek félre. Így aztán hamar este lett. Az alvással nem sok gondunk volt, mert hajnali 3-ra menetkészen kellett lennünk.

Sűrű sötétben, hótól, esőtől ázott földön két órát gyalogoltunk a vasútállomásig. Pálra és Sílásra gondoltunk, akik Kis-Ázsia hegyvidékén sokkal kellemetlenebb utakon jártak. Szállásunkra érve, „legjobb nadrágomat" tisztításra szabónak kellett átadnom.

Aznap délután ellentétes irányba kellett még egy órát gyalogolnunk, hogy W-ben vezessek szép összejövetelt. Sajnos a többség nő és gyerek volt itt is, mert a férfiakat a háború és az alkohol tartotta távol.

Szombaton még másfél órás utat tettünk meg A-ba és vissza, hogy embereket nyerjünk Jézus számára. Vasárnap pedig Sopronban kezdtük el az új hetet. A király kabátját viselő férfiak hiányában, Jézus Királyért esténként itt is nők hoztak áldozatot idővel, önmegtagadással.

Ilyen hát a pionírmunka Nyugat-Magyarországon. 12 nap alatt, 6 különböző helységben 18 összejövetelt vezettem. A vetést Isten áldása fogja kísérni. A messzi ígéretes. Bár tartaná meg Isten sokáig kedves Walter testvér munkakészségét. Munkaterülete jelenleg Alsó-Ausztria egy részére is kiterjed, mert oda még nem találtak munkást.

Gyaloglástól fáradtan utaztam január 22-én pénteken a császárvárosba, ahol kedves Peters testvérék vendégszerető otthonában új munkahétre egy nap pihenőt tartottam.

A fejlődő gyülekezet és fáradhatatlan prédikátoruk környezetében teljesen otthon érzem magam. Az állandóan felém áramló bizalom munkámat lényegesen könnyíti. Örülhetünk az Úr közelségének; sok szívnél tapasztaljuk a kegyelem átalakító erejét. Kedvezőtlen időjárás ellenére mindkét helyen – a Magdalenenstrassen és Schalbergen – friss imalégben összesen 14 összejövetelünk volt. Sok idegen is látogatta, és az énekkarok is örömmel szolgáltak.

Sajnos innen is hiányoznak: Metz, Körner, Hüttel, Sellenik és más testvérek, akikre naponként gondoltunk imáinkban.

A gyülekezetnek nagyon kellene császárvároshoz méltó összejöveteli hely. Sajnos, az évek óta tartó óhaj megvalósulására belátható időn belül nincsen kilátás. Galíciába induló Nidelsky testvérünk és regimentjének pályaudvari búcsúztatásán sok traktátust és bibliarészeket osztogattunk, melyeket tisztek is szívesen elfogadtak. Tischendorf nővér jóvoltából tett két kórházi látogatásunkkor meggyőződhettünk a sajnálatos hír valódiságáról, hogy az oroszok srapnellel lőttek menekülő nőkre és gyermekekre. Az emberben rejtőzködő bestiát a háború ismét előtérbe hozta.

Kórházi ágyakon sok szenvedőnek nyújthattunk át különböző nyelvű bibliarészeket.

A környéken található sok új barakk-építmény jelzi, mi várható a közeljövőben. Bár adná Isten kegyelme hamarosan a hőn óhajtott békét.

Egy napot Pozsonyban töltöttem, ahol több látogatást tettem, és este imaórát vezettem. Hirschmann testvérnő betegsége rendkívüli evangélizációs munkát nem igényelt, ezért még azon az éjen haza utaztam.

A.Wiegand

(Folytatása következik)

INNEN - ONNAN

Isten Egyháza missziói évfordulója

Pünkösd vasárnapján, Rákospalotán a Wesselényi utca 38. alatti gyülekezetbe, az ottani Isten Egyháza közösség külföldre került és az ország más helyén élő tagjai visszatértek ünnepelni Urunk kegyelmes jótéteményét. A magyarországi kezdet 90-ik, a misszió újjászervezésének 50-ik és az első önálló imaház (a szóban lévő Wesselényi utcai) felavatásának 35-ik évfordulóját vitték Isten elé hálaadással.

A délelőtti istentiszteleten *dr. Vígh Attila* prédikált és vázolta az Isten Egyháza küldetését. Beszédét ábrákkal illusztrálta, az előadás igéit és teljes vázlatát az érdeklődőknek kiosztotta. A baptista közösségből kiváló alapítójuk és *Meyer Henrik* testvér között barátság és megértés maradt fenn, amit az akkor elhangzott szavak is felidéztek: „Az Úr *Bechtold Jakab* testvérnek más tekintetben nagyobb világosságot adott", – mondta az első baptista prédikátor, és imádságos szívvel búcsúztak. Az újpesti gyülekezetben is hasonló példás megértéssel vált el néhai *Klus Ernő*, a húszas években. Most a Németországból hazalátogató Vígh Attila, egykori prédikátor és sebész imádkozó együttérzéssel említette meg *Dobner Béla* testvér súlyos betegségét, (aki azóta már az Úrhoz költözött – a szerk.), és méltányolta a két gyülekezet közötti, többszöri együttműködési készséget.

Egyházunk képviseletében a jubiláns gyülekezetnek a testvéri üdvözletet délelőtt *Szebeni Olivér* (Vígh testvér egykori tanára) és délután *dr. Szabó István* testvérünk által adhattuk át.

Akadémiai szakdolgozat az Isten Egyházáról

Az 1997-es tanév teológiai akadémiai záróvizsgáira *Steiner József* teológiai hallgató készített szakdolgozatot. Az ízléses munka illő módon reprezentálja nemcsak a kis evangéliumi közösség történelmét, hanem hitelveit is, beleértve azokat az egész világ evangelizálására kiterjedő missziói munkát, amely ismertté teszi a számban ugyan csekély, de mégsem jelentéktelen felekezet világmisszióját.

A Messiás a saját hazájában

(Mt 13: 57)

A Közel-Kelet muzulmán világában alig akad olyan ország, ahol a keresztyénség iránt hivatalosan türelmet tanúsítanának. Ez megnyilvánul abban is, hogy csak Izráel államában írnak az iskolai tankönyvekben *Jézus Krisztusról* és a *keresztyénségről* tárgyilagos hangon (1970. óta). Izráel törekszik a demokratikus szólásszabadságra és arra, hogy az állami, hivatalos véleménytől eltérő nézetek létét biztosítsa.

A Nevelési Minisztérium irányelvei szerint kidolgozták azokat a tankönyveket, amelyekből 12–13 éves gyermekek tanulhatnak Jézus Krisztusról és a keresztyénségről.

Száz éves a cionizmus

Bázelben tartózkodva, vagyis „Svájcban alapította meg a zsidó államot" a budapesti születésű *Herzl Tivadar* (1860-1904), – idézhetjük saját szavait. Akkor még csak „elvben" rakhatta le a zsidó állam alapjait, mivel az antiszemitizmus – különösen Európában – igen erős volt.

A gyűlölködés – ami cseppet sem keresztyéni erény – kényszerítette Herzl Tivadart a cionizmus megalapítására. A zsidóság körében, a múlt század végén sokan úgy gondolkodtak, hogy egyetlen útjuk az asszimiláció. Gazdag budapesti kereskedők és iparosok tanították missziós célzatú középiskolákban leányaikat és fiaikat, hogy könnyebben asszimilálódjanak. Az akkori idők úgynevezett „zsidómisszióját" rendkívül eredményessé tette ez a szándékuk, és a magyarországi két-három népegyház dicsekedhetett ezrével „kikeresztelkedőkkel". Herzl Tivadar maga is a pesti Evangélikus Főgimnáziumba járt, de megtartotta ősei tradícióit. Jogot tanult és 1896-ban kiadta híres könyvét, *Zsidó állam* címen. Reményeit 1947-ben az ENSZ határozata váltotta valóra.

Hamvait azóta Jeruzsálembe szállították és nemzeti panteont építettek fölé. A mai zsidóság erőteljesen ellenáll a keresztyén missziónak. Hazánkban elég jelentős azoknak az ifjaknak a száma, akik keresztyénekként nevelkedtek, de szükségét látják, hogy újra felvegyék eredeti vallásukat. Az idén a *cionizmus* évszázados történelmére nagy ünnepségek keretében emlékezik a zsidóság.

Imanap május elsején az Egyesült Államokban

Az Egyesült Államokban, tetemes előkészületek után *nemzeti imanapot* tartottak az idén, május elsején. Az ország történelmében ez volt a leghatalmasabb nemzeti imanap, amelyen 40.000 önkéntes imádkozó vett részt, és több, mint 15.000 önálló eseményt szerveztek, az érdeklődők tömegeivel. Templomokban, iskolákban, közigazgatási célú épületekben, bíróságokon, sportcsarnokokban emberek ezrei és tízezrei hallgatták meg azokat az előadásokat, amelyeken különféle felekezetű és társadalmi rangú személyek fejtették ki, hogy baj van az amerikai civilizáció egész rendszerével.

Miközben dollár-milliárdokat dobnak ki a fajok közötti engesztelődésre, soha nem látott feszültség uralkodik közöttük. A bűnözés megelőzésére tett fáradozásokat nem követik a várt eredmények. A riasztó adatok, népbetegségek, művelődési visszaesés arról beszélnek, hogy nem szociális vagy pénzügyi, hanem kizárólag lelki téren várható a megoldás. 1997. május 1-én ezért imádkoztak.

Ha megtérne a televízió...

A televíziónak nincs még hosszú történelme, de hazánkban is tízezrek hódolnak annak a szenvedélynek, amely órákig a képernyő elé szögezi az egymás társaságától és szabad idejüktől megfosztott embereket. Így van ez a világnak szinte minden részén.

A darab ártatlan jelenettel kezdődik. Később megjelenik egy váratlan férfi, aki a főhősnőt elcsábítja, becsapja, kirabolja, durva a gyerekéhez, telekáromkodja a szobáját. Erőszak, rablás, vér... „Jaj, milyen szórakoztató!"

Most *műholdas műsorszórást terveznek*, hogy az egész világon fogható legyen olyan televíziós program, amely a Föld lakosságát, éjjel és nappal egyesítheti a keresztyén gondolatok vagy az imádság jegyében. Szóval, „megtér a televízió",... vagy mégis, talán a nézőknek kellene, ?

Dél-Nyugat Ázsia missziója

A Dél-Nyugat ázsiai térséghez három kisebb és öt nagyobb állam tartozik. Bár sokat hallottunk, olvastunk az ottani misszióról, a valóságos helyzet az ismertektől megdöbbentően eltér. A Dél-Nyugat ázsiai, több mint egy milliárdos lakosságból eddig mindössze legfeljebb a negyed rész hallott egy, vagy több szót *Jézus Krisztusról* és az *evangéliumról* egész életében.

Miközben nálunk talán már egy tucatnyi „szent tehén" legelészi a füvet, nyugodtan viselheti egyre több magyar ifjú szokatlan sárga ruháját, különösen festett arcát, terjesztheti könyveit furcsa kopasz-lófarkas hajviseletben, és sorra nyílhatnak a buddhista sztupák; addig egyetlen keresztyén orvosházaspárt engedtek be a Dunántúl nagyságú *Bhután* egyik lepratelepére. Ők sem beszélhetnek Jézus Krisztusról, csak gyógyíthatnak. 1994-ben nagy híre volt, és le is fényképeztek egy néhány fős misszionárius csoportot, amint az imazászlós határon, királyi engedelemmel átlép. De nem jutottak messzire a határtól. Szigorú katonák utasították ki őket, a buddhizmus védelmében. Az amerikai misszionáriusok örültek, hogy élve megúszták.

A sokkal nagyobb *Afganisztánban* 48.000 mecsetet nyitottak meg, de rögtön bezártak valamennyi keresztyén templomot. Más országban a keresztyéneket a fejükhöz szegezett revolverrel kényszerítették az egy mondatnyi muzulmán hitvallás hangos ismétlésére. Aki ezt nem tette, azt kivégezték. A föld legszegényebb államainak egyike *Banglades*, ahol a szélsőséges muzulmánok az évenkénti borzalmas természeti csapásoknál is nagyobb veszélynek tartják a meghonosodott keresztyén missziót.

A hindu megapolis, az *indiai* Hyderabad vezetősége úgy gondolta, hogy 22 millió „istenéhez" nyugodtan odaveheti a keresztyének egy Istenét. Mivel angol nyelvű a lakosság, közvetítő állomáson keresztül átveszik az evangéliumi televíziós és rádiós adásokat és nagy területen továbbítják.

(SZÓ)

Ha Péter teológus lett volna...

Amikor Jézus Cézárea vidékén járt, megkérdezte tanítványait: *„Kinek mondják az emberek az Emberfiát?"* Tanítványai ezt válaszolták: *„Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, mások pedig Jeremiásnak vagy valamelyik prófétának."*
Erre megkérdezte tőlük: *„Hát ti kinek mondotok engem?"*

A The Courier folyóirat (Milwaukee) egyik cikke szerint: Ha Péter korunk teológusa lett volna, bizonyára így felel: ***„Te vagy minden létezés és hitközösség alapjának eschatologikus kinyilatkozása; karizma, mely a harcban manifesztálódik; a személyiség önmegvalósítója; a humanizálódás és szocializálódás processzusának motiválója."***

Jézus erre álmélkodva kérdezte volna: ***„Mi vagyok én?"*** Tanítványait pedig szigorúan utasította volna: senkinek se mondják el, hogy kicsoda ő, mert saját maga se lett volna képes e meghatározást megjegyezni és elismételni.

Péter azonban nem volt teológus, hanem csak egyszerű halász, Jézus igaz tanítványa, Szentlélekkel megtelve, ezért a ténynek megfelelően felelt:

„Te vagy a Krisztus, az élő Isten fia."
(Mt 26:26).

Jézus pedig így válaszolt neki:

„Boldog vagy, Simon, Jóna fia, mert nem test és vér jelentette ki ezt neked, hanem az én mennyi Atyám"
(Mt 16:17).

A Die Ganze Fülle 1990/3-ból
fordította: Schöneck Gábor

SZOLGATÁRS-NÉ

Klaus Rösler

Gabriele nővér

„Tulajdonképpen férjhez menni és 12 gyereket szerettem volna" – mondja nevetve Gabriele Piel. Öltözéke is világosan jelzi, hogy élete egészen más irányt vett: 32 éves, de már 13 éve diakonissza, és vallja: „Életemmel elégedett vagyok."

Szinte „véletlenül" lett hívő. 16 évvel ezelőtt osztálytársnője egy űrlapot tett az asztalára, melyet ő olvasatlanul aláírt. Burg Feuersteinen rendezendő, szövetségünk ifjúsági találkozójára írta alá a jelentkezési ívet, és ő odament.

Az ott hallottak – hogy Istennel személyes kapcsolatba lehet kerülni – az akkor még katolikus lánynak újdonságnak számítottak, és el akarta érni. Csendesen imádkozott, és ekkor figyelemre méltó dolgot tapasztalt. A külvilág körülötte megszűnt létezni és érezte Isten közelségét. Bizonyossá lett számára, hogy valamikor, diakonisszaként külföldön fog szolgálni.

Gabriele Piel később is kérte Istent: erősítse meg elhívását. Amikor három nap múlva felhőtlen égen szivárványt látott a vár felett, biztos volt benne, hogy e jellel személy szerint neki válaszolt Isten.

Az egyházból kilépett, alámerítkezett és szövetségünk egyik gyülekezetéhez csatlakozott. Érettségi vizsgája után Berlinben, a Bethel diakonissza-anyaházban jelentkezett felvételre.

„Egy éven át az alázatban kellett magam gyakorolni." Programjában vécétisztítás, krumplihámozás, varrás szerepelt.

Civil ruhájától megválni, eleinte nehezére esett, de időközben megszokta az egyenruhát. Sátorozáskor – szabadsága idején – is diakonissza öltözékét viseli. „Civilbe" ritkán – amikor úszni megy – öltözik. Egyszer nem tette: „Amikor a tóparton diakonissza egyenruhámból fürdőruhára vetkőztem, kigúvadt szemmel néztek az emberek."

Gabriele Piel Berlinben, Neuendettelsauban, Tübingenben és Hamburgban teológiát tanult, és így lelkipásztor is.

A „fal" leomlása után Keletre ment. Tudatosan akart az egykori NDK-sok nyugatra távozásával szemben haladni.

Először Berlinben a Weissensee-i, majd az Elbánál a wittenbergi gyülekezetben dolgozott. Utóbbi helyén utcagyerekekkel foglalkozott. Megmosdatta, tetvetlenítette őket, új öltözéket szerzett – és Jézus Krisztusról beszélt nekik. Mintegy 50 gyermeket gyűjtött ily módon maga köré. Sokan közülük a vasárnapi iskolába is eljöttek.

E munkájától nemrég vált meg. Az Anyaház, szövetségünkkel való megbeszélés alapján úgy határozott, hogy Rotenburgban, a „Találkozások Házában" nagyobb szükség van rá, mint Wittenbergben. Vezetői munkájától lelki megújulást remélnek.

Gabriele nővér kis imaközösséget is létre kíván ott hozni, hogy rendszeresen – naponta háromszor – együtt imádkozzanak.

Az általános szabadidő-programokon túl bibliai továbbképzéseket is tartanak majd, melyeken lelkipásztoroknak, gyülekezeti munkásoknak lesz lehetőségük „feltöltődni".

A centrum hivatalos újranyitása 1996. június 15-én volt. Két héttel később egy napra – nyitott nap – a helyi lakosság számára is eldördült a startpisztoly.

Gabriele nővér reménysége, hogy a városban gyülekezet is létesül.

Szűkre szabott szabadidejében festeni is szokott. Csendéletet, tájképet. Képeinek értékes lenyomatai már széles körben találnak baráti fogadtatást. Eredeti festményeit is önköltségi áron adja.

Esetenként szomorúságra hangolja, hogy még mindig ő a legfiatalabb Bethel-diakonissza. Ennek ellenére azt vallja: „Erre az útra lépnék ma is."

Feszülten tekint a jövőbe. Miért? – Elhívásakori látomására utal. Tisztán látta akkor, hogy a külmisszióban fog diakonisszaként szolgálni. De eddig csak Németországban dolgozott.

Die Gemeinde 1996/27.
Ford.: Schöneck Gábor

Gerő Sándorné

Szolgálattal bízattunk meg

Az Úr Jézus korában még szokás volt a zsidóknál, hogy az édesanyák elvitték gyermekeiket egyéves korban valamelyik kiváló rabbihoz, azzal a céllal, hogy kérjen áldást Istentől a gyermekre, vagyis imádkozzék felette. Így történhetett, hogy az evangéliumok leírása szerint (Mk 10:13-16; Mt 19:13-15; Lk 18:15-17) édesanyák összefogtak és elvitték gyermekeiket Jézushoz, hogy áldja meg őket. Bár érthetetlen számunkra a tanítványok magatartása az édesanyákkal szemben, mégis azt mondhatjuk, hogy jó származott belőle, mert így nyilvánvaló lett az Úr Jézus Krisztus jelleme, vagyis az édesanyák törekvésének nagyrabecsülése.

Az Úr Jézus azzal, hogy megáldotta a gyermekeket, tudatosítani akarja bennünk, ma élő édesanyákban és nagymamákban is, az Istentől elnyerhető áldás fontosságát.

Olyan korban éltünk az elmúlt évtizedekben, amikor a gyermekek értékelése pusztán abban nyilvánult meg, hogy anyagilag mindent megkaptak, amire szük-

ségük volt, ha nem a családban, akkor az állami intézetekben. Csakhogy a legfontosabb kimaradt az életükből: a lelki nevelés, az imádság által elnyerhető isteni áldás. Ez olykor még a hívő családokban is háttérbe szorult. Arra törekedtünk, hogy gyermekeinknek jobban menjen sora, használják ki a lehetőséget, tanuljanak, sportoljanak kedvük szerint. Társadalmunkban az elmulasztott lelki nevelés hiányát igazából csak most érzékeljük. Nagyon sokan a lehanyatlott társadalmi rendszert teszik felelőssé azért, mert felnőtt egy néhány nemzedék anélkül, hogy bármit is tudnának Istenről, az élet igazi értelméről és céljáról vagy az imádság által nyerhető áldás fontosságáról.

Új életek indultak el áldáskérő imádság nélkül. Házasságok köttettek áldáskérő imádság nélkül. Gyermekeket fosztottak meg a legdrágább kincstől, Isten áldásától, melyet hit által kérhetünk. Nem tanították őket istenfélelemre, a Szentírás megbecsülésére és az imádság fontosságára.

Mi hívő édesanyák és nagymamák azonban nem hibáztathatjuk a letűnt rendszert, még ha az valamilyen formában befolyásolta is gyermekeinket, akik életük nagy részét az iskolákban töltötték. Ha ez a befolyás romlásukra volt, akkor magunkat kell megvizsgálni, mit mulasztottunk el a nevelésükben?

A mi szolgálatunk ugyanis abban van, hogy felismerjük annak szükségét, hogy gyermekeinken megnyugodjék Isten áldása, és ennek érdekében megtesszük azt, amire ezek az édesanyák példát mutattak; felelősséget éreztek azokért, akiknek Isten általuk adott életet, és határozott igényük volt arra, hogy ezt az életet Jézus Krisztus áldása kísérje. Mi tudjuk, hogy az élet tele van kísértéssel, küzdelemmel, és fenyegeti őket az a veszély, hogy nem tudnak majd megállni a kísértésben. Mindnyájan rá vagyunk utalva Isten irgalmára és hinnünk kell, hogy Aki megáldotta őket, az talpra is állítja és nem engedi, hogy végképp elvesszenek.

A mi szolgálatunk gyermekeink érdekében nem kevesebb, mint együtt élni meg a hitet és gyakorolni a hitből fakadó imádkozást. Hálás vagyok Istennek hívő édesanyámért és azért, hogy én is továbbadhattam gyermekeimnek a példát az imádkozásra. Tudom, hogy életük nem mentes a kísértésektől s el is eshetnek, de azt is tudom, hogy kegyelemből tartatunk meg mindnyájan, és nem vész kárba a hitben való nevelés. Szabolcska Mihály, a költő is így tanította gyermekeit:

„Csak imádkozzatok, édes kisfiaim,
Az imádság áldás, az imádság élet.
Míg a jó Istennel szóba merünk állni,
Minden gonosz ellen lelünk menedéket.
Addig, a világ ha ellenünk fordul is,
Nem vagyunk magunkba'.
Velünk van az Isten az imádságunkba'".

Ez a legnagyszerűbb örökség, amit gyermekeinkre hagyhatunk. Nem a rang, a vagyon, hanem az imádkozó élet teszi őket gazdaggá és boldoggá.

Az édesanyák elsődleges szolgálata, hogy igényeljék Isten áldását maguk és családjuk életére. Ha áldozatba kerülne is ennek kimunkálása, ne mulasszuk el, mert joggal kárhoztat majd a következő nemzedék, ha lelki dolgokban elbizonytalanodik és nem találja meg helyét vagy célját az életben. Ezért aztán olyan módon keresi majd a hiány pótlását, ami kárhozatba sodorja testestől, lelkestől.

David Wilkerson 1973-ban megírta a nemzedékek közötti viszony megromlásának okát. Szerinte ez abból ered, hogy az ún. keresztyén társadalomban a szülők elhanyagolták gyermekeik lelki nevelését. A magukra maradt gyermekek aztán kábítószerben keresték a megoldást lelki problémáikra, és az ördög csapdájába estek. A szülők minden anyagi jót megadtak gyermekeiknek, hogy magukhoz láncolják őket, azok mégis ezrével menekültek el otthonaikból. Felmérést végeztek közöttük és kiderült, hogy 42 %-a ezeknek a gyermekeknek telve van gyűlölettel szülei iránt, s ha úgy adódik, a kábítószer hatása alatt meglopja, kifosztja őket, olykor még gyilkosság árán is. Nem lehet ezen társadalmi jelenség felett szemet hunyni és közömbösen úgy vélekedni: azt aratják le, amit vetettek. Kell, hogy megrettentsen minket ez a jelenség, és igyekezzünk Isten akarata szerint betölteni szolgálatunkat a gyermekek lelki nevelése terén.

Mi ismerjük az áldás és átok fogalmát. Most nem térek ki az átok rettenetes következményeire. De az áldás, vagyis a jó, amit Istentől imádságban hittel kérünk, elkísér életútunkon és megóv a gonosztól. Ezt magam nap mint nap tapasztalom. Vigyázzunk, és soha ne értékeljük le azt, amit az Úr Jézus Krisztus maga is fontosnak tart. Ha neki szüksége volt arra, hogy imádság által kapcsolatban maradjon az Atyával, hogyan élhetnénk mi imádság nélkül?

Az imádság elhanyagolása bűn: *„Távol legyen tőlem, hogy vétkezzem az Úr ellen, és ne imádkozzam többé értetek! Sőt, inkább tanítlak majd benneteket a jó és egyenes útra"* (1Sám 12:23).

Ez a szolgálat, a gyermekeinkért végzett imádság és példaadó tanítás nem szűnik meg soha. Felnőtt korban is szükség van arra, hogy imádságunk kísérje őket minden útjukon. Izráel népe tévelygett, rossz úton járt, de volt remény számára, mert lelkük mélyén tudták, hogy ha megtérnek bűnös útjaikról, Isten megbocsát nekik.

Ilyen módon nekünk sem szabad feladnai a reményt, ha gyermekeink a jó nevelés ellenére is eltévedeznek. Imádkozni kell kitartóan és hinni, hogy Isten végtelen kegyelme folytán megkönyörül rajtuk.

Minél többre tartjuk az áldást, melyet imádság által Istentől nyerhetünk, annál hasznosabb lesz szolgálatunk gyermekeink és családunk, valamint a gyülekezet és társadalom felé is. *„Mindig imádkozni kell és meg nem restülni"* – mondja Jézus (Lk 18:1b). Tegyük ezt mi is hűségesen!

Jimmy Albright

Egyiptom

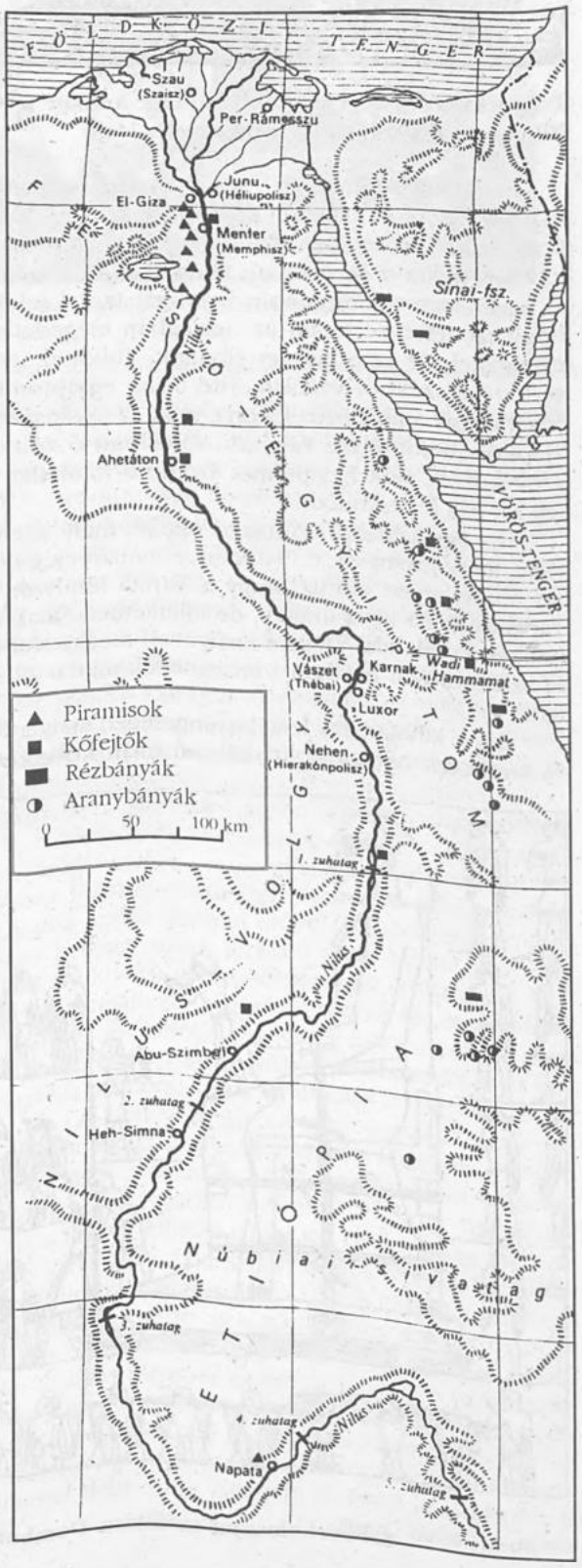
a nyolcadik században

A mű eredeti címe: Eighth-Century Egypt
Megjelent: Biblical Illustrator, 1984

Egyiptom volt már nagyhatalom a Kr. előtti 8. századot megelőzőleg A valamikori hatalmas nemzetet már nem illette meg ez a név. A hatalmas fáraók, erős hadseregek, elsöprő győzelmek és leigázott ellenfelek már a múlté, és ebben az időben már nem ezek jellemzik a 8. századi Egyiptomot. Ha pontosak akarunk lenni, akkor ezt a hanyatlás korának kell neveznünk. Egészen III. Ramszesz uralkodásáig (Kr. e. 1195-1164), 12 dinasztián keresztül Egyiptom uralma saját hazáján kívül más népekre is kiterjedt az ország határa körül. A dinasztia késői urai azonban, akik mind a Ramszesz nevet viselték, gyengék voltak és uralmuk rövid ideig tartott. Infláció, éhség, a királyi udvar embereinek bojkottja, a katonák fosztogatásai, a hivatalnokok korrupciója mind-mind csak gyengítette a valamikor büszke nemzetet, annyira, hogy teljesen elvesztette birodalmi jellegét, és soha nem nyerte vissza régi uralkodó szerepét Keleten, a Földközi-tenger országaiban. A fáraók alkalmanként megzsarolták Szíriát és Palesztinát és némelyek, a birodalom hanyatlása utáni fáraók közül (Kr. e. 1100-700) cselszövéssel próbálták megtörni a sikeres asszírok hatalmát, valamint Babilont és Perzsiát, de már soha nem tudták visszaszerezni fölényüket, melyet a hosszú uralom alatt élveztek Ázsiában. Amíg az új királyság királyai (18-20. dinasztia, Kr.e. 1550-1100) azonosulni tudtak a katonai hódító hadjáratok politikájával és Egyiptom határainak sértetlen őrzésével, a nemzet sikere a céloktól függött, s mivel Egyiptom a csatában megingott, nem volt hátra más, mint a hanyatlás. Egyiptom rendszeresen betört a Felső- vagy Alsó-Egyiptom kisebb országaiba, lazán szervezett kettős csoportokban vagy a független államok helyi, nagy számú csoportjaival. A birodalomnak fizetett zsoldos hadserege volt, amely feladatként kapta az ország védelmét és a hódítást, így az egyiptomi polgár nem kényszerült hadiszolgálatra. A Delta vidéken előtérbe került a helyi kereskedelmi érdekeltség a nemzeti haszon rovására. Felső-Egyiptom gabonatermesztő vidék volt,

Thebes pedig a rég letűnt dicsőség emlékét őrizte. Sámuel korától kezdve Izráel királyainak bukásáig Egyiptom valójában gyenge, szakadozó állapotban volt.

Az a tény, hogy Júda prófétáinak figyelmeztetni kellett a királyokat, hogy egy ilyen néppel való szövetség teljes összeomlást jelent, Júda királyairól is elárul valamit. Talán azt akarta figyelmeztetéssel jelezni, hogy egy szorult helyzetben levő nép végső kétségbeesésében kínálja fel szövetségét, hogy ezzel önmagát védje egy erősen felfegyverzett hódító hadsereggel szemben. Isten figyelmeztető szava választott népéhez Ézsaiás által ennek az ismeretnek birtokában hangzott el, és óvta őket Egyiptomtól, a valamikor hatalmas nemzettől, mely most roskadozó állapotban van, és a letűnt dicsőség romjai közt hever. Az ország többé már nem áll dicsősége magas fokán, mint amikor Izráelt leigázta. Fénykora és hatalma oda van, letűnt.

Tehenekkel szántó egyiptomi paraszt. Amikor levonult a Nílus árja, akkor jött el a szántás-vetés ideje

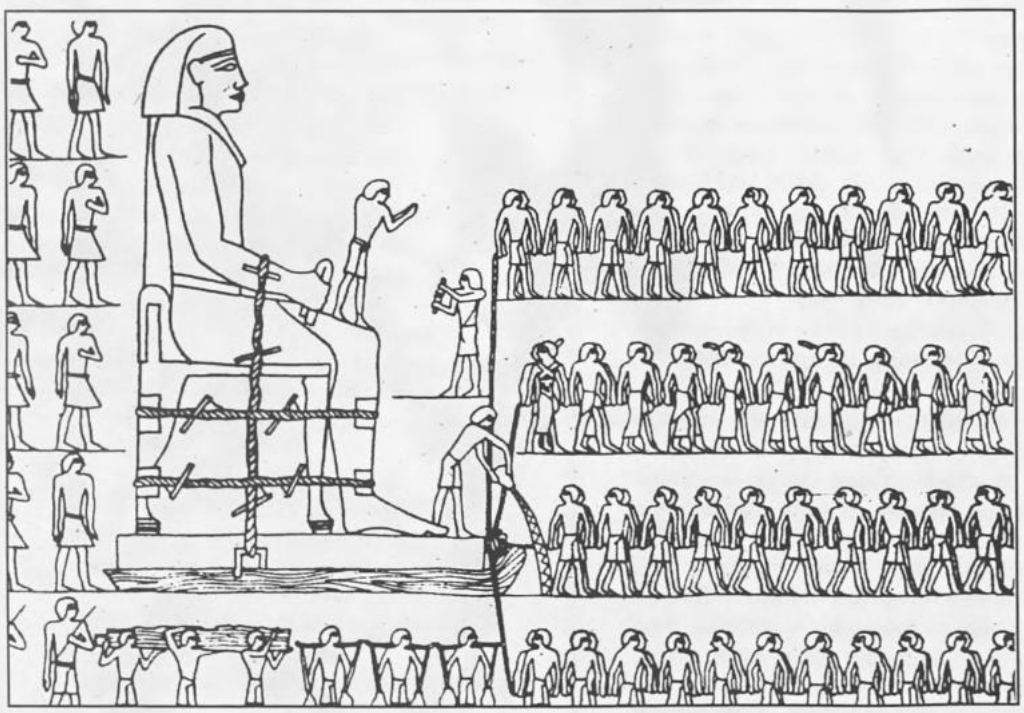
Thebes hatalmát és császári istenségét már nem tisztelik Egyiptom határain kívül. Nagyköveteit fogságban őrzik Szíria börtöneiben. Bár régi erejének szikrája fel-fellobbant, mikor a 22. dinasztia (Kr. u. 945-712) megpróbálta visszaszerezni Egyiptom hatalmát Izráel felett, úgy, hogy szövetségre lépett az országban elégedetlenkedő elemekkel, de ez a kísérlet elbukott. Ebből az utolsó kísérleti időszakból vált ismertté Sisak egyiptomi faraó; Sosenk, egy ambiciózus katona, mint az új dinasztia megalapítója, tekintélyre vágyott. Valójában ő volt az első azok között, akik Egyiptomot szomorú romlásba döntötték Kr. e. a 8. században.

Ez egy Libiából származó család, mely letelepedett Heracleopolisban Kr. e. 940-ben, s miután elég befolyással rendelkezett ahhoz, hogy a Tanita királyok (akik a Tanis és Delta részt uralták, de ellentétben álltak a délen uralkodó családdal Thebes királyával) megkedvelték őket és szerencsésen hatalomra is segitették mint a 22. dinasztiát.

Sisak kihasználva Izráel gyengeségét, mely a Roboám és Jeroboám okozta polgárháború miatt következett be, betört Izráelbe, elrabolta Salamon templomának kincseit (kb. Kr. e. 930-ban) s ezzel valamelyest helyreállította Egyiptom presztizsét. Ez a 22. dinasztia abból a kereskedő családból eredt, akiket korábban a fáraó hozott be Libiából. Bubastite királyok néven váltak ismertté, mivel székhelyük a Delta vidékén Bubastis (Pibeseth) volt. Ezek a libiai uralkodók megpecsételték a lassan kihunyóban levő bennszülött egyiptomi dinasztia sorsát. Az országot ezután nem csak a libiaiak uralták, de ezt követően századokon át az etiópok, asszirok, perzsák, majd az utolsó dinasztia idején a görög és római uralom következett.

Sisak erős fellépése után sikereiről keveset tudunk úgyannyira, hogy ezt az időszakot ejtették, mint jelentéktelen gyenge kort. A 23. dinasztia még ennél is kisebb jelentőségű, a 24. pedig már csak egyetlen fáraóra korlátozódik, név szerint Bekenranef (Bocchoris; Kr. e. 715-709). Ez az egész időszak a 22-25. dinasztia olyan volt, mikor több király uralkodott ugyanazon időben az ország különböző részein, és ez hű képet ad a szétszakadozó birodalomról Kr. e. a 8. században.

A közel egyévszázados béke után a 22. dinasztiából származó II. Takelot (860-835) idejében kezdődtek a konfliktusok és a hanyatlás. A nyugtalanság fő oka elsősorban Takelot fiának és örökösének, Osorkon-nak a kinevezése volt, akit megtettek Amun főpapjának, s ez egy olyan hivatal, amely össze van kötve katonai funkcióval. Osorkont a thébaiak nem fogadták el, s ezt egy hosszan tartó polgárháború követte, amiről terjedelmesen számol be a Karnak. Osorkon testvére, III. Sosenk ragadta magához a trónt (835-783), s ettől kezdve a királyság megoszlott különböző trónkövetelők között. Az első vetélytárs I. Pedubaste volt a 23. dinasztiából (828-803), akit el is ismertek III. Sosenk mellett. Ettől kezdve aztán nyitva állt az út minden hatalomra vágyó kisember előtt, aki kikiáltotta magát királynak, és el is fogadták, ha a helyi lakosságnak megfelelt. A 8. sz. végére már számtalan uralkodó volt az országban a 22-25. dinasztiáig, akik egymással párhuzamosan uralkodtak teljesen függetlenül a többi királytól, akiket már számba sem vettek a hivatalos feljegyzésekben. Az így létrejött zavargásokhoz csatlakozott Kr.e. kb. 770-ban egy jelentős hadsereg. Nubia királya, Kastha (770-750), akinek székhelye Jebel Barkal, s akit elfogadtak mint Felső Egyiptom uralkodóját egész északon Thebesig. Az ő megjelenése jelzi a 25. dinasztiát Egyiptomban.

Szoborkolosszus szállítása. Domborművű sírkép nyomán

Ahogyan a királyság gyengült, ezzel együtt az a fontos elem is, melyet Amon főpapja képviselt, és ez jelentős tényező volt Egyiptom stabilitásában. IV. Osorkon (777-749) a 23. dinasztiából leányát, Sepenwepet beiktatta egy régi tisztségbe, Thebesben. Ez aztán az „Amunk isteni hódolója" címet viselte. Ezt valamikor régen csak férfiak töltötték be. Ettől kezdve a tisztségviselő nem mehetett férjhez, hivatalát „adoptálással" adhatta tovább, a

Az Újbirodalom egyik fontos találmánya volt a mi gémeskútunkhoz hasonló bőrvödrös vízmerő szerkezet: ezzel emelték ki a csatornákból a kertek öntözéséhez szükséges vizet.

királyi családhoz tartozott, és Théba környékén ő lett a fő vallási figura. A 23. dinasztia ezen hivatala rövid életű volt. Sepenwepet gyorsan adoptálta I. Amenirdist, Kastha egyik lánytestvérét, akit nyilvánvaló, hogy a Nubiaiak erőltettek rá. Kastha testvére és utódja Piye (750-712) volt ennek a mesterkedésnek a bújtogatója. Az egymással versengő pártok és politikai cselszövések gyengítették az államot, és ez most már a vallás világában is megjelent.

A legfontosabb politikai párt, az ősök pártja – a 24. dinasztiából a késő 8. században, akiknek tagjai helyi uralkodók voltak Sais-ban, nyugat Delta, valamint a 25. dinasztia. Ez a két család került később egymással összeütközésbe kb. 730-ban, talán a Saite miatt (Sais uralkodója), akinek befolyása kiterjedt a Nilus völgyéig, mely eredetileg Thébához tartozott, s ezért ezt a területet a 25. dinasztia magának követelte. Piye kampányt indított Napatából, kiterjesztve azt egész Egyiptomra és követelte, hogy a helyi uralkodók rendeljék alá magukat, különösen Tefnakhte, Sais uralkodója. Ez az epizód óriási fémlapon van megörökítve Napota Amon templomában.

Egyiptom utolsó korszakának kezdete – a dinasztiák vége – Sabaka uralkodásával pecsétlődött meg (712-698). Uralkodásának első felében a Napata Sais konfliktus kiújult, és a 24. dinasztia királyát Bocchorist meggyilkolták a két hatalom közti csatában. Sabaka akciója végül is minden más királyt megfosztott az országban. A többi király eltörlése azonban nem sokat változtatott a politikai felépítésen, mivel a helyi uralkodók többsége független maradt, s őket továbbra is királyként tartották számon az asszírok tudósítása szerint, amelyet 40 évvel később az egyiptomi hadjáratokról írtak.

Mivel előzőleg nagyon lekötötték a belső problémák, Sais-Egyiptom erősen idegen hatás alá került. Nagy volt a dinasztia kereskedelmi érdekeltsége. A Deltán szívesen befogadták a főniciai kereskedőket, és az Ázsiából száműzött politikai csoportok is menedékjogot kaptak.

Ez a hiány még inkább fokozza a hanyatlás és szegénység benyomását. A művészet és építészet a politikai hanyatlás közepette is virágzott. Az átlag egyiptomi polgár mindennapi élete nem sokat változott történelmének ezredfordulóján. Bár 30 évszázad választotta el Menes királyt, az első dinasztia megalapítóját II. Nectanebo-tól, az utolsó született egyiptomi fáraótól, az egymást követő időszakok nyomorúsága alapjában véve csak korlátozott mértékben befolyásolta az egyiptomiak életét. A társadalmi keretet ezek az időszakok nem roncsolták szét teljesen; és nem szedték szét az alap-mintát sem. Természetes, hogy Egyiptom története még, ha csendesebb volt is, mint Babilon, Assziria vagy Izráel története, de azért mégis csak átment hullámzásokon. Tudjuk, hogy Egyiptom nyugalmát számos esetben megzavarta az erőszakosság. Az ilyen zavaros időszakban az egyiptomiak is belekóstoltak a kimerítő polgárháborúk keserű poharába. A fáraók dinasztiájának utolsó szakasza is ilyen keserű volt.

Egyiptomra, akárcsak Izráelre rátörtek a nagy hódítók; asszírok, babilóniaiak, Macedónok és Róma, akik megérezték a belső viszályt, amely gyengítette ellenálló erejét. Ezekben az időszakokban Egyiptom csak ritkán próbálkozott hadba szállni katonai erővel, inkább diplomatikus megoldást keresett olyan formán, hogy rábírta Izráelben és Szíriában a kisebb uralkodókat, hogy tartóztassák fel a hódítókat. Az egyiptomi segítségre szorult kis országok királyai Izráelben és Sziriában engedtek a lázításnak, és megtagadták Asszíriától az adófizetést. Ázsiában ekkor ez volt a legnagyobb hatalom, s ez a lépés csak a véget siettette.

Kr. e. 724-ben V. Szalmaneszer ostrom alá vette Samáriát, amely aztán utódja, II. Szargon idejében, 712-ben el is esett. Most azután ez az idegen hatalom nagyobb egységben és több ambicióval indult el, hogy uralma alá hajtsa azt a földet. Miután Izráelben és Szíriában megerősítették pozíciójukat, az asszírok tovább vonultak a Sisnai pusztán át, hogy megtámadják a fáraók országát; II. Szargon Rafiánál megverte az egyiptomiak seregét. Utódja, Szénahérib elfoglalta Júda városait, megostromolta Jeruzsálemet Ezékiás idejében és bebizonyította a város lakóinak, hogy Egyiptom fáraója, akiben ők bíztak nem egyéb, mint *„törött nádszál"*, aki megsebzi a rátámaszkodót (Ézs 36:6). Szénaherib megverte az egyiptomi sereget Eltekehnél, Izráeltől délre Kr.e. 700-ban, és ezzel le is zárult a 8. század.

Ford.: Gerő Sándorné

Illusztrációk gyűjteménye

Gyűjtötte: dr. Gerzsenyi László

C. S. Lewis a *Csupán keresztyénség* című könyvében írja, hogy Isten úgy használja a szenvedést az ember életében, mint ahogy az ember használja a pórázt kutyája sétáltatása közben. Ha a kutya póráza megakad egy oszlopban és mégis próbál tovább rohanni, csak még jobban odaszorul az oszlophoz. Mind a kutya, mind a gazdája ugyanarra akar menni, de a tulajdonosnak meg kell fékeznie a kutyát azzal, hogy az ellenkező irányba vezeti, mint amerre menni akar. A gazda szándéka ugyanaz, de jobban tudja, mint a kutya, hogy valójában merre akar menni, ezért éppen ellenkező módon cselekszik, mint ahogy a kutya akarja. Isten így használja a szenvedést az ember életében.

– Szenvedés

❖

Egy lelkipásztor próbálta megmagyarázni a bemerítés jelentőségét egy új megtértnek. Amint gesztikulált beszéd közben, megfigyelte, hogy kezének árnyéka a földre vetődik. Ezért így szólt a megtért embernek: „Látod a kezem árnyékát a homokon? Az csak árnyék. A kéz a valóság. Amikor Jézushoz jöttél, amikor hittél Krisztusban, az volt a valóságos bemerítkezés. Csatlakoztál hozzá, és ami vele történt, az történt veled is. Jézus élt, aztán meghalt, eltemették és feltámadt a halálból. Ez történt veled is, amikor hittél benne." Rámutatva a homokon levő árnyékra, így folytatta: „Amikor lemész a vízbe és feljössz ismét, az annak a képe, amely már megtörtént." A vízbe merítés szimbólum, ami megtanít minket arra, ami velünk történt, amikor hittünk az Úr Jézus Krisztusban.

– Bemerítkezés

❖

Történet szól arról, hogy volt egy kis halászfalu, ahol sok éven át tengeri sirályok csapata a halászok zsákmányának a maradékából táplálkozott. A sirályok vígan éltek mindaddig, amikor a halállomány megcsappant, és a falu lakói lejjebb költöztek a tengerparton, ahol sok halat találtak. A sirályok nem követték a halászokat, mert addig a kidobott maradékokon éltek, és sohasem tanulták meg, hogy miként kell saját maguktól halászniuk. Azok a hívők, akik csupán mások tanításából élnek, hasonlítnak a tengeri sirályokhoz. Nekünk magunknak kell megtalálnunk Isten igéjének tengerében a mindennapi táplálékot.

– Biblia

❖

Egy hívő édesapa fia lelkipásztornak készült. A fiú elhatározta, hogy Európába megy felsőbb tanulmányi fokozat megszerzése érdekében. Az édesapa aggódott amiatt, hogy a fiú egyszerű hitét majd megrontják a kákán is görcsöt kereső, hitetlen professzorok. Ezért így figyelmeztette fiát: „Ne engedd, hogy elvegyék tőled Jónást", és ezen azt értette, hogy esetleg a Biblia első részeként majd Jónás történetét próbálják nevetségessé tenni. Két évvel később a fiú visszatért és apja megkérdezte tőle: „Megvan-e még Jónás a Bibliádban?" A fiú nevetve válaszolt: „Jónás? Ez a történet a te Bibliádban sincs meg!" Az apa így válaszolt: „Dehogy nincs. Mit értesz ezen?" A fiú megint nevetve válaszolt és ismételte: „Az nincs meg a Bibliádban. Keresd meg nekem!" Az idős ember végigkutatta a Bibliát, hogy megtalálja Jónás könyvét, de nem találta meg. Végül ellenőrizte a tartalomjegyzéket, hogy oldalszám alapján lapozzon oda. Amikor a könyvet jelölő oldalhoz lapozott, fölfedezte, hogy a Jónás könyvét tartalmazó három lap gondosan ki van vágva Bibliájából. A fiú ezt mondta: „Én vágtam ki, mielőtt elutaztam Európába. Mi különbség van a között, hogy valaki a tanulmányok miatt veszti el Jónás könyvét, vagy a között, ha valaki egyszerűen elhanyagolja annak tanulmányozását?"

– Biblia

❖

Egy kisgyermek ott állt a felnyitott csokoládés doboz mellett összeszorított ajkakkal, teljesen arra koncentrálva, hogy mit válasszon. A szabály az volt, hogy csak egy csokit szabad választania, de az bármelyik lehet. Vajon a legnagyobbat vegye ki vagy a legkisebbet, amelyik kedvenc krémes csokija? Aztán megint arra gondolt, hogy a nagyobb tovább tart. De melyiket válassza? Hogyan döntsön? Talán a gyermek döntése jelentéktelennek tűnik a felnőtteknek, de mégis fontos a gyermeknek. Nekünk is döntenünk kell, vajon az örök életet választjuk vagy pedig a pillanatnyi, rövid élet örömeit?

– Döntés

❖

Ha Jézus Krisztus mint Úr áll az életünk középpontjában, akkor az életünk peremén levő problémák maguktól megoldódnak.

– Jézus Krisztus

❖

Az asztalos leghamarabb azt tanulja meg, hogy hogyan kell beverni a szögeket. Száz meg száz szöget ver be naponta, és nagy gyakorlatra tesz szert. Az a legfontosabb, hogy amikor kalapálja a szöget, akkor a szögön legyen a tekintete, ne az ujján, amivel azt tartja. Ez azért fontos, mert mindig arra üt az ember, amit néz. Ha Krisztusra nézünk, akkor megmenekülünk attól, hogy megüssük az ujjunkat.

– Jézus Krisztus

❖

Az Úr nemcsak azt mondta, hogy várjuk őt, hanem azt is, hogy vigyázzunk a várakozás közben, és különleges áldást hirdetett meg azoknak, akik vigyáznak. A várás és a vigyázva várás közti különbséget egy skót halászfalu esete illusztrálja. Több napos halászat után egy halászhajó közeledett a part felé a halászzsákmánnyal együtt. Amint a hajó közelebb került a parthoz, a halászok nagyon figyelték a parton állókat, akik között szeretteik csoportja várakozott rájuk. A kormányos a távcsővel észrevette, hogy ott van Bill felesége, Mary; Tom felesége, Margaret és David felesége, Ann. Az egyik halász nagyon aggódott, mert felesége nem volt a parton. Aggódva és nehéz szívvel indult hazafelé a domboldalon. Távolról lámpafény szűrődött ki háza ablakán. Miután megnyitotta az ajtót, felesége elébe futott és ezt mondta: „Várakoztam rád!" A férfi kissé neheztelve így válaszolt: „Igen, de a többi férfi felesége vigyázva várakozott!"

– Krisztus eljövetele

❖

A vasárnapi gyermek-istentiszteleten egy szemináriumi hallgató beszélt a keresztyén életről. Üzenetét egyes

szám első személyben mondta el „Az első lepke" címmel. Drámai monológja a következő gondolatok köré épült: Van két nagy antenna, szenzorokkal a végén, félbevágott tojáshéjakkal az orra és a szeme gyanánt, ragyogó narancssárga öltönnyel, és gyönyörűen mintázott szárnyakkal. Lepkeként leírta előző állapotát és életmódját, amikor hernyó volt. Nyilvánvalóan többé nem élhetett hernyóként, mivel állapota gyökeresen megváltozott. Az üzenet célba talált. Mint ahogy többé nem élhetett hernyóként, miután lepkévé változott, ugyanúgy többé nem élhet hitetlenként, miután hívővé lett.

– Megtérés

❖

A Hold fénylik az éjszakai égbolton, mert tükrözi a Naptól kapott fényt. E tükrözés nélkül a Hold elveszne az űr sötétjében. A Krisztusba hívő ember csak Krisztus fényének tükrözésével ragyoghat. A tükrözött fény nélkül a hívő elvész a világ sötétségében és a bűnben.

– Keresztyénség

❖

Egy Krisztushoz megtért konfuciánus tudós mondta el a következő történetet: „Egy ember beleesett egy sötét, szennyes, csúszós gödörbe, és próbált kimászni onnan, de nem tudott. Konfucius arra ment, meglátta az embert a gödörben és így szólt: »Szegény barátom, ha hallgattál volna rám, sohasem estél volna bele a gödörbe«, és továbbment. Azután Buddha ment arra, és amikor meglátta az embert a gödörben, ezt mondta: »Szegény barátom, ha feljössz ide, akkor segítek rajtad« és továbbment. Azután Jézus Krisztus ment arra, meglátta az embert és így szólt: »Szegény barátom«, és beleugrott a gödörbe, ahonnan kiemelte az embert."

– Keresztyénség

❖

Az egyik film története szerint az arabok megtámadtak egy legionárius erődöt, ahol már csak négy legionárius védekezett. Az arabok ezt nem tudták, de ha rájöttek volna, az erőd hamar a kezükre került volna. A legionáriusok tervet készítettek gyengülő helyzetük álcázására. Halott társaik holttesteit helyezték az erőd falaira, és a négy életben maradt katona ide-oda rohangált és sütögette halott társaik fegyvereit. Kívülről minden nagyon meggyőzőnek tűnt, de belülről csupán négy élő katona harcolt. Ugyanígy sok gyülekezetünkben két, három vagy négy „hivatásos" vezető rohangál és süti el a lelkileg tétlen gyülekezeti tagok fegyvereit. Külsőleg a gyülekezet élőnek tűnik, de belülről csak néhány tag végzi az egész „test" munkáját.

– Gyülekezet

❖

Biztonsági okokból a hegymászók összekötik magukat egymással, amikor hegyet másznak. Ily módon, ha valamelyikük megcsúszik és leesik, nem zuhan a mélybe, mert a többiek tartják mindaddig, amíg újból talajt nem ér a lába. A gyülekezetnek ehhez kellene hasonlítania. Amikor egyik tagja elesik, a többieknek kellene fenntartaniuk, amíg újból lábra tud állni. Minket a Szentlélek kapcsolt össze.

– Egység

❖

Egy kislány játszótársa meghalt, és a kislány egy napon közölte családtagjaival, hogy elment a megszomorodott édesanyát vigasztalni. Megkérdezték tőle a szülei: „Mit mondtál neki?" A kislány ezt felelte: „Semmit. Csak fölkapaszkodtam az ölébe és együtt sírtam vele."

– Vigasztalás

Hosszú idő óta egy földműves úgy szántotta földjét, hogy egy ökröt és egy öszvért fogott az eke elébe, és elég jól boldogult velük. Egyszer az ökör ezt mondta az öszvérnek: „Játsszunk beteget és pihenjünk egy kicsit." De a vén öszvér így válaszolt: „Nem, el kell végeznünk a munkát, mert kevés az idő." Az ökör mindenképpen betegnek tetette magát, mire a földműves friss szénát és abrakot adott és kényelmet biztosított neki. Amikor az öszvér hazatért a szántásból, az ökör megkérdezte, hogy hogyan boldogult. „Nem sokra jutottunk, de azért haladtunk" – válaszolt az öszvér. Aztán az ökör megkérdezte: „Beszélte rólam a gazdánk?" „Semmit nem szólt" – válaszolt az öszvér. A következő napon az ökör arra gondolt, hogy jó otthon maradni, ezért megint betegséget színlelt. Amikor az öszvér ismét hazaérkezett nagyon fáradtan, az ökör megszólította: „Hogy telt a nap?" Az öszvér ezt felelte: „Azt hiszem, nagyon jól, de most nem sokra jutottunk." Aztán az ökör ezt kérdezte: „Mit mondott a gazda felőlem?" „Semmit – hangzott a válasz –, de megállt a vágóhídnál, és hosszasan beszélgetett a mészárossal."

– Lustaság

❖

Egy misszionárius társaság írt David Livingstone-nek: „Van-e valamilyen jó út oda, ahol jelenleg tartózkodol? Ha igen, akkor másokat is küldeni akarunk, hogy csatlakozzanak hozzád." Livingstone így válaszolt: „Ha csak olyan embereket tudtok küldeni, akiknek jó útra van szükségük, akkor nem kívánom őket. Olyanokat akarok, akik eljönnek akkor is, ha egyáltalán nincs út."

– Odaszánás

❖

A kommunizmus idején megkérdeztek egy keresztyén férfit Budapesten, hogy melyek a hátrányos megkülönböztetés hatásai a keresztyének életére nézve. Ezt válaszolta: „Ez olyan, mint a mély, sebes sodrású Duna. A folyópartokat mesterségesen leszűkítették Budapesten. Ennek következtében a sebes sodrású folyóvíz egyre mélyebb folyóárkot vág magának." A korlátozottság és üldöztetés között élő hívők egyre mélyebbre jutnak Krisztus megismerésében.

– Üldöztetés

❖

Ha Jézus megjelenne bizonyos mai teológiai iskolákban és megkérdezné a professzorokat: „És ti kinek mondotok engemet?", mit gondolsz, hogyan válaszolnának? Talán egyesek ezt mondanák: „Te vagy a kérügma eszkatológiai manifesztációja, akiben felismerjük az interperszonális relációk legfontosabb jelentőségét." Erre Jézus valószínűleg ezt mondaná: „Kicsoda?"

– Jézus Krisztus

❖

Egy keresztyén nagy szegénységben élt, és csak egy pár cipője volt, amelynek a talpa kilyukadt és már a lábujjai is kilátszottak belőle. Elkeseredetten ment végig az utcán és így panaszkodott magában: „Akár mezítláb is mehetnék, mintsem hogy ezeket a szerencsétlen, kényelmetlen cipőket viseljem." Amint egyre jobban elkeseredett, találkozott egy emberrel, aki a járdán ült és koldult. A szegény embernek nem volt lába. Egy pillanat múlva a keresztyén rájött, hogy az ócska cipőnél sokkal rosszabb, amikor még lába sincs az embernek, amire fölhúzza a cipőt. Panaszkodsz? Gondolj arra, hogy mennyivel rosszabb is lehetne a helyzeted!

– Panaszkodás

Érdekes módon, évszázadokkal ezelőtt a ma Thaiföldként ismert ország ősi fővárosának kapui mágnesvasércből készültek. Ha valaki gyilkos szándékkal ment át a kapun egy elrejtett tőrrel a ruhája alatt, akkor a mágnesvasérc megrántotta a rejtett fegyvert, mint valami láthatatlan kéz. A gonosztevő megdöbbenve akaratlanul is a fegyvere után nyúlt, amit a gyakorlott őrök észrevettek és elfogták a rossz szándékú embert. A jó lelkiismeret is így működik: leleplezi életünkben a titkos bűnöket, mintha Isten rejtett keze volna.

– Lelkiismeret

❖

Két könnycsepp úszott lefelé az élet folyóján. Az egyik megkérdezte a másiktól: „Ki vagy?" „Egy lány könnycseppje vagyok, aki szeretett egy férfit és elveszítette. De ki vagy te?" Az első könnycsepp így válaszolt: „Én annak a lánynak a könnycseppje vagyok, aki hozzá ment feleségül." Az élet ehhez hasonlít. Sírunk, mert nem kaptunk meg valamit, de talán kétszerte úgy sírnánk, ha megkaptuk volna. Pál helyesen mondta: *„mert én megtanultam, hogy körülményeim között elégedett legyek"* (Fil 4:12).

– Megelégedettség

❖

Luis Palau beszélt egy perui asszonyról, akinek az élete gyökeresen átalakult Krisztus hatalma által. Rosario volt a neve. Mint terrorista, kegyetlen asszony volt és szakértő a hadi cselekményekben. Terrorista tevékenységei során megölt tizenkét rendőrt. Amikor Luis evangélizálást tervezett Limában, az asszony hallott erről, feldühödött az evangélium üzenetére, és elment a stadionba, hogy megölje Luist. Amint a stadionban azon gondolkodott, hogy hogyan juthatna az evangélizátorhoz, kezdte hallgatni a pokolról szóló üzenetet. Bűntudatra ébredt és elfogadta Krisztust mint Megváltóját. Tíz évvel később Luis ismét találkozott vele. Akkoriban éppen tíz gyülekezet plántálásában segített, lelkes és aktív munkás volt a gyülekezetben és árvaházat alapított, ahol több mint ezer gyermeket gondoztak.

– Megtérés

❖

Volt egy japán bűnöző, akit Tokicsi Isinek hívtak. Bestiálisan könyörtelen volt. Brutálisan és kegyetlenül megölt férfiakat, nőket és gyermekeket bűnöző élete folyamán. Elfogták és bebörtönözték. Két kanadai asszony meglátogatta a börtönben. Még arra sem tudták rávenni Tokicsit, hogy beszéljen, csak vadállati vigyorgással nézett rájuk. Amikor távoztak, hátrahagytak egy Bibliát azzal a halvány reménnyel, hogy talán elolvassa. El is olvasta, és a keresztre feszítés története megváltoztatta a bűnözőt. Később, amikor a börtönőr kivezette a bűnözőt az akasztófához, nem egy keményszívű, gonosz emberrel találkozott, mint ahogy várta, hanem egy mosolygó, ragyogó emberrel, mert Isi, a gyilkos, újjászületett. Újjászületését jelezte ragyogó mosolya. A Krisztusban levő élet egyik jellemzője az öröm.

– Megtérés

❖

Egy idős kvéker meg akarta tanítani embertársainak a megelégedettség leckéjét, ezért egy feliratot tett ki a következő szöveggel: „Ezt a telket odaadom bárkinek, aki igazán megelégedett." Egy gazdag földműves elolvasta a feliratot, amint azon az úton járt és így szólt magában: „Mivel kvéker barátom ezt a földterületet úgyis odaadja valakinek, én is éppen úgy megkaphatom, mint bárki más. Gazdag vagyok, megvan mindenem, ami kell, ezért bizonyára megelégedettnek minősülhetek." Odament a kvéker ajtajához, és amikor az idős ember megjelent, a földműves megmagyarázta, hogy miért ment oda. A földtulajdonos megkérdezte tőle: „Tényleg megelégedett vagy?" „Az vagyok – mondta a földműves. – Mindenem megvan, ami szükséges, és megelégedett vagyok." A másik így válaszolt. „Barátom, ha megelégedett vagy, akkor miért akarod a telkemet?" Ez a kérdés feltárta az ember szívében rejlő kapzsiságot.

– Kapzsiság

❖

Az egyik egyetem professzora egy planetáriumot szerkesztett a világegyetem mintájára. Amikor az egyik egyetemista bement a terembe, hogy megtekintse a planetáriumot, megkérdezte a professzortól, hogy ki csinálta e csodálatos művet. A professzor azt felelte, hogy „senki". A hallgató nevetett és ismét föltette a kérdést: „Ki készítette ezt a fantasztikusan precíz művet?" A professzor így válaszolt: „Senki, egyszerűen létrejött magától." A hallgató zavarba jött és dühös lett, de a professzor így folytatta: „Ha kimész ebből a teremből és rátekintesz a körülötted levő természeti világra és azt gondolod, hogy az csak magától jött létre, akkor azt is elhiheted, hogy ez a precíz mű is alkotó nélkül jött létre."

– Teremtő

❖

Salvador Dalitól megkérdezte valaki: „Nehéz képet festeni?" A festőművész így válaszolt: „Nem nehéz, vagy könnyű, neked lehetetlen." Ugyanez a válasz érvényes a világmindenség teremtésére vonatkozóan is. Istennek „könnyű" volt teremteni, bárki másnak „lehetetlen"!

– Teremtés

❖

A vállalkozó kedvű és bátor úttörők gyakran találkoznak az irigy megfigyelők bíráló nevetésével. Az első amerikai gőzhajónak harminckét órába került, amíg New Yorktól elindulva a Hudson folyón a 200 km távolságban levő Albanyba érkezett. Az emberek nevettek rajta. – A lovas kocsi eleinte elhagyta a leggyorsabb gépkocsit is. Az emberek nevettek. – Az első elektromos izzó olyan homályos volt, hogy az embereknek gázlámpát kellett gyújtaniuk, hogy meglássák. Az emberek nevettek. – Az első repülőgép a fölrepülés után ötvenkilenc másodperc múlva visszatért a földre. Ezen is nevettek az emberek. – Ha valaki nagy feladatra vállalkozik, vagy új ötletei vannak, számíthat a bírálatra.

– Kritika

❖

Az északi tengereken a hajósok gyakran megfigyeltek jéghegyeket, amelyek az erős szél ellenére is a széllel ellenkező irányban haladtak. Hogyan történhetett ez? A magyarázat az, hogy a jéghegyeket, amelyek nyolckilenced része a víz felszíne alatt van, erős tengeráramlások ragadják magukkal, tekintet nélkül a szelek irányára. A keresztyén embert az ellenkező véleményektől függetlenül is Isten kegyelme sodorja az igazság irányába.

– Keresztyénség

❖

Egy legenda szerint egy ember sétált az utcán, és hirtelen szemtől szemben találkozott a halállal. A halál nagy meglepetést fedezett fel az ember arcán, de elkerülték egymást anélkül, hogy beszélgetésbe elegyedtek volna. Az ember nagy rémületében megkérdezett egy bölcset, hogy mit tegyen. A bölcs azt mondta neki, hogy a ha-

lál valószínűleg elviszi őt másnap reggel. A szegény ember erre azt a kérdést tette föl, hogy miként menekülhetne el a halál elől. Az egyetlen megoldásnak az tűnt, hogy az ember egész éjszaka hajt egy távoli város felé, hogy elkerülje a halált. Ezért áthajtott egy másik városba, olyan óriási sebességgel, ahogy még sohasem tette, és amikor megérkezett, gratulált magának azért, hogy sikerült elkerülnie a halált. De hirtelen a halál lépett elébe, és megragadta a vállánál fogva, majd így szólt: „Bocsánat, érted jöttem." A rémült ember felkiáltott: „Hogyhogy, tegnap ott láttalak a házam közelében." „Éppen ez az – mondta a halál. – Azért lepődtem meg, mert tegnap azt mondták nekem, hogy ma ebben a városban találkozunk."

– Halál

❖

Diogenész, a híres filozófus, egyszer nagyon erősen vizsgált egy emberi csontokból összegyűjtött halmot. Nagy Sándor a közelben állt, és kíváncsian megkérdezte Diogenésztől, hogy mit csinál. Ő ezt felelte: „Apád csontjait keresem, de úgy látszik, nem tudom megkülönböztetni a rabszolgák csontjaitól." Nagy Sándor megértette a tanítást: a halálban mindenki egyforma.

– Halál

❖

Úgy tűnt, hogy egy kisfiú elveszett a karácsonyi bevásárláskor. Megállt egy nagy forgalmú bevásárló központ folyosóján és sírni kezdett: „Anyukámat akarom." Az arra menő emberek tízeseket, húszasokat adtak a boldogtalan gyermeknek, hogy megvigasztalják. Végül odament hozzá az egyik takarítónő és ezt mondta: „Én tudom, hol van az anyukád, fiam." A kisfiú föltekintett könnyes szemmel és így szólt: „Én is tudom... de maradjon csöndben!"

– Hazugság

❖

Karl Menninger, a híres pszichiáter egyszer előadást tartott a lelki egészségről, és válaszolt a hallgatók által föltett kérdésekre. Valaki ezt kérdezte: „Mit tanácsolna annak az embernek, aki úgy érzi, hogy idegösszeroppanás előtt áll," A legtöbben arra számítottak, hogy Menninger majd pszichiáterhez küldi azt az embert, de legnagyobb meglepetésükre ezt válaszolta: „Tegye rendbe a házát, menjen, keressen meg valakit, aki nagy szükségben van és segítsen annak az embernek."

– Segítség

❖

Állatkertbe ment egy kisfiú az édesapjával együtt, és láttak egy hatalmas oroszlánt. Az oroszlán fel-alá járkált ketrecében és félelmetesen ordított. A kisfiú nagyon megrémült és sikoltozott ijedtében, de édesapja nyugodt maradt és nem félt. Miért? A kisfiú megrémült, mert csak az oroszlánt látta, míg az édesapa nem félt, mert látta az oroszlán ketrecét is. A keresztyén helyzete hasonlít az édesapáéhoz, mert vérengző ellenségünk olyan, mint ketrecbe zárt oroszlán.

– Sátán

❖

Egyszer egy fafaragó művész fametszetet készített a következő címmel: „A lovag, az ördög és a halál." A fametszet egy lovagot mutat be, amint lován halad az éjszaka sötétjében. Az ösvény mellett élőlények, szörnyek tátognak, hogy elnyeljék a lovagot. De nem tudják ezt megtenni, mert a lovag tekintete otthonára irányul, és semmi sem zavarja meg haladásában. Amíg Krisztuson tartjuk tekintetünket, addig nem árthat nekünk a Sátán, jóllehet kész volna elnyelni, ha eltereli figyelmünket a célról és bűnbe visz minket.

– Sátán

❖

Az ördög elhatározta, hogy kiárusítást rendez. A kiárusítás napján eszközeit közszemlére tette, és mindegyikre ráírta az eladási árat. Számos eszköz sorakozott egymás mellett: gyűlölet, irigység, féltékenység, csalás, kívánság, hazugság, büszkeség és így tovább. Ezektől távolabb volt egy ártatlannak látszó szerszám. Nagyon kopott volt és ugyanakkor igen magas ár volt ráírva. Az egyik vásárló rámutatva a szerszámra, megkérdezte: „Mi annak az eszköznek a neve?" A Sátán így válaszolt: „Az a csüggedés szerszáma." „De miért olyan magas az ára?" „Mert hasznosabb nekem, mint a többi eszköz. Könnyen belophatom az emberi szívbe akkor is, ha más szerszámokkal nem tudom megközelíteni. Nagyon kopott, mert csaknem mindenkinél föl tudom használni, mivel kevesen sejtik, hogy az az én szerszámom." A csüggedés ára nagyon magas, mert kedvenc eszköze a Sátánnak, és még mindig sikeresen használja Isten népe ellen.

– Csüggedés

❖

Amikor a vadludak vándorolnak, akkor repülés közben V-alakot formálnak. Nekünk a földről tekintve ez csodálatosnak tűnik, de a vadludaknak ugyanez nélkülözhetetlen a túléléshez. Ha figyeljük őket, észrevesszük, hogy bizonyos időközönként, az ellenszél erejétől függően, a vezető madár, amelyik a legnehezebb munkát végzi a szél erejének megtörésével, kiválik a sorból és a V-alakzat legvégére sorakozik. Ennek oka az, hogy a V-alakzat a leghatékonyabb repülési formáció, mert 60 százalékkal kevesebb erőkifejtés szükséges a benne résztvevő madaraknak. Fölfedezték, hogy a repülő szárnyak felfelé áramoltatják a levegőt, és ennek hatása erősebb az alakzat végén, mint máshol. Ezek a ludak felváltva „emelik" egymást. Együttműködésükkel lehetséges a hosszú vándorlás, ami máskülönben végtelenül nehéz volna a legerősebbeknek is, és halálos a gyengébbeknek. Ugyanígy, amikor a Krisztusban hívők egymásért imádkoznak és egymásnak segítenek, akkor tovább juthatnak az istenfélelemben, mint ha egyedül zarándokolnának.

– Közösség

❖

Egy hívő édesapa és édesanya nagyon elkeseredett, amikor a fiuk elszökött hazulról és Ausztrália vad bozótjai közé ment. E szegény szülők kérték nagy gyülekezetük egyesült imádságát a fiúért, és becslésük szerint mintegy húszezer imádság jutott el a kegyelem királyi székéhez. Egy napon, amikor megint nagyon sok imádság szállt az Úr trónjához, az a fiatalember éppen átlovagolt az ausztráliai bozótokon egy városba, amikor valami miatt az otthonára és a szüleire gondolt, és amint ült a nyeregben, az Úr Lelke alászállt rá, és meggyőzte őt bűnei felől. Leszállva a nyeregből, letérdelt lova mellett, és imádkozott Isten bocsánatáért, és egy kis idő múlva bizonyosságot nyert megtéréséről. Amikor a városba érkezett, megírta az örömhírt kedves édesanyjának, és megkérdezte, hogy hazafogadják-e ismét. A válasz táviraton ment át az óceánon: „Azonnal jöjj haza!" Attól tartva, hogy a fiú majd éjjel érkezik, amikor nem ébrednek föl, hogy fogadják, ezért egy nagy harangot erősítettek az ajtóra, hogy az egész család fölkeljen az érkezésére.

– Ima

Vidám esetek

Gyűjtötte: dr. Gerzsenyi László

Egy hétéves kisleány meghallotta, hogy apukája valamikor cowboy volt. Megkérdezte tőle: „Apu, melyik csatornán lehetett téged látni?"

❖

Egy férjnek nem tudott kedvében járni a felesége, de a férfi születésnapján mégis minden tőle telhetőt megtett azért, hogy férje örömét keresse. Megkérdezte tőle: „Mit kívánsz reggelire?" „Két tojást – egyet rántottának, egyet pedig főtt tojásnak." A felesége így készítette el a reggelit, és remélte, hogy dicséretet kap, de tévedett. A férj mogorván megjegyezte: „Ha odafigyeltél volna, akkor a másik tojást készítetted volna rántottának, ezt pedig főtt tojásnak."

❖

Anyuka halkan kérdezi a lányától: „Apu alszik?" „Igen, az orra kivételével."

❖

A zsúfolt liftben egy asszony megkérdezte egy apától, aki négyéves fiával ott volt a tömegben: „Nem fél, hogy összenyomják a gyermekét?" „Nem, mert harap."

❖

A lelkipásztor találkozott az egyik gyülekezeti taggal az utcán és elismerőleg megjegyezte: „Örömmel látom, hogy az utóbbi néhány vasárnapon rendszeresen részt vesz az istentiszteleten." A gyülekezeti tag így válaszolt: „Ez választás kérdése. Szívesebben hallgatom az ön prédikációját, mint otthon a feleségemét."

❖

Képviselőválasztás előtt az egyik jelöltet súlyosan megvádolták. Az egyik szavazó ezt táviratozta neki: „Széles körben úgy tudják, hogy az ön gyermekei még nem keresztelkedtek meg. Azonnal válaszoljon." A válasz ez volt: „Sajnálom, igaza van, mert még nincsenek gyermekeim."

❖

Az átlagos igehallgató szerint az a jó prédikáció, amelyik átrepül az ember feje fölött, és a mögötte ülőt találja el.

❖

A gyülekezet felmond prédikátorának, aki el is költözik hamarosan. Az elöljáróság tagjai egészen a falun kívülig elkisérik. A határban megáll a prédikátor, hogy még utoljára visszatekintsen és ezt mondja sóhajtva: „Milyen szép kis falu!" Az egyik diakónus értetlenkedve kérdezi: „De prédikátor testvér, eddig mindig csak csepülte a falut, hogy milyen csúf, milyen gonosz, most meg hirtelen kezd tetszeni a testvérnek?" „Természetesen, hiszen a testvérek most nincsenek ott." – válaszolta a szíve mélyéig megkeseredett prédikátor.

A gyülekezetben gyűjtenek a temető új kerítésére, mert a régi már tönkrement. Egy fösvény atyafi így méltatlankodik: „Minek egy temetőhöz kerítés? Hiszen, akik bent vannak, azok nem akarnak kijönni, akik kint vannak, azok nem akarnak bemenni."

❖

Palika: Hány éves vagy?
Jancsika: Nyolc.
Palika: Nem hiszem. Mutasd a fogadat!

❖

Mama: Karcsikám, holnap elutazunk egy nagy városba.
Az ötéves Karcsika: „Ó, úgy örülök ennek, mint egy kisgyerek."

❖

– Margitka, hány éves vagy?
– Miért kérdezed, Pistike?
– Csak mondd meg!
– Nyolcéves vagyok.
– Mondhatom, jól konzerváltad magad...

❖

– Ugyan hányszor mondjam még, hogy a franciák nem ismerik a „j" hangot.
– Értem, de akkor hogyan jajgatnak a franciák?

❖

Tomit oktatja édesapja az udvariasságra, de nehezen hiszi, hogy a magvak jó talajba hullanak. Egy nap az óvoda mellett halad el, és látja, hogy Tomi püföl egy kisebb gyermeket. Az apa szigorúan így dorgálja a fiát: „Meglepetve látom, Tomi, hogy bántasz egy kisebb gyermeket. Nem tudod, hogy gyáva dolog olyan valakit bántani, aki kisebb nálad?" „De igen – válaszolta Tomi –, de tegnap, amikor elporoltál, akkor ezt udvariasságból nem mondtam neked."

❖

Jancsi: „Bárcsak én lennék Nagy Karcsi!"
Anyuka: „Miért? Te erősebb vagy, mint ő, neked szebb az otthonod, mint neki, több a játékod és több a zsebpénzed is, mint Nagy Karcsinak."
Jancsi: „Igen, de Nagy Karcsi a fülét is tudja mozgatni."

❖

Valaki munkahely iránt érdeklődik egy vállalatnál, és meg akarja tudni, hogy a vállalat fizeti-e a kórházi biztosítást. Azt a választ kapja, hogy azt a munkásnak kell fizetnie, de az adómentes. A munkakereső így érvel: „Azon a helyen, ahol legutoljára dolgoztam, a vállalat fizette meg ezt is. Sőt életbiztosítást fizetett, korlátlan volt a betegszabadságra fordítható idő, három hét vakációt fizettek, hi-

vatalosan volt kávészünet stb." „Akkor miért hagyta el azt a tökéletes munkahelyet?" „Azért, mert a vállalat csődbe jutott."

❖

Első szomszéd: „Visszahoztam-e önnek a múlt hónapban kölcsönkért fűnyíró gépet?"
Második szomszéd: „Még nem."
Első szomszéd: „Akkor mit tegyek? Megint kölcsön akartam kérni."

❖

Cipész: „Itt vannak az új csizmák a sarkvidéki expedícióhoz. Meg volt elégedve a legutóbbi csizmákkal, amiket a sarkvidékre készítettem?"
Sarkutazó: „Nagyon is. Azok voltak a legjobb csizmák, amiket valaha sarkvidéki utazáskor megehettem."

❖

Egy gyülekezeti hirdetőtáblán ezt köztölte a prédikátor: „Én mindenkiért imádkozom." Az ügyvéd hozzátette: „Én mindenkit megvédek." Az orvos ezt írta utána: „Én mindenkinek receptet adok." Az egyszerű gyülekezeti tag végül így zárta be a sort: „Én mindenért fizetek."

❖

Dühös apa: Mi dolog, hogy reggel háromkor jössz haza?
Fiú: Nyolckor iskolába kell mennem.

❖

Fiú: Egy szép lányt keresek.
Lány: Íme, itt vagyok én.
Fiú: Segíts, hogy jobban lássak!

❖

Tizenéves szerelem: Az az érzés, amit akkor érez az ember, amikor úgy érzi, hogy még soha azelőtt nem volt ilyen érzése.

❖

A generációs krízis akkor tör ki, amikor a tizenéves fiú behajtja a kocsit a garázsba, és ott összetöri apja biciklijét.

❖

Fiú a lánynak: Amikor megházasodunk, akkor mindig napsütés lesz az életünkben. A sötét felhők szétoszlanak és csak a kék eget látjuk.
Lány a fiúnak: Csak húzd a gyűrűt az ujjamra, és felejtsd el az időjárásjelentést!

❖

Boldogok azok, akiknek semmi mondanivalójuk nincs, és nem lehet őket meggyőzni arról, hogy ezt másoknak is elmondják.

❖

Rabló: Most önt agyonlövöm.
Férfi: Miért?
Rabló: Mindenkit agyonlövök, aki úgy néz ki, mint én.
Férfi: Én úgy nézek ki, mint ön?
Rabló: Igen.
Férfi: Akkor lőjjön agyon!

❖

Első fiú: Képzeld, a barátnőm mindig dicsér, és emlegeti, hogy milyen derék fiú vagyok.

Második fiú: Nem kellene udvarolnod egy olyan lánynak, aki állandóan hazudik.

❖

A vasárnapi iskolai órán a tanító ezt mondja: „Azért vagyunk ezen a földön, hogy segítsünk másokon."
Dani megkérdezi: „Hát mások miért vannak itt?"

❖

Bíró: Mintha már láttam volna önt.
Vádlott: Igen, Bíró Úr! Én tanítottam az ön lányát zongorázni.
Bíró: Harminc évre ítélem!

❖

Bíró: Mi jót tett ön eddig a társadalomnak?
Betörő: Ebben a nagy munkanélküliségben négy detektívüknek rendszeresen munkát adtam.

❖

Bíró: Harminc év börtönbüntetésre ítélem.
Vádlott: De bíró Úr, én nem tudom letölteni, mert nem élek olyan sokáig.
Bíró: Ne aggódjék! Töltse le, amit letölthet!

❖

Fiú: Két férfi van, akit igazán csodálok.
Lány: És ki a másik?

❖

Fiú: Azt álmodtam, hogy megkértem a kezed. Minek a jele ez?
Lány: Annak, hogy sokkal okosabb vagy, amikor alszol, mint amikor ébren vagy.

❖

Több idős gyülekezeti tagtól is megkérdezték magas életkoruk titkát. Végül egy kedves idős hölgyhöz fordultak a következő kérdéssel: „Mit gondol, miért engedte meg Isten, hogy elérje a 92 éves kort?" A hölgy tétovázás nélkül válaszolt: „Azért, hogy próbára tegye rokonaim türelmét."

❖

Három nagyot halló idős férfi együtt sétált egy verőfényes napon. Az egyik megjegyezte: „Szeles az idő." A másik így válaszolt: „Nem, mert csütörtök van." A harmadik ezzel zárta a beszélgetést: „Én is. Igyunk egy cocacolát!

❖

A népszámlálást végző hivatalnok megkérdezett egy hölgyet, hogy mi a foglalkozása. Az asszony költői stílusban válaszolt: „Nem fonok és nem szövök." A hivatalnok tétovázás nélkül ráírta az űrlapra: „A mező lilioma."

❖

Egy vasárnap az egyik földműves atyafi a szénáját szállította hazafelé a mezőről. A lelkipásztor másnap betoppant hozzá és megkérdezte, hogy miért nem volt imaházban. Ezt a választ kapta: „Az igazat megvallva, inkább ülök a szénásszekér tetején és a gyülekezetre gondolok, mint hogy a gyülekezetben üljek és a szénára gondoljak."

❖

Amikor Diogenész görög filozófustól megkérdezték, hogy melyik állat harapása a legveszélyesebb, így válaszolt: „A ragadozók közül a rágalmazóé, a szelídek közül pedig a hízelgőé."